

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 13305

FAR DI KINDERS-VEGN

Zalman Vasertsug

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

ج ١٣٢٠١٩ / نج

١٦٦٦ - دیگر چیزی نداشتم

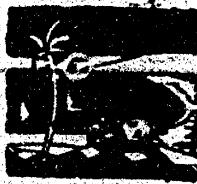
- نجاتی را می خواهد -

זַלְמָנוּ וַוְאַסְעֵרֶצְדוֹן

פֿאָר דִי קִינְדֻרְסַ זַזְעֲגַן

מעשיה ליעד, בילדראעד
אוֹסְצָעַנְקָעָם

בּוּנְגָם אַיִירָעָט

1932

הילע געצייכנט פון כ. איזטשלבומו.

אנדרער אילוסטראזיעס אין דורך

צונגעאסטע פון פארשיזענע קוועלן,

;; איזער מאנגן אין ארגינעלע ::

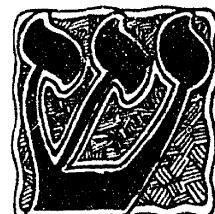
אייבערדרוק פארפאטן.

דעם [סמלען ८०] אונדזער יונגעפעריטאָרבענעם
ביזדער אשר מאיר ז"ה

זונַן קִינְדָּעַר אֹן זַוְּנַן...

וַיֵּן שְׁפָעַט בַּיִנְגָּבֶת. עֲרִישַׁת נָאָר וְזָם הַאָט אֶמְאָמָע פָּאָרָה
עַנְדִּיקְט דָּסָם נִיעָנָה, פָּאָרָלָאַשָּׁן דָּסָם לְעַמְּבָל אֹן זַיְד
אַנְדָּעָרְגָּעְלִיָּגָט אַוְיסְצָוְרִין דִּי מַזְעַד בִּינְגָר — הַאָט
זַיְד אַיר יַאֲסָעַלְעַ אַיְפָגָעְבָּאָפָט פְּנַסְתָּאָשָׁקְמָוָת אַגְּשָׁיְין.

— זָם וַיַּיְנְסָטָה, מַיְן קִינְד?

— סַאיְן מִיר אֹוי טְרוּיְעִירִיךְ מַאֲמָע.

— סַהְאָט זַיְד דָּרְדָּעָן עַפְעָם גַּעַחְלָמָט? דָּעַרְצִיְּה, קִינְהָ, דָּרְדָּעָן
דִּיְנָעָר.

— גַּעַחְלָמָט, אָפָעָר בַּגְּעַדְעָנָק נִישְׁתָּה זָאָס...

— טָא פָּאָרְוָאָס בִּסְטוֹ טְרוּיְעִירִיךְ?

— כַּיוֹיִם אַלְיָן נִישְׁתָּה פָּאָרְוָאָס... דָּרְדָּעָן זַוְּנַן אַיְן דָּעָן?

— זַוְּנַן דָּאָךְ רְאֵין גַּעַפָּרָן אַיְן אַזְוּתָעָר שְׂמָאָט פָּאָרְדִּינָעָן. שְׁלָאָה
אַיְצָט, מַיְן קִינְהָ, בָּאָרְוָאִיךְ זַיְד.

הַאָט זַיְד בָּאָרְוָאִקְטָמָע יַאֲסָעַלְעַ אֹן דָּרְדָּעָן מַאֲמָעָן זַיְד דִּי אַיְגָן גַּעַנְעָט
קְלַעְפָּט פָּן שְׁלָאָה, אַיְן וַיַּאֲנְטְּשָׁלָאָפָן גַּעַשְׁאָרָן. אַיְן וַיַּדְעַר שְׁאַ-שְׁטִילָה...
בָּאָפָאָלָט יַאֲסָעַלְעַן וַיַּדְעַר אֹזָה מַאֲדָנָע שְׁרָעָק, צַעְוּוִינָט עַר זַיְד אַיְפָנָיִ.

— בַּשְּׁרָעָק זַיְד, מַאֲמָע...

— שְׁרָעָק זַיְד נִישְׁטָמָע, קִינְד מִינְבָּה, דִּי מַאֲמָע דִּיְנָעָר אַיְן דָּאָךְ מִיטָּדָר...

— בַּשְּׁוּלְלָה נִיְנָה, מַאֲמָע, צַוְּנִין הַכְּבָר יַזְנָה.

— נַאֲרִישָׁ קִינְהָ, סַאיְן דָּאָךְ בַּיִנְגָּבֶת אַיְצָט, זַוְּנַן וַיַּעֲסָטוּ נִיְנָה?

— טָא דָעַרְצִיְּלָה אַפְּעַשְׁהָלָעָן מַאֲמָעָן, אָדָעָר זַוְּנַן אַפְּלָעָן, סַאיְן מִיר
אֹוי טְרוּיְעִירִיךְ...

— גַּטְתָּ, וַעֲלָ אַיְךְ דָּרְרָ זַוְּנָעָן.

זַוְּנָעָן דִּי מַאֲמָעָן, אַיְן אַיר מַעְלָאָדִיעָ אַנְגָּנְדִּיקָּעָן אַיְן דִּי
וַיַּעֲרָטָר אַיְךְ אַוְעַלְכָּעָן... זַוְּנָעָן דִּי מַאֲמָעָן אֹן זַוְּנָעָן זַוְּנָעָן
וַיַּעֲרָטָר אַיְךְ אַוְעַלְכָּעָן...

אין מיטונג, כאפט זיך אויף, זיננט וווײיטער און וווערט וווײדר אנטשלאָפָן...
ווערט יאָסְעַלְעַן פָּזָן דעם געוֹזָנָג נאָח טְרוּיְעִירִיקָעָר. הערט זיך לאָנג, לאָנג
דער טְיקִטְאָק פָּגָם זְיִינָר אָן אָט שְׁלָאָגָן עָרָה: אַיִּינָמָ, צוֹווֵי, דְּרִי. אַזְוֵי לאָנג
נאָך בְּיוֹ אַיְנָדָעָרָפָרִי, אַזְוֵי לאָנג... יָא, צוֹזָנָהָן, צוֹזָנָהָן, זַיְן הַבָּר יַזְנָה ווּעַט עָרָה
גַּיִּין, מִיט אִים ווּעַט עָרָה זַיְקָעָנָן גַּט אַיְסְטוּנָהָעָן...
קְרִיכְטַּי אָסְעַלְעַן פָּאַזְוּאַלְיְינָקָעָ אַרְאָפָּן גַּעַלְעַנְעַר אָן שְׁאָרָט זַיְקָ אַרְוִים
איַנְדְּרוֹוִיסָן. קְוִיט אַפְּגָעָנָגָנָן צָעָן טְרִיטָה, קְוִיט אִים אַנְטְּקָעָנָן זַיְן הַבָּר יַזְנָה.

— זַוְאָס טְזַפְּטָזָ דָּא, יַזְנָה, אַלְיִין בִּינְגָכְטָ ?

— בִּגְיִי צוֹ דִּיר, סְפָאַיּוֹן טְרוּיְעִירִיךָ בַּי אַזְנָדו אַיְן שְׁטוּבָ ?

— אָן דָּה פָּאַרְוּזָס שְׁלָאָפְּטָזָ נִישְׁטָ ?

— כַּיְקָעָן נִישְׁטָ שְׁלָאָפָּן, גַּיְיִקְּ צוֹ דִּיר... ?

— טָא קָס ווּלְזָן מִיר גַּיְיִן אַיְנָאַיְנָעָם.

געַמְעָן זַיְקָ אָז פִּי דִּי הַעַנְטָעָלָעָךְ אָן שְׁפְּרִיאַיּוֹן אָן דִּי שְׁאָטָמָנָס פָּזָן דִּי
אוּסְגַּעַבְּיִגְעָנָעָ הַוְּלְצָעָגָעָ וְעַנְטָן אָן שְׁוּזִיגָן.

טְרָעָפָן זַיְקָ צְוֹאָמָעָן מִיט נאָך אַנְדָּעָרָעָ קִינְדָּעָה, חְבָרִים ווּיעָרָעָ אָן
אַנְדָּעָרָע — פְּרָעָמָדָע, ווּלְבָעָ זַיְקָהָבָן נאָך קִינְמָאָל נִישְׁטָ גַּעַזְעָן אָן ווּיְתָן
צְוָמָאָל נִישְׁטָ זַיְקָ הַיְּיכָן, עַגְעָן דִּי אַיְבְּרִיקָעָ קִינְדָּעָר אַיְקָ זַיְקָ אַיְמְעַטְּיקָעָ
אָן בְּלִיְּדָעָשְׂרָאַלְקָעָנָעָ. טְולִיעָט זַיְקָ אַיְינָרָעָ צָסָ אַנְדָּעָרָן פָּזָן קָעָלָט אָן באָ
הַאָלָטָן זַיְקָ אָן דִּי שְׁאָטָמָנָס פָּזָן דִּי זְוּעָנָט... ?

איְן שְׁוִין אָמָהָנָה מִיט קִינְדָּעָרָלָעָךְ פָּאַרְאָזָן אַיְן נָאָפָן.

— פָּאַרְוּזָס שְׁלָאָפְּטָזָ נִישְׁטָ יָסְעַלְעַ ?

— שְׁוִין לאָנג אָז מִיְּן טָאָטָע אַיְזָוּקְגַּעַפְּאָרָן אָן אָז ווּיְתָעָרָ שְׁטָאָטָם.
אָן מִיְּן מָאָטָע אַיְזָוּקְגַּעַפְּאָרָן אָז גַּעַנְצָן טָאָגָן נִיְּעָן, שְׁלָאָפְּטָזָ זַיְקָ — אַיְזָוּקְגַּעַפְּאָרָן
אַיְן שְׁטוּבָ... ?

— אָן דָּז ?

— מִיְּן שְׁוּעַטְעָרָל אַיְזָוּקְגַּעַפְּאָרָן, בֵּין אַיְקָ אַרְוִים צָסָ ווּינָט דִּיזְאָל גַּעַבָּן
אָרְפָּאָה גַּעַזְעָטָן צָוָאָבָן מִיְּן מִיְּן שְׁוּעַטְעָרָל... ?

— אָן דָּז פָּאַרְוּזָס ?

— מִיְּן טָאָטָע הַאָטָע שְׁוִין לאָנג, לאָנג נִישְׁטָ קִיְּיָן אַרְבָּעָטָם. לִיגְט עָד בִּי
גַּאֲבָט אַיְפָּוּן גַּעַלְעָגָר אַזְוָאָבָט — וּוּעָרָט אַזְוָיְטְּרִיךְ פָּזָן זַיְגָעָן קְרָעָבָצָן... ?

— אָן דָּז שְׁרָהָלָעָ ?

— בְּזַוְּילְיָהָהָבָן אָז פְּוִינְגָעָלָעָ, זַוְּאָס וְזַלְלָעָנָן זַיְגָעָן. אַיְצָט שְׁלָאָפָּן זַיְקָ
אָלָעָ פְּיִגְעָלָעָ. וּוּלְ אַיְזָוּקְגַּעַפְּאָרָן כָּפָן אַיְינָס פָּזָן זַיְקָ... ?

— אָן מָאָשָׁע ?

— כִּיהָבָ לִיב בִּינְגָכְטָ צָוָהָרָן מַעַשְׁהָלָעָךְ פָּזָן גַּוְלָנִים אָן פָּזָן פְּרִוְּנִי-
צְעָסִינָם. אָן שְׁיִינָעָ לְיִדְלָעָךְ זַיְגָעָן הַאָב אַיְקָ לִיב צָוָהָרָן. אָן בַּי אַזְנָדו
קִינָרָמָרָ נִישְׁטָ דְּרָצִיְּלָתָ, קִינָרָמָרָמָרָ נִישְׁטָ זַיְגָעָן... ?

— טָא קְוִיטָס וּוּלְזָן מִיר גַּיְיִנְאַיְנָעָם.

גַּיְיִט אָמָהָנָה פָּאַרְטְּרוּיְעָרָטָעָ קִינְדָּעָרָלָעָךְ צְוֹוִישָׁן פָּאַרְשָׁלָאָפְּעָנָעָ דְּיִוְוָר

פָּזֶן שְׁטוּטָל מִיטָּא הָנוּגָעָר אָנוּ אַ בְּעַנְקָעְנִישָׁ אַיִן דִּי הָעַרְצָעַלְעָד נָאָךְ אַ בִּימָל
פְּרִיִּיהָ, נָאָךְ אַ פְּרִיְּלָעַד גָּוָרָטָה, אַ קְלָאנְגָּן...
בְּאַנְגָּעָנָן וַיִּ דָּעַם אַלְטָן, גַּטְוַן וְעַכְתָּעָר פָּזֶן שְׁטוּטָל, דָּעַם אַלְטִיטְשָׁקָן
וְעַכְתָּעָר מִיטָּא דִּי זַיְבָּן פָּעָלָצָן אָנוּ מִיטָּא דִּי גְּרוּיסָעַ שְׁטוּוֹל — אַ שְׁלָאָפְּעָדִיקָן
אוּפָּ דָּעַר אַלְטָעָר פְּלָמְבָּבָ...
— גַּזְסָמָן מִוְּטָ אִיר קִינְדָּעָר דָּא אָנוּ שְׁפָעָט בִּינְגָבָט? אֲהִים שְׁלָאָפָּן גַּיִיטָן.
סְאָנוּ קָאָלְטָן... —

— טְרִיוּבָּ אָנוּגָּדוּ נִישְׁטָן גַּטְוַן וְעַכְתָּעָר, אַיִן אַגְּדוּעָרָעָ הַיְּמָעָן אַיִן אוּפָּ
קָאָלְטָן אַיִן טְרִיוּיְעִירִיקָן... דָּעַרְצִילָן אָנוּגָּדוּ אַ מְעַשְׁחָלָעָ, מַעַן זַיִן פָּוּן גַּלְגָּלִיבָן, פָּזֶן
שְׁדִים, פָּזֶן שְׁיְפָרָעָ נִיאָוִבָּ, פָּזֶן פְּרִינְגְּצִיסְּנָסָ שְׁיְנָעָן אַיִן מִיאָסָעָן, נָאָר דָּעַרְצִילָן,
דָּעַרְצִילָן גַּטְוַן וְעַכְתָּעָר, אַלְטָעָר וְעַכְתָּעָר אַיִן דִּי זַיְבָּן פָּעָלָצָן... —

— טָא וְעַצְטָן זַיִן אוּפָּ!
זַעַזְעָן וַיִּ זַיִן אוּפָּ אַרְזָסָ דָּעַר אַלְטָעָר פָּאַמְפָעָ אַיִן דָּעַר אַלְטָעָר וְעַכְתָּעָר
נִעְמָט אַרְזָסָ אַ פְּלָאַשָּׁ פָּזֶן דִּי גְּרוּיסָעַ שְׁטוּוֹל, גַּזְגָּז אַ זַּבָּ, דָּעַרְנָאָךְ אַ הַסְּטָ
אַיִן דָּעַרְצִילָטָן:
„קְוִמָּט דִּי נָאָבָט, זַעַזְעָן אַלְעָן וְעַלְדָּעָר אָנוּ פְּנַלְדָּעָר פָּזֶן בִּיטָּהָהָת, גַּלְגָּלִיבָן
אַיִן מְכֻשְׁפָּתָן...“

בָּאַחָלָטָן זַיִן אַלְעָן אַיִן וְאַרְבִּיבָן בְּעַפְּוָן אַיִן שְׁלָאָפָּן אַיִן חַלְמָעָן וּסְ...
אַיִן נָאָר דָּעַר אַלְטָעָר וְעַכְתָּעָר אַיִן דִּי זַיְבָּן פָּעָלָצָן פְּלִיבָּטָן אַיִן גַּסְמָ אַלְיָן,
פָּזֶן אַלְעָמָעָן אַ פְּאַרְלָאָזְעָנָעָר.
וַיִּצְטָעָ עַר דָּא נָאָבָט אַיִף נָאָבָט, סְגָנָנָצָעָ לְעַפְּוָן אַיִף אַיִף דָּעַר אַלְטָעָר
פְּלָמְפָעָ, דָּעַר אַלְטָעָר וְעַכְתָּעָר אַיִן דִּי זַיְבָּן פָּעָלָצָן, אַיִן צִוְּיָתָדִי שְׁטָעָרָן אַיִן
טְרִינְקָטָן פָּזֶן פְּלָעִישָׁלָ...“

וַיִּעַרְתָּ דָּא פְּאַרְשָׁלָאָפָּן דָּעַר אַלְטָעָר וְעַכְתָּעָר, טָוָט זַיִן מִזְדָּן קָאָפָּ אַיִף
דָּעַר בְּרוּסָטָן, שְׁלָאָפָּט עַר גַּעַשְׁמָטָקָן, בְּלִיבָּן זַיִן דִּי קִינְדָּעָר מִיטָּא צְעַפְּנָטָעָ
מִיְּלָעָה, מִיטָּא פְּאַרְטְּרָעָדְטָעָ אַיִגְעָלָעָד פָּזֶן רְחַמְנָהָת אַיִן מִיטָּא צְעַרְיִיצְטָעָר
בְּעַנְקָעְנִישָׁ...“

לְאָנוּ וַיִּ שְׁלָאָפָּן דָּעַם אַלְטִיטְשָׁקָן גַּטְוַן וְעַכְתָּעָר מִיטָּא דִּי זַיְבָּן פָּעָלָצָן אָנוּ
וְאַנְדָּעָרָן וְיִוְתָּעָר אַיְבָּרָן שְׁטָעָטָלָן.

בְּיַוָּן וְיַיְלָדָעָ הִגְּתָּ אָנוּ הַאֲזָּקָּעָן בִּיטָּהָהָת בָּעַם פָּזֶן פְּאַרְצִימְטָעָ הַיְּפָן אָנוּ
גַּעַרְטָנָעָר אַיִף דָּעַר וְזַעַדְעָרָנְדִּיקָּעָר קִינְדָּעָר-מְהַנָּה...“

לְיוֹפָן וַיִּ גַּידְ אָנוּ אַיִן אַיִלְעָנִישָׁ אַזְוֹעַקָּ פָּזֶן דִּי שְׁאַרְפָּעָ הַיְּנִטְיִשְׁעָ צִיִּין,
קְמָעָן וַיִּ אַזְנָעָטָהָן הַיְּנִטְיִעָר דָּעַר שְׁטָאָטָם, דָּאָרָט וְזָאָ דָּעַר טִיךְ הַאָט זַיִן
אַיִנְגָּעָטְלָעָט אַיִן דָּעַר נָאָבָט אָנוּ שְׁלָאָפָּט, אַ פְּאַרְשְׁרָאָקָעָנָה, אָנוּ לְאַנְגָּעָ
שְׁוֹרָתָ אַלְטָעָר בְּיִמְפָרָ שְׁטִיְיָעָן אַזְנִיכָּרָן, אָזְזָאָל נִישְׁטָן אַנְקָמָעָן דָּעַר
מְאַרְגָּנְשָׁטָעָרָן אַזְנִיכָּרָן פָּאָר אַלְעָמָעָן זַיִעָר פָּזָה...“

צְעוֹוִיְינָט זַיִן אַיִצְטָמָעָן, זַיִינָט שְׁוֹן אַיִךְ שְׁלָטָהָלָעָ אַזְנִיכָּרָן שְׁרָהָלָעָ —
וְזַיִינָעָן אַזְנִיכָּרָן שְׁרָעָקָן זַיִן אַלְעָ צְזוֹאָמָעָן.
— וְוְאַגְּהָן וְוְעָלָן פִּיר אַיִצְטָ נִיִּן?

— וועלן קומען גולנים מיט שארבע מעסערם...

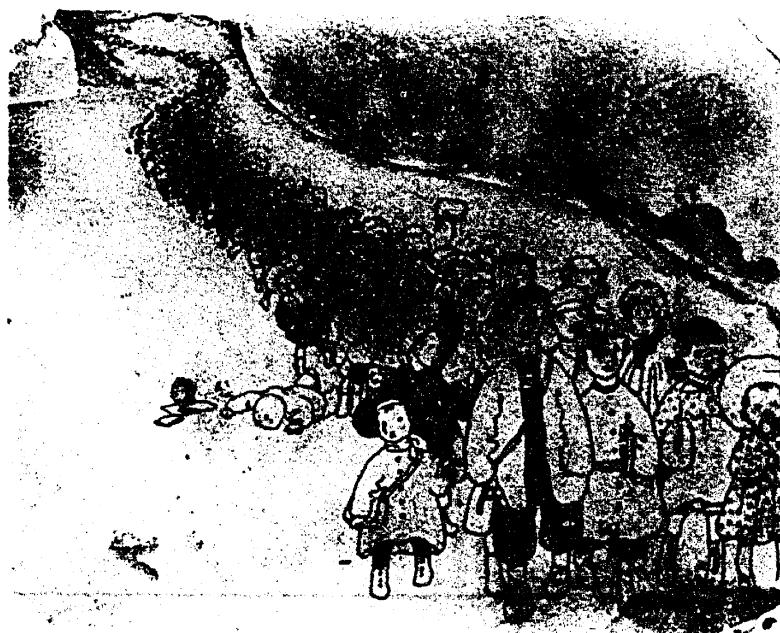
— וועם קומען די חברה מיט די גרייסע טארכעט...

— וועלן קומען טכשפות שלעכטע און פאַרוּאַנדלען אָגָדו אֵין זשאָבעם

גרינע...

— וועלן קומען... וועלן קומען...

— וואָזהַין ווילן מיר נײַן?

הַיִלְלָה

§ מאמע – § חוויקער...

יְבָלַעַם מֵאָמָע אָנָי נְרוּבָס וְזִי אַמִּינָטָה אַ הַוִּיקָּרְדִּיקָּע
אַיְזֵז ...

טְרֻבָּת וְ נִישְׁתָּחַט אֲרִיבָּעַר קִיְּנְמָלָא אַיְבָּעַר דָּעַר שְׂוֹעֵל פָּנָ
שְׁטוֹבָה. בְּאַחַלְתָּ וְזִיךְ אַוְסָס פָּנָן מְעֻנְטְּשָׁנָה אַוְגָּן אָן אַלְעָ
נְעָנָג בְּאַהֲלָפָט וְזִיךְ בִּיטָּ אָרֶר לְיִבְּעָלָעָן.
נְאָר אָין דִּי הַיּוֹסָע וְזַמְּרָדְיָקָע פָּאַרְנָאַכְּטָן זָקָט מְעָן וְזִי
עָפָעָס אַמְּדָנָע בְּאַשְׁעַפְעַנְיָוִשׁ. וְזִיךְ אַפְּעַקְעָלָע אַ קְלִיָּנָה. מִיטָּ
שְׁרַעְקְלָעָד גְּרוֹיְסָע אַיְגָּן, זִיכְצָט אַוְיָקָע אַ קְלִיָּנָה בְּעַקְעָלָע פָּאָר דָּעַר שְׂוֹעֵל פָּנָ
וְיִיְעַר שְׁטוֹבָה. דָּאָס הַאָט וְזִיךְ לְיִבְּעָלָעָם הַוִּיקָּרְדִּיקָּע מֵאָמָע אַוְיַּקְגְּנוּזָעָט אַיְזָ
דוֹרְוִיסָן אַיְינְצִוְעַטְעַמְּעָן אַבְּיָסָל פְּרִוְישָׁע לְזָפְטָן ...
אוֹ רְאֵי גְּעוּזָעָן נָאָך אַ קְלִיָּנִיקָּעָר, לְיִבְּעָלָע, הַאָט עָר וְזִיךְ נִישְׁתָּחַטְאָרָק
גְּעוּנְמָעָן צָסָם הַאָרֶצָן דָּאָס גְּזָס וְזִין מֵאָמָע אָיְזָ אַזְּ אַ הַוִּיקָּרְדִּיקָּע: גְּעַמְּיָינָט
אוֹ אַלְעָ מֵאָמָעָס וְעַנְעָן אַזְּעַלְבָּעָן ... עַרְשָׁת אוֹ רְאֵי אַזְּטָעַרְגָּנוֹזָקָסָן, אַגְּנָהָוִיָּבָן
גְּיָיָן אַיְן שְׁלָל, אַיְזָ עָר גְּעוּזָאִיר גְּעוּזָאָרָן, אַיְזָ זִין מֵאָמָע אָיְזָ אַנְדָּרָשָׁ פָּנָ אַלְעָ
מֵאָמָעָס.

בָּאָלָד אַיְזָ דִּי עַרְשָׁטָע טְעַנְּ הַאָבָן אִים דִּי קְוִינְדָּעָר פָּאַוְאָרָפָן מִיטָּ פְּרָאָגָעָם.
מִיטָּ וְעַלְבָּעָ רְיַחְאָט וְזִיךְ נִישְׁתָּחַט גְּעַקְאָנָט קִיְּזָן עַזְּחָ גְּעַבָּן:
— זָאָג, לְיִבְּעָלָע, הַאָסָט עָפָעָס לְיָבָּדְיָן מֵאָמָעָן? — —
— פָּאַרְזָוָס גְּיָוָס דִּי בָּאָמָע דִּיְונָעָ קִיְּנְמָלָא נִישְׁתָּחַט אַרְדָּסָס פָּנָ שְׁטוֹבָה? ..
— לְיִבְּעָלָע שְׁעַמְּטָס וְזִיךְ צִי נִיְּזָן שְׁפָאַצְּרָן מִיטָּ זִין מֵאָמָעָן, רִישְׁעַמְּטָס וְזִיךְ ...
רִישְׁעַמְּטָס וְזִיךְ ...

— אָנוֹ קָסָס אַהֲרָר וְוַעַט מְעָן וְעַן צִי עָס וְזַיְקָסָט בַּיְּ דִיר אַיְיךְ אַ הַיּוֹקָר ...
— אָחָא, רְאֵי שְׁוִין אַ גְּרוּסָעָר לְיִבְּעָלָע, נָאָך גְּרוּסָעָר פָּנָן זִין מֵאָמָעָן ...
אוֹיְף דָּעַס אַלְעָטָה אָטָל לְיִבְּעָלָע גְּאַרְנוּשָׁת גְּעַנְעַטְפָּעָרָת, נִישְׁתָּחַט גְּעוּזָאָסָט
זַוְּהָס צִי עַנְטָפָעָרָן, בְּלוּזָן רְוִוָּת גְּעוּזָאָרָן אַיְזָ עָרָה, גְּלִיָּיךְ וְזִיךְ אַפְּגָנְשָׁמָרָת מִיטָּ
רוּיְטָעָר פָּאָרָב ... זְעַנְעָן אַבְּעָר דִּי אַלְעָ פְּרָאָגָעָס גְּעַבְּלִיָּבָן בַּיְּ אִסְּס אַיְזָ דִּי אַיְעָרָן,
אַרְיִינְגְּנוּרָזָקָט וְזִיךְ אַיְזָ קָאָפָ אַרְיָין, גְּעַטְרָאָבָט וְוַעַן וְזִיךְ אַיְזָ זִין זָאָס אַמְּלָאָל הַאָבָן
זִי אִסְּס שְׁטָאָרָקָעָר וְזִיךְ גְּעַטָּזָן.

הַאָט עָר אִיצְמָה, לְיִבְּעָלָע, אַגְּנָהָוִיָּבָן וְזִיךְ גְּוֹטָס אַיְינְצִזְקָזָן אַיְזָ זִין הוֹי

קערדייקער מסמען, און יעדעם מאל, גלייך ער ווואלט איר צום ערשותן מאל געווען:

— וואם פאר א טרייעריךוי זי אויז! וואם פאר א פנים זי האט, מיט אוילבע טיפע, איינגעפאלענע אויגן! קיינמאָל ניט זי נישט קיין לאָך און נישט קיין שטיכַּל צומאל. צי דערפהָר, וואם זיאָז בעפֿירן געווערָן אַהוֵּי קערדייקע? צי דערפהָר וואם דער מאָטָע אַיז אַזְוּק עַרְגַּעַצּוֹאָה, ווען לִיְבָּלָע אַיז נאָך אַ קלִיְגָּעָר גַּעֲוָעָן? פָּאַרְזָאָס אַיז דַּי מַעַמְּכָע אַזְזָע טַרְיוּעָרָךְ?... ווער אַיז דַּאַס דַּעַר שְׂטִיףָעָר וואם האָט בעמָּכְּט אַז סִזְאָל וְאַקְסָן אַ הוַיְקָעָר בַּיִּמְין מַעַמְּכָע אַיְזָק דַּי פְּלוּיצָעָם. ווער אַיז דַּאַס דַּעַר שְׂטִיףָעָר?...

האָט זיך לִיְבָּלָעָן אַפְּטָמָאָל אוֹיסְגַּעַזְוִין, אַז דַּאַס אַיז אַזְזָעָנָן פְּדִי

וַיְנַעַּח הַבָּרִים זַאֲלָן קַאֲנָעָן לְאַכְּנָן אַזְן

רַיְצָן זיך מִיט אַיסְ... האָט ער זיך

פִּינְטָטְבָּקְוָמָעָן אַזְן אַזְסְגַּעַטְמָיְטָן...
צי אַיז ער דַּעַן אַזְזָעָנָר, לִיְזָה

בְּעַלְעָן, אַזְרַיְצָלְדָעָרְצִילְן דַּעַר מַעַמְּכָע

וַיְוַיְנַעַּר פָּזְן דַּעַם אַלְעָם וואָס דַּי חַבְּרִים

טַיְלָן אַיס אַוְיָס אַזְן שַׁלְעָן אַזְן זיך

מַאֲקָן זיך הַוַּיְקָעָרָם פָּזְן פָּאַפְּרָאַר אַיְזָק

דוֹ הַפְּסָקָהָת?... נִשְׁתַּת אַזְזָרָטָה האָט

ער דַּעַרְצִילָּט, נַאֲדַנְיָשָׁת, אַבְּעָרְדִּי

שַׁטְּאָנָעָן אַזְן פָּזְן אַלְעָם גַּעֲוָאָזָט —

זי האָט עַמְּדָעָנָט אַיְזָק זַיְן פְּנִים — האָט עַמְּדָעָנָט אַיְזָק זַיְן גַּעֲטָנָן, פָּאַרְזָאָס

לִיְבָּלָעָן מָוֹ לִיְהָן אַבְּעָרְדִּי הַוַּיְקָעָר...
 אַזְן נאָך פָּאַר אַזְאָך האָט זיך גַּעֲשָׁרָקָן:

— אָפְּשָׁר שַׁעַמְתָּ זיך גַּאֲרָל לִיְבָּלָעָן מִיט זַיְן הַוַּיְקָעָר מַעַמְּכָע...
 אָפְּשָׁר גַּאֲרָל?... אַזְן דַּעַרְצִילָּט רַזְפָּט ער נִשְׁתַּת אַהֲיָם אַזְשָׁזָב קַיְינָמָאָל
 וּוּמָעָן פָּזְן זַיְנָעָחָרִים... עַמְּקָעָן זַיְן — —

זי האָט לִיב גַּעַהָטָם, שַׁטְּאָרְקָל לִיב גַּעַהָטָם אַיר לִיְבָּלָעָן, דַּעַר אַיְנְצִיקָּעָר
 אַיז ער גַּעֲוָעָן בַּיִּאָרָה, אַבְּעָרְדִּיְצָהָרָה, וואָס זי האָט גַּעַמְיָינָט, אַז ער שַׁעַמְתָּ
 זיך מִיט אַיר, האָט זיך קַיְינָמָאָל נִשְׁתַּת אַזְסְגַּעַזְוִין, אַז זַיְהָט אַיס לִיב,
 קַיְינָמָאָל אַיס נִשְׁתַּת גַּעַצְעַטְלָט, קַיְינָמָאָל אַיס נִשְׁתַּת גַּעַפְיַעַשְׁטָשָׁעָט מִיט לִיב —

לְעַכְעָו וּוּרְטָמָעָה, זיך אַלְעָמָע אַנְדָּרָעָמָע...
 האָט לִיְבָּלָעָן בַּאֲמָרְקָט, אַזְמָעָמָע זַיְנָעָה וּוּרְטָמָע טַרְיוּרִיךְעָר אַזְן
 שַׁוְּיִינְגְּנְדִּיךְעָר פָּזְן טַאֲגָן צַוְּטָאָג, זִיכְּטָמָע אַזְן דַּי זַעַמְרִיךְעָר פָּאַרְנָאַכְּטָן לְאַנְגָּה.
 לְאַנְגָּה פָּאַר דַּעַר שַׁוְּעָל מִיט פָּאַרְלִיְגָּנְטָעָה העַנְטָט אַזְמָאָכָט זיך אַז זיך שְׁלָאַפְּט...
 זִיכְּטָמָע לִיְבָּלָעָן גַּעַבְנָאָרָה. דַּאַס הַאָרְצָה וּוּדְעָתָם אַיס פָּאַרְשָׁוּמָפָּן פָּזְן רַחְמָנוֹת
 צַוְּיִין אַרְיוּמָעָר מַעַמְּכָע, סְבִּזְוִיל זיך אַיס זַיְנָעָה, שַׁטְּאָרְקָל וּזַיְנָעָה פָּאַר אַיר,
 אַבְּעָרְדִּיְצָהָרָה וּוּיְסָט נִשְׁתַּת פָּזְן וואָס אַזְן זַיְן ער זַאֲלָן מִיט אַיר רַעַדְן...

— אַ, וְעַן דֵּי חֲבָרִים זַיִנְעַ, וְאַלְּן אִשְׁתָּאַט אַ קָּק טָן, אַיְיךְ זַיִן הַיְּקָעְרְדִּיקָּעָר
מַאֲטָמָעָן, וְאַלְּפָן זַיִן שְׂוִין קִינְמָאַל נִישְׁתָּאַט פָּן אַיר אָן אוֹיְךְ נִישְׁתָּאַט
פָּן אִים... .

לִיְּבָעָלָעָה האַט זַיִךְ דָּעַרְפִּילָט שְׁלַעַכְּטָאַן שְׁוֹלְדִּיקָּה זַהָּם דַּי פְּלִיעִצָּע אַיְיךְ
בֵּי אִים דַּזְּקָא אַ גְּלִיבָעָה, אַ גְּלָאַטָּע אָזָן וְזַהָּם עָרָה וְזַהָּקָסָט אָזָים אַ שְׁלָאַנְקָעָה,
אַ הַיְּקָעָר... . הַאַט עָרָ יְעֻדָּעָמָאַל, פָּאָרָן אַיְינְשְׁלָאַפָּן, אַהֲנְשָׁעָר גַּעֲבָרָאַפָּן דַּי
הַעַנְתָּאָן גַּעֲטָאַפָּט, לְאַגְּגָה גַּעֲטָאַפָּט דַּי פְּלִיעִצָּע צַי סְהָזָקָסָט נִישְׁתָּאַט בֵּי אִים
אוֹיְךְ אַ הַיְּקָעָר... . אִים האַט זַיִךְ אַיְוְגָעָוָיָוָן, אַזְּ וְעַן עָרָ וְאַל אַיְיךְ זַיִן אַ
הַיְּקָעְרְדִּיקָּעָר, וְאַלְּמָת אִים דַּי מַאֲטָמָעָן זַיִנְעַ לִיְּבָעָר גַּעַחַת אָן זַיִנְעַלְּטָאַט
גַּעַזְעַן אַזְּוִי טְרוּיְעִירִקָּה... .

פְּלָעָנֶט זַיִךְ דָּעַרְבָּעָר אִים אַפְּטָמָאַל הַלְּזָמָעָן בִּינְאָכָט, אַזְּ רַחַת פְּלִיצִים
בַּאֲקָומָעָן אַ הַיְּקָעָר אַ קְּלִיְּנִינְקָעָה, אַ פִּיטְשִׁינְקָעָר אַיְיךְ עָרָה, בֵּי צָנָס טִישָׁ
גְּרִיְּבָת עָרָ קִיְּמָה. הַאַט אִים דַּי מַאֲטָמָעָן אַזְּוִי לִיבָּה, זַיִקְשָׁת אָןְהַלְּדוֹת אִים
גַּאנְצָע טָעָן אָן זַיִן בָּאַדְּוִיעָרָט אִים: „בִּידְעָ זַעַנְעָן מִיר אַזְּמָגְלִיקָּלָעָד, בִּידְעָ...
בִּזְמָת אַזְּוִי אַזְּמָגְלִיקָּלָעָד זַיִן מַאֲטָמָעָן בִּין קִינְדָּה“ — — — — —

אַמְּמָאָל אַיְיךְ גַּעַקְבָּעָן צְיָבָאָרָן אַ צִּרְקָה, אַ גְּרִוְיסָהָרָה, אַזְּ שְׁטָעָטָל אַדְּיָה, מִוְתָּאָ
הַיּוֹת פָּאַרְשִׁידָעָנָה. הַאַט עָרָ זַיִךְ גַּעַבְעָטָן לִיְּבָעָלָעָה בַּיְּדָעָר מַאֲטָמָעָן, מִוְתָּאָ
אָזָן דַּי אַיְינָה, אַזְּ וְאַל אַיְיךְ גַּיְינָמִיט אִים, אַבְּעָר סְהָאַט נִישְׁתָּאַט גַּעַהְאָלָפָן,
זַהַחַט אִים נַאֲרָגְנָעָבָן גַּעַלְּט אַיְיךְ אַ בִּילְעָט אָן גַּעַזְעָנָתָה:
— נַיְיָ אַלְּיָן, מִיְיָן קִינְהָה, דִּיְיָן מַאֲטָמָעָן אַיְיךְ קְרָאָנָה... . דַּעַר קָאָפְטָזָט מִיר וּוּיָי...
אַיְיךְ עָרָ אַלְּיָן גַּעַנְעָגָנָעָן לִיְּבָעָלָעָה, גַּעַלְּכָבָט פָּן דַּי פָּאַיְאַצְּשָׁע שְׁטִיקָה אָזָן
קָנְגָנָן אָן גַּעַקְבָּקָט מִוְתָּאָ אַנְטְּצִיקָּנָה אַוְפָן לִיבָּה, הַעַלְפָאַגְּמָנָט אָזָן נַאֲרָגְנָעָלָעָה
הַיּוֹתָה. אַבְּעָר צָוָם מַעֲרָסָטָן הַאַט גַּעַוְיָרָקָט אַיְיךְ אִים דַּעַר לְעַצְטָעָר נַעַמָּעָר פָּן
דַּעַר פָּאַרְשְׁטָעַלְּגָנָה.

אַ קְּעָמָל הַאַט מַעַן גַּעַזְעָנָן... אַיְיךְ עָרָ גַּעַשְׁטָפָנָעָן אָן אַזְּמָבְּגָזְעָנָלָעָבָה,
דַּעַר הַיְּקָעְרְדִּיקָּעָר קְעָמָל, אַיְיךְ דַּעַר בִּינָעָמִיט זַיִן לְאַגְּגָה דַּחְמָנוֹתְדִּיקָּן הַפָּלָהָה,
מִוְתָּאָ דָעָם אַרְאַפְּגָנְלָאַלְּזָיָעָנָה קָאָפְט אָן מִוְתָּאָ דָעָם צַעְקָנִיְּתִשְׁבָּן צָוָם, גַּלְיָן זַיִן
רוֹזָאָלָט זַאֲגָן:

— «נָא, זַעַט אַלְּעָ, בֵּין אַ הַיְּקָעָה, אָן אַזְּמָגְלִיקָּלָעָבָה אָן מִיאָסָעָר
הַיְּקָעָר... »

לִיְּבָעָלָעָה אַיְיךְ גַּעַזְעָנָטָעָרָט גַּעַזְעָוָרָה, סְהָאַט זַיִךְ אִים אַיְוְגָעָוָיָוָן, אַזְּ
נִישְׁתָּאַט אַ קְּעָמָל, נַאֲרָגְנָעָבָט אַ הַיְּקָעְרְדִּיקָּעָר מַאֲטָמָעָן שְׁטִיקָה דָּאָרָט אַיְיךְ דַּעַר בִּינָעָ...
רַחַת אַיְיךְ פָּאַרְשְׁטָעָלָט דַּי אַוְיָנָן אָן אַיְיךְ אַרְוִוָּס פָּן צִּרְקָה...
לְאַגְּגָה אָן פָּאַוְאַלְּיָנָקָעָה האַט לִיְּבָעָלָעָה דָעָם פָּאַרְגָּאַבָּט גַּעַבְּלָאַנְדְּוִישָׁעָט אַיְיךְ
בָּעָר דַּי גַּאֲסָן פָּן שְׁטָעָטָל, וְעַנְגָּן אַסְּדָה אַיְיךְ אַרְבָּהָן דַּעַר נַאֲבָגְנָעָטָרָבָט אָן נַאֲרָ...
נִישְׁתָּאַט בָּאַמְּרָקָט, זַהָּם עַמְּטָז זַיִךְ אַרְבָּהָן אִים...
דָעָם זַעַפָּן אַזְּוֹנָת האַט זַיִךְ מַאֲטָמָעָן זַיִנְעַ פָּרִי גַּעַלְּיָגָט שְׁלָאַפָּן, דַּעַר

זֶלְמָן ווּאַסְעָרָצָוָג

קָאָפֶהָאָט אַיְרָטָקָעָו ווּיְ גַעֲטָזָן אָזְנָלְיִיבָעָלָעָו גַעֲעָעָן בֵּי שְׁפָעָט אַיְן
דָעָרָ נַעֲכָתָמָאָזְנָלְיִבָעָלָעָו מִיטָפָרְבָעָן הָאָטָמָעָר עַפְעָם אַיְפָגָעָמָטָלָן אַיְזָפָעָן
אַשְׁפָכָטָלָן.

אַקְלַיְינִינְקָן קָעָמָלָהָאָטָמָעָר אַיְסָגָעָמָטָלָן מִיטָאַיְזָפָעָן חַוְיקָעָה, מִיטָ
אַלְאָגָנָן דִיְגָעָם הַאָלָהָזָאָזְנָלְיִבָעָלָעָו מִיטָאַיְזָפָעָן פָנָסָאָזְנָלְיִבָעָלָעָו
אוֹזָאַיְדָנְדִיְקָעָר אָזְנָלְיִבָעָלָעָו פָנָסָאָזְנָלְיִבָעָלָעָו אוֹזָאַיְזָאָלָט
אַיְינָעָם רַחְמָנוֹתָדָעָרְוּקָעָטָט... — — —

ס'אַינְגָּלָעַ מִיטָּן אַרְזִיפְנְגָּשְׁטָעָטָן צִינְגָּלָעַ

ער זוניסט דען נישט, או אַ צִינְגָּלָעַ האט נישט קיין ביינער,
אנַז אַז סַיְיַה אַ אַינְגָּלָעַ, סַיְיַה אַ מִידָּלָעַ, האט זיך זיין
צִינְגָּלָעַ. בַּיְיַ אַנדְרָעַ אַינְגָּלָעַ אַפְּבָרַ, לְיַגְּן דִּי צִינְגָּלָעַ
צְוִישָׁן דִּי צִינְגָּלָעַ אַז שְׂוִיגָּנָה, נִישְׁתְּ מֵהָרְטָה זַיְיַ אַז נִישְׁתְּ
מֵיעַט זַיְיַ. דָּאַם אַינְגָּלָעַ, פָּזָן וּוּלְכָן בְּיוֹילְ דָּעַרְצִילְן, האט
שְׁטַעַנְדִּיקְ גַּהְאַלְטָן זַיְיַ אַינְגָּלָעַ אַין דָּרוֹיסָן, האט גַּעַמְעַנְטָן
רַעַנְגָּנָה, דָּגְעָרָן אַז בְּלִיכָּן.

אנַז וּער שְׁמַעַסְטָן נַאַזְהָ, או רַחַאַט זַיְקָ גַּעַמְעַנְטָן עַפְעַמָּה צַיְעַמָּה,
ליַיְעַנְעַן אַדְרָעַ שְׁרִיבָּן, דַּעַמְּלָסְטָן האט שְׁוִין סְצִינְגָּלָעַ גַּעַטְגַּנְצָט בַּיְיַ אַיְסָט
אַיְסָט זַיְוִיטָן, גַּלְיַיךְ זַיְיַ סְזַוְּלָטָן אַיְסָט צְוַעַנְהַאַלְטָן אַיְסָט אַרְבָּעַט, אַז בְּגַעַט
לְעַקְטָן דִּי לִיפָּן, זַיְיַ זַיְיַ זַוְּלָטָן גַּעַזְוַעַן בָּאַשְׁאַטָּן מִיטָּן צּוּקָעָר, צִי מִיטָּן הַאַנְיקָט
בָּאַשְׁמִירָט... .

דָּאַם אַינְגָּלָעַ האט גַּעַזְאַסְטָן, או פְּאַזְהָ נִישְׁתְּ אַזְיַ אַשְׁטָאַרְקָ שְׁיַין אַרְוָמָי
צְאַרְבָּעַטָּן תְּמִידָן מִיטָּן צִינְגָּלָעַ, אַפְּבָרַ רַחַאַט זַיְקָ גַּעַמְעַנְטָן דָּרְפָּן
אַפְּגַּעַנוֹוְאַיְנָה, שְׁטַעַנְדִּיקְ אַז עַר שְׁיַין גַּעַזְוַעַן אַזְיַ פָּאַרְקָלְעַרְטָעָר, אַצְּבַּעַמְּשִׁטָּעָר,
מִיטָּן דָּצְשָׁעָק אַז זַיְוִיטָן.

נוּ הַאַבָּן אַלְעַ גַּעַלְאַבָּטָן פָּזָן אַיְסָט, גַּעַלְאַבָּטָן גַּעַזְוַיְאַלְטָן זַיְקָ אַיְסָט אַיְסָט
גַּעַזְוַיְאַלְטָן:

אַינְגָּלָעַ מִיטָּן רַוִּיטָן צִינְגָּלָעַ

נוּב אַיְסָט דִּיְיַ נַאַז אַ בְּלִיכָּן,

וּעַפְטָזָ דָּרְזָוָעָן דָּאַרְטָט אַ מִיקָּן,

אַינְגָּלָעַ מִיטָּן רַוִּיטָן צִינְגָּלָעַ.

הַאַט עַס אַיְסָט פָּאַרְדָּרָאַסָּן, זַיְיַ גַּעַטְמָן, האט עַר גַּעַזְוַיְיָנָט אַז בְּרוֹגָן גַּעַטְמָן
וְלָרָן מִיטָּן זַיְנָה הַבָּרִים.

אַז אַמְּאָלָה, אַז אַז הַיְיָן זְמַעַרְ-תָּאָם, אַז אַז דָּאַם אַינְגָּלָעַ פָּאַרְשָׁלָאַפָּן גַּעַטְמָן
וְלָרָן אַיְסָט זַיְיַ בְּעַטְעַלְעָן, מִיטָּן רַוִּיטָן צִינְגָּלָעַ אַינְדָּרוֹיטָן, זַיְיַ פְּאַזְהָ גַּעַזְוַעַן
זַיְיַ גַּעַזְוַיְאַיְנָה, יִתְ.

אַז אַז שְׁטוֹבָרָה, זְשֻׁמְעַן פְּלִינְגָן מִיטָּן נַאַד אַנדְרָעַ פְּלִיזְוּעַרְימָלָעַ.
זְכָן זַיְיַ עַפְעַס אַיְסָט, אַזְיַיךְ בְּעַנְקָ אַז אַז וּוּיטָ אַזְוּעָק, וְאַז סְחַאַטָּן נַאַד אַז
עַק, אַז גַּעַפְּגִינְעָן נִישְׁתְּ. מִסְתְּמָאָז זְכָן זַיְיַ אַז טְרוֹזָק, טְרָאַכְטָן זַיְיַ, אַז אַיְסָט
טְרִיקָנָט זְעַנְעָן גַּעַזְוָרָן מִיטָּמָאָל אַלְעַ טְיִיכָּן אַז וּזְסָעָרָן, פָּזָן בָּאַרגָּן פָּזָן
טָאָל. זְשִׁמְעַן זַיְיַ אַז זְשִׁמְעַן :

— „פֿון דָּוֹרְשַׁטַּ וּוּלְּן מִיר שְׂטָאָרְבּוּן“...

דערזעט אַ פְּלִינְג אַ רְוִיְּטַע וְאַךְ אַיְּפַּךְ אַינְגְּנָעַלְעַם בְּעַט. פְּאַרְזְּבַּט וְיַי מִיטַּן צִינְגְּנָעַלְעַ אָזֶן זַעַט. אָזֶן סְ'אֵו גַּעַשְׁמַאַק. פְּלִיטַּ זַי בָּאַלְד אַנְזָאנְן אַלְעַ פְּלִינְג. אָזֶן

זַי הָאַט אַ נִיְּעַם קְוֹאָל אַינְגְּנָעַלְעַם אַנְטְּדַעַקְטַּ...

איַיְיַי דָּעַר קְוֹאָל אַינְגְּנָעַלְעַם צִינְגְּנָעַלְעַ...

קְוֹמָעַן פְּלִינְג פֿון אַלְעַ זַיְיטַן אָזֶן טְרִינְקָעַן פֿון אַינְגְּנָעַלְעַם צִינְגְּנָעַלְעַם, וְיַי פֿון אַ קְוֹאָל. טְרִינְקָעַן, פְּלִיעַן אַזְוּעַק אָזֶן קְוֹמָעַן וּוְידַעַה, אָזֶן וְאַט מַעַר וְיַי טְרִינְקָעַן — אַלְעַן מַעַר עַם שְׁלָאַגְט אַ דָּעַרְקוּוּיְקָנְדִּיק גַּעַטְרָאַגְט פֿון אַינְגְּנָעַלְעַם צִינְגְּנָעַלְעַם...

אָזֶן דָּאַס אַינְגְּנָעַלְעַם לִינְגַּט אָזֶן שְׁלָאַגְט אָזֶן פְּלִיטַּ. אָזֶן עַפְעַם גַּעַשְׁעַט דָּאַט מִיטַּן אִים, אַרוּם אִים, אָזֶן סְ'אָרְט אִים נִישְׁפַּט. סְ'אָיַן אִים גַּטְטַאַזְוּ.

נַאֲר אַט קְוֹמָעַן זַיְיַי וְאַט אַמְּאַל מַעַר, וְאַט אַמְּאַל מַעַר, פֿון אַלְעַ שְׁטִיבָעַר, פֿון דָּעַר גַּאנְצְעַר שְׁטָאַט קְוֹמָעַן זַיְיַי, נַאֲר אַט מִינְזַּט וּוּלְּן זַיְיַי אִים אַיְגָאנְצַּן אַוְיסְטְּרִינְקָעַן, וּוּעַט עַר בְּלִיאַבְּן לִינְגַּן מִיטַּן אַטְרוּקָעַנְעַם הַאַלְדוּ — אַ דָּעַר —

שְׁטִיקְטָעַר ...

עַר וּוְיל זַיְקַוְוָרְן, פְּאַרְטְּיוּדִיקָן, גַּעַטְמַט עַר אַ האַנְטַ�זְן אָזֶן טְרִיבְּפַט זַיְיַי, יִגְּנַט זַיְיַי, אַבְּפָעַר זַיְיַי וּוּלְּן נִישְׁטַט אַזְוּעַק, זַיְיַי שְׁרָעְקָן זַיְיַי שְׁרִיפְטַט פָּאָר אִים. מִיטַּן גַּאנְצַּן כּוֹחַ פְּוּרַט עַר מַלְחָמַה מִיטַּן אַגְּרִיסְטָרְמַה פְּלִינְגַּן, אַבְּפָעַר רְקָעַן זַיְיַי נִישְׁטַט קִיְּן עַצְּחַ גַּעַפְּן מִיטַּן זַיְיַי. אַנְטְּלוּיְפַט עַר אַרְוִוִּים אַיְן גָּאַם, אָזֶן דִּי פְּלִינְג — נַאֲר אִים. אַט, אַט דָּעַרְגְּרִיבְּן זַיְיַי אִים.. נַאֲר אַטְרוּט, אַיְן טְרִיטַּט, אַיְן טְרִיטַּט נַאֲר, גַּעַטְמַט עַר שְׁרִיְּעַן רְזָפְּן הַיְּלָךְ — — — — —

אוֹ דָּאַס אַינְגְּנָעַלְעַם הָאַט זַיְיַי אַיְפְּגָעַבְּאַטְמַט אָזֶן אַטְמַט גַּעַטְמַט מִיטַּן דָּעַר הָאַט זַיְיַי פְּנִימַת, הָאַט אַטְמַט גַּעַטְמַט גַּעַטְמַט זַיְיַי וּוּלְּן אַטְמַט בְּגַעַן-שְׁטָאַט. רְהָאַט

זַיְיַי אַיְיַי אַטְמַט גַּעַטְמַט גַּעַטְמַט...

רְהָאַט בְּאַשְׁטִימַט נִקְמַה צַוְּעַדְמַעְן פֿון דִּי פְּלִינְג. צַוְּיַשְׁן דָּעַר מַחְנָה וּשְׂזָמְעַנְדִּיקָעַ פְּלִינְג, הָאַט עַר דָּעַרְזָעַן גַּעַטְמַט פְּלִינְג, אַט בְּרָעַן, אַטְמַט גַּיְטַט אַטְמַט גַּעַטְמַט בְּוּדַעַן. פְּאַוּוֹאָלִינְקָעַ פְּלִינְג עַר זַיְיַי אַנְטְּעַרְגְּנַעַשְׁאָרְט. אַטְמַט גַּעַטְמַט מִיטַּן דָּעַר הָאַט — אָזֶן שְׁוִין הָאַט דִּי פְּלִינְג גַּעַטְמַט. צַאַפְּלָט, גַּעַוּוֹאָרְפַּן זַיְיַי אַיְן אַינְגְּנָעַלְעַם הָאַט.

דָּאַס אַינְגְּנָעַלְעַם אוֹר בְּאַטְרָאַכְט פֿון אַלְעַ זַיְיַי וּיְטַן אָזֶן גַּעַפְּרָעַנְטַט מִיטַּן

רְצִיחָה :

— בְּיוֹזַט אָזֶן עַלְטַסְטָעַר צַוְּיַשְׁן דִּי פְּלִינְג?

— יַא, אַיְיַי בְּין דָּעַר אַנְפְּרָעַר — הָאַט דִּי פְּלִינְג גַּעַזְשַׁמְעַט.

— וּוּלְּ אַיְיַי דִּיךְ הַרְגָּעָנָן.

— פְּאַרְוּוֹאָס?

— וּוּיְיַסְטַט נִישְׁטַט? וּוּיְיַל דִּזְהָרַעַטְמַט מִיטַּן אַלְעַ פְּלִינְג זַיְיַי זַאֲלַן מִיךְ בְּיַיְסַן.

— נִישְׁטַט בְּיַיְסַן וּוּיְיַן מִיר דִּיךְ, מִיר זַעַנְעַן גַּאֲרַדְוַשְׁטִיךְ גַּעַוּוֹעַן...

— טַאַ פְּאַרְזְּבַּט פְּרַסְטַּזְמַז זַיְיַי נִישְׁטַט צַוְּעַדְמַעְן אַנְדְּעַרְעַ אַינְגְּנָעַלְעַד?

— וּוּיְיַל אַגְּנְדָעַרְעַ אַינְגְּנָעַלְעַד הַאַלְטַן דִּי צִינְגְּנָעַלְעַד אַיְן מַוְיל...

— איזי נאר ?

= גיומם האָרֶד דאס אַינְגַּלְעַז מִיטָּן אֲרוֹיְפְּנָעַשְׂטָעַקְטָּן צִינְגַּלְעַז ...

= וְעַל אֵיךְ חִדְשָׁתָה עֲמָקָם בְּאֶרְדָּה חַרְבָּנָגָן:

— בראש מוד ננטן אינגליז האב החמפני, האב רהטנוף —

האט דאס אינגעלאע געמאכט זיך א הארין פון א גולן און נישט געהערט
דאס געבעט פון דער פלייג. ער האט אroiיבגעשטיקט דאס צינגעלאָן זיין
פון נרוּם פעם און דאס איזונטערנונגין די פליגערען ביי דער פלייג און
אנזאלען זיך איר אroiיבצידיפון די פיסעלער.

נֵה הַבָּן דִי אַיְבָּרִיךְ פְּלִינְגֶּן, דִי שְׁטִיבָּרֶם, שְׁוִין גַּט פָּרֶשְׁתָּאָנְגָּנוּ וּוּ
אוֹוִי צָה רָאַטְמְעִינוּן זְוִיְירָן כְּפִידָרֶר פְּנַסְמָן אַיְגָנְגָלָעָס גַּלְנִישָׁע הָעַמְטָן. הַבָּן זְוִיְירָן
אַיְסָם בָּאַלְגָּנְעָרֶת פְּנֵי אַרְצָן זְוִיְירָן אַזְנְבָּהָן אַיְסָם קִיצְלָעָן בִּיטָּה זְוִיְירָן צִינְגָּעָד
לְעֵד אַז רְחַמְנָהָתָן. הַאֲטָה זְוִיד דִי פְּלִינְגֶּן מִיטָּן נְאַלְדָּעָנָם בִּידָה אַרְבָּס גַּעַשְׂנָן אַז
אַרְבָּס חַוָּמָה אַלְבָּרְדָּהָן גַּעַשְׂנָהָרְדָּהָן

ערשת איזט האבן זיך ערעד פריינן אויף א ריעטן אמרת צעוזומעט מיט פרייה, און דעם אינגעלאַט האט זיך אויסגעטוּן או זיין זינגען אויף אים א לאָדערלַען:

האג' ר' הונאות אינטלקט

ללא מרכיבים נסויים

הארם בתקופה אשורית

בְּאָמָר מִתְּבוֹרֵת אֶת־הַדָּבָר

האם יזר דם אינטלקט נישטארקט או די פלון דרבן אים אפוננטראט אן זי
לרבן פון אים... ווי שבעטען פון אייס... און דאס א דרעה און א בישת... וויאס
טומט פון איזט? ווי רודת מילן זיך? ווי גאנט ער קינען א קאפ אינפהיבן?...
האם יזר דם אינטלקט נישטארקט און גינזנט ציט אלע בוחות דריי

בזבז אן טויזר און פאנץ' גאנז'יטערט:

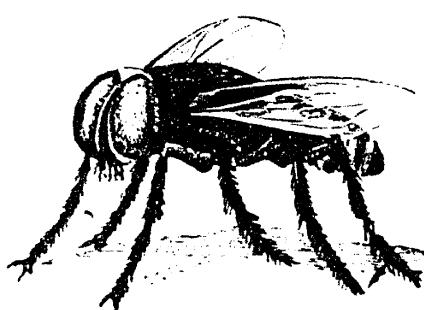
אנו מודים לך על אכזריותך

לעון עירוני וריאטט

אך מניין עז אנטישמיות

= אָמֵן וְאַתָּה מִיְצָרָנִי זֶה אָמֵן וְאַתָּה מִיְצָרָנִי?

הנְּצָרָה וְהַמִּלְחָמָה

בעניטא האט בעזוויזנט

טענדיק, ווען בעניטא איז אויבגעשטאנגען אינדעראפר. איז זיין מסמע נאך געשלאפען. די שטוב-מידל האט אים גרייט געמאכט דעם פרישטיק איז אים אלין צונע-גרייט זומס ער באדארף מיטגעטען טיט זיך איז שול. אונטן, פאר דעם פארדאצעט אריינגעגן. האט שיין געווארט אויפס אים דער גלאנצקייר אויטה, איז וועלכן מ'קען זיך שפיגעלען. דער שאפער פלאעט אים פאנרטין מיט א ליבען שמיכל אויפן פנוו, גלייך ער בעניטא, זאל זיין דער בעל-הבית פון דעם אלעט. אויבגעפעט פאר אים די טיר פון אויטה איז זיך פארמאכט. אין א ווילע ארום האט דער מאטאר אונגעהייבן ליבט צו ברומען. גלייך זוי א הונט, ווען ער וורט איז פעם. איז זיין זונען געפארן מיטן בא-קאנטן וועב איז שול אריין. מיט א גריינקיט האט זיך דער אויטה פארקיעריעוועט פון איז נאם איז דער צויזטעה איז בעניטא איז געועסן איז דעם פארמאכטן קאמטן אן אוומעטיקער, געהויזדעם זיך אויפס דעם וויבן געועס איז פארטראכטערהייד בעשפיטל זיך מיטן סאמעטנעס מאלפעלא, זומס האט זיך געבאומבלט אויפן הינטערשטן פענסטערל.

איבער א סך, א סך נאכן איז דער אויטה געפארן, אבער בעניטאן האט נישט גענטמען קיון חشك אroiיסצוקן. געוואלט האט ער גראד יא אלין גוט באטראכטן, זומס עם טומ זיך אינדריסן, אבער זומס קען מען דען שיין גרייכן צו באקוקן, איז דער אויטה האט איז איז לויין איז יאנן זיך? האט ער שיין בעסער אינגעאנץ. נישט געקומט.

א, וויפיל מאל בעניטא האט מיט טרען איז די אויגן זיך געבעטן בי זיין מוטער, איז זיך זאל אים דערלויבן אמאל צופוס נײַן איז שול אריין... כ'זוייס דאך גוט דעם וועג, אנדערע קינדער גיינן דאך איז צופס... אבער זיך האט עם אים קיינמאל נישט דערלויבטן.

אווי זיין שאטנס האבן דורךגעשוועט פאר אים הייזער, מענטשן, קינ-דער, איז בעניטא האט זיין מקנה געועזן... אט זיין אעל גיינן צופס, אליין גיינן זיין...

או זי זענען אַנְגַּעַקְמַעַן צֵי דָּעַר שָׁוֹלְהַהָּאַט אִים וּוִידָּעַר דָּעַר שָׁאָפָּעַר
געַעֲפַנְטַה דַּי טִיר פּוֹנָס אַוִיטָה, אַוְּבָּעָרְגָּעָלְאָוָת אִים אַ זִּיסְנָה: «בַּיּוֹ שְׁבָעְטָעָר,
בעַנִּיטָה!» אָן אַיִן נִישְׁתָּא אַזְעָקָר
געַפָּרָה, בֵּין בעַנִּיטָה אַיִן שְׁוִין גַּעַם.

הַצְּמַח אַרְיָין אַיִן שְׁוִילְהַיּוֹף...
דָּסֶם אַיִן גַּעַזְעַן אַסְפָּעַצְיַעַלְן
שָׁוֹלְהַפְּאָר דִּיבְּכָעַר קִינְדָּעַר מִיטַּה
גְּרוֹזִיסְנָה גַּאֲרָטָן אַוְּנָה פְּרָעָשְׂדָעָנָה
שְׁפִילְגָּעָצִיםַה, וְאָז זַיְהַאָבָן גַּעַם
לְעַרְנָתָן אַוְּנָה גַּעַשְׁפִּלְתָּה וְזַיְהַזְּמָעָנָה
מִיטַּה דַּי לְעַרְעָרִינָה, וְאָזָה הַאָבָן זַיְהַ
גַּעַהְיָתָה, אוֹ זַיְהַ אַלְןָ נִישְׁתָּא אַרְזִים
אַיִף דָּעַר גַּסְמָה.

אַפְּטַמָּאָל פְּלָעַגְתָּה וְזַיְהַ בעַנִּיטָה
אַוְּעַקְגָּאָרָן פָּנָן דַּי שְׁפִילָן, אַרְיָיְפִּיְהָ
דְּרָאָבָעָן וְזַיְהַ אַוְּפָן גַּעַזְוִיםַה פְּינָס
גַּעַמְיוּרָתָן פָּאָרָקָאָן אַוְּנָה אַרְוִיסְקָוָן
אַיְפָן גַּאֲבָה. קִינְמָאָל אַיִן אִים נִישְׁתָּא
אַיְסְטָעַקְמָעָן צֵי נִיְּין אַיִף דָּעַר
גַּסְמָ אַלְיָין, זַיְהַ אַנְדָּרָעַרְעַן מַעַנְטָשָׁן
טוֹעָן עַמְּ.

הַצְּמַח אַלְןָ פָּנָן יְעַנְעַר זַיְהַ
גַּאֲרָטָן גַּעַצְיָהָן זַיְהַ אַיְפְּמָעָרְקָוָהָם
קִיְּמָה, גַּעַרְיָצָט אַוְּנָה פָּאָרְנוֹאָהָן
דֻּעָתָ אִים.

אַיִן גַּעַזְעַן בעַנִּיטָּאָס נְרָעָסָה
טָעַר וְהַאֲנָטָה, אַיִן מִיטִּיקְצִיטָה, זַיְהַ
דָּאָרָט דַּעַם שָׁאָפָּעַר וְיִעָּרָן מִיטָּן אַוִיטָה, זַיְהַ עַר אַזְעָקָנִין אַלְיָין צְוִיפָּס אַוְּנָה
לְאָגָּה, אַיִן זַיְהַ וְזַיְהַ עַר גַּיְיָן אַלְןָ נָסָת פָּטְרָאָכָּהָן אַיִן בָּאָקָוָן...
אַבְּעָר בעַנִּיטָּאָס וְהַאֲנָטָה הַצְּמַח זַיְהַ קִינְמָאָל נִישְׁתָּא אַרְעָזְרָקְלָעָכָּה. שְׁטָעָנָה
דִּיקָה, זַיְהַ עַר פְּלָעַגְתָּה אַרְיוֹבָנִין אַיִן דְּרוֹיָהָה, נָאָךְ דַּי לְעַקְצִיעָה, פְּלָעַגְתָּה אַיִן דָּעַר
לְאַנְגָּרָר שְׂוֹרָה אַוִיטָאָמָּפְּלִילָה, וְאָזָה הַאָבָן גַּעַשְׁוָרָת אַיִף זַיְהַעַר הַבָּרִים אַיִף,
וְגַאֲרָטָן אַיִף אִים זַיְהַעַר אַוִיטָאָמָּפְּלִילָה.

זַיְהַעַר וְזַיְהַעַר אַיִן דַּעַם פָּאָרְמָאָבָּטָן, שְׁמַעְקָנְדִּיקָה אַוִיטָה אַיִן אַיִן קָאָפָה
פָּלָאָנְטָעָרָת וְזַיְהַעַר אַיִן דָּעַר נִיְּעָרָה זַיְהַעַר זַיְהַעַר
אַיִצְתָּה, אַיִן דָּעַר מִיטִּיקְ-שְׁעָה, אַיִן דַּי בָּאַזְוּעָנָה אַיִן דַּי גַּאֲסָן גְּרָעְמָה, זַיְהַ
אַינְדָּעָרָפָרִי, פָּאָרָט דָּעַר אַוִיטָה פָּאַזְוָאָלְנִקָּעָה אַיִן בעַנִּיטָה קָעָן אַלְןָ בְּעַפְּנָעָר
פָּטְרָאָכָּהָן דָּוָרָק דָּעַר אַרְאָפָּגְנָעָלְאַזְוּנָעָר שְׁוִיבָה.

אבל וואם יאנז אונז שטיפון זיך פון בירדע וויטן נאַס !

אם אל לא יתנו לשלגנו און א זיין אַרְזָהָרֶבּוּ נִינְיָבוֹן:

די נאנס איז בעזען פארפלייצט פון קינדרער אין זייןע באלאטעלעך טיט די ביכער-טאשן אין דער זוית. צוב ערשטיין מאל האט בעניטה נעהאנט בא טראכטן איזו פיל קינדרער פון דער גאנזע. זוי האבן געליאבט, גערעדט, גע שטיפט איזו פרוילעך אין קינדרער האט זוי נישט געהויט און געלאנטן, או סאיין נישט שיין...

האט ערד איז געווולט אראפנין בזן אויטא און בעקון דאס אויסגען צויגענע פערד, זומס זויל זיך נישט אויפשטיילן, אבער דער שאפער האט אים נישט געלאומות, געוווארטן אוד, אז ריעט דערצילן דער מוטער — אין ער נישט גאנזעטען.

בעניטא האט געמאכט צו די קינדער פיט די הענט. גערעדט, גערופן צו אבער צום אויטא איז קינדר נישט צונגעאנגען. זוי האבן עטלאבע נעהוקט איזס פיט אוזערבע נרישע אויגן. פול פיט ניגירקיות אין פהעטדקייט, און געשוויגן...

בעניטה האט פון זיין לעדערנער ביבער-טאש אריינגענמען א רויטן עפל, וואס איז געליפן און האט איז א-זוארך געטען צי די קינדעה. איז אבער דער עפל נישט דערזאגנונג צי די קינדעה, ר' האט זיך אראקיילט אין רינשטאך אריין און דארט געליפן ליגן...

האט ערד זיך איזענצעט איזיפן געוויס און ארוייסגעקוקט פון א זויט צו די פאָר אַיס פרעמאָד קינדערלעַד, אָן שבעטער, אוֹ דער אַיטַּא האָט זיך דערוּוּיטערט פֿן ייְנָעָם אַרטַּמֶּט, האָט ערד מיט אָ בענְקָעָנִישׁ נאָכְנִיעָקָט די קינדער דורך דעם הינטערשָׁטָן פֿעַנְכְּטִיעָרָל בֵּין דער אַיטַּא האָט זיך פָּאר-
קיְרֻדוּעַט...

וְיֵהַלְעָד, וְיִנְדְּרֶשׁ וְיִזְעַנְוּ פָּנֵי אֹם. עַלְתְּנָרָע אֲזַנְיָדָע
פָּנֵי אִם אֲזַנְיָדָע הַיְמָת וְיִזְשְׁטָמָת. קַיְנוּרָע נִשְׁטָמָת... פָּאַרְזּוֹסָם מַעֲןָן זַיְגִּין
אַזְפּוּסָם יַעֲדוּ טַגָּג אֲזַנְיָדָע אֲזַנְיָדָע פָּנֵי שְׁלָוָ ? פָּאַרְזּוֹסָם ? ..

בענימטא איז אַרְיוֹפֶנָּעָן נָגָע אַיִּשׁ דֵי מַאֲרְבָּדָרְנָע טְרָעָפֶ פָּזֶן זְיַעַד
טְשָׁאַלְעַט, אַ פַּאֲרָמָטָעַטָּעַרְטָעַר, וּזְיַיְנָמָאַל נִישְׁטָט. דָּאַס וּזְיַוְסִינְקָע, גַּעַזְאַשְׁעַנָּע
פּוֹדָעַלְהַיְנָטָל, וּעַלְכָּעַם רְהַאַט שְׁטָאַרְקָע לִיבָּ, אַיִּזְהַיְנָט אַרְיוֹסְגַּלְאַפְּן
אַיִּם בָּגָעַגְעַנָּע מִיטָּפְרִידָה, אַבְעָרְרַהַאַט עַס מִיטָּן פָּוּס אַבְגַּעַשְׁטוֹיסָק, אַיִּזְהַיְנָט
עַס אַזְוּקָמִיט אַ גַּעֲקוֹוִיטַשׁ.
די שְׁטוּבָמִידָל, וּזְאַס רַעַדְתָּ מִיט אַיִּס נָגָר פְּרָאַנְצִיוֹישׁ, הַאַט אַיִּס גַּעַר

רוֹפֵךְ אָז רַזְאָל גַּיִן עַפְנִים מִיטִּיק, הַאֲטַע עַד נִישְׁתַּגְמִילָתָן גַּיִן, רַהֲאָט גַּעַד
וַגַּמְטַ, אָז דַעַר קָאָפְטַסְטַמְט אַיְם זֹויִי.

רַהֲאָט זִיךְ אַנְידָעֶרֶגְעָלִיגְט אַיְיךְ זַיִן בְּעַטְלַ, דַי שְׂטוּבִּיטִידַל אַיְן גַּעַד
בְּלִיבָּן לְעַבְנַן אַיְם.

— זָאָל אַיְיךְ אַיְיךְ, בְּעַנְטִיא, לְיִעְנְנָן לְעַנְנְנָדָעַ?

עַד חַאֲטַט גַּעַשְׁקָלָתָן בְּיַטְנַן קָאָפְטַסְטַמְט אַיְיךְ גַּיִן.

— זָאָל אַיְיךְ אַיְיךְ, בְּעַנְטִיא, שְׁבִילַן אַיְיךְ דַעַר פִּיאָנָס?

גַּיִן, הַאֲטַט עַד גַּעַשְׁקָלָתָן בְּיַטְנַן קָאָפְטַסְטַמְט.

— זָאָל אַיְיךְ אַיְיךְ, בְּרַעְנְגַּנְעַצְיִיגְ?

— זָאָל אַיְיךְ אַיְיךְ, בְּעַנְטִיא, מַאֲכַן אַקְאָלְטַן קָאָמְפְרַעַס צָוָם קָאָפְטַסְטַמְט?

— מַזְאָרָף נִישְׁתַּגְמִילָתָן, בְּאוּילַן זַיִן אַלְיַין!

דוֹ שְׂטוּבִּיטִידַל הַאֲטַט אַוָּס פָּאָרְלָאָזָטַם.

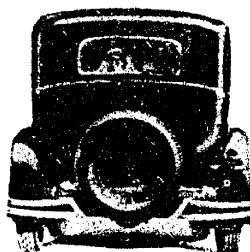
פָּן דַעַר שְׂטוּגַג, וְזָאָס אַיְן גַּעַהְגַּנְגִּינְגַּן אַיְפַּן בְּאַלְקָאָן הַאֲטַט זַיְד גַּעַהְעָרְטַם
דָּסָם טְרוּיְעַרְיקָעַ גַּעַזְאָגָגָן פָּן דַי קָאָנְאָרִיךְלְעַדָּן, אַיְן בְּעַנְטִיא הַאֲטַט צָוָם עַרְשָׁטָן

מַאְלַ דַעְרְפִּילְטַם, אָז סְאַוְן אַיְם דַי טְרוּיְעַרְיקָעַ אַיְן עַנְגַּגְ...

— .... פָּן אַלְעַגְמַן שְׁבִילְוָאָרָגָג וְזָאָס מַקְיּוֹפְטַס מִירַה, פָּן דַעַס וּוַיְמַן
הַיְגַּטְלַ, פָּן דַעַר שְׂטוּבִּיטִידַל וְזָאָס רַעַדְטַס מִירַ פְּרָאָנְצִיוֹישַׁ, הַאֲטַט אַיְיךְ
נִישְׁתַּגְמִילָתָן וְזָאָס אַיְן מִיטַּס וּוּמְעַן זַיְד צַיְ שְׁבִילְ...

סְאַוְן אַיְם פָּן דַעַס אַלְעַגְמַן טְרוּיְעַרְיקָעַ גַּעַזְאָגָגָן, בְּזַי נַאֲרַטְרַעַטְרַעַט טְרוּיְעַרְיקָעַ גַּעַזְאָגָגָן...

הַאֲטַט עַד זַיְד אַוְיְגַּדְרִיְתַם, בְּעַנְטִיא, צַי דַעַר וְזָאָטַם, אַיְינְגַּעַנוֹרְעַט דַעַס
קָאָפְטַסְטַמְט אַיְן קִוְשַׁן אַיְן שְׁטַוְילַן זַיְד צַיְהַיְינְטַם...

וּזְעַזְלֹזֶל הַעֲלֵפֶת דָעַר מַאֲמָעָן...

עט וועלווול, איז די מאמע זייןע איז פארדווארפֿן מיט ארבעט פֿזַן אלע זיינטן און נויסט נישט איז זואס זיך געטען, וויל ער אויר מיט עפֿעט העלפֿן, איז אבער די זאה, איז זיך זואס ער רירט זיך צה, לאזט איז נישט די מאמע און טענחת:

— מײַן העלפֿער, מ'שטיינָס געוֹזָגֶט! זע נאה, איז די זאלסט מיר נישט-טונָן קײַן שָׁדָן אין שטוב, וועט שווין איזיך גוט זיין...
פארדריסט עם וועלווולען ביז גאָר: זואס? האָפֿ איז דען לײַםענע הענט? פֿאַרוֹזָס קָעָן איז דען נישט העלפֿן?
רעבנט ער זיך איז געדאנק אלע זאָכָן, וועלבע ער ווֹאלְט געקבנט אליען טוּן אָזַוִי גוט ווי די מאמע: אַיְסְקָעָרָן די שטוב, אַנְגִּינָן דעם קָרְזָן מיט פרישן זואָסער אַיְסְקָעָרָן די מאמע ציטערט אָזַוִי אָזַן פָּלְאַטְעָרָט, צְיוֹאַמְעָנְלִיְינָן דאס בעטל זיינָם, זואס אָזַיפָּ נאָכְט שְׂטָעָלָט מַעַן עַם אָזַיפָּ, נִיעַן אָזַיפָּ דער מסְחִין, אָזַן אָפְשִׁיְין עַטְלָעָכָע קָאַרְטָאָפְּלָן צָום מִיטָּקָע וּוֹאלְט עַדְעַנְת?...

אמְתָא אַיִּז, אָז וועלווולעַם מאמע זײַיסט גָּאנִין גוט פֿאַרוֹזָס זי שְׂדֻקָּט זיך פָּאָר זִין העלפֿן, ערְשָׁת נישט לאָנגָהָט ער מיט אַשְׁלָעָפּ בְּיַם טִישְׁטוֹר אַרְאַפְּגָנְוּוֹאַרְפָּן אָזַן צְעַבְּרָאָכָן עַטְלָעָכָע גַּלְעָזָר מיט טַעַלְעָרְלָעָד אָזַן זיך דערְאָזָנוּ גוט אַפְּנָעָבְּרִיטָא, אָזַן ווי לאָנגָהָט, אָז ערְהָט צְעַבְּרָאָכָן דאס עַלְעָקָן טְרוֹיזְעָן לְעַמְפָּל, אַוְיְסְגָּעָדְרִיקָט אַשְׁוִיב אָזַנְסְטָעָר בְּיַם כָּאָפָּן אַזְמָעָרָט פְּוִיגְעָלָע אָזַן צְעַבְּרָאָכָן אַפְּלָאָש מיט בּוּמָאִיל אָזַיפָּן וּוְעַג פָּזָן קָלִימָט אָהִיָּס? וועלווול אַבְּעָר טִינָמָט, אָז דאס אַיִּז נישט גַּרְעָכָנָט, ווֹיל דאס אַיִּז אָזָם גַּעַרְנָז, בְּיַם שְׁפִילָן זיך.

וּוְפִיל מָאֵל גַּלְיְּטָשָׁען זיך אַרְזָוִים טַעַלְעָרְלָעָד פָּזָן דער מאמעס האָנט אָזַן וּוְרָן צְעַבְּרָאָכָן אָזַיפָּ שְׂטִיקְלָעָד?

פארדריסט עם וועלווולעַן אָזַן עַמְטָאָס זויי פֿאַרוֹזָס די מאמע הָאָלְט אַיִּם דערְבָּרְפָּרָאָר אַשְׁלִיס-טְמוֹל, אָזַן ערְקָעָן אוּר מיט גַּאֲרָנִישָׁת העלפֿן, אַבְּעָר פָּונְדָעָפְּטוּעָגָן מַאֲכָן זיך שְׁוִין אַזְעַלְכָע טָעָג, וּזְעַן די מאמעס מַזְזָה זיך אַרְוִיסְהָעָלָפֿן מיט וועלווולעַן, ווֹיל זיך האָט נישט קָיַּין אַנְדָעָרָע בְּרִירָה, בְּלִיְבָט

דעטאלט וועלוועלע א צופרידענער אין מיטן גאנצ' פּוֹה פְּלִיסְטָעֵר זַרְזָעֵן
ס'זאל גומט אַרוֹיְסְקּוּמָן.

ערשט נעצטן האט די מאמע אַנוּקְגַּעַנְעַבָּן די שַׁיךְ צָם שְׂיסְטָעֵר צְרוּעָכְט
אוֹ מַאֲכָן, האט זַי נִישְׁטָמָן אַין וּלְאַם אַרוֹיְסְצּוּנִין אַין קְלִיְּתָאַיְּנִיקְפָּן. האט
שוֹן וועלוועלע גַּעֲבָרָכְטַמְּ פְּילָךְ, פְּלִיאַשְׁ, פְּרִוִּיטַ, פְּרוֹבָּטַ אַין אַלְין וּלְאַם מַעַן
דָּאָרָף.

שטייבלט די מאמע אין זַיְתָן, באַחָלְטָן אַין טְרָאָכְטָן:
— מַקְעָן זַיְתָן דַּאֲךְ אַמְּטָל אַרוֹיְסְהַעַלְפָן מִיטְ וּלְאַלְוָעָלָעָן אַן הַבָּפָן אַגְּנָגָן
פָּן אַיְתָן. האט ער גַּאֲרְנִישְׁטָט פְּאַרְלוֹרְן, גַּאֲרְנִישְׁטָט צַעֲבָרָכָן אַין רִיבְטִיךְ
גַּעֲבָרָכְטַמְּ אַרְעָשְׁט. בָּאַקְוּמָט זַי בְּסִלְעָבוֹיְיוֹן צּוֹטְרִיעַן זַי וּלְעַיְלָעָלָעָן אַין ער
וּוִיסְטָדְעָרְפָּן, אַין ער שְׁטָאָלָן בַּיְ זַי אַין צּוֹפְרָדָן.
וְאַגְּטָן די בְּמַפְּמָעָן:

— וּלְעַיְלָעָלָעָן, נַאֲךְ אַיְנָן גְּנָגָן וּלְאַיְתָן זַיְתָן שִׁיקָּן, וְעַסְטָט מִיר נַאֲךְ בְּרָעָנִי
גַּעַנְעָל, אַקְיָלָן מִעְלָה צָם מִיטְיָיךְ.
קוּוּלָּט שְׁוֹן נַאֲךְ אַן וועלוועלע פָּן אַזְעָלְבָּעָן דְּבָרִים. בָּאָפְטָט ער אַבָּאָר
גַּעַנְעָל פָּן קִיְּשָׁל אַיְנָן הַגָּנָט, דָּאָם גַּעַלְתָּן אַין דָּעָר צְנוּיִיטָר אַין שְׁפָרִינְגָּט
אַרְזִים אַיְךְ אַיְנָן פָּום.

צְרוֹרְקוּוּגָם אַיְן גַּעַשְׁנָן עַפְעָם אַלְעָבְטָט זַיְתָן:
אַ שְׁטִיקָּל בְּגַנְגַּעַט-שְׁטָאָלָעָן האט זַי אַיְם צְנוּקְלָעָטָט זַיְתָן אַיְן ער
הַאֲט זַי אַיְסְגָּעָלִיטְשָׁטָן.
אוֹי זַי אַבְּלִין אַיְם אַדְרָן אַגְּדָעָן אַיְן קָאָפָּן אַן די שְׁאַלְעָבָּן
פָּן דָּעָר בְּגַנְגָּעָן שְׁטָאָטָט נַאֲךְ פָּן זַיְתָן בְּגַנְגָּעָן, וְאָסָר הַאֲט עַרְשָׁט גַּוְעַנְדִּיךְ
אַיְן קְלִיְּתָאַיְּנִיגְעָנָן, אַיְן אַיְתָן זַיְתָן שְׁוֹלְדִּיךְ אַיְן דָּעָט, וְאָסָר סְפָּאָיְוִי
גַּעַשְׁנָן... ער האט זַיְתָן בְּסִקְעָן נִישְׁטָט שְׁטָאָרָק צְעַקְלָאָפְטָט בְּיַיְסָפָּאָלָן, אַבְּעָר
דָּעָרָפָּאָר אַיְן גַּעַשְׁנָן אַזְעָלְבָּעָם, וְעַלְבָּעָם הַאֲט וּלְעַיְלָעָלָעָן גַּאֲכָמָעָר זַיְיָי גַּעַטָּוֹן.
אַונְטָעָר אַיְם אַיְן גַּעַרְעָן דָּעָר פְּאַפְּיָוּנָרָר בִּיטָּה אַלְעָלְטָשְׁטָעָר אַיְן דָּאָם
מִעְלָה צְעַשְׁטָאָטָן אַיְבָּעָרָן בְּרוֹקָן.

הַאֲט וּלְעַיְלָעָלָעָן גַּעַרְעָלָט אַלְיָן אַיְבָּעָרָלָקָן, אַיְיָן זַיְיָן אַיְן אַנְטָלְיוֹפָן
פָּן בְּזִוְּשָׁה, אַנְטָלְיוֹפָן עַרְגָּעָצְּתָאָה, אַיְ קִינְגָּרָן זַאֲלָן גַּאֲרְנִישְׁטָט גַּוְיָן זַאֲלָן ער
אַיְן אַהֲנוֹגְעָקָומָן.

גַּוְטָּעָ מַעְנְטָשָׁן אַפְּעָה, דּוּרְכִּיְּעָה, הַבָּפָּן רְהַמְּנָה גַּעַהָט אַיְיךְ אַיְם, הַבָּפָּן
זַיְיָ גַּעֲבָרָכְטָט אַ צְוִיְּוִיטָן בִּיטָּה פָּן קְרִיְּטָן אַיְן בְּסִלְעָבוֹיְיוֹן אַיְפָּגְעָקְלִיבָּן די
צְעַשְׁטָעָנָעָ מַעָל פָּן זַאֲמְדִיקָן בְּרוֹקָן...

וּלְעַיְלָעָלָעָן הַאֲט נַוְטָּמָעָהָאָסְטָט, אַיְ מִיטְ דָּעָט מִעְלָה וּוֹעָט אַיְם שְׁוֹן אַיְוֹי
גְּלָאָט נִשְׁטָט אַפְּנִיָּן, וְעַדְן וּוֹיָסָ צַיְיָ דַי מַאֲכָנָעָהָוָעָט נִשְׁטָט דָעָרְקָעָנָעָן אַיְן דָּאָם
מַעָל אַיְוֹ זַאֲמְדִיקָן? טָא וּוֹסָמָהָאָט ער דַעַן גַּעַזְוָלָט פָּוֹן?.. אַיְן ער אַהֲיִימָן
גַּעַגְגָּנָעָן מִיטָּן מַעָל.

אַיְן אַט שְׁטִיטָט שְׁוֹן די מאמע מִיטְ פְּאַרְקָאַשְׁעָרְטָעָ אַרְבָּלָ פְּאַרְן טִינְגָּן
ברָעָט אַיְן בְּאַקְבּוֹרָט, קְנָעָט דָּאָם טִינְגָּן.

— אַיְן עַם אַחֲרָד — האט זַיְיָ גַּעֲטָרָכְטַמְּ וּלְאַלְוָוָל — וְאָסָר בַּיְ זַיְיָ אַיְן

שטוֹב איז טונקל, נישטָא קיינַ פֿעַנְסְטֶעֶר. זועַן נישטָא דָאַם, אַהֲַט, וּהַלְּטַ זַי
בָּאַלְדַּ דָּעַרְזָעַן, דַּי מַאֲמָע, וּזְאַם עַם טוֹט וּזְרַ אִין מַעַל...

וּזְאַם וּזְעַט אַבְּעַר וּוַיְתָעַר זַיְן? צַי וּזְעַט מַעַן אֵין עַסְן נִשְׁטָא דָעַרְפְּלַן
דַּעַם זַמְּהָ, וּזְאַם הַאַט וּזְרַ אַרְיִינְגְּעַכְּאַפְּט אֵין מַעַל אַרְיִין?

אַט שְׁנִיַּת שְׁוִין דַּי מַאֲמָע פָּן דַּי אַוְיסְגַּעַוְאַלְגְּרַטְוּ בְּלַעַטְוָה, לְאַקְשָׁן.

קוֹמָעַן זַיְן אַרְנוֹיַס

אַז עַלְבָּע טְרוֹקְעַנְגָּן

הַאַרְטָע, אָז זַיְן קְלִינִי

גַּעַן אַזְשַׁ אַיְפָן בְּרַעַט,

אָזָן מַקְעַן זַיְן צִילְּן...

וּזְאַם וּזְעַט זַיְן? נַזְךָ

קְיִינְבָּאַל נִישְׁטָא הַאַט

עַר זַיְן אַזְשַׁ נַזְטַ זַיְן

גַּעַקְוּקָט זַיְן דָּעַר מַאֲ

מַעַן, זַיְן אַלְעַ אַיְרָע

בְּאוֹוֹגְנְגְּנָעַן זַיְן הַיְנָמָן,

וּזְאַם וּזְעַט זַיְן, אָזָן

מְעוֹעַט דָעַרְפְּלַן אֵין

עַפְּן אָז דַּי לְאַקְשָׁן זַעַגְעַן זַמְּדִיק? צַו גַּאֲרַטְיִשְׁטָם וּזְעַט מַעַן אַיְם שְׁוִין נִשְׁטָא

צְוָלָאַן, אָז אַמְּתָעָר שְׁלִיסְ-טּוֹל וּזְעַט עַר זַעַרְן אֵין שְׁטִיבָ...

*
* *

דָּעַר טָاطָע אַיְם שְׁוִין גַּעַקְוּמָעַן אַיְיךְ מִיטִּיק. וַיַּצְטַט עַר בְּיִם טִיש אַזְנָעַטָּם,
דַּי מַאֲמָע אַיְיךְ, וּוְעַלְזְוּלָעַ לְאַזְטָ נִשְׁטָא אַרְאָפְּ פָּן זַיְן זַיְן בְּלִיק — עַר

פָּאַרְשָׁט זַיְ...
עַפְּעַם עַפְּט דָּעַר טָاطָע מִיטָּט אַהֲלָפְּן אַפְּעַטִּיט, קִיְּעַט פּוֹיל, אַזְנָעַט
וּוְיַלְעַ נִיטָּע עַה אַזְאַךְ מִיטָּן קָאָפְּ, גְּלִיכְיךְ זַיְן עַר וּוְאַלְט בְּאַקְוּמָעַן פְּלַזְצִים אַ
שְׁטָאַךְ מִיטָּט אַשְׁפִּילְקָעַן... אַזְנָעַט דַּי מַאֲמָע עַפְּעַם עַפְּעַם אַזְשַׁ שְׁוֹיְגְנְדִּיק, קָוְקָט
אַזְשַׁ עַרְנָסָט, הַאַרְכָּט זַיְן אַיְין, גְּלִיכְיךְ זַיְן וּזְאַלְטַ נְעֻוָּאַלְט גְּעֻוּזָאַיר וּזְעַרְן
וּזְאַם פָּאַר אַטְעַם עַם הַאֲפָנָן דַּי לְאַקְשָׁן... זַיְן בְּרוֹדְעָרֶל עַפְּט אַינְגָּאנְצָן נִשְׁטָא...
וּוְיִים שְׁוִין אַיְצָט גַּט וּוְעַלְזְוּלָעַ וּזְאַם עַם גַּעַשְׁעַט. צָוּם בְּעַסְטָן פִּילְט עַר
אַלְיַין זַיְן דַּי לְאַקְשָׁן קְנָאָקָן צְוּיָּוָן דַּי צִיְּן, גְּלִיכְיךְ זַיְן וּזְאַלְטַן גְּעֻוּזָעַן גַּעַן
קְנָעָטָן פָּן גַּלְאָן. מַאֲכָט עַר זַיְן נִשְׁטָא וּוְיִם אַזְנָעַט מִיטָּט גַּעַמְאַכְּטָן אַפְּעַן
טִימָט, אַנְשָׁעְפְּנִידִיק אַפְּוַילְן לְעַפְּלָמִיט אַמְּאַלְ...

פְּלַזְצִים הַאַט גַּאֲרַט דָּעַר טָاطָע אַוְעַקְגְּנְעַרְקָט דַּעַם טְעַלְעָר, עַר עַפְּט
נִשְׁטָא מַעַר.

— פָּאַרְוּאַם עַפְּטָזָ נִשְׁטָם?

— סְמִחְוּנְגְּרַט מִיךְ נִשְׁטָם.

פָּאַרְשָׁטִיַּט וּוְעַלְוָל, אָז. דָּעַר טָاطָע זָאנְט אַלְיַין, עַר אַיְם זַיְבָּעַר יָאַ

הונגעריך, נאר ער זיין נישט פֿאַרְשָׁעָמָעַן דער מאַטְמָעַן אָן זָאנֵן אָז די לאַקְשָׁן
זָעָנָן זָאמְדִּיק...

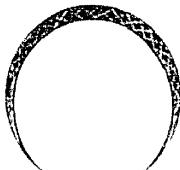
שְׂוֹוִינְגְּטַן דער מאַטְמָעַן, אָן עַם שְׂוֹוִינְגְּטַן די' מאַטְמָעַן, אָן וּלְלוּעָלָעַ קִיעַעַט
אלְזַן אָרִין אַיְן זִיךְרַן זָאמְדִּיקָעַ לאַקְשָׁן אָן פִּילְטַן שְׂוֹיַן נָאָרְנִיטַן, אוֹ זַיְן זָעָנָן
זָאמְדִּיקָעַ, דָּאַם גָּאנְצָעַ לְעָפָן, בֵּין אַיְבָּיקָעַ זָעָט ערְשָׁין אַוְיִן זִיכְרַן אָזַן קִיעַעַט
קִיעַעַט אָז אַיְפָּהָעָרַן, אָז אַיְפָּהָעָרַן ...

הָאַט זִיךְרַן דער מאַטְמָעַן אַנְגָּעָתָן דָּאַם רַעֲכָל אָן גִּיטְּשָׁן צָוְרִיק צַוְּדָעַר
אַרְבָּעַט אַהְונְגָּעָרִיקָעַר ...

עַרְשָׁט אַיְצַט הָאַט ערְשָׁט זִיךְרַן דָּעַרְפִּילְטַן אַשְׁוֹלְדִּיקָעַר וּלְלוּלָעַ אָן ערְשָׁט
גָּאָרְנִיטַן גָּעוֹזָאָסְטַן זַיְן ערְשָׁט זַאְל זִיךְרַן פָּנַן זַיְן שְׂוֹלְדַּאְיְסְקִוִּיפַן, יַאַ, דַּעַר
איַיְנְצִיקָעַר אַוְסְוּוּג אַיְן דָּעַרְצִיְּלַן אָלְזַן דַּעַרְמָעָן.
הָאַט ערְשָׁט גָּעָפְּלַטְן, אָז דַּעַרְהַלְדוֹן זָוְעָרַט בֵּין אַיְם פֿאַרְשָׁטָאָפְּטַן, עַם שְׁטִיקַט
אַיְם, הָאַט ערְשָׁט אַוְוּקָגְּנָלִיְּגַט דָּעַט לְעָפָל, יַאַ, ערְשָׁט זָעָט, אָן מָנוֹן זָאנֵן דַּעַר
מָעָמָעַן, אָלְזַן זָעָט ערְשָׁט אַיְרַן דָּעַרְצִיְּלַן.

הָאַט ערְשָׁט אַנְגָּהְוִיבַּן צַוְּשָׁטָאָמְלָעַן : — אָן פֿאַרְעַנְדִּיקָט מִיטַּט
אַכְּלָוּפְּעָרִיְּיַן.

— טַא, זַוְסַמְּחַטְּטוֹ זִיךְרַן זַאְךְ אַוְיִן צְעֻוְיִינְטַן שְׁלִיסְ-טָמוֹל מִינְגָּעָר ?
דָּאַם מַאַל הָאַט וּלְלוּיְנָלָעַן גָּאָרְנִיטַן גָּעָרָט זַוְסַמְּחַטְּטוֹ זִיךְרַן
שְׁלִיסְ-טָמוֹל.
— דָּאַם מַאַל הָאַט אַיְדִּינְט — הָאַט ערְשָׁטָאָבְּט — בְּפִין אָלִין
שְׁוֹלְדִּיק ...

אַזּוֹויִי סֻהֲרִים . . .

ס איז שווין עטלאכע הדשיכים, או יונחלעם טאטע ארבעעט נישט — ר'האט נישט קיין ארבעעט.
ער שטיטיט אויף פארטאג. קויפט אַ צייטונג און קוקט שנעל אדערך די צוועיטע זוית, צי עס פאדרען זיך נישט מענטשן אויף באַשעפֿטיקונג, פֿאַרְצִיְיכַנט ער עט' לעבע אדרען און לוייפט אַזּוֹעַק אַין איילעניש.

און ערשות אַרום האלבּן טאג, וווען די זונ גליט און ברענט צום שטאָרְקְסְטָן, קומט ער צוריק אַ דערשלאָגעַנַּע נער, אַ מידער, אַ פֿאַרְבְּרַעַנְטָעַר פֿון דּוֹרְשָׁט, מיט לְיוֹדִיקָע שׂוּעָרָעָה הענט, מיט פֿיסְטָעַ קַעַשְׁעַנְעַם אַין אַ פֿאַרְזָאָרגְּטָן פֿנִים.

— ווֹאָם ווֹעֵט זַיְן?

די מאָמע ארבעעט אַ גאנֶןָן טאג, ווֹאָשְׁטַט ווֹעַש אַין טָמֵט ווֹאָם זַיְעַן. אַבעַר עַמְּקַט נישט, עַמְּקַט נישט גענָג אַיסְטָהָאלְטָן די שְׁטוּב. פֿאַרְשְׁזְוּינְדָן צוֹבִיםְלָעַךְ די זַאֲכָן פֿון דּוֹרְשָׁט, ערשות נעכְטַן האָט דער טאטע, אַ שְׁוֹיְינְגְדִּיקָעָר, אַיְינְגְעַפְּאַקְט זַיְן בְּלוּעַן אַנְצָוָג אַין אַ צִיְיטוֹנָג אַין אַזְוּקְעַנְטְּרָאָגָן עַרְגַּעַצְוֹאָזָן פֿאָרְקְוִיפָּן. דַעַם גְּרָאַמְּפָאָגָן מִיט די פֿלָאָטָן אַין די נְיִימְפְּשִׁין האָט ער שְׁוֹן פֿון לאָנָג גַּעַהָאַט אַזְוּקְעַנְפִּירָט.

ווערט אַין שְׁטוּב אַלְזִין טְרוּיְעַרְקָעָר, די גְּרוּיְעַשׂ שְׁאָנָק פֿוּסְטָעָר, אַין דער טאטע רעדט גָּרְנִישָׁט, נַאֲרָ ער קְרַעְבָּצְט אַין דער שְׁטִיל בְּיִתְאָגָן, אַין נַאֲכְמָעָר בְּיִנְאָבָט, ווֹיְלָ ער קָעַן נִשְׁטָמְטָלָפָן.

— ווֹאָם ווֹעֵט זַיְן?

אַלְעַ טְרַאְכְּטָן ווֹעַן דַעַם: דער טאטע, די מאָמע... יונחלעם... ווַיְנַצְּיךְ צִיְיט בְּלִיְיפְט אַיצְט יונחלע אַין שְׁטוּב, שְׁטַעַנְדִּיק אַין ער אַין דְרוֹיסְפָן, אוֹפָן הַוִּיפָּאָר, צַי אַין נַאֲסָם מִיט נַאֲרָ אַנְדְּרָעָר קִינְדָּרָה, אַין די מאָמע זַאֲנָט אַים גָּרְנִישָׁט, שְׁרִירִיט נִשְׁטָמְטָל...
די מאָמע אַיְוָאָטָל אַ גּוֹטָע, אַבעַר דער טאטע, גְּלִיאַךְ זַיְן רְזַוְאָלַט בְּרֹזְגָן גַּעַוְאָרָן מִיט אַיס.

אַמְּטָל, ווֹעַן דער טאטע פְּלַעַגְט אַחִימְקָוְמָעָן פֿון דער ארבעעט, האָט ער אַים גַּעַנוּמָעָן צַו זַיְן אוֹפָן דער קְנִי, גַּעַקְוְשָׁט אַים אַין גַּעַוְוְנָגָעָן אַים רְוִמְישָׁע

ליידער מיט אועלכע שיינע מעלאדייעם. אוון היינט — גאנזישט, נישט ער
קוקט זיך ארכום אויפ אום. אווי זוי עס זאלט נישט געווען זיין טאטע, נאר
א פרעמדער גאָר...

— צי אוין דען דער טאטע אין פעם אויף מיר? — טראכט יונהּלָע —
וואָס בּוֹן אִיךְ דַעַן שְׂוֵלְדִּיק? —
א נישט דרייסטער, א שעמעוועדייכער פֿילֶט זיך יונהּלָע אין שְׁטוּב. מעג
ער זיין זוי הונגעריך, וועט ער נישט בעטן עפּן...

ליינט זיך יונהּלָע אָפְטַּשְׁלָאָפְןָ אַהֲנָגָעָיָקָעָן.
קַוְמִיט אִים אַיִּפְּן גַּעֲדָאָנָק אַמְּלָאָן וּנוֹטִיק, זָוָעָן דַּעַר טַאָטָע אָוֹן ער זָעָנָע
גַּעֲפָאָרָן אִין „בָּאַלְנָגָעָרִיאָן“, זָוָא עַס זָעָנָע פְּאָרָאָן אַלְעָרְלִי שְׁפִּילְעָרְדִּיעָן. ער
וַיַּצְמַט אוֹיפּ אַפְּעָרְדָּלְפּן דַּעַר קָאָרוּעָלְטַיְמַט נַאֲךְ אַסְּקָנְדָּר. דַּעֲתַעַפְּנָן
שְׁטִיטִיט דַּעַר טַאָטָע. שְׁטַרְעַקְטַּע ער אִים דַּי הָאנְטַן אָוֹן וּוֹילְאַים אַגְּלָעַט גַּעַפְּנָן
דָּעַם טַאָטָע, פּוֹן דָּאַנְקָבָאָרִיקִיטַּע, אַפְּבָעַר ער קָעָן נִישְׁטָן. דַּי קָאָרוּעָלְטַיְמַט זיך
אוֹן ער קָעָן אִים נִישְׁטָן דָּרְגָּרִיבָּן, וּוֹאָסְטַּעַלְעָרְטַּע עַס דָּרְיִיטַּע זיך דַּי קָאָרוּעָלְטַיְמַט
אַלְזַן מַעַר אָוֹן מַעַר עַס דָּרְגָּרִיבָּן זיך פּוֹן אִים דַּעַר טַאָטָע זַיְנָעָר... נַאֲךְ אַ
קָאָפִּיטְשְׁקָעָן נַאֲךְ אַפְּינְטַעַלְעָלְבָּ�וּזְאָן דָּעַרְנָאָךְ וּוֹעַט ער אִים מַעַר נִישְׁטָן
זָוּן — —

צִימָאָרְגָּנָה, אוֹן דַּי מַאְמָעָן אַיְזָנָגָעָנָן אִין הוּאָבָּה בַּיְּ דַעַס קְרָטָן אָוֹן
נְעָרִיבָּן פְּרָעָמָהָן, פְּאָרְשָׁוּוּסְטָעָן וּוּעָשָׁן, הָאָטָט ער אִיר פְּאָרְטְּרוּוּיָטַּע אַפְּלָאָן, זָוּן
אוֹוּ ער זָאָל פְּאָרְדִּינָן גַּעַלְתָּן:

— אַסְּקָנְדָּרְבָּן מִינְעָן פְּאָרְקְיָיָפּן אִין נַאֲסָט פְּאָרְשִׁיזְדָּעָנָעָן זָאָבָּן, זָוּטָר —
סְפִּונְגָּקָעָם, בְּעַנְדְּלָעָן זָוּשִׁיךְ, זָוּעָר שְׁמַעְקָעְוּדִיקָּעָן זָיוֹהָ, פְּעַדְרָה, בְּלִיְּשְׁטִיפְּטָן.
דָּעַס „טָעַרְקָסְמַן“ אַינְגָּלָעָן אַיסְּקָאָק, הָאָטָט עַרְשָׁתָן נְעַבְּטָן דָּעַרְצִילָּטָן. אוֹן ער הָאָטָט
פְּאָרְדִּינָטָן נַאֲכְמָעָרָן פּוֹן אַפְּעַיְמָעָט בְּיַצְּפָקָעָן סְעָנָט אִין אַיִּינָן טָאָן. חַיל אִיךְ
אוֹיְקָהָן הַפְּנָדְלָעָן, פְּאָרְקְיָיָפּן אִין נַאֲסָט, סְבָּאַיְזָנָגָעָנָן, גַּיְיָ אַיְזָנָגָעָנָן
סְיִי זָוּן נִישְׁטָן אִין שְׁלָה...

הָאָטָט דַּי מַאְמָעָן אַיְסְגָּהָעָרָט אַפְּשָׁוּגָנְדִּיקָּעָן יַוְנָהָלָעָם פְּלָאָן, גַּעַלְתָּן צָוּ פְּאָרְדִּינָן
דִּינְעָן, אָוֹן גַּעַטְרָאָכְטָן אִין זָוּן:

— נְטוּעָן, נַאֲרָן גַּוְטָעָן צִוְּיָוָן זיך דָּעַרְוָיָאָרָט אִין אַמְּעָרִיקָעָן, אוֹן אִיר יַוְנָהָלָע
זָאָל זָוּן ער פְּאָרְדִּינָן, ער פְּרָנְסָה-גַּעַבְּרָעָן...
אוֹיפּ אַפְּווּלְעָן נַאֲרָן הָאָטָט זָוּן אַיְבָּעָרְנָאָרָבָּן זָוּן
דָּעַס שְׁוֹיְיִים, צְוֹאָמָעָן מִיטָּדִי טְרָעָרָן, וּוֹאָסְטַּעַן הָאָפְּנָן גַּעַקְאָפְּעָטָן פּוֹן אַיְרָעָ אַיְגָּן.
גַּעַבְּלִיבָּן אִין, אוֹן רַזְאָלְפָּאָרְקְיָיָפּן טְשָׁאָקָלָאָטָמִינָעָם, נַזְקָעָרְלָעָד אִין קָאָצָן
רַאֲמָעָלָעָם, זָוּילְאָטָס אִין אַזְּזָה זָוּהָמָעָט יַעֲדָעָר אַיְגָּעָר זָוּלְעָם קְיִיפָּן אִין
מִקְעָן דָּעַרְבִּי גַּוְטָט פְּאָרְדִּינָן.

טָאָקָעָן נַאֲךְ דָּעַס זָוּלְבָּן פְּאָרְגָּאָכָט אִין שְׁוֹין יַוְנָהָלָעָן גַּעַנְגָּמָעָן אַיְבָּעָר
דַּעַר גַּסְמָטָס אַקְלָיָן שְׁאָכְטָעָלָעָן אוֹיפּ דַּעַר הָאנְטַן, אָוֹן וּוּלְכָן דְּהָאָטָט גַּעַז
טְרָאָגָן דַּי גַּאנְצָעָהָרָה, וּוֹאָסְטַּעַן דַּי מַאְמָעָן הָאָטָט אִים אַיְנָגָעָקְיָפּט פְּאָרְטָאַפְּעָט אַפְּפָעָעָן...
אִין זַוְּבָּעָטָן הַיְּמָל אִין ער גַּעַנְגָּעָן יַוְנָהָלָעָן. אַטְבָּאָלְדָּר וּוֹעַט ער אַנְהָוִיבָּן
פְּאָרְדִּינָן. סְגָּאנְצָעָן גַּעַלְתָּן וּוֹעַט ער אַוְוּקָגָעָבָּן דַּעַר טַאָטָעָן. נַיְיָ, שְׁיִינָעָן

וועלטן האט ער דערזען פאר זיך. עם זענען צוריינגעקומען די גוטע צייטן פון אמאָל, וווען ד'איו געוועגן בייס טאטן אויף ער קני און געוונגען אים הויסישע מעלאָדייעט...

האט ער צונדריךט צו זיך דאס קעסטעלע סחרה, זוי עבעם אַן אָזֶר, מיטן געדאנק, אָז אַט די קליגיניגע טשאָקאלאטינעם קענען מאָכָן צורייך געווינגען זיין טאטן, און די טאטמע ווועט שיין נישט דארפֿן מעָר ווָאַשְׁן פרעמאָדָע ווָעָש...

אי ער גענאנגען פון קאָפָע צו קאָפָע און פֿאָרגענְשָׁלָאן זיין סחרה. אלע קאָפָען זענען אִיבְּרָפְּלָט מיט מענטשָׁן, אָפָעָר קיינְגָּר האט זיך נישט אָומְגָּעָקָּקָט אויף אַים. האט ער דעריבְּעָר העכְּרָה, און מיט מעָר אִינְגָּעָד שפְּאָרְטָקִיָּם. גענומען אויפְּרָעָכְּעָנָען די סחרות ווָאַס ער האט:

— «קָאָרָאָמְעָלָאָם. טשאָקָּאָלָטִינָעָם»!

אַט שטײַט ער פָּאָר אַ רֵּיכָּן קאָפָע. דָּא ווּעָט מַעַן זִיכְּרָה קַוְּפָּן — אַיְזָן ער אַרְיִין.

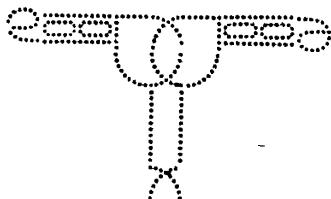
אַ גְּרוֹיזְּבָּר אַיְזָן אַ טִּיפְּעָר אַיְזָן ער, דָּעַר קאָפָע. מענטשָׁן מיט גָּלָאָנְצִיָּק קעָפָע זִיכְּרָן בַּיְּדָי מַאֲרָמָרָנָע טִשְׁלָעָךְ אַיְזָן טְרִינְקָעָן קָאָלְטָע גַּעַטְרָאָנְקָעָן דָּוָרָךְ דִּינְיְוִתְשָׁקָע שְׁטוּרְיוּעָלָעָךְ. הָוִיְּבָּט ער אַן אַיְזָן עַק אַיְזָן ער האט שיין דָּעַר גְּרִיכְּתָּבִין צְוּוֹיְטָן עַק, אַיְזָן קַיְּנְגָּר האט גָּאָרְנִישָׁת גַּעַקְיִיפָּט...

אָפָעָר פָּאָלָד, צִי זְוִיּוֹת עַמְּקָמָה אַיְזָן בְּלִיּוֹן אַיְזָן, אָדָעָר ווָאַס ? ! .

דָּאָכָּט זִיךְּ — — — נִשְׁתַּמְּטָאָמָל ? ! .

קוּקָט ער אַיְזָן קוּקָט — יָאָ. טָאָקָע דָּעַר טָאָטָע זִיכְּרָה... דָּעַר טָאָטָע ! ווָאַס מַוְּת ער דָּעַן דָּא ? ! .

יָנְהָלָע האט גַּעַוְּאָלָט אָרוּיְסְלִוִּפְּן פָּוּן קאָפָע, אָפָעָר סְפָּאִיְּ זְוִיּוֹן גַּעַוְּיָה צו שְׁפָעָט. דָּעַר טָאָטָע האט אַיְזָן שְׂוִין גַּעַהְעָט דָּעַר זִיכְּרָה אַיְזָן מִיט אָזָעָלְבָּעָץ עַשְׂרָאָקָעָנָע אַוְיָגָן אַיְזָן מִיט אָזָע בְּלִיּוֹן פְּנִים... יָאָ. אִיצְּט ווִוִּים ער שְׂוִין יָנָה ווָאַס דָּעַר טָאָטָע זִיכְּרָה טִוְּט דָּא אַיְזָן רֵּיכָּן קאָפָע. ער האָלָט אַיְזָן אַ שְׁאָבְטָעָלָע אַיְזָן ער האָנָט, אַיְזָן ער האָנָלָט מיט דָּעַם זַעֲלָבָן, אַיְזָן דָּעַר טָאָטָע פָּאָרְקִיפָּט טשאָקָּאָלָטִינָעָם, אַיְזָן ער ...

עֹזָר אַמְזִיחָה

אַר נָאָר אַגְּנֵנִיטְשְׁקָעָר אַן אַ קְלִינִינְקָעָר אַן עֹזָר.
וְאוֹיְנִינְנַן דַּי עֲרַטְעָרָן וְוִינְגַּע אַן אַ עֲנָגָן, פִּינְסְטְּעָרָן
צִימְעָרָל, אוֹיְנַ שְׁפָרְנָג — אַן שְׁוִין קְלָפְטָט מַעַן אַן מִיטָּ
דַּעַר נָאָר אַן דַּעַר וְזָגָנָט...

אַיְזָר עֹזָר אַ לְּסְטִיקָעָר אַן אַ פְּרִילְעָבָרָה, וַיְלָ עָר
קִינְמָלָל נִישְׁתָּמָט בְּלִיבָּן אַין טְוָנְקָעָלָן צִימְעָרָה, נָאָר אַן
דוֹרְוִיסָן, אַין הַוִּיפָּה, צְוָאָמָעָן מִיטָּ אַנְדָּעָרָעָה, וַיְלָ עָר וַיְזָהָן.
יָא, דַּעַר הַוִּיפָּה אַיְזָר אַ קְלִינִינְקָעָר, אַ שְׁמָאַלְיְנְקָעָר, אַיְזָר וַיְיָ אַ גְּרִיזָם
קָעְסְטָעָלָעָפָן שְׁוֹ�וּעְבָּעָלָעָד קִיקָט עָר אַיְסָה, אַבְּעָר דָּרְפָּאָר אַיְזָר דָּרָטָה לִיבְטָרָ
קָעָר. פָּן אַלְעָזְוִיתָן אַיְזָר מִיעָרָה, וְזָגָנָט הַיְבָעָה, וְהָאָזָעָם הַזְּאִינְגָּן
פְּרֻעְמָדָע, בְּרוֹגָעָ מִיטָּ פָּאַרְמָאַבְּטָעָ טְרוֹן, אַן נָאָר בְּלִיבָּן אַן דַּעַר חַיִּיךְ אַן
אַפָּן — זָעַט מַעַן אַ בְּרַעְקָעָלָעָה הַיְמָלָל...

אַיְזָר טִילְמָלָל דַּי זָוָן נִיגְרָוִיךְ צָוָן וְזָוָן וְזָאָס עָסָמָט וְזָקָט אַיְזָר
וְהָאָזָעָם הַזְּאִינְגָּן עֹזָרָה. קָלְעָטָעָט וַיְיָ אַרְיוֹף הַוִּיפָּה אַיְזָר הַיְמָלָל אַן קִיקָט אַרְגָּפָה
גַּלְיִיךְ אַיְזָרָה אַרְיוֹן, קִיקָט, לְאַכְּטָן אַן שְׁטִיףָט מִיטָּ אַידָּע וְזָאַרְעָטָע, פְּרִיָּה
לְעַכְבָּע שְׁטוֹרָאָלָן, אַלְעָזְוִיתָן וְזָלָן וְעָרָן לְוִסְטִיקָעָה, פְּרִילְעָבָע שְׁטִיףָרָם — וַיְלָ וַיְזָהָן
הַאַפְּגָן...

אַיְזָר דַּעַר גְּרָעְסְטָעָר מַזְיק דָּרָטָה — עֹזָר. אַלְעָזְוִיתָן מְרָאָכָט עָר צָו
עַפְעָם אַגְּנֵיָע שְׁפִילָה.

טָאָר מַעַן אַבְּעָר נִישְׁתָּמָט צְוִיל שְׁטִיףָן דָּרָטָה אַיְזָר הַוִּיפָּה, וַיְיָלָ אַרְזָם אַן
אַרְזָם וְזָאַיְינְגָּן פְּרֻעְמָדָע מַעַנְטָשָׁן, אַגְּנָטָן אַן אַן דַּעַר הַוִּיפָּה וְזָאַיְינְגָּן וַיְיָזָעָרָן
וַיְיָ אַן פָּעָם, אֹזְדִּי קִינְדָּעָר מַאֲכָן אַ דָּרָעָשָׂא טָוָמָל.

פָּן דָּעַם עַדְשָׁתָן מָאָגָה, זָיָנָט וַיְיָ וְזָאַיְינְגָּן דָּרָטָה, אַיְזָר אַ הַכְּרָמִיט
הַיְיָ קִינְדָּעָלָעָה אַן וַיְיָ הַאַפְּגָן אַיְסָה לִיבָּה, אַיְזָר דַּעַר אַנְפְּרָעָר מִיטָּ אַלְעָזְוִיתָן
קִינְדָּעָלָעָה.

וַיְלָ עֹזָר מִיטָּ וַיְיָ שְׁפִילָן אַין וְעַלְנָהָרָה, נַעֲמָת עָר אַ בְּלָעָד פָּן נַעֲמָת
אַן אַלְעָזְוִיתָן מִיטָּ דַּי הַעַנְטָלָעָד אַן אַיהֲ, אַזְוִי וַיְיָ אַפְּזָק, נָאָר שְׁטָאַרְקָעָר :

— נִזְנְגָּן! נִזְנְגָּן! נִזְנְגָּן!

אַן אַלְעָזְוִיתָן קִינְדָּעָלָעָה לְאַכְּטָן אַן פְּרִיָּה וַיְהָ, וְזָאָס עֹזָר קָאָן צְוָרָאַבָּטָן
אַזְעַלְבָּעָ שְׁיִינָע שְׁפִילָן.

וְעוֹרָן דַּי שְׁכָנִים אַיְזָר פָּעָם פָּן עֹזָרָס שְׁפִילָן, שְׁטִיףָעָן שְׁוִין אַלְעָזְוִיתָן
פְּעַנְסְטָעָר אַן שְׁרִיְעָן, מַאֲכָן מִיטָּ דַּי הַעַנְטָמָה אַן רַעַן אַזְעַלְבָּעָ וְעוֹרָטָעָר וְזָאָס
עֹזָר אַן דַּי קִינְדָּעָר פָּאַרְשְׁטִיעָן נִישְׁתָּמָט.

פוייקט עורה וויטער אין דער בלעך פון נאפט :

— נידגאנ ! נידגאנ !

קומען באָלד עורהם עטלען און כאָפַן אִים אֵין צימערל אַריין.

טענהט צו אִים די מוטער :

— עורה-מיינער, פֿאָרְוּאָס טּוֹסְטוֹ דָּס ? מְטָאָר דָּס נִישְׁט. פֿוֹיָק נִישְׁט
מער, עורה, זַי ווּלְעַן אָונְדוֹ פֿוֹן דָּאָנְעָן אַינְגָאנְצָן אַרוֹיסּוֹאָרֶפּן, ווּלְעַן מִיר
ニישט האָפַן ווֹאוֹ צוּ שְׁלָאָפּן...

עורהם טּאָטָע אָן מְאָמָע ווִיכְפָּן אַלְיוֹן, אָז עַס אֵין גּוֹט, צוּ פֿוֹיָק אֵין אָ
בלעך פֿוֹן נאָפַט. מעַן ווּרטַּע דָּעָרְפַּן פֿרְיְּלֻעְבָּרָה. אַפְּעָר זַי שְׁרָעָקָן זַיְּ פֿאָר
די אַיבְּרִיךְעַ שְׁכַּנִּים.

אָן פֿאָרְוּאָס טּעַן דָּאָרְטַּן בַּי זַיְּ דִי ווִיסְפִּינְקָעַ הִגְּטָעָלָעַ האָזְקָעַן :

— האָזְקָעַן, האָזְקָעַן !

זָגָנַט עֲזָרָג :

— מְאָמָע, אַיךְ ווּילְזַיְן בְּעַסְעָר אַהֲנְטָעָלָע...

— מְאָמָע, אַיךְ ווּילְזַיְן אַתְּיְשָׁעָלָע...

— מְאָמָע, אַיךְ ווּילְזַיְן אַתְּבּוֹזִים...

לאָכְטַּע עורהם מְאָמָע פֿוֹן זַיְגָעַ קְלוֹנוֹן, נַאֲרִישָׁע רִיד אָן עַס שְׁטָעָלַן זַי
איַר טְרָעָרַן אֵין דִי אוּגָן...

— גַּזְוַי נִשְׁטַּח אֵין הוֹיךְ, עֲזָרָג לְעַבְּן !

איַז שְׁוִין אַפְּעָר עֲזָרָג צְוִיקָן אֵין הוֹיךְ אָן דִי מְאָמָע מַאְכָט זַיְן נִשְׁטַּח
קוֹה...

דאָס מַאְלַּד רִידְטַּע עֲזָרָג אַוְיַּז אַבְּעָדְדַּע דִי גְּלָאָטְיקָע "מַאְסָאִיקָּס"
אוֹן זַיְגָנַט עַפְּעַס אַלְיָדָל, וּוֹסְטַּע אַלְיָינְטְּרָאָכְטַּע צַוְּאַפְּנָן אַרְטַּט.

קְוִמְטַּע ווּידְעָר עֲזָרָג מְאָמָע אָזְנָגְטַּע אִים אַרְיַין אַוְיַּפְּדַּע דִי הָעָנָט, ווּילְזַיְן
די "עַנְקָאָרְגָּאָדְעָכָע" אַלְיָינְטַּע אַזְוֹעַטְמָעַן בְּעַטְמָעַן, אָז וּזְאָל אִים בְּאַרְוָאַיְקָן...

רִידְסְטַּע זַיְן עֲזָרָג פֿוֹן דָּעָרְמָוּטְרָם הָעָנָט :

— לְאֹזְמַיךְ, מְאָמָע, בְּזַוְּעַל שְׁוִין נִשְׁטַּח. בְּזַוְּעַל נַאֲרָדְעָצְיָילְן ווּוּיְוָיְאָנָעַן
— "די מעַשְׁהָלָע מִיטַּדְעָר ווּוִיסְעָר קָאָטְשָׁקָעָלָע".

נַאֲךְ עַרְגָּעָר אַיְזַיְףַּדְעָר נִאָכְטַּמְּ. דָּעַטְמָאָלְטַּמְּ מַוְּעַן זַיְן נַאֲךְ שְׁטִילְעָר
אוֹן פֿאָרְזִיבְּטִיקָעָר ווּ בְּיִתְאָגָן. אָז עַס קוֹמְטַּטְמָעַן נַאֲךְ צַעַן אַזְיִינְגָּעָר טָאָר
קִיְּזַיְן הוֹיךְ ווּאָרְטַּמְּ נִשְׁטַּח אַוְיְפְּרָעָדְן...

רִיכְטַּע זַיְן קִיְּנָעָר נַאֲרָנִישָׁט, מְזַוְּיִסְטַּט נִשְׁטַּח פֿוֹן הוֹאָז אֵין הוּאָנָעָן, דָּעָר
הָעָרָט זַיְן פְּלוֹזִים אַגְּשָׁרְיִי, אַדְעָר אַתְּגָזְגָּז — דָּס הָאָט זַיְן עֲזָרָג אַזְיַּזְעָנָגָן.

בעטַּן זַיְן בַּי אִים דָּעָר טּאָטָע מִיטַּדְעָר מְאָמָע :

— עֲזָרָאָשַׁע קְרוֹיַּן, מְטָאָר דָּס נִשְׁטַּח, עַס אַיְזַיְףַּדְעָר צַעַן אַזְיִינְגָּעָר.

אַלְעַע שְׁלָאָפּן שְׁוִין, מַאְרָגָן מוֹזַן זַיְגָאנְצָן פְּרִי אַוְיְפְּשָׁטְמִין צַוְּדָעָר אַרְבָּעָט.

קוֹמְטַּע עֲזָרָג אַזְיַּזְעָנָג זַיְן מִיטַּטְאָנְדִּיקְשְׁטִיפְּעָרִישְׁ בְּלִוְיעָ אַיְינְגָן אֵין פֿאָר-

שְׁטִימִיט זַיְן נִשְׁטַּח :

— פָּאָרְוֹוָאָם נִישְׁתַּטְמֵרָן וּוַיְיַעַנְנָה, שְׁרִיְעָנָה, אָז מְנִינְתַּזְמֵד אָז בַּיְם אִין צִינָה
גַּעַלְעָ אַרְיִין בַּיְם עַמְּנָן?..

— פָּאָרְוֹוָאָם עַפְעָס נִישְׁתַּטְמֵרָן וּוַיְיַעַנְנָה אַדְעָרָה אַפְקָעָן אָז עַמְּ וּוְיל זִיךְ?..
קָעָן זִיךְ עַוְרָא נִישְׁתַּטְמֵרָן זַיְגָנָה, וּוַיְיַסְטַמְתַעְמָד נִישְׁתַּטְמֵרָן צִי עַמְּ אִיז נַאֲךְ פָּאָר
צָעָן צִי נַאֲךְ צָעָן...
פָּוֹן שְׁלָאָפָן גַּיְין וּוְיל עַר גַּאֲרְנִישְׁטָטָטָן טְרָאָכְטָן. עַרְשָׁת אַיְצָט, וּוּעָן מַטָּאָר
נִישְׁתַּטְמֵרָן צָו הַוִּיכָן וּוְאָרְטָמָט אַרְיוֹסְלָאָזָן פָּוֹן מְוִיל, וּוְיל זִיךְ אִים עַרְשָׁת אַיְפָנָנִי
אַשְׁטִיף טָוָן:
— מַאֲמָעָ, זַיְגָנָה יַעֲנָן לִידְעָלָעָ פָּוֹן דַּעֲמָלָטָן, וּוַיְיַסְטַמְתַעְמָד צַוְיָה, וּוּעָן סְאַיְוָן מִיר
גַּעַנְגָּנָה בְּלוּטָן פָּוֹן נַאֲ...
— קָוָם, טְאָטָטָע, וּוּלְאָן דִּיךְ פָּאָטָאָגְרָאָפִירָן.
נַאֲרָ אִין אַיְינְצִיק מִיטָּל אִיז פָּאָרָאָן, אָז עַוְרָאָז וְאָל וּוּלְזָן גַּיְין שְׁלָאָפָן.
אוּ מַלְיִינְטָמָט אִים אַזְוָעָק אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק קִישְׁנָן, אָז אַגְּנוּטָעָק וְאָסָם גַּעַפְעָלָט
אִים, מַאֲכָט עַר עַטְלָעָכָע דְּרוּיְדָלָעָד אַיְפָנָן דִּיל פָּוֹן שְׁמָחָה אָזָן לְאָזָט זִיךְ
בָּאָלְדָ אַיְפָטָן.
אָז עַמְּ לְגַנְמַט עַפְעָס אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק קִישְׁנָן, אָז אַגְּנוּטָעָק צָו שְׁלָאָפָן.
אַגְּנוּטָעָק נַאֲכָט טְרָאָכָט מַעַן דָּרְפָּוֹן, עַס הַלְּמָטָט זִיךְ. מִיטָּן קַעְפָּעָלָעָ דְּרוּקָט
מַעַן צָו דָּסָם קִישְׁנָן, אָז קִינְגָּרָז וְאָל עַס נִישְׁתַּטְמֵרָן אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק
דוּקָט מַעַן אַרְוָנְטָעָר דִּי הַאָנָט אַגְּנוּטָעָן קִישְׁנָן אָזָן מַהָּאָט אַגְּנוּטָעָק וְאָל צָוָם
עַסְמָן אַדְעָר צָו שְׁפִילָן זִיךְ...
עַוְרָאָז וּוַיְיַסְטַמְתַעְמָד. אַבְעָר אַגְּנוּטָעָק אַגְּנוּטָעָק מַעַן זַיְגָנָה, טָאָז וְאָסָם אִיז
דָּעָן נַאֲךְ בְּעַסְמָרָ פָּוֹן אַגְּשָׁאָקָלָאָטָן?..
אַגְּקִילָאָן טָאָקָע אַיְיךְ נִישְׁתַּטְמֵרָן קִיְּיָן שְׁלָעָכָטָעָז אַהָרָן, אַבְעָר בְּעַסְמָרָ אַיְיךְ
טְשָׁאָקָלָאָטָן?...
עַס אִיז שְׁוִין שְׁפָעָט בְּיַיְנָאָכָט אַז עַזְרָאָמָט טְאָטָעָ אַיְיךְ נַאֲרָ נִישְׁתַּטְמֵרָן גַּעַקְמָעָן
פָּוֹן דָּעָר אַרְבָּעָט. זַיְגָנָה בְּרוּזְעָרָל עַקְיָבָא שְׁלָאָפָט שְׁיָן. עַוְרָאָז לְגַנְמָט אַיְיךְ שְׁוִין
אַזְיָן בְּעַטָּל, אַבְעָר עַר שְׁלָאָפָט נִישְׁתַּטְמֵרָן. עַס אִיז הַיְם. קָעָן עַר נִישְׁתַּטְמֵרָן
וּוּרָן. לְגַנְמָט עַר אַיְפָנָן גַּעַלְגָּנָה אַזְיָן דְּרוּקָט צָו דָּסָם קִישְׁנָן, אָז קִינְגָּרָז וְאָל
אִים נִישְׁתַּטְמֵרָן אַרְיוֹסְכָּאָפָן דָּעָם טְשָׁאָקָלָאָטָן?..
אַוְיָפָן טִישׁ שְׁמִינִית דָּעָם טְאָטָטָן נַאֲבָטָעָן, אַיְפָעָרָגְעָדָעָקָט מִיטָּן אַ
טְעָלָעָר אַזְיָן וּוְאָרְטָמָט אַיְיךְ אִים.
אַוְיָפָן אַשְׁטוֹל וִיצְמָעָט עַזְרָאָמָט טְאָטָעָ, וַיְשָׁרָעָקָט זִיךְ אַזְיָן דָּסָם הַאָרָן קְלָאָפָט,
אַזְיָן פִּיל טְרָאָכְמָוָאָיָן, אַוְיָטָמָאָפְּלָיָן אַזְיָן שְׁוֹעָרָעָ וּוּגָנָגָ פָּאָרָן אַזְיָן שְׁטָמָט...
זִיךְ הַאָט מַזְרָאָגְעָהט צָו טְרָאָכְטָן דָּרְפָּוֹן?..
אַיְיךְ זִיךְ אַרְיוֹסָם אַזְיָן דָּרְוִיסָן. אַוְיָפָן דָּעָר טִיר וּוּעָט זִיךְיָן אַזְיָן וּוְאָרְטָמָן אַיְיךְ
אִים. אַוְיָפָן עַזְרָאָמָט טְאָטָטָן, פָּוֹן עַר וּוּעָט אַנְקָזָמָעָן.
לְגַנְמָט עַרְזָאָז אַזְיָן נִישְׁתַּטְמֵרָן שְׁלָאָפָן, עַס אִיז אִים הַיְם. אַגְּשָׁאָקָע בָּאָ
דָּעָקָט אִים.
גִּימָט עַר אַקְוָקָזָמָעָן טְשָׁאָקָלָאָטָן. אַט הַאָלָט עַר אִים שְׁוִין אַזְיָן הַעַנְטָעָלָעָ.

וואָס פֿאַר אֲ בִּילְדֵּל קָעַן לִינְגָן אַיְן דַּעַם טְשָׁאָקָלָאַטְּין? עַפְעַם אֲ בִּילְדֵּל
מוֹז דַּאֲךְ לִינְגָן, אֲבָעָר גַּיְיָ טְרָעָפְּ!

וּוְעָרָ וּוְיִיסְטָ דָעַן נִישְׁתָּ, אָז אַיְן אֲ טְשָׁאָקָלָאַטְּין מוֹז לִינְגָן אֲ בִּילְדֵּל?
עַפְנְטָ עַרְ פָּאוּאַלְיִינְקָעָ, פָּאוּאַלְיִינְקָעָ, אַיְן עַם פָּאַלְטָ אַרְוִיָּהָ אַהֲָא! שְׁוִין
איַינְמָאָל אַרְוִיָּם אֲ בִּילְדֵּל!...

וַיְיַלְּ עַוְרָאָן עַמְצִין דָּאַם שִׁינְיָן בִּילְדֵּל, וּוָס עַרְ חָאַטְּ גַּעֲפָקָטָ, אַיְן
אֲפָעָרָ קִיְינְעָרָ נִישְׁטָאָ אַיְן שְׁטוּבָ: דַּעַר טָاطָעָ — נִישְׁטָאָ, דַּי מַאְמָעָ — נִישְׁטָאָ
אַיְן עַקְיָבָא שְׁלָאַפְּטָ, שְׁנָאַרְכָּטָ.

וּוְעַטְעָן זָאָל עַרְ עַם וּוְיַיְן?

הָאַטְּ דַּאֲךְ עַוְרָאָ אֲ קְלִיְינְינְקָעָ הַבְּרָטָעָ, וּוְיַיְגָאנָ, וּוָס וּוְאַיְינְטָ אַיְיךְ
יַעֲנְעָרָ וּוְיַטְּ וּוְגָאנָ, אַיְן אַיְיךְ זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ פָּוּן טְשָׁאָקָלָאַטְּינְעָם.

קְלָאַפְּטָ עַר אַיְן דַּעַר וּוְגָאנָ אַיְן שְׁרִיְיטָ:

— וּוְיַיְגָאנָ! וּוְיַיְגָאנָ!

הַבְּרָטָעָ נִישְׁטָ וּוְיַיְגָאנָ, וַיְיַלְּ דַי וּגָאנָטָ אַיְוָ אֲ הַאַרְטָעָ אַיְן אֲ דִיקָעָ.
גִּיְיטָ עַוְרָאָן אַרְוִיָּם אַיְוָפָן הוֹיפָקָעָ אַיְן וּוְעַקְטָ זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ וּוְיַיְגָאנָ.
שְׁרִיְיטָ עַר וּוָס אַמְּאָלָה הַעֲבָרָ, קְלָאַפְּטָ אַיְן דַּעַר טִיר וּזְאָזָעָם הַעֲבָרָ
וּוְיַיְגָאנָמָס עַלְטָעָרָן, אֲבָעָר מַעַן עַנְטָפְעָרָטָ נִישְׁטָ.

אַיְן פָּוּן גַּאנְצָן הַוִּיְ שְׁטִיעָן שְׁוִין מַעַנְטָשָׁן אַיְן דַי פָּעַנְסָטָעָר אַיְן שְׁרִיְיעָן
אַרְאָפָעָ צַוְּעָרָאָן אַיְן בִּיְזָעָרָן זַיְזָמָלָטָ אַיְבָעָרָ אַיְבָעָרָ...

וּוָס אַרְטָעָרָאָן, אַיְן מַשְׁרִיְיטָ אַיְבָעָרָ אַיְסָ, אֲזַיְן דַּעַר שְׁיַין בִּילְדֵּל
גַּעַפְוָנָעָן אַיְן הַיְינְטִיקָן טְשָׁאָקָלָאַטְּין...).

אוּ וּרְוָסָמָס מַאְמָעָ אַיְוָ גַּעַקְוָעָן מִתְּנָן טָاطָן, הָאַטְּ גַּאֲךְ עַוְרָאָ אַלְזָן גַּעַ
קְלָאַפְּטָ אַיְן גַּעַרְוָן: — וּוְיַיְגָאנָ! וּוְיַיְגָאנָ!

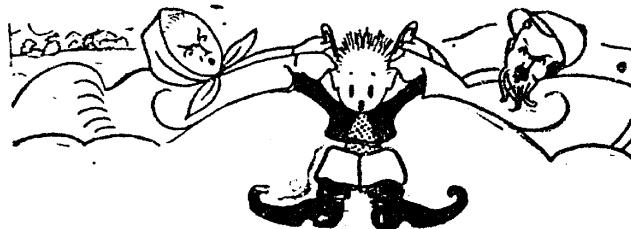
דַּעַר גַּאֲנְצָעָרָ הַוִּיפָּקָעָ זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ גַּעַקְאַבָּטָ, גַּעַשְׁטוּרָעָמָטָ, אַיְן עַוְרָאָ הָאַטְּ
נִישְׁטָ. גַּעַוְוָזָטָטָ פָּאוּרְוָסָמָס זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ — — —

צְוָמָאָרָגָנָס אַיְוָ שְׁוִין עַוְרָאָס טָاطָעָ נִישְׁטָ גַּעַגְגָנָעָן צַוְּעָרָ אַרְבָּעָטָ. דַּעַם
זַעֲלָבָן טָאגְ הַאָפָן זַיְזָמָלָטָ זַיְזָמָלָטָ פָּוּן דַּאֲרָטָן אַרְוִיְצָעָן אַיְן זַיְזָמָלָטָ
אַיְן זַוְּאַיְינְגָנָ...

אוּ דַּעַר וּוְגָאנָ אַיְוָ שְׁוִין גַּעַשְׁטָאָגָנָעָן אַגְּנַעַפְּקָטָ מִיטָּ דַּעַם בִּיסְלָ אַרְיָמָעָ
זַאֲכָן וּוָס זַיְזָמָלָטָ, הָאַטְּ גַּאֲךְ עַוְרָאָ אַלְזָן נִישְׁטָ פָּאַרְשָׁטָאָגָנָעָן וּוָס עַם

אוּ גַּעַשְׁעָן: — פָּאוּרְוָסָמָס טָاطָעָ, נִיעָן טִיר אַזְוָעָקָ פָּוּנְדָאָגָנָעָן, פָּוּן וּוְיַיְגָאנָ...

וּוָס מַאְמָעָ? — — —

۵۱۶

איוֹ קֶלָאָם

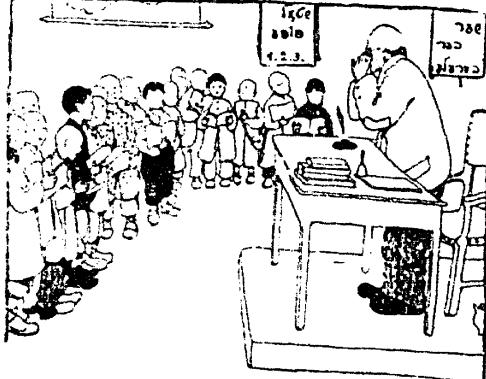
בִּילְדַּעַד

עד הויסט פאָרוֹזָס לֵיבֶל אַיְוָן הַיְמָט נִישְׁתַּחֲנוּן ?
— רַאיַן יָא גַּעֲקוּמָן. דָרְטָ אַיְקָה דָעַר לַעֲצָטוֹר בָּגָנָק
וַיַּצְמַט עַר.
טאָקָע אַיְקָה אַנְכָּתָה. אַנְכָּתָה שְׂטִיל אַנְכָּתָה עַד
זַיְקָיִינָט אַזְעַקְנַעַעַצְמָה. אָזְזַיְוִיסָט נִישְׁתַּחֲנוּן, צַיְרַאיַן דָעַ
צַומָּפָל אַיְן קֶלָאָם. לֵיבֶל, דָעַר גַּרְעַסְטָעָר שְׂטִיפָעָר אַיְן
קֶלָאָם, אַיְן הַיְמָט פְּרוּיעִירִיק.
— פָּאָרוֹזָס בְּיוֹטוֹ אַיְן פָּאָרְשְׁלָאָפָן לֵיבֶל ?
עַר שְׂוִיגַּטָּה.
— סְחָאָטָה דִּין וְעַר גַּעֲשָׁלָאָן ?
— נַיְן.
— סְחָאָטָה זַיְקָה דִּין עַפְעָם גַּעֲהָלָטָה בְּיַינָּאָט ?
— נַיְן.
— סְאַיִן עַמְּצָעָר נִישְׁתַּחֲנוּן בְּיַיְן אַיְיךְ אַיְן שְׂטִיבָה ?
— נַיְן.
— הַאָסְטָה פָּאָרְשְׁפִּילָט אַיְן בְּילְדָעַן ?
— יָא. אָלָע בְּילְדָעַן פָּאָרְשְׁפִּילָט.
אָ פְּלִין אַלְפָהָס מִיט בְּילְדָעַן. הַאָטָה עַר שַׁיְן גַּעֲהָלָט, בְּהַיּוֹן עַטְלָעָכָע
נִמְעָרָן הַאָבָן אַיְסָט גַּעֲפָלָט זַיְבָּקְוָמָן אָ פְּרָעָמִיעַ. נָהָם אַיְסָט בָּגָנָק וְזָאָם
רַהַאָט פָּאָרְשְׁפִּילָט, אַבְעָר סְאַיִן פָּאָרְפָּאָל...
צַי לֵיבֶל וְעַט שַׁיְן זַיְן אָ רְזָאִיקָעָר פָּזָן הַיְמָט אַן — דָאָס זַיְסָמָקְיַינָּעָר
נִישְׁתַּחֲנוּן, אַן עַר אַלְיַין — אַיְיךְ נִישְׁתַּחֲנוּן.

אָ עַם קָמָט צָוָם שְׁרִיבָן, הַאָט אַיְצִיק נִישְׁתַּחֲנוּן בְּלִיְּפָעָדָעָר.
— זַוְאָז הַאָסְטָה אַחֲינְגָּטוֹן דִּין בְּלִיְּפָעָדָעָר ?
לְאֹזֶט אַיְצִיק אַרְאָפָּה דָעַס קָאָפָּה אַיְן גַּרְאָבָלָט עַפְעָם אַיְן דִּי טַחְשָׁן
זַיְינָע. עַפְעָם אַיְן גַּעֲשָׁעָן נָאָר רְזַוְּיל נִישְׁתַּחֲנוּן אַיְסָמָגָן.

- דער שבן זייןער פון דער באנק זיין ער זאגט:
 — איזיך האט זיך געבעטן מיט פעדראן, פארן בליפעדער האט ער באָ
 קומען אָ בלען פושקעלע פון גראמאפֿאָן-שטייפֿטלאָד.
 איזיך נעט אָרוּם ס'פֿושקעלע אָזִן זוייזט עס.
 — טאָקע אָ שיִין פושקעלע, אָבער מיט זואָם וועסטו אִיצט שרייבּן?
 — וועל אין שרייבּן אַינְדרהּהּיִם.
 — אִיצט שרייבּן אַבער אָלָעּ קינדער.
 פעדראָן האט צוּיִי בליפעדערם, זאגט ער, אָז דְּזֹועַט אָים באָרגּוּן אַיִּינָם.

נָאָר רֵיּוּלּ הַאָבָּן, אָז אִיזיך
 זָאָל זִיךְ שְׁוּעָרָן, אָז רֵיּוּעָט
 אָים נִישְׁתְּ צְנוּעָמָעָן.
 זָאוּיְ צָוּ שְׁוּעָרָן, זָאגּט ער:
 — „בְּזֹועַלּ אַפְּנָעָבּן, בְּזֹועַלּ
 אַפְּנָעָבּן“!
 גְּלוּבְּט אָים פֻּעְדָּרָא אָזִי.
 נָאָר פֻּעְדָּרָא גִּיט אָים נִישְׁתְּ
 דָּעַט בליפֿעְדָּרָ, וּוּלְבָן דָּהָאָט
 אַיסְגְּנָעָבּוּן אַוְּפּן פּוֹשְׁקָעָלָעּ, נָאָר זִין אַיְגָעָנָעָם גִּיט ער אַיִּסְ. זָאוּיְ אין ער
 זִיכְעָרָר...

- אָלָדָע דָּעָרְצִילְתָּ, אָז וּלְיקָ האָט צְנוּעָנָכְבָּעָטּ קְרִיְידּ פּוֹן קְעַמְּטָלּ.
 — סְאיַזְ אָמָּתָה, זָעָלָגּ, זָוָסּ גָּאָלָדָעּ זָאגּט אִיףּ דִּירּ?
 — נִיּוֹן, לְעָרָדָ, אָלְגָנְעָרָקָ אַיִּזְ וּ, גָּאָלָדָעּ.
 גָּאָלָדָעּ לוֹזְפּטּ צָוּ אָזְ טָאָפּטּ אָזְ וּלְיקָם קָעָשָׂעָנָעּ, וְאָזְ סְלִינְגּ צְחוּיְ שְׂטִיקָ
 לְעַדּ קְרִיְידּ.
 וּלְיקָ האָט טָאָקָעּ אַיִּזְ דָּעַרּ קָעָשָׂעָנָעּ צְחוּיְ שְׂטִיקָלְעָךְ קְרִיְידּ, נָאָר גְּעַזְ
 גְּנוּבָּעָטּ ער זִיךְ נִישְׁתְּ. וּלְיקָם טָאָפּטּ האָט אָזְ קָלִימָטּ, הַאָבָּן זִיךְ צָוּ פָּאָרָ
 קְוִיּוֹפּן קְרִיְידּ, האָט אָים זִין טָאָפּטּ גְּנוּבָּעָפּן...
 וּלְיקָ פְּילָטּ זִיךְ בָּאַלְיְידִיקָטּ, דָּרָאָפּטּ ער גָּאָלָדָעּ, אָז בִּים אַרְוִיסְגִּינִין פּוֹן
 קָלָאמּ, זְעוּטּ ער אִיר צְעַדְרָאָפּעָן דָּאָם פְּנִים אָזְ אַוְּסָחָהָקָן אָלָעּ צִינְעָרָ...

- לְעַדּ קִינְדָּעָרּ שְׁרִיבּוּן, נָאָר בָּעָרְלָ שְׁרִיבּוּטּ נִישְׁתְּ. ער אַרְבָּעָטּ עֲפָעָם אַגְּטָעָרּ
 דָּעַזּ בָּאָנְקָן.
 — פָּאָרוּזָם שְׁרִיבּוּסְטוּ נִישְׁתְּ בָּעָרְלָ?
 — דָּעַרּ קָאָפּ טָוּטּ מִירּ וּוּיְ.
 — טָאָלָגּ נָעָם דִּיךְ בָּיְכָעָרּ אָזְ נִיְּ אָחָיִים, וּוּסְטוּ זִיךְ לִיְּגָןּ שְׁלָאָפּןּ.
 — נָוָטּ, בְּגִיאִיּ.
 אָזְ רֵאָזְ שְׁוִין בְּיִ דָּעַרּ טִירָ, דָּרְיִיתּ ער זִיךְ אָים אָזְ זָאגּטּ, אָז סְטִוּטָם
 אָים שְׁוִין מַעְרִיּ נִישְׁתְּ וּוּיְ.

ויצט בעREL צוריק אויף זיין ארט. אבער ער שרייבט נאך אלז נישט.
— בעREL פאראואם שרייפסטו נישט? דער קאָפּ טומט דאָך דיר מער
ニישט זויי.

— ס'יגלוסט זיך מיר נישט שרייבן.

— וואָס דען זוילסטו טונ?

— כ'זוייל בעמער צייכענען.

— גוט, צייבן.

און אַ שטיקל ציימט אַרְהֹם ברעננט בעREL דעם לערער אָן אַנְגַּעַצְיִיבָּנָט
בלעט פָּאָפִיר, עס זעט זיך דאָרט: אַ סְּקָדּ מְעַנְתִּשְׁן, אַיִינְיקָעּ וְיִיְיָעּן.

— וואָס האָסטּוּ אַנְגַּעַצְיִיבָּנָט. בעREL?

— בְּהָאָבּ אַנְגַּעַצְיִיבָּנָט זויי טראָן אַזְוּעַק מֵיַן גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָן נְאָבעָן.
אלע ווערָן נְיִינְרִיךְ אָן לְיִוְפּּן צָוּזָן, וואָס בעREL האָט אַיְפְּגַּעַצְיִיבָּנָט.
קיינער זאגט נישט סְאיַן גוט, אַדער שלעכט, אַבְּעָר אלע ווערָן טְרוּיעָרִיךְ
דעָרְפּּן.

ווערט בעREL בי זיך גְּרוּום, צַעֲקְנִיְּתְּשָׁתּ עַר דָּסּ פָּאָפִירָל, זָאָרְפּּטּ עַס
אַזְוּעַק אָן זָאנְטּ:

— אָזּ בְּזַוְילּ קָעָן אַיךְ נָאָךּ בעמער אַנְצִיבָּנָעָן...

פָּאָקְוּמָעָן שְׂוִין אלע השְׁקָן צָוּ צִיבָּנָעָן.
נְפָתְּלִי הָאָט אַנְגַּעַצְיִיבָּנָט דִּי שְׂוִין, מִיטּ וְעַלְבָּרּ רְאַיּוֹן גַּעַקְוּמָעָן צִוְּפָאָרָן
פָּוּן פּוּילָן.

— זְיִיְעָרּ אַ שְׂיִינְעָרּ שִׁיפּּ, אָן נְאָבָּאָסּ דֻּעָם שְׁנוֹאָרְצָן פְּלָעָקּ דָּאּ?
— דָּא בֵּין אַיךְ נְעַשְׁתָּאָנָעָן אָן אַרְאָפְּגַּעַקְוּקָטּ אַיְן עַזְבָּעָרּ אַרְיִין צָוּ דִּי
פִּישְׁעַלְעָן...

נְפָתְּלִי זָאנְטּ, אָזּ "זְיִיְעָרּ" שִׁיפּּ הָאָט וְיִיְעָרּ שְׁטָאָרָקּ גַּעַקְעָנָטּ פִּיְיָן, אָן
עַר וְזַיְלָ טַאָקָעּ פָּאָלְדּ נְאָבָּמָאָקָן, אַבְּעָרּ דָּעָרּ לְעַרְעָרּ בְּעַטּ זִיךְ אָפּ בֵּי אַיסּ:

— שְׁפָעַטָּעָרּ אַיִּיףּ דָּעָרּ פְּיוּזָעּ וְעַסְטוּ זְיִיְיָעָן...
חַיִּים הָאָט אַנְגַּעַצְיִיבָּנָט זויי אַטְרָאָמְנוֹאָיּ פָּאָרָט אַיְבָּעָדּ אַקִּינְדּ.
אמָאָלּ הָאָט אַטְרָאָמְנוֹאָיּ טַאָקָעּ אַיְבָּעָרְגַּעַפָּאָרָן חַיִּים שְׁוּעַטְמָעָרָל, אָן
וְ אַהֲנִקְעַנְדִּיקָעּ פָּוּן דַּעְמָאָלָסּ אָזּ...

ל ערעה, רְהָאָט בַּיְרָן צִינְעָנוּמָעָן סְפִּיבָּלָה, דָּוד!

— גַּיבְּ אַיְם אָפּ סְפִּיבָּלָה, דָּוד, רְיִיּוֹן זִיךְ נִישְׁטָה!

— צָו וואָס מְוִינְגּ אַיְם אָפּ בִּיבָּלָה, אָזּ רְקָעָן סִיּ זַיְהָ נִישְׁטָה לְיִיְעָנָן?...

— בְּקָעָן טַאָקָעּ נִישְׁטָה לְיִיְעָנָן, אַבְּעָרּ טְיַיְן טָמָעּ הָאָט בְּאַצְּאָלָטּ פָּאָרָן בִּיבָּלָה...

א יְנִמְיָוּן לְיִיְעָנָן הַעֲרָתּ זַיְהָ פְּלוֹצִים אַשְׁטָאָרְקָעָרּ פִּיְיָףּ.

— זְיִינְעָרּ הָאָט גַּעַפְּיִיפּּ?

— קִינְעָרּ נִישְׁטָה.

— זְיִיְעָרּ הָאָט גַּעַפְּיִיפּּ?

— אַיךְ נִישְׁטָה.

- איך אויך נישט.
 — וווער דען?
 — יונגה האט געפיפט.
 — שטעל זיך אויף יונגה! פארזוואס האטטו עם געטן?
 — כ'האָב נישט געוואָלט... כ'האָב פֿאָרְגּוּעָס.
 ס'אייז אַמְתָּה. אַלְּזִין פֿאָרְגּוּעָס עָרָה. יונגה: ר'האָט פֿאָרְגּוּעָס זוי זיין
 שוועסטערל הייסט אַן אַלְּעַ טָאגּ פֿאָרְגּוּעָס עָרָה ס'הוּטָל אַין קְלָאַבּ...

- ๑๒ אם ווילסטו מאטשע?
 — ב'זיל דעקלאמירן פ'ליידעלע: "בין איך מיר אַ שניידערל".
 — גוט, באָלְדּ ווועסטו דעקלאמירן.
 מאַשׁעַ קָעָן זַיְעַר שַׁיְעַן דעקלאמירן...

לְפָהָלָעַ לְוִיפְטַּצְּנָה, גְּלִיְּךָ אַ שְׁלָאָגָן וּוְאַלְּטָא אַיְּדָן גַּעֲנָאָלָטָן בְּיוּטָן.

- לעערער, שניידער זאנט אויך מיר אָז בְּפִינָּן אַ מִיאָסָע.
 — ר'יזאנט אַ לְּגַנְּן שְׁנִיְּדָעָר. מְלָפְּחָלָעַ אַיְּזַיְעַר אַ שַׁיְעַן בְּיִידְעָלָעַ.
 מְלָפְּחָלָעַ נִימֵּט צְרוּדִיק אַיְּזַיְעַר אַרְטָט אַ צּוּפְּרִידְעָנָע...

- ה אַיְצָט לְיִינְגַּט אַנוּקָּדִי בְּיַכְלָעַ מִיטָּדִי הַעֲפָטוֹן.
 — אויך אַ מעַשְׁהָלָעַ, לעערער, אַ מעַשְׁהָלָעַ אַ מעַשְׁהָלָעַ — שְׁרִיעִין אַלְּעַ.
 — גוט, בְּאַרְוַיְקָט זַיְעַן, וְעַל אַיְּזַיְעַר דְּעַרְצִיְּלָן.
 — אויך לעערער, דִי מעַשְׁהָלָעַ מִיטָּן אַינְגְּנָעָלָעַ, זַאֲסָם האָט פֿאָרְבְּלָאָנְדוּזְשָׁעָט אַיְּזַיְעַר דָּעָר לְבָנָה...
 שַׁיְעַן אַ סְּךָ מְאַלָּה, אָז זַיְעַר האָבָן גַּעַהְעָרֶת דְּעַרְצִיְּלָן דִי מעַשְׁהָלָעַ אַן זַיְעַר ווְיַלְּן אַיְּרָן נָאָךְ אַלְּזִין הָעָרָן אַן הָעָרָן. ס'אייז טָאַקָּעַ אַ שִׁינְעַן מעַשְׁהָלָעַ.
 שְׁוֹוִיְּנָן אַלְּעַ אַיְּן הָעָרָן.
 שְׁרָהָלָעַ בָּעַט זַיְעַן, אָז דָּעָר לעערער זַאֲלַגְּטָאָל אַנְהָיִיבָן פָּן אַנְהָיִיבָן.
 ווְיַלְּן זַיְעַר גַּעַוְוָן פֿאָרְטְּרָאָכָט.
 האָט דָּעָר לעערער אַנְגְּנָהְיִיבָן פָּן אַנְהָיִיבָן, אַפְּעָר שְׁרָהָלָעַ העָרָט אַיְּפְּסָנָיִי נִישְׁטָה.

- פָּן זַאֲסָם טְרָאָכָט שְׁרָהָלָעַ?
 זַיְעַר טְרָאָכָט פָּן אַיְּרָן נִיעָר קְלִיְּדָל, פָּן דָּעָר זַוְּפָן, זַאֲסָם דִי מַאְמָעָ קְאָבָט
 הַיְּינְגָט אַיְּזַיְעַר מִיטָּק אַן פָּן דָּעָם, אָז זַוְּנְטִיק ווּעַט זַיְעַר מַאְמָעָ מִיטְנְעָמָעָן
 אַן בְּיַאְגְּרָאָפּ...
 אַיְסָר שְׁפִילָט זַיְעַר נָאָר אַיְצָט אַן אַ שְׁוּסְטָעָר. האָט עָר זַיְעַר אַיְּסְגָּעָטָן
 בְּיִדְעָ שִׁיךְ, עָר מַאְכָט זַיְעַר צְרוּבָט אַן זַיְגָט זַיְעַר אַלְּזַיְעַר דְּעַרְבִּי.
 אַלְּעַ זַעְגָּעָן אַן פָּעַם אַיְּזַיְעַר אַיְסָר פֿאָרְזּוּאָס רְלָאָזָט נִישְׁט גּוֹט אַיְסָהָרָן
 דִי מעַשְׁהָלָעַ. עָם קָעָן זַיְעַן אָז אַיְסָר העָרָט גּוֹט אָוִים דִי מעַשְׁהָלָעַ, אַן אַין דָּעָר

הוים וועט ער יעדעם ווארט דעַצְיָילָן דער מאטען. אבער זיצן לויידיק אוֹן
אויסהערן — קען ער נישט...

אט האלט שיין דער לרערר... ווֹי מַעֲטָעַלְעַ קָוָקָט אַרְאָפְּ פָּוּן דָּרָר לְבָנָה
אויפֿ זיינְר שְׁטוּב אוֹן וּעַט. אוֹ זַיִן מַעֲטָעַז וּעַט שְׁלַעַכְתָּ אָוּם. זַיְךְ בְּדַעַכְתָּ זַיְךְ
די הענט אוֹן זוֹינְט: הוֹאָז אַיְזָן מַעֲטָעַלְעַ? וּוֹאָז אַיְזָן מַעֲטָעַלְעַ? —
ביַי דָּרָר קְלִינְגָּרָה האנטשע גְּלָאנְצָן שְׁוִין טְרָעָרָן אוֹן דַּי אַיְגָן, בַּיְיָ מִינְעָן

אוֹן בַּיְיָ פְּעַרְעָלָעָן — אַוְיךְ...
פלוצִים זַעֲרָט זַיְךְ דָּרָר גְּלָאָק זַוְּאָס דְּזַפְּט אַיְזָק פְּיוּזָע. אַבְּעָר קִינְגָּרָה
ריְרָט זַיְךְ נִישְׁטָן פָּוּן אַרְטָם.

— זַאְל דָּרָר לְעַרְעָר דָּרְצִיְּלָן וּוַיְיטָעָר.

— עַנְדִּיקָן, לְעַרְעָר, סְמֻעָה-לְהָלָעָן עַנְדִּיקָן...

נָאָר אַיְזָן בָּעַנְיָ אַיְזָן אַרְטָם פָּוּן קָלָאָס. סְאַיְזָן שְׁוִין פְּיוּזָע — זַאנְטָ ער.
קָיְקוֹן אַלְעָ מִיטְ רְחַמְנָה אַוְיךְ בָּעַנְיָן. ער וּעַט נִישְׁטָן זַוְּאָס עַט אַיְזָן
גְּעוֹזָרָן מִיטְן אַיְגָּנָעָלָעָן מַעֲטָעַלְעַ אַיְזָק דָּרָר לְבָנָה... אַחָא, סְזַוְּעָט אַיְסָט בָּפָּנָג
טָנוֹן, בָּעַנְיָן, סְזַוְּעָט אַיְסָט גָּוָט בָּפָּנָג טָנוֹן — — —

בַּיְמָן אַרְוִיסָּגָן פָּוּן קָלָאָס וּזְאָרָט נִפְתָּלִי אַיְזָפָן לְעַרְעָר : רְזַוְּיָל וּוַיְוָן וּוְיָן

אַזְוִי סְחָאָט גַּעֲפִיְּפָט «זַיְוִין» שִׂיףָן.

מִיטְ צַוְּיָי פִּינְגָּרָה אַיְפָן מַעֲלָן גִּיטְ נִפְתָּלִי אַחֲרֵיכָן אוֹן אַלְאָגָן פְּרוּם. דַּי
מִיְידָלָעָד בָּאָפָּן זַיְךְ פָּאֵר דַּי אַיְעָרָן.

— «זַיְוִין» שִׂיףָן חָאָט גַּעֲפִיְּפָט נָאָר טְיוֹוָנָט מַאֲלָה הַעֲבָרָה.
נִפְתָּלִי אַיְזָפָן מִיטְ «זַיְוִין» שִׂיףָן, אַלְעָ מִטְגָּה דָּרְמָאָנָט ער זַיְךְ עַפְעָט
אַנְדָּעָרָשׁ פָּוּן דָּרָר שִׂיףָן. נָאָר זַיְךְ זַיְךְ הָאָט גַּעֲהִיָּסָן דַּי שִׂיףָן קָעָן ער זַיְךְ נִישְׁטָן
דָּרְמָאָנָן...
סְקָעָן זַיְוִין, אַזְוּתָן זַיְעָט זַיְךְ זַיְךְ נָאָר דָּרְמָאָנָן דָּעַט נִאמְנָן פָּוּן «זַיְוִין»

שִׂיףָן, רְחָאָט צַעְרָד דָּרְפָּן, סְטִיטָ אַיְסָט זַיְוִין — — —

לייזער דער פֿעַפָּעַר

ישט עט, נישט מירנוקען, נישט שפֿילן זיך, נישט טבעצ'ירן גיין האט לייזער ליב געהאַט, נאָר שלאָפָן.

נאָך עט פריער אַיידער די זונ אוֹן פֿאַרְגֶּנְגֶּן, האט ער זיך שוֹן גַּעֲלִיגַּט שלאָפָן, לייזער. בֵּין אַים האט עט גַּעַנְגַּעַן, אוֹ ער גַּיִיט זיך נאָר צַוְּשַׁפָּרָן אַבְּיַזְעָלָן, אַבְּיַזְעָלָן גַּעַלְאָפָן אוֹ ער שוֹן אָזְוִי בֵּין אַינְדָּעָרָפָרִי.

און ערשת אַינְדָּעָרָפָרִי האט אַים די מאָמע קִינְמָלָן נישט גַּעַקְעַנט אַרְוִיסְקְּרִיגְּן פָּן בעט, וּוּפְילָן זֶה האט אַים נישט גַּעַוְעַקְט אַון הוּפְילָן ער אַלְיָין, לייזער, האט זיך נישט אַגְּנַעַשְׁטָרָעָנָט אַיְבָּרְצְּיוֹאַוּעָקָן, האָפָן זיך אַלְיָין די אַיְגָן גַּעַלְעָפָט בֵּין אַים פָּן שלאָפָן אוֹן רְהָאָט זיך גַּעַבְעַטְזָן — כִּפְנֵן דָּאָרָן גַּאֲרָנִישְׁט גַּעַלְאָפָן, מאָמע. נאָר אַ קלְיָין בִּיסְעָלָן לְאָוּ מְיָד... האט די מְטוּעָר זִינְגָּעָרָהָן גַּעַרְכָּאָן אוֹף אַים אָזְוִי אַים גַּעַלְאָטָן נאָך אַ קלְיָין בִּיסְעָלָן שלאָפָן — אוֹ ער שוֹן אָזְוִי גַּעַלְאָפָן, לייזער, בֵּין טִוְּמִיק אַון נישט גַּעַנְגַּעַן דָּעַם מָגָן אַין שָׁוֹל. אַון אוֹ סְּהָאָט שוֹן אַמְּאָל אַפְּגָנְגְּלִיקְט דָּעַר מָאָטָן אַים אַרְוִיסְקְּרִיגְּן פָּן בְּעֵט אַון שִׁקְוָן אַים אַין שְׂאָל אַרְיָין, אוֹ ער זִינְדִּיק אַין קְלָאָס פְּאַרְשָׁלָאָפָן גַּעַוְאָרָן.

נישט דָּעַר לְעָרָעָר, אַון אַיְיךְ נישט די קוֹנְדָּעָה האָפָן אַים גַּעַרְחָאוֹת אַיְבָּרְצְּיוֹאַוּעָקָן, זֶה האָפָן שוֹן אַים גַּוְתָּן גַּעַקְעַנט אַון גַּעַוְאָוָסָט, אוֹ אַיְפְּצְּזְּיוֹאַוּעָקָן לְיִזְעָרָן אוֹ נישט גַּאֲרָן קִין גַּרְגְּנָעָן זֶה... האָפָן זֶה אַים גַּעַלְאָטָן שלאָפָן בֵּין צָוָם אַהיַטְנִין. ערשת דַּעֲמָלָט האָפָן זֶה אַים אַיְמְגַעְזְּעָקָט.

— פֿאַרְזָוָסָטָן שלאָפָסְטוֹ אָזְוִי פִּילָּ, לייזער?

— וּוּוְיל כִּפְנֵן שלעַפְּרִיךְ, שלאָפָן אַיךְ.

— וּוּעַן וּעַסְטוֹן שוֹן זִיּוֹן אַמְּאָל אַיְמְגַעְזְּעָקָט?

— בְּזֹוִיְּסָטָן נישט.

אוֹ אַמְּאָל אַזְוָעָק אַגְּנַעַצְעָז וְזֶה אַון לייזער אוֹן קִין אַיְין מָלָן נישט אַיְינְגַּעַלְאָפָן אוֹף די לְעַקְצִיעָם, האָפָן אלָעָ גַּעַמְיִינָט אוֹ שוֹן, לייזער אוֹן שִׁוְּן אַון אַיְינְגַּעַלְאָפָן.

טרעַפְט זֶה אַמְּאָל, בשעת אַין שְׂפִילָן זֶיך, אוֹ די פִּילְקָע אַין אַרְיַינְגָּעָן

פָּלֵן אַין אָ צְוִוִּיתָן הַוִּיקָּה. לְיוֹפְטָה לְיוֹעָר בְּרֻעְנָגָן דַּי פִּילְקָע. וּוֹאָרְטָן אָלָע אַין
וּוֹאָרְטָן אָלָע לְיוֹעָר קְמָט נִישְׁתָּמָת. וּוֹאָס אָלָע גַּעַשְׁעָן?
אוּ עַם זֹעֲנָגָן אַרְבָּעָר אַיִינִיקָּע אַוְפָּוָכוֹן לְיוֹעָרָן מִיט דַּעַר פִּילְקָע. הַאָבָן
וַיִּ אִים גַּעַטְרָפָן וַיִּ עַר לִגְתָּ אַוִּיפָּ דַּעַר עַרְהָה. מִיט דַּעַר פִּילְקָע צְקָאָפָן.
אַין שְׁלָאָפָט גַּעַשְׁמָטָק...
הַאָבָן וַיִּ פָּאָרְשָׁתָאָגָן, אוּ לְיוֹעָר אַין שְׂוִין צְוִיקָּע גַּעַזְאָרָה, לְיוֹעָר פָּעָפָע...
זֹעֲנָגָן גַּעַזְאָגָן דַּי קִינְדָּעָר אַין וַיִּ הַאָבָן צְגַעְטָרָאָכָט אָ לִידְל אַוִּיפָּ
לְיוֹעָר :

שְׁלָאָק וַיִּ אִים לְיוֹעָה,

וּעֲסָטוֹ וַיִּעָּרָן אָ קִיּוּעָה.

שְׁלָאָק וַיִּ אִים לְיוֹעָה,

וּעֲסָטוֹ נִישְׁתָּמָת וַיִּ קִיּוֹן בְּיוֹעָר.

אַבָּעָר לְיוֹעָר חָטָט וַיִּ נִישְׁתָּמָת צָוָה הַאָרְצָן גַּעַנְמָעָן דַּי לִידְלָעָה, וּוֹאָס דַּי
קִינְדָּעָר הַאָבָן גַּעַזְאָגָן

אַוִּיפָּ אִים; רַחַט וַיִּ
אַיְנָגָאנָצָן נִישְׁתָּמָת גַּעַזְאָגָן
חַעַטְרָט צְוָמָה, רַאַי
גַּעַשְׁלָאָפָן...

אַין אָן רַאַי נִישְׁתָּמָת
גַּעַשְׁלָאָפָן, לְיוֹעָה, אַי
עַר אַוִּיךְ אַרְמָגָאנָצָן
גַּעַזְאָגָן מִיט אָ פָּאָר
שִׁיבָּרוּ אַיְגָה, וַיִּאָס
הַאָבָן גַּעַקְקָט אַין
אָלָע זְוִיתָן וַיִּ אִים
צְגַעְטָרָאָכָט אָן אָרְטָט

אַוִּיךְ אַנְשָׁבָאָרָן וַיִּ אָבִיל אַין חָטָט אַיְנָגָאנָצָן נִישְׁתָּמָת גַּעַהְרָתָן וַיִּאָס מַרְעָדָת
צָו אַיְבָּ...

אַ שְׁמַיָּק וְעַגְגָּה חָטָט לְיוֹעָה גַּעַהְמָט צָו נִיְּן אַין שַׁיְּלָאָרְיָן, אַבָּעָר נִישְׁתָּמָת
דַּעַר טָפָטָע אַין נִישְׁתָּמָת דַּי מַטְבָּע הַאָבָן אַיְס גַּעַזְוָרָת נִבְזָן גַּעַלְתָּמָת צָו פָּאָר
מִיטָּן טְרָאָמָהָאָי, וַיִּלְאָגָוָה וַיִּ רַחַטָּמָת וַיִּ נָאָר אַנְדָּעָרְגָּעוּעָצָט אַין טְרָאָמָהָאָי
אַיְוָעָר גַּלְיָיךְ אַיְנָגָעְשָׁלָאָפָן, אַין אָן פָּאָרְפָּאָרָן, הַעַט, הַעַט, אַין אָ וַיִּוִּיטָעָר
גַּעַנְגָּטָט פִּין שְׁמַטָּטָט.

אַין אָ טְבָע חָטָט עַד גַּעַהְמָט לְיוֹעָה, אוּ טְמַנְעָר חָטָט אַיְס אַיְנָעָר
אַוִּיפָּגָעָקָט, חָטָט עַר גַּאֲרָנִישָׁת גַּעַזְאָגָן, נָאָר אַנְגָּעָקָט מִיט אָ פָּאָר קָעָל

פָּעָרְנָעָ אַיְנָן נְרוּיָעָ, וַיִּאָס חָטָט גַּעַמְיָינָט צָו-זָוָן:

— קָקָט, צָו זָוָס חָטָט אַיר מִיךְ אַוִּיפָּגָעָקָט? ..

— פָּאָרְוָוָס זָעָט אַיר אַזְעָלְבָעָ שְׁלָעְכָּטָע, אוּ אַיר לְאָזָט נִישְׁתָּמָת אָבִיל

אַ שְׁלָאָק טָן? ..

הַאָבָן וַיִּ גַּעַזְאָגָן טְאָטָעְמָטָע:

— זואס ווועט זיין פון אונדזער לוייזער? זואס ווועט זיין פון אונדזער
לייזער?

האָפַן זַי אִם אֲוֹעַקְנֶעֶפֶרְט צַו אַדְקְטָעֵר. אָזְן וּאַרְטְּנְדִּיק דָּאָרְט אַוְיפָּן
דָּאָקְטָעֵר אַיְזָן עַד אַיְינְגְּנְשְׁלָאָפָּן, לִיזְעָר, אַזְיִזְמְטָאָק גְּלִיְיךְ רַיְזָאָלְט שְׁוִין
אַחְוֹדְשׁ צִיְּתָן נִישְׁתָּאָפָּן אַזְן נִישְׁתָּאָפָּן דָּאָקְטָעֵר אַזְן נִישְׁתָּאָפָּן
דָּאָקְטָעֵר שְׁעַר הָאָפַן אִים נִשְׁתָּאָפָּן גַּעֲקָאנְט אַיְבָּרוּעָקָן.

האָפַן טָאָטָעַ-מָאָטָע גַּעֲוִוִינְטָן:
— גַּוְטָעֵר דָּאָקְטָעֵר, הָאָטְרְחָמָנוֹת אָזְן הַיְלָט אַונְדוּזָעָר לִיזְעָר,
אונְדוּזָעָר אַיְזָן אַיְינְצִיךְ קִינְדָּן.
איַז גַּעֲגָנְגָנְעָן דָּעַר דָּאָקְטָעֵר אַזְן פָּאָרְשְׁיְבָן לִיזְעָרָן אַזְוָלְבָעַ פִּילְן פְּרִיְינְעָן
צָוּם שְׁלִינְגָּעָן.

אַז אָז לִיזְעָר הָאָט גַּעֲנְמָעָן דִּי פִּילְן אַז אַרְאָפְּגָעְשְׁלָאָגְּנָעָן עַטְלָעְבָּעַ פָּוּן
זַי, אַז אָס בָּאָפְּאָלְן נַאֲךְ אַגְּרָעְפָּרָעְרָעְ שְׁלָאָפָּה. אַיְצָט הָאָט שְׁוִין לִיזְעָר גַּעַנְעָט
קַעַנְטָשְׁלָאָפָּן וּצְנְדִיךְ אַזְן אַיְיךְ שְׁטִיעְנְדִיךְ, בִּיְמָס וּוּאָשָׁן זַי אַזְן
וְאוֹ נַאֲרָהָאֵי גַּעֲגָנְגָנְעָן אַזְן גַּעֲשְׁתָאָגָנְעָן. אַיְצָט אַזְן שְׁוִין לִיזְעָר נִשְׁתָּאָפָּן גַּעַנְעָט
שְׁלָאָפָּן רְזָאִיךְ, זַי שְׁטָעְנְדִיךְ. נַאֲרָהָאֵי גַּעֲשְׁתָאָגָנְעָן גַּעֲשְׁלָאָפָּן אַזְן גַּעַנְעָט
שְׁנָאָרְכָּט דָּעָרְצָוּ...

הָאָפַן טָאָטָעַ-מָאָטָע גַּעֲהָאָט הָרְפָּוֹת אַז בִּזְשׁוֹת פָּוּן זַיְיעָב. אַיְזָן אַיְינְצִיךְ
לִיזְעָר אַזְן זַיְיךְ נִשְׁתָּאָפָּן הַעֲלָמָן.
זַעַנְעָן זַי גַּעֲגָנְגָנְעָן צַו גַּאֲסָט מִיט אִים, הָאָט עַד זַיְיךְ צְעַשְׁנָאָרְכָּט,
אוֹ מַעֲנְטָשָׁן הָאָפַן גַּעַלְאָכָּט.

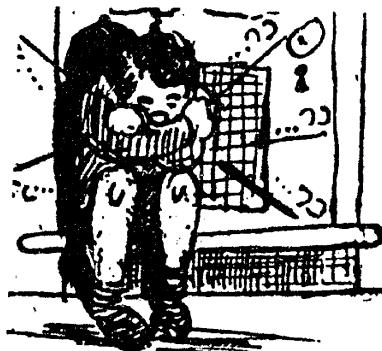
הָאָפַן זַי אִים מִיטְגָּעְנְמָעָן וּוּנְטִיךְ בִּיְנָאָכָּט אַז בִּיאָגְרָאָפְּ אָרְיוֹן, אַז
עַד פָּאָרְשְׁלָאָפָּן גַּעֲוָאָרָן מִיט אַזְן גַּעֲשְׁנָאָרָךְ אַזְן גַּעַפְיִיךְ מִיט דָּעַר נַאֲגָה, אַז
מַעֲנְטָשָׁן הָאָפַן זַי גַּעֲבִיְּזָעָרָט אַזְן גַּעֲשְׁרִיעָן פָּאָרְוָאָס מַלְאָאָט זַיְיךְ נִשְׁתָּאָפָּן
אַיְסָהָעָרָן דִּי מַזְוִיק... הָאָפַן טָאָטָעַ-מָאָטָע גַּעַמְוֹת גַּעַמְעָן זַיְיךְ שְׁלָאָפְּנְדִּיקָּן
לִיזְעָר אַיְיךְ דִּי פְּלִיאָצָעָם אַזְן אַהֲיָמָנִין מִיט אִים...

אַז אַסְמָאָל אַזְן גַּעֲשָׁעָן אַזְוָיָּהָמָן מִיט לִיזְעָרָן, אַז צִיְּתָן דִּי וּוּלְטָ שְׁטִיְּתָ
איַז נַאֲרָהָאֵי גַּעֲלָבָעָם נִשְׁתָּאָפָּן פָּאָרְלָאָפָּן.
עַס אַזְן גַּעַוְוָעָן דָּעַמְּאָלְטָה, וּוּעַן עַם הוּיְבָן זַי אַז דִּי וּאַקָּאָצִיעָם, זַעַנְעָן
אַלְעָ קִינְדָּעָר גַּעֲקָומָעָן צַו דִּי עַקְוָאָטָמָעָם אַיְבָּגְעָפְּצָצָעָ, אַפְּגָעָוָאָשָׁעָנָעָן אַז
לִיזְעָר אַיְיךְ.

הָאָט עַקְוָאָמִינְיָרָט דִּי קִינְדָּעָר דָּעַר אַיְנְסְפָּעְקְטָאָר אַלְיָוָן, אַז אַז בִּיְזְעָר
אַז אַז שְׁטָרְעָנְגָּעָר אַזְן עַד גַּעַוְוָעָן, דָּעַר אַיְנְסְפָּעְקְטָאָר.
אוֹ עַס אַזְן גַּעַקְוָמָעָן דִּי שְׂוֹרָה אַיְיךְ לִיזְעָרָן, הָאָט עַד זַיְיךְ אַיְפָּגָעָן
שְׁטָעָלָט וּסְעַטְעָלָט וּסְעַטְעָלָט זַי זַיְיךְ, הָאָט אַזְן דָּעַר אַיְנְסְפָּעְקְטָאָר עַפְעָס גַּעַנְעָט
פְּרָעָנָט פָּוּן הִיסְטָאָרָעָ.

הָאָט לִיזְעָר פָּאָרְקְנִיְּתָשָׁט דָּעַט שְׁטָעָרָן, פָּאָזְוָאַלְיָנָקָע פָּאָרְמָאָכָט דִּי אַוְינְגָּן
גְּלִיְיךְ רַיְזָאָלְט זַיְיךְ גַּעַוְאָלְט אַזְן עַפְעָס דָּעַרְמָאָנָעָן, אַזְן פְּלוֹצִים אַנְגָּעוּהָיְבָן...
צַו שְׁנָאָרְכָּט.

האט דער אינספֿעקטאָר גַּעֲמִינְגָּה, אוֹ לִיּוּעָר מַאֲכָל עַקְסְטְּרָעָ אָזְוֵי, האט
ער אוֹיְךְ אַיְם אַנְגַּעַשְׁרִיעַן.
אָפָּעָר לִיּוּעָר האט זַיְךְ נִישְׁתַּחַווּן וַיְמַנְדִּיק גַּעֲמָכְבָּט, גַּלְיוֹן וַיְנִישְׁתַּחַווּן אַיְם
מיינט מעַן אָן דּוֹקָא וַיְיִתְעַר גַּעֲשָׁפָק גַּעֲשָׁנָאָרְכָּט...
האט עם שוֹן נִטְמָאָפָּן דַּעַט אַינְסְפֿעַקְטָּה, האט ער גַּעַנְמָעַן
העֲבָרָה שְׁרִיּוּן אוֹיְךְ לִיּוּעָר.
האָבָּן זַיְךְ שׂוֹן דַּי קִינְדֶּרֶסֶת נִישְׁתַּחַווּן מַעַר אַיְינְהָאָלְטָן אָן הָאָבָּן
אָלָע צְוָאָמָעַן מִיטָּן לְעוֹנָר אַיְנְגַּעַשְׁרִיאָבָּן מִיטָּן אָגַּלְעָבְטָעָר —
פָּן גַּרְוִים פָּעָם אוֹיְךְ דַּעַט אַינְסְפֿעַקְטָּה אַטְיַעַק פָּן דַּעַט שְׁוֹלָה, דַּי קִינְדֶּרֶסֶת
הָאָבָּן גַּעַלְאָכְבָּט, גַּעַקְיִיבָּט פָּן גַּעַלְעָבְטָעָר, אָן לִיּוּעָר אוֹיְךְ וַיְיִתְעַר גַּעֲשָׁמָאָק
גַּעֲשָׁלָאָפָּן אָן גַּעֲשָׁנָאָרְכָּט — . . .
שְׁלָאָפָּה זַיְךְ אַיְם לִיּוּעָר
וְעַסְטוֹן הַעֲרָן אָגַּלְעָר.
שְׁלָאָפָּה זַיְךְ אַיְם לִיּוּעָר
וְעַסְטוֹן נִישְׁתַּחַווּן זַיְן בִּיְזָעָר...
.

זֹאָסְ קִינְדָּעָר זֹוִילָן זֹוִין

זֹ אַ דִּי קִינְדָּעָר זֹעֲנָעָן אַרְיִינְגְּעָקְוָמָעָן אַיְן קְלָאָם. אַזְּן זַיְךְ אַזְּיַעַךְ
גַּעֲזָצְטַ אַזְּיַךְ דִּי עַרְתָּעָר. הַאַטְּ דָעַר לַעֲרָעָר אַזְּיַי גַּעֲזָאנְטַ:
— אַ נָּה, טַבְּעַפְטַ קִינְדָּעָלְעָן מִיטַּ וּוֹאָסְ מִיר וּוֹעָלָן זַיְךְ
אַיְצַטְ פָּאַשְׁעַפְטִיקְן?!

הַאַפְּנַן דִּי קִינְדָּעָר גַּעֲנוֹמָעָן טַרְעָפְן:

— מִירָן שְׁרִיבְּפַן אַיְפַּן טַאָוֵל.

— מַאְכָן אַ בָּאָן אַיְן קְלָאָם.
— דָעַר לַעֲרָעָר זֹעֲטַ דָעַרְצִילָן אַ מעַשְׁהַלָּעַ.
— נַיְין אַזְּיַךְ אַ שְׁפָאַצְיָר.
אוֹיפְּ אַלְעָם וּוֹאָסְ דִּי קִינְדָּעָר הַאַפְּנַן גַּעֲזָאנְטַ הַאַטְּ דָעַר לַעֲרָעָר גַּעֲשָׁאַקְלָטַ
מִיטַּן קָאָפְטַ אַחֲרָעָר אַזְּן אַחְיָן — אַזְּיַיךְ נַיְין.
וּוֹאָסְ אַטְמָאָל זֹעֲנָעָן זַיְגַּעְוָאָרָן מַעַר אַזְּן מַעַר נִינְגִּירִיךְ.
— אַ נָּה, זַאְל שְׂוִין דָעַר לַעֲרָעָר זַאְנָן, קִינְגָּר וּוֹיְסַטְטַ נִישְׁטָטַ, קִינְגָּר נִישְׁטָטַ.
שְׁוּוֹיְגַּטְ שְׂוִין צָלָעַ, שְׁוּוֹיְגַּטְ!
סְפִּיאָן גַּעֲוָאָרָן אַזְּיַיךְ רָוְאִיךְ אַיְן קְלָאָם, אֹזְ מִהְאָטַ גַּעֲהָרָטַ זַיְיַי דִּי דָעַרְצָעַ
לְעַד קְלָאָפְן.
דָעַר לַעֲרָעָר הַאַטְּ גַּעֲזָאנְטַ מִיטַּ אַ בְּרִיְעָרָר שְׁטִימָעַ אַזְּיַי וּזְיַי דָוָךְ אַ
טְרָאַמְפִּיְתַ:
— יַעֲדָעָר זֹעֲטַ אַזְּיַעַרְיוֹבַן וּוֹאָסְ עַר וּוֹיל זַיְיַן, דָעַרְנָאָר זֹעֲטַ מַעַן צָלָעַ
אַרְבָּעָטַן הַוִּיךְ אַיְבָּעָרְלִיְעָנָעָן אַיְן קְלָאָם — זֹעֲטַ זַיְן אַינְטָעָרָעָטָאָטַ.
אַלְעַד הַאַפְּנַן זַיְךְ זַיְעַרְ גַּעֲפְרִיְתַ אַזְּן גַּעֲזָאנְטַ:
— אַזְּיַי וּזְיַי גַּוְטַ, וּזְיַי גַּוְטַ!

אַ קִינְדָּעָר פָּוֹן עַרְשָׁטָן בָּאָנְקַן הַאַטְּ צַעְטִילְטַ דָּאָם פָּאַפְּרַ, וּוֹאָסְ דָעַר לַעֲרָעָר
הַאַטְּ אַזְּסַמְּנַטְן גַּעֲנָעָבַן, בָּאָלְדַ אַזְּיַי גַּעֲוָאָרָן שְׁאָ-שְׁטָמִילַ אַיְן קְלָאָם, אַזְּיַי זַיְיַי
וּוֹאַלְטָן פְּלוֹצִים פָּאַרְשָׁלָאָפְן גַּעֲוָאָרָן, אַבְּעָרָר קִינְגָּר אַזְּיַי נִשְׁטָטַ גַּעֲשָׁלָאָפְן, אַחָא!
יַעֲדָעָר אַזְּיַי גַּעֲוָסְטַן פָּאַרְטָרָאָכְטַ אַזְּן גַּעֲשְׁרִיבְּפַן. וּוֹעָר עַם הַאַטְּ שְׂוִין נִשְׁטָט
גַּעֲהָטַט וּוֹאָסְ צַוְּרִיבְּפַן, אַזְּיַי צַוְּגָעָנָגָעָן אַזְּיַי שְׁפִּין גַּעֲגָל צָוְם לַעֲרָעָר,
אַזְּסַמְּנַטְן אַזְּוּעָקְגַּעֲגַבְן דָּאָם בָּאַשְׁרִיבְּפַן בְּלָעַטְלַ אַזְּן אַזְּיַי אַרְוִיסַטְן אַיְן הַוִּיךְ. אַלְעַד מַאְלָל
אַיְזָה אַרְוִיסְגַּעֲקְוָמָעָן אַזְּיַי צַוְּיִיטַן. צְוָלָעָנְגַּסְטַן הַאַטְּ גַּעֲשְׁרִיבְּפַן חַיְמָל.

אַיְינְגָּר הַאַטְּ גַּעֲפְרָעָגַט בְּיַיְם צַוְּיִיטַן:

— זהם האסטו געשראיבן?

— און דה וואס האסטו געשראיבן?

אבער עם האט קייןער נישט געוואטלט פריער אויסזאגן.
אויפֿך דער הפסקה האבן קינדרער אין גארנישט נישט געשפֿילט, זוי האבן
וזך אפֿילו נישט אומגעקּומַט אַוִיפֿך די שײַנע צוּיַּה שׂוֹוֹאַרְצִינְקָעַ הַינְטָעָלָעַ,
וואס בעטן זיך שטענדיק, צוּ מַזְאַל זיך גַּלְעָטָן. די הפסקה האט זיך דאס
מאָל עפֿער אוּזַּי לאָנגַּ גַּעֲצִינְגַּן!

נאָר נ... אַט רַופְּטַ שְׁוִין דָּעַר לַעֲרָעָר מַעַן זָאַל אַרְיִינְגִּינְזָן אַין קְלָסָם —

אי גַּעֲוָאָרָן אַ שְׁמָחָה!

וַיַּצֵּם מַעַן צְרוּיקַ אַוִיפֿך די בָּעֵנָק, אַבער מַעַן קָעָן שְׁוִין נִישְׁט אַיְינְזִיכְן:
איַיְינְגַּעַר קוּקָט אַוִיפֿן צְזוּיַּתָּן, אַונְן לְאַכְּבָת אַונְן פְּרִיטַט זיך. הַאַלְטַ שְׁוִין דָּעַר לַעֲרָעָר
איַיְינְגַּעַר אַיְינְטַ אַ בְּלָעַטְל אַונְן לַיְעַנְתָּ.

— בָּעָרֶל שְׁרִיבֶּט:

„אַיך ווֹיל זַיַּן אַ מַּטְרָרָס אַונְן אַיְסָוִין די גַּאנְצָע וּוּלְטָט. כְּחָאָפּ אַזְוִי
ליַב צוּ פָּאָרָן! קִינְמָאָל וּוּלְאַיך נִישְׁטַ מִיד וּוּרָן! אַונְן אַוְמָעָטָס וּוּלְאַיך
מוֹזָן זַיַּן, בִּיְיַי די מַעְנְטָשָׁנְפְּרָעָסָר — אַיך: אַיך שְׁרוּקַ זיך גַּעֲרָנִישְׁטַ פָּאָר זַיַּן.“

איַז גַּעֲוָאָרָן אַ הַוְּרָת אַין קְלָסָם:

— גַּט גַּעֲשְׁרִיבָן, בָּעָרֶל, גַּט גַּעֲשְׁרִיבָן! סְאַיְוּ טַאַקָּעַ גַּט צוּ זַיַּן אַ

מַטְרָרָס — האָבָן אַלְעַ גַּעֲלִיאַדְעָמָט.

נאָר אַט לַיְעַנְתָּ שְׁוִין דָּעַר לַעֲרָעָר וּוּיְטָעָר:

— דּוֹדֶל שְׁרִיבֶּט:

„אַיך ווֹיל זַיַּן אַ גְּרוּסָעַר פִּידְלְשָׁפִילָעָה, אַונְן מַאָבָן, אַז די מַעְנְטָשָׁן זָאַל
נִישְׁטַ זַיַּן אַזְוִי טְרוּיְעָרִיךְ“ — —

— פִּיְיַן גַּעֲשְׁרִיבָן, דּוֹדֶל! — האָבָן אַלְעַ בָּאַשְׁטָטָעָטִיקָט.

— שְׁרָהָלָעַ שְׁרִיבֶּט — לַיְעַנְתָּ דָּעַר לַעֲרָעָר וּוּיְטָעָר:

„עַם אַיז מַיר אַזָּאָרָהָמָנוֹת אַוִיפֿך דָּעַר לְבָנָה! שְׁטָעַנְדִּיק אַיז זַי אַזָּאָר
בְּלָאָסָע אַונְן טְרוּיְעָרִיקָע. בְּזַיְוִיל זַיַּן אַזְוִי הַזְּיַן בַּיְזַן צוּ דָּעַר לְבָנָה, אַונְן אַיך
טְרוּיְסָטָן, זַוְּעַן זַי אַיז אַלְיַין בְּיַיְנָקְבָּט אַיְפָּן הַיְמָלָא“ — —

— שְׁטָעַנְדִּיק אַיז זַיַּן אַזָּאָר פָּאַרְהָלוּמְטָעַ די שְׁרָהָלָעַ.

— מִשְׁהָלָעַ שְׁרִיבֶּט:

„אַיך ווֹיל קָעְנָעַן מַאָבָן אַזָּאָר גְּרוּסָעַ שְׁטוּבָ, אַז אַלְעַ קִינְדָּעָר פָּזָן דָּעַר
גַּאנְצָעַ וּוּלְטַ זָאַלְן קָעְנָעַן לַעֲרָנָעַן צְזָוָאָמָעָן. אַיז וּוּלְטַ גַּעֲוָעָן פְּרִילְעָד!“

— פָּאַנְיַ שְׁרִיבֶּט:

„אַיך ווֹיל זַיַּן אַ גְּרוּסָעַלְעָרְעָן אַזָּאָר אַיְסָלְעָרְגָּעָן אַלְעַ מַעְנְטָשָׁן, אַז זַי
זָאַלְן זַיַּן גַּטְעָ, אַונְן אַיְינְגַּעַר זָאַלְן נִישְׁטַ רַופְּן דָּעַם אַנְדָּעָרָן מִיטַּ צְגָעָמָעָן.“

עַם אַיז נַאֲך דָּא צוּ לַיְעַנְתָּ אַונְן צוּ לַיְעַנְתָּן, לַיְעַנְתָּ דָּעַר לַעֲרָעָר וּוּיְטָעָר:

— אלְהָזֶ שְׁרִיבֶּט:

„אַיך ווֹיל זַיַּן אַ רִיכְעָר אַונְן גַּעַפְּן מִיְּן טַאַטְן אַסְּרָ גַּעַלְטָ, אַז עַר זָאַל
נִישְׁטַ דָּאָרָפָן אַוִיפְּשָׁטִיַּן אַזְוִי פְּרִי. מִיְּן מַטְאָטָעַ שְׁטִיְמַטָּאַט אַזְוִי זַוְּעַן
זַוְּעַן נַאֲך אַין הַיְמָלָא“ — —

— פנחמל שרייפט :

„איך וויל זיין א גרויסער דאקטער און מאכן, או די מענטשן זאלן שווין
מער נישט שטארבן, און די וואם זענען געשטארבן זאלן צורייק לעבעדייך
וועך, וועט מײַן ברודער אויך צורייך אהײַטקוּמָן“ — —

— שטענדיך אֶזְרָאֵל טרייעריךער איז ער, דער פנהסל.
לייענט זאָךְ אֶלְין דער לערער.

— יישראלייך שרייפט :

„איך וויל זיין א געלערנטער און מאכּן פֿון אלע בהמות מענטשן, זיעט
מען די קעלפֿעלען נישט שעכטן און די הינט וועלן נישט דארפֿן שלאָפֿן אין-
דרויסן, צו וואָם דארפֿ מען דען בהמות?“

— מלפהָלָע שרייפט :

„איך וויל קענען מאכּן טעלער און גלווער, זואָם זאלן נישט צעבראָפֿן
וואָרָן און אִזְיָּעלְכּעַ שׂוֹפְּן אִין די פֿעַנְסְטָעָר, ווֹאָם ווֹעָרָן קִינְמָאָל נִשְׁתָּאָפּן צָעָד
פלאָצָט — וועלן די טאמּעָם נִשְׁתָּאָפּן אִין פֿעַם זיין אַיְּפָן די קִינְדָּעָר — —

צומלענונגסְטָן האָט גַּעֲשָׂרְבִּין היִמְלָל :

„מיַין טאָטָע שְׂטִיטִיט אַיְּפָן זַיְעָר פֿרִי אָונְן צַעְמִילְּט אִין די שְׂטִיבָּעָר
ברויַּט. אָן אִיךְ ווֹעָל זַיְעָר אֶזְרָאֵל טְּרִיעָריךְ זַיְעָר אֶזְרָאֵל טְּרִיעָריךְ זַיְעָר
אוֹזְוִי גּוֹט צַעְמִילְּן בְּרוּיַּט! אלע מענטשן לְוָגָן נָאָךְ אִין די בְּעָטָה, קְלָאָפּט
מען אָן אִין דער מִיר:

— „וואָר אִין דָּרָטָם?“

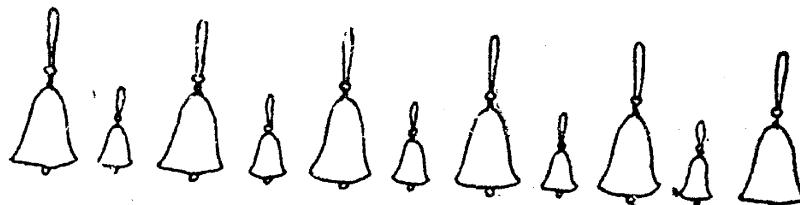
— „בְּהָאָבּ גַּעֲבָּרָאָטּ בְּרוּיַּט“. — ענטפֿערְטָן מַעַן.

שווין אֶגְּנָצָעַ נָאָכְטָה אָפְּנָן די מענטשן נִשְׁתָּאָפּן זַיְעָר
רִיךְ — ווֹעָלָן זַיְעָר זַיְעָר דָּרְפָּרְיוּן.

אייבָּעָר אלע גָּטָן ווֹעָל אִיךְ נִיְּין פֿון הוּוִי צַיְעָר, קִיְּין אִין שְׂטוּבָּה ווֹעָל
אִיךְ נִשְׁתָּאָפּּוּן! ווֹעָל אִיךְ נִיְּין אַט אַזְוִי מִיט שְׂזָעָרָעָ קִוְּישָׁן בְּרוּיַּט:
אלען, אלען ווֹעָל אִיךְ בְּרַעְנָגָן עַסְפָּן, אַזְוִי זַיְעָר אֶגְּנָצָעַ מָאָטָע. ווֹעָלן אלען
מענטשן אַרְבָּעָטָן אַזְוִי צְוָרְפִּידָן. אִיךְ ווֹיל זַיְעָר אֶזְרָאֵל צַעְמִילְּעָר“ — —

דער לערער אָן אלע קִינְדָּעָר האָפּן גַּעֲזָאָטָם. אָז צְמוֹשָׁעָנָטָן האָט אָנָּה
געָשָׂרְבִּין היִמְלָל, אַבָּעָר אלע אַרְבָּעָטָן זַעַנְעָן אִיךְ שִׁין אַגְּנָעָשָׁרְיוּבָּן.

קִינְדָּעָר האָפּן גַּעֲמָכְטָה אֶזְרָאֵל חֹורָאָ! אָן זַעַנְעָן אַהֲיָמָגָעָלָאָפּן פֿרִיָּה
לְעַכּוּ דָּעָרְצִילְּן אַלְעָם אִין שְׂטוּבָּה.

פָּרְדוֹן

וֵין ווַיְפִיל מַלְאַל הַאֲטַט בָּאַרְכָּע גַּעֲוָעַן, אָן גַּרְיוַיסֶע אָן אֲפִילָן
קִינְדַּעַר טַרְגָּן בְּרִילָן. אַיְם עַם אַיְם גַּעַפְּלָן גַּעַזְּלָן.
עַפְּעַם ווַעֲרַת מַעַן אָגְנַצְּעַר יְהָמָן אָן מַקְיַיקָט אַיְם
וַיַּי אָגְרַיְסָעָר, אָן מַגְיַיט אַיְם בְּרִילָן. אָן מַקְוַמָּט אַרְיָין
פָּן דְּרוֹיְסָן אַיְם שְׁטוֹבָה, גַּעַמְטָט מַעַן וַיַּי פָּאַזְּלָנְקָעָ אַרְאָפָּ
פָּן דַּעַר נַגְּזָן אַיְם מַטְּטַט אָגְנַצְּעַלְעָ ווַיְשַׁטְּטָט מַעַן פָּאַרְזִיבְּטִיךְ
אַיְם דַּי גַּלְעָזְלָעָד, אָן מַטְּטַט זַיְצָרִיק אָן...

דָּאָס אַלְז אָפְּעָר, אַיְם עַרְשָׁט גַּאֲרַנִּישָׁט קַעַגְּן דָּעַם פָּאַרְזִיבְּטִיךְ, וַיַּאַס מַהַאֲטַט
פָּן קַוקָּן דָּוָרָךְ בְּרִילָן, וַיַּעַר ווַיְיַסְטָט דָּעַן נִישְׁטָט, אָן בְּרִילָן פָּאַרְגְּרַעְסָעָרָן אָלְז?
וַיַּעַרְן טַאָקָע אַלְעָ זַאְכָן גַּרְעַסְעָה, שְׁעַגְּנָעָר אַיְם אַיְיךְ לְאַבְּנָדִיקָעָר. קַוקָּט מַעַן
אַיְיף אָגְזָן ווַעֲרַת זַי אַזְּוִי גַּרְזָם, וַיַּי אָן עַלְגְּנוֹגָן... אָן דַּי שְׁטַעְדָּן פָּן הַיְמָל
— וַיַּי לְבָנָהָמָ... עַרְשָׁט קַעַגְּן מַעַן מַטְּטַט דַּי גַּלְעָזְלָעָד, אָן מַהַאֲלָט זַיְצָרִיק אָן אַיְיךְ דַּעַר
וַיַּי, אַיְסְפְּרָעָנָן לְעַכְּרָע אַיְן פָּאַפְּיר ...

אַיְם דַּי גַּאֲנַצְּעַ מַעַשָּׂה מַיטָּט דַּי בְּרִילָן גַּעַגְּנָגָנָן כָּאַרְכָּע אַיְיךְ אָרְכָּע
אַמְתָּא אַיְם קַאְפָּט אַרְיָין, אַיְם רַהַאֲט צְוָמָאָרָגָנָה, אָן ווַיְיַטְּרָה אָלְז גַּעַטְרָאָכָט
דֻּעְרָפָן ...

וַיַּי אַזְּוִי קַומָּט מַעַן אָפְּעָר טַאָקָע צַי אָפְּרָא אַמְתָּע בְּרִילָן? אָן אֲפִשָּׁר
וַיַּעַט נַאֲר דַּעַר דְּאַקְטָעָר זַאְכָן, אָן בְּדַאְרָה אַיְנָגָנָצָן נִשְׁטָט קַיְן בְּרִילָן? ...

הַאֲטַט בָּאַרְכָּע צְוַעַדְתָּאָכָט אָזָא פְּלָאן:
דַּי קִינְדַּעַר ווָסָם וַעַן נִשְׁטָט צַי לִיְעָנָן פָּן דְּעַרְוּוֹיְתָנָה, וַעַצְטָט דַּעַר לְעַרְעָר
אַיְיךְ דַּי עַרְשָׁטָע בְּעַנְק אַיְם רַגְּזָת זַי בְּרַיוּוּעָלָעָ אַהֲיָם. אָן מַזְאָל מַיטָּט זַי
גַּיְין צָוָם אַיְגְּנַזְדָּאַקְטָעָר ...

דַּי צְוַיְוַעַט ווֹאָז הַאֲטַט טַאָקָע בָּאַרְכָּע אַהֲיַמְגַעְבָּרָאָכָט פָּן לְעַרְעָר אַזְּזָ
בְּרַיוּוּעָלָעָ, ווֹאָז סַהָאָט זַיְצָרִיגָן, אָן בָּאַרְכָּע מוֹ זַיְן בְּיַי אָן אַקְלִילָט

אוֹנְטַעַרְצָוָבָן זַיְגָע אַוְיָגָן וַיַּיְלָעָר וַיַּעַט נִשְׁטָט גַּטָּפָן דַּעַר ווַיְיַטְּ ...

הַאֲטַט דַּי מַאְמָע זַיְגָע וַיַּיְלָעָר שְׁוִין טַאָגְטַעְגָּלָעָ דַּעַרְמָאָגָט, וַיַּיְלָעָר וַיַּיְלָעָר
הַאֲטַט גַּעַוְאָזָט, אָן בָּאַרְכָּע הַאֲטַט פָּן שְׁטַעַנְדִּיק צַי אַיְגְּנַזְדָּאַקְטָעָר.

הַאֲטַט אַיְר אָפְּעָר בָּאַרְכָּע שְׁוִין טַאָגְטַעְגָּלָעָ דַּעַרְמָאָגָט, אָן אַזְּוִי לְאָגָן
אוֹיְסְגַּעַטְיוֹלָט, בְּיַי זַי הַאֲטַט אַיְסְמַט גַּעַפְּרִיטָט צַי אַיְגְּנַזְדָּאַקְטָעָר.

וַיַּצְטָט בָּאַרְכָּע אַיְיךְ אַיְסְגַּעַטְבָּטָה, וַיַּיְכָרָע שְׁטוֹלָה, אַיְין אוֹגָ פָּאַרְמָאָכָט.

און דער דאקטער מיטן שטעהעלע און האנט. זוייסט אים לוייענען אותיות און צייפערן פון א וויסן טאול, וואם הענט קענגןאייבער אויף א זואנט. האט בארכע געוואנט, אzo ריזעט נישט גומ... די גרויסע — יא. נאר די קלעגערע — נישט... אוווי מיטן רעכטן און אוווי מיטן לינקן אויג — ריזעט נישט...

האט דער דאקטער לאנג געפארשט בארכעם אוינן מיט קאלירטע געל' זעלען, וואם האבן קלינינקע ליעבעלעך אין סאמע מיטן: און געלוייכטן אוווי לאנגן מיט לעטפלעך עלקטרישע. בייז האט אים טאקע אונגעהייבן שטעבן און די אוינן... האט דער דאקטער דערנאך עפעם געוואנט בארכעם מאכען, און די מסאמע האט ווידער געפרענט. האט דער דאקטער ווידער געענט פערט און די מסאמע ווידעה געפרענט...

פון דעם אלעט. וואם דער דאקטער האט געוואנט און די מסאמע ווינע האט געפרענט, האט בארכע פארשטאנען אzo... ר'וועט האבן ברילן... מסאקע אמתע ברילן...

או. בארכע איז צום ערשתן מל איזיסגעגענאנגען און די ניע גלאזיציקע ברילן, האט זיך אים אוימנעווין גלייך ר'זאטלט געגענאנגען אויף גלאז... און פאָר די אוינן האט זיך אים אוווי געטונקלט. ווי ס'זאטלט זיין א געפל און גאנס... פאָרגראָעטערט האבן זיך גאנטשיט די גלוולעך, גאנרטשיט, נאר נאָך אלין מסטער געמאכט. דערצו נאָך האבן זיך געדרייט רעדער פאָר די אוינן: עפעם א ליז, א שטייפער האט פאָרגאנין די הייזער מיט די מענטשן מיט א דיניטשקן, נאר געדיכטן שפיגען-געוועב. קען מען נישט זיין אלין זיך אמאָל... האט ער געווישט, געריבן. געפוצט די גלוולעך. געמיינט או זיך זענען פאָרהייכט. אָפֿער ס'האט גאנרטש געהאלפֿן...

די אמתע צרות אָפֿער, האבן זיך ערשתן אונגעהייבן, ווינע ר'האט זיך געוויזן און ווינע ברילן צום ערשתן מל פאָר ווינע הברים און של.

או געוואָרן אָחָרָא, או זיך האבן אים דערזען:

— געוואָרן אָלערער בארכע, אָפֿראָפֿעסָאָר...

— אָפֿער פונקט ווי אָדָאָקְטָעָר ועם ער דאָך אוּס... וויפִיל געמסטען...

פאָר אָ ווּוִיט?...

— ר'דָאָרָף זיך נאר אִיצְט לאָזָן אָפֿרָאָלן דעם קאָפּ, ועם ער אוּסָעָן...

ווי און אמתע גלח... — האט אָדרָיטָעָר צונגעבען.

און או בארכע האט שווין געהאט אויסגעעהרט און א שיעור געלעבי

טערם און וויצן, האפּן גאָר די ברילן און זיין ווילן גענומען שפֿאָצְרָין פון

האנט צו האנט און פון נאָז צו נאָז — יעדער אִינְגָּעָר האט זיך זיך געמוות

אונגעטען...

דערנאָך האט מען בארכעם ברילן פאָדָאָרָפּ אִיסְפְּדוֹזָוֹן ערשתן צי זיך

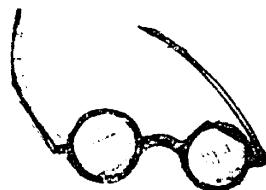
פאָרגראָעטָרָן און צי זיך צי ען צו די זונען-שטראָל...

האט טאקע דעם זעלבן טאג נאָך בארכע אַהֲיֵמָנָעָפָּרָאָכְט ווינע ניע

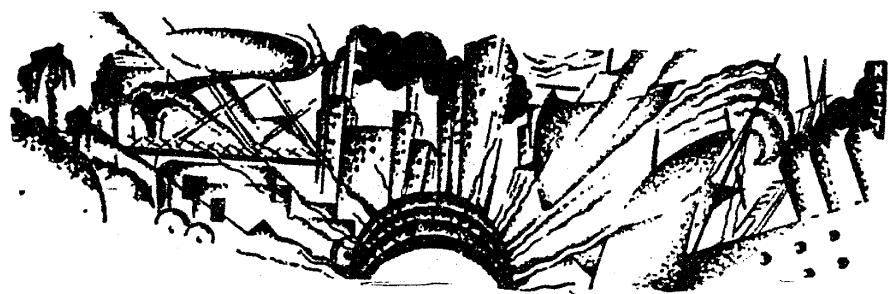
ברילן מיט אָצְעַשְׁפָּאָלְטָעָן גָּלוּזָעָל און מיט אָפֿגָּעָרָאָכְעָנָר הָאָלָאָפְּלָיָע.

האט די מאמע געשריען. געפיווערט זיך און באָלד אוועקגעישיקט צוֹ רעכטמאָן זוי אַין דעם זעלֵפַן געשעפַט. הוֹאָז זוי האָפַן זוי געקויפַט.
האָפַן די חַבְרִים מִיטַּדִּי בְּרִילַן זַיְינַע מַעַר נִישְׁתַּגְמַעַפַּט, זיך שׂוֹין צַגְעַיוֹאוֹיַּנְטַּס צוֹ זוי.

דעָר אַיִינְצִיקָּעָר אֲבָעָה. וְזַהַם הַאט זיך נִישְׁתַּגְמַעַט צַגְעַיוֹאוֹיַּנְטַּס צוֹ זַיְינַע בְּרִילַן, אַיְוָעָן בָּאָרְבָּעָ אַלְיָוָן... בְּבָדוֹ צוֹ זַיְין וַיְבָעַר מִיטַּדִּי בְּרִילַן, הַאט עַד זיך אַיְצַּט גַּעֲדַרְפַּט אַפְּזָאנְן בָּזָן אַלְעַ שְׁפִילַן: אַיְן קִיּוֹן שֻׁם שְׁפִילַן עַר נִישְׁתַּגְמַעַט קִיּוֹן אַנְטִילַן: נִישְׁתַּגְמַעַט לוֹוָפַן, נִישְׁתַּגְמַעַט שְׁפָרוֹנְגָּעָן אַזְּן דָּם עַרְגַּסְטָעַ פָּזָן אַלְעַם — נִישְׁתַּגְמַעַט שְׁפִילַן אַיְן פִּילְקָעַ אַפְּנָעַ קָלָאָפַט אַיְן דָּעַר עַרְד אַזְּן מַדְאָרָף אַונְטָעַרְשָׁפְרִינְגָּעָן אַזְּן מִיטַּן קָאָפַט אַרְיִינְחָקָן אַז "גָּאָלָּה" — טָרַר אֲבָעָר, בָּאָרְבָּעָ נִישְׁתַּגְמַעַט פָּאָרְגָּעָן, אַז רַגְּנִימַּט אַיְן בְּרִילַן אַז בְּיַי אַגְּנוֹן שְׁפָרוֹנְגַּג לִיְּגַן זַיְיָ אַונְטָעַר דַּי פִּים...
הַאט שׂוֹין אַיְצַּט בָּאָרְבָּעָ גַּעֲטָרָאָבַט אַז גַּעֲטָרָאָבַט זַיְיָ פְּטוֹר צוֹ וּוּרְן פָּזָן דַּי בְּרִילַן זַיְינַע, זַוְּסָּמָּה האָפַן זיך אַיְסָּמָּה פָּאָרְגָּלְוָסָּט...
איּוֹ עַר אַיִינְמָאָל אַחִימְגָּעְקָוְמָעַן אַז אַזְּעַקְגָּעְנָעְבָּן דָּעַר מַאְמָעַן דַּי בְּרִילַן — רַזְוַיְלָה שׂוֹין מַעַר נִישְׁתַּגְמַעַט גִּיְּינָן אַיְן בְּרִילַן, גַּעַגְגָּן...
הַאט אַיְסָּמָּה דַּי מַאְמָעַן אַז אַנְיִיטָּן מַאל גַּעֲפִירָט צַוָּס אַיִינְזְדָּאָקְטָעָה, אַז גַּעַשְׁעַן אַיְוָעָן אַיְצַּט אַז אַנְדָּעַרְלָעַבָּע זַאְךְ מִיטַּבָּאָרְבָּעָ אַיְגָּנָן: זַיְיָ האָפַן גַּעַוְעַן צוֹ לִיְּעַנְעַן דָּם מַאל דַּי קְלָעַנְסָטָע אַזְּתִּזְתְּלָעָה, אַפְּילַו דַּי לְעַצְטָע שָׂוְרָה פּוֹנָס טָאָוָל הַאט עַר גַּעַלְיִינְט...
—

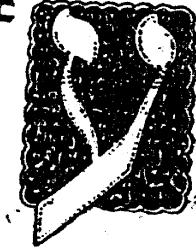

שְׁמָאֵן

פֿאַרְזּוֹזָם עַמְּ רְזִישֶׁת דַּי שְׂטָאַט

ס איז געווען דעטאלט, וווען אלעם איז נאך געווען פרוש
און יונגע. די זון האט געלוייטן און געוואריטט מיט
מער קראפּט און שטארקִיט, און דִערְה, אַ גַּאנְשִׁיט
בָּאוּרְטָעָן, איז געלען אַ זָּפְטִיקָעָן, באַפּוֹצָט מיט גְּרִינְגָעָן
אייבִּיךְ גְּרִינְגָעָן, גַּעַשְׁמָקָעָן וְעַלְדָּעָר אַן שְׂטִיפְּרִישָׁע
בלומען מיט פְּלָאַנְצְּנוּגָעָן.

איז דער מענטש איז געווען שטארקָעָר, פֿעַסְטָעָר
וַיְהִי הֵיִנְמָט. מיט אַ אַיְפְּגַּעַה-יְבָעָנָעָס קָאָפּ אַן ער גַּעַנְגָעָן,
אוֹן דָּאנְתָה, אוֹן מַטְפְּרָעָנִישָׁן, אַ וְיִכְּרָעָרָה. מִיטָן פִּילָּן אַן בְּיִזְנָן אַיְפָן
גְּזִוְונְטָן אַקְסָל.

וואֹ נאָרָה ער אַז גְּקֻומָעָן אַז גְּהַזְעָן וַיְהִיּוּס; ער האט נִישְׁתַּחֲזָט
נאָךְ קִין (שְׁטוֹבוֹ) מַעְלֵל אַז וְאַז.

הָאָט עַר שְׁפָאַצְּרִיט, גְּעוֹזָנְדָעָרָט אַיְבָּעָר די בְּרִיאַתָּעָר אַן גַּעַנְגָעָן
דִּיכְטָעָר וְעַלְדָּעָר, וַיְהִי אַ קְעַנְגָּג אַ שְׁטָאַרְקָעָר, אַוְמָעָטָסָה אָט עַר גְּמַעַנְטָן גַּיִינָן.
פֿאַר קִיְּנָעָם נִשְׁתַּחֲזָט קִין מְזָרָה גְּעַהְתָּמָן; די ער אַז נאָךְ גְּשָׁטָט גְּעוֹזָעָן צְעַטְיִילָט.
צְעַרְיכָן אַיְיףְּ שְׁטִיקָעָר.

דָּאָרָט וַהֲוֹ אַז דִּי אַוְגְּטָעָרְגָּעָנְגָעָן — אַז עַר גְּעַשְׁלָאָפָן, אַז אַז
וַיְהִי אַיְפְּגַּעַה-שְׁטָאַגָּעָן, הָאָט עַר וַיְהִי וְזִימְעָר גְּלָאָטָן אַין וְעַגְגָּרְיָן. וְעַנְ
נאָר דָּעָר הַוְנָגָעָר הָאָט אַיס גְּעַנְגָּט בַּיִם הַאֲרָצָן, הָאָט עַר אַרְאַפְּגַּעַנְגָּעָן
דָּעַם פִּילָּן אַז בְּיִזְנָן פָּוּן אַקְסָל אַז גְּעַזְוָלָט אַז אַ מְהֻנָּה דָּוְרְכְּפְּלִיעְנְדִיקָע
פּוֹיגָל, צַי אַז אַ פְּאַרְבְּלָאַנְדוֹשְׁעָטָעָר הוֹיה, אַז אַז אַ מִינְגָּט אַרְוֹסָה אַז
שְׁוִין גְּעַבְּרָאָטָן גַּעַשְׁמָקָה, יְזָנָג פְּלִיְישָׁת אַוְנָטָעָר די גְּלִיעְנְדִיקָע וְעַגְגָּן-שְׁטָרָאָלָן
אַדְעָר אַיְיףְּ אַגְּנָעְלִילִיגְט פִּיעָר, וְאַסְטָעָר הָאָט אַרְוִיסְפָּקְוָמָעָן פָּוּן רִיְבָן
אַיְין הַאַלְיָן אַינְמָז צְוִיְיטָן.

אָה, אַז גְּעוֹזָעָן אַ לְעָזָן אַיְיףְּ דָּעָר וְעוֹלָמָן! קִינְדָּעָר זְעַנְעָן אַרְוֹמְגָּלְאָפָן,
אַרְוֹמְגָּלְאָפָן נִאְקָעְטָעָר, שְׁוֹאַרְצָעָן פָּוּן דָּעָר וַיְהִי, מיט צְעַשְׁוִיְעָרְטָעָר הַאֲרָ
פְּרִי — וַיְהִי דִּי פִּינְגָל אַז גְּקָלְעָטָעָר אַיְיףְּ די בְּיִטְעָר. אַז גְּשָׁטִיפָט מִיט
די יְזָנָג אַז פְּלִינְגָעָן מַאְלְפָעָלָעָר.
עַסְטָן אַז דָּאָר גְּעוֹזָעָן גְּעַנְגָעָן. קִינְמָאָל הָאָט נִשְׁתַּחֲזָט גְּעַפְּעָלָט קִין פְּלִיְישָׁת.

פרוכט און גריינט, וואס דער ערעד און די פוייטער האבן פון זיינער גאנטן זוילן
ארוייסגעגעבען — האין זיינ ער נישט געדאָרט אָרבעטען.

אייז ער געלען, ער מענטש אונטער אַ שאָטן פון אַ בִּים אַן גע-
שלָאָפָן, געמאָכט זיך שילן פון האָלֵין, צי גאָר געשפֿילט זיך מיטן הונט
אדער געטעמּוּט מיט דער פרוי, מיט זועלכּע דער מענטש אייז שׂוֹן געוּזָן
בְּאָפְּרִיּוֹנְדָּעָט.

אנדעָרְשָׁ אַן גְּעוּזָן בַּיִּדְן
נאָכְטָ: שִׁיְּנָן, אַבְּעָרָ ערְנִישְׁטָ צִוְּתָ
הָאָרְצָן — אַוְמְעָטִיקָ.

עֲפָעָם אַ גְּרוּזָם לְיבְּטִיךְ
אוֹגָן, וואָסְטָעָן מַעַן רַוְּפָט עַס
הַיְּינָטָן דַּי לְכִיהָ, מִיטָּ נַאֲךָ אַ סְּדָךְ
פְּלִיצְנְדִּיקָעָ פִּינְטְּעָלָעָן — דַּי

שְׁטָעָרָן — האָבָן אַרְאָבְּגָעָקוּקָטָן
פָּוֹן הַוְּמָלָ, דַּי הַעֲנָטָן זְעָנָעָן גְּעוּזָן אָזְוִי שִׁיְּנָן, אַיְּדָלָן אַן גְּעוּזָן אָזְוִי
קְלָן אַן גְּנוּטָן, שְׁרַעְקְלָעָד אַן טְּרוּיְעָרִיךְ צָוְוִינְגָן זִיךְ אַוְוִיךְ אַ צְּווֹיָגָן פָּוֹן אַ בִּים
אַן צְּוֹצְקָקָן זְוָאוּ עַס שְׁפָאַצְיָרָן אַרְוֹם הַיוֹת מִיטָּ לְיבְּטִיךְ, בְּרַעְנְדִּיקָעָ
אוֹיְגָן אַן זִיךְ אַיְּנָהָעָרָן צָדָט מְזָרְאִיקָעָן גְּעוּזָן פָּוֹן דַּי שְׁאָקָאָלָן...

זְעָנָעָן גְּעַנְגָּנָעָן אַן גְּקָוְמָעָן אַזְעָלְכָעָן רַזְאִיקָעָן טָעָן, אַן אַמְּאָגָל אַיְּיךְ
בְּאַנְגְּלִיְּטָ מִיטָּ אַ שְׁטָאָרָקָן שְׁטוּרְסְּזִוְוִינְטָן אַן מִיטָּ דְּגָנָרָן אַן בְּלָגָן.

אַן דָּעָרָ מעַנְטָשָׁ האָט זִיךְ צָוְאַלְעָם צְוֹגְעָקוּקָטָן, גְּעַפְּאַרְשָׁטָמָטָן אַן נִיְּגָר
אַן נִישְׁטָמָט גְּעוּזָאָסָטָן צָוְוָאָסָט אַן דָּאָסָט אַלְעָם...

הַאָט עַר גְּעוּזָן, זִיךְ דַּי זָוָן אַ צְּעַפְּלָאַטְמָטָעָ, רַוְּטָעָ אַן מִידָּעָ, פָּוֹן אַ גְּנָנָנָן
טָאגָן וּוּאַנְדָּרָן, לְאָזָט זִיךְ אַרְאָפָט אַיְּנָטָיךְ זִיךְ וּוּאַשְׁנָן קְיָלָן, אַיְּן בָּאָלָד וּוּרְטָ
פִּינְסְּטָעָר — דַּי הַיְּמָלְעָן הַיְּלָן זִיךְ אַיְּזָן פָּוֹן זִיךְ וּוּלְבָסָט אַיְּן אַזְעָלְכָעָן שְׁוּאַרְצָעָ
פָּעָלָן, עַס וּוּרְטָפִּינְסְּטָעָר אַן טְּרוּיְעָרִיךְ, בַּיְּזָה דַּי זָוָן קְוָמָט צְוָרִיךְ אַ רְיִיךְ
גְּעוּזָאָשָׁעָנָעָן, אַ יְּוֹנָגָעָן. הַאָט עַר גְּעַטְרָאָכָט אַן גְּעַטְרָאָכָט, גְּעוּזָאָלָט זְוִיסָן, פָּאָרָ-
שְׁטִיָּן פָּאָרָזָס עַס אַיְּזָוָן, אַן נִישְׁטָמָט גְּקָעָנָט...

איְּזָעָרָ גְּעַנְגָּנָעָן אַן גְּעַצְּלָטָמָט מִיטָּן בְּיָגָן צָוְאַלְעָם, אַזְעָמָל זִיךְ מַעַר
נִישְׁטָמָט גְּיָיָן אַיְּנָטָיךְ.

הַאָט אַבְּעָרָ דַּי זָוָן אַיְּסָטָמָט גְּעוּזָאָלָט הַעָרָן אַן זִיךְ זְוִיְּטָעָר גְּעָ-
גְּאַנְגָּנָעָן צָוְמָט טִיךְ יְּעָדָן אַוְנָטָן זִיךְ אַוְיְסְּפָאָדָן, אַפְּקִילָן אַיְּן דַּי קְלָאָרָעָ שְׁפִּיגָּלָן
זְוּאָסָעָרָן.

הַאָט עַס פָּאָרָדָרָאָפָן דָּעָם מַעַנְטָשָׁן אַן אַיְּסָטָמָט גְּעָטָמוֹן.

ביסלעכוזיוו איז ער געווואיר געווואר, או ער וויסט גארנישט, פָּאָר שטיעט גארנישט פון דעם אלעט, וואס ער זעט און הערט, און קיינער זיל אים פאלגען: נישט די זונ, נישט דער טייר, נישט דער זוינט און אויך נישט דער פיל און בויגן....

האט ער זיך געווואלגערט, דער מענטש, אויף דער ערדה, מיט די פיסטן געללאפֿט זיך אין בוייך און געריסן זיך די לאנגען, בער-שווארצע האָר, פון צער. גוט רעדן האט ער נישט געקענט, איז אים געוווען שוואָר זיך אויסצָר טענהָן, עם האט אים פָּאָרְפָּאָלְט וְעוֹרְטָעָרְט, האט ער זיך אַנְגַּעַשְׁטָרְעָנְגָּט אָן געללאָרֶט אָן געללאָרֶט, אַבְּעָר ער האט גארנישט אויבָּגָעָטָאָכָּט.

אי אים דערען געווואָרֶן אָן סְהָאָט אִם גַּעֲשָׂרָאָקָּן דָּס שְׂטִילְקִיּוֹט פון פָּאָלְד, אָן דָּס שְׂוִינְגָּן פון וּוֹאָלְד: הוּאָס שְׂטִילְעָר אָן רְאוּקָעָר עַמ אֵוֹ, אָלִין מַעַר וּוְיל זיך נַאֲכְטָרָאָכָּטָן, האט ער מִיט פָּאָרְגָּנִינְג זיך צְוָעָהָעָרט צָום זַוְּלָדְן גַּעֲרוּשָׁן טִיְּר, דָּאָרְט זַוְּאָי ער פָּאָלְט אַרְאָפְּ פון די צְעָטִינְגְּעָרְנָעָ בערְג, אָן ער האט זיך וּוְידָעָר דֻּעָרְפִּילְט אַשְׁטָאָרְקָעָר, אָן אַלְעָם פָּאָרְגָּנְגָּן, ער האט לִיב באָקְוּמָעָן דָּס שְׂטָאָרְקָעָר, דָּס רְוִישְׁקָעָר, דַּעַט וּוְילְדָן שְׂטוּרְעָט, זַוְּעָן אַלְעָם רְוִישְׁטָן, בְּרוּטָט, רְיִיסְטָן זַיְּה, שְׂטִינְגְּעָר פָּאָלְגָּזָן וְוִיעָרָעָעָדְטָעָר אָן בְּוּטָעָר נַעַמָּעָן לוּיפָּן זַיְּה לְעַבְּדִיקָּעָ — האט ער פָּאָרְגָּעָפָּן אָן זַיְּן צָעָר ...

אַבְּעָר ער האט לאָג נישט גענוּמָעָן אָן ער האט זיך צְוָעָהָוָאָוָוָט אֵוֹ צְוָס שְׂטוּרְמִישָׁן טִיְּר. אָיז ער אַרְמוֹנְגַּעַנְגַּעַנְגָּן אַפְּאָרְקָלְעָטָה אַפְּאָרְצָעָטָה אַפְּעַרְגָּעָלָאָזָט זַיְּן הַעֲלָפְּרָעָן — די פָּרוּזִי, די לְוִסְטִיקָעָר קִינְדָּרְלָעָד אָן דַּעַט גַּעַטְרִיעָן חַזְמָת אָן האט גַּעַזְאָנְדָעָרט, גַּעַבְּלָאָנְדָזְשָׁעָט, גַּעַלְאָפָּן אָן גַּעַזְבָּט ... די וּוְילְדָסְטָעָט טִיכְיָן הַאָפָּן זיך אִם אַיְפָּגָעָזְיָן צַוְּאָזְלִינְקָעָר, פָּאָרְפְּרִוְּרָעָנָעָ, אָן די שְׂטָאָרְקָסְטָעָט שְׂטוּרְעָט — צַוְּרִיאִיק... ער האט שַׂיְּזָן אִיצְטָמָעָר נַעַמָּעָט גַּעַקְעָנָט לִיגָּן אַינְטָעָרָן שַׁאֲטָן פִּין בּוּס אָן רְוִיאִיק הַלְּמָעָן, זַיְּן אַמְּאָל האט ער אַיְפָּגָעָזְלִיבָּן אָלִין נָאָרָה, וְואָס ער האט גַּעַפְּנוּנָעָ, צְנִיְּפָּגְּעָטָרָאָן אוּפְּזָאָרְט אָן מִיט גְּרוּזִים חַשְׁקָעָן גַּעַנוּמָעָן קְלָאָפָּן, הַאָקָן, שְׁפָאָלָטָן, בְּרוּבָּן, פִּין דַּעַר אַרְבָּעָט אָיז אַרְיִיבָּגְּנָקְמָעָן פָּאָרְשִׁידָן גַּעַזְיָינְג, פְּלָסָט, וְאָכָּן אָן אַמְּאָל האט עַח אָזְוִי אַיְפָּגָעָזְבָּיָט אַגְּמָט, שְׂטָאָרְקָשְׁיָפָּל, אַקְלִין שְׂטִיבָּעָלָעָ אָן אֵוֹ אָזָן אַקְעָר פִּין הַאָלִין צַוְּאָרָן די ערְדָה.

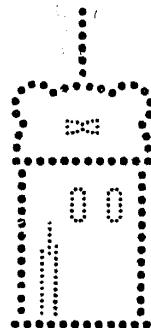
זַעַנְעָלָאָים די זַאָכָּן גַּעַפְּעָלָן, אַבְּעָר ער אָיז נַעַשְׁט גַּעַוְּוָעָן פִּין זַיְּן צְוְרִידָן אַיְוּפְּן פָּעָל אָיז אַזְוִי שְׂטִילְ-לְאָט אָן ער האט שַׂיְּזָן פִּינְגָּט גַּעַהְאָט די שְׂטִילְ-קִיּוֹט, האט ער עַס אַיְפָּגָעָזְלִאָזָט אָן גַּעַנוּמָעָן מַאֲכָּן, בְּוּעָן אַיְפָּסְפָּסִיִּיִּי. האט ער אַפְּגָעָזְלִינְקָט אַגְּרִוְּקָן, בְּרוּיטָן פָּלָאָזָן אָן גַּעַנוּמָעָן אַיְפָּשְׁטָעָלָן שְׂטִיבָּעָר, אַיְינָעָ לְעָבָן דַּעַר אַנְדָּרָעָר. האט ער גַּעַרְבָּעָט בִּיטָּאָג אָן בִּיְּגָאָכָּט אָן אַפְּרוֹ, בִּיְּזָה עַס זַעַנְעָלָאָים גַּעַוְּוָעָן אַיְפָּגָעָזְבָּיָט שְׂוֹרָתָה, שְׂוֹרָתָה שְׂטִיבָּעָר אַרְוָם אָן אַרְוָם.

אָן אָז עַס האט זיך גַּעַהְעָרט, אָז דַּאֲרָט עַרְגִּינְזָן וּזְאָז בִּי אַטְיָיך שְׂטִיעָן שְׂטִיבָּעָר, וּזְאָז עַס אָיז גָּוט צַוְּלָאָפָּן אָן עַס רַעַנְגָּט נַעַשְׁט אַיְוּפָּן קָאָפָּ, זַעַנְעָלָאָמָּשָׁן גַּעַקְוּמָעָן צַוְּלָוְיָפָּן פִּין אַלְעָזְיָטָן, גַּעַנְגְּצָעָמָהָהָה, זַיְּך דַּאֲרָט צַוְּ

ז'לטן ז'ו אסער צוּג

באוועגן, וואם אמאל מער און מער, מיט זאבן און מאשינגען און עם איזו געווארן א געשרוי, א געטומל, א גערודעה א גערזיש, אן אינגערא האט שווין נישט געהערט דעם צוויתן.

און דער מענטש האט נאך געהאלטן איזן איין בוייען און אויסברײַטערן די הייער און די גאנן — העט וווײַט, וווײַט: וואם מער טומל און גערזיש אלֶּז בעסער ווועט זיין, ווועט מען נישט טראכטען און פֿאָרְשְׁפֿאָרְן צוּ האבן צער... לעבן פֿוּן דעםאלט מענטשן אין גערזיש און זיין זענען צופרידן און גליק לעך וואם עס רוויישט. און די אלֶּע וואם שרעקן זיך צו קוקן און דער פֿוֹסְטְּקִיִּט און האבן מזרא פֿאה דער שטילקיות פֿוּן פֿעלְד און שווינן פֿוּן וואלה, ווארפֿן זיך אריין אין שטאטט — און דער טומל און גערזיש וווערט אלֶּין גרעסער און שטארקער...

הָעֵי, דַּז שִׁינְעָר, גְּרוֹיְסָעֶר טְרָאָמְזָאִי!

יע. דה, שִׁינְעָר, גְּרוֹיְסָעֶר טְרָאָמְזָאִי! זאג, זו זומע און וואזהין אוילסטו זיך איזו, דאס דו קענסט נישט אינשטיין אויפֿ און ארט? !
הָעֵי, דה, גְּרוֹיְסָעֶר, נִיגְעָרִיקָעֶר טְרָאָמְזָאִי! זועמען זוכסטו דאס איבער די נאָסָן פֿון דָעֵר בְּרִיטָעָה, אָמָּז ענְדָלְעָכָר שְׂטָאתָם, זאג, זומע האָסָטו דָעֵן פָּאָרְלִיזָן?
וּוְאַ וְוַיְלֵד פְּעָרְדָּל שְׁפָאָנְסָטו גְּאַסְּאַיִן — גְּאַסְּאַיִם, פָּאָרְבִּי פְּלָאָסָעָם אָז פָּאָרְבִּי גַּעֲרְטָנָעָר, אָזָן קענסט זיך נִישְׁתְּגָעָנְצָעָן קִיּוֹן אַרט...
עַמְּגַעְפָּלָט דִּיר דָעֵן גַּאֲרְנִישָׁטָט פֿון דָעֵם אַלְעָם, זאָס דַוְעַסְט אָז טְרָעָפָט אוּרְפּֿקָעָן דִּין זְוַעַג?

פָּאָרְזָאָס אַיזו? ...
אוֹז אַלְעָמָג צִיְּלוּסָטו אִיבָּעָר אַלְעָהָיוּסָר פֿון דָעֵר גַּאֲנְצָעָר שְׂטָאתָם, צִיּוּס הָאָט קִיְּנָעָר נִישְׁתְּגָעָנְצָעָן אַיְנָעָ פֿון זְוַי...
מְאָסָט זיך אַיזו גַּאֲרִישָׁ! קָוק, מְלָאָכָת דָאָךְ פֿון דִּיר! מִין בְּאָבָעָה הָאָט מִיר שְׁוּןָ פֿון לְאָנֶג גַּעֲזָאנְטָה, אָז דַוְעַסְט אַ שְׂטִיףָעָה, אַ גַּאֲרִישָׁעָר,
אַזְּעָלְבָעָר, אָזָן אַיך וְוַיִּסְמְחָה עַמְּגַעְפָּלָט דַוְעַסְט אַיך שְׁוּןָ.
דוֹ גְּרוֹיְסָעֶר, גַּאֲרִישָׁעָר טְרָאָמְזָאִי! בָּאַ-בָּאַ-בָּאַ!
אַלְעָהָיְפָּדָעָרָנָאָכָט צִיְּלוּסָטו אִיבָּעָר די עַלְקָטְרִישָׁע לְאָמָפָן, זומע זענען צִעהָאנְגָעָן אָז אַלְעָמָג, צִיְּלוּסָט, צִיְּלוּסָט אָז קִיְּנָמָל וְוַיִּסְטָו נִישְׁתְּגָעָנְצָעָן עַמְּגַעְפָּלָט, אָזָן זְאָג, וְוַיִּפְלֵל?
— אָזָן אָז עַמְּגַעְפָּלָט, עַמְּגַעְפָּלָט — אַרט דִּיך גַּאֲרִישָׁטָה, לְוַיִּסְטָו אַיזו אַ דְּוַרְכָּנְעַנְעַצְּטָעָר, אַ פְּאָרוּסָעָר אִיבָּעָר די אַיזְוָעָרָנָע לְיִנְיָעָם, בְּיוּ אִיבָּעָר די קִיּוּעָן אַיז וְוַאֲסָעָר אָז טְרָאָסָט גַּאֲרִישָׁט, אָז דַוְעַסְט זיך גַּאֲרִישָׁעָר פָּאָרְקִילְז...
אוּ, זומע זְאָג פָּאָר אַ גַּאֲרִישָׁעָר שְׂטִיףָעָר דַוְעַסְט!

אַ גַּאֲרִישָׁעָר אָז אַ פְּרִיאַלְעָכָר אָז גַּטְעָר שְׂטִיףָעָר בִּיסְטָו. פֿון אַלְעָהָיְטָן הָעָנָגָט מְעַן זיך אָזָם דִּיר אָז שְׂוִוִּיגָסָט אָז שְׁלָעָפָסָט: וְוַיִּפְלֵל מְעַן זְאָל זיך נִישְׁתְּגָעָנְצָקָן אַיז דִּיר נִישְׁתְּגָעָנְצָקָן.

אֲבָעֵר אַמְּאַל בִּיסְטוֹ אַוִיךְ אַ שְׁלַעַכְטָעָר, אָוּן וּוּרְסָט אַיִן כַּעַם, שְׁפְּרִיצְסָטוֹ
מִיט אַמְּתָע פָּונְקָעָן, אָוּן מַאֲכָסָט, אָוּסָס וְאַל נַיִן וּוּעֲמָעָן בְּלָוֶת פָּזָן נַאֲזָן...
פָּאַרְוּוָאָמָּטָסָטוֹ אַזְוִי?... עַס וּוּרְט דָּאָךְ פָּאַרְפְּלָעָקָט דָּאָס וּוּיְסָעָה הַעֲמָדָל
אוּן מַעַן קָעָן נַאֲךְ שְׁטָאָרְפָּן דָּעָרְפָּן?...

גַּיִי, גַּיִי, כִּיוּעַל נִישְׁתָּחָת פָּאָרָן מִיט דִּיר, בִּיסְטוֹ אַ שְׁלַעַכְטָעָר!
דָּעָרְפָּאָר, וּוּיְלָטְאָקָעָן אַמְּאַל הַאֲסָטוֹ מִין שְׁוּעָסְטָעָרָל אַיְבָּעָרְגָּשְׁרָאָקָן —
הָאָטָס זַי אַזְוִי גַּעֲוֹוִינְטָן...

פָּרִי אַיְךְ זַיְדָא אַזְוִית, אָוּסָס רִיסְטָט זַיְדָא עַרְגְּעָזָנוֹאָא אַ דְּרָאָט. אַ
עַלְקְטְּרִישְׁעָר, אָוּן דָו מִיט דִּינְעָן חַבְּרִים בְּלִיבְּנָן שְׁטִיְן בַּיְּ אָוְנְדוֹ אַיִן גַּטָּס
אַ גַּאנְצָעָן שְׂזָהָה, אַ גַּאנְצָעָן שְׂזָהָה — אֲפָשָׁר טְוִוָּנָט, נַאֲכְמָעָר... שְׁטִיְטָס אַיְר
דַּעְמָלָט אַזְוּלְבָעָן אַרְנְטְלָעָבָע, פָּאַמְּעָלְעָבָע אָוּן פָּאַרְשְׁעָמָטָע, מִיט אַרְאָפְּגָעָלָאָז
וְעַנְעַע כַּעַפְּ, אָוּן אַיְינָעָר בְּאַהֲאָלָט זַיְדָא אַיְנָטָרָן צְוִוִּיטָן...

אוּי, פָּרִי אַיְךְ זַיְדָא עַמְּאַלָּט! אוּי, פָּרִי אַיְךְ זַיְדָא!...

וְוָסָם אַיְזָן? בִּיזְטָט בְּרוֹגָן גַּעֲוֹוָאָרָן? גַּיִי, אַזְוִי אַ שְׁלַעַכְטָעָר הַאָט אַיְדָא
גַּעֲוֹאָגָט.

עַמְּ אַיְזָן גַּרְאָד גַּנְתָּה צַוְּ פָּאָרָן מִיט דִּיר, גַּרְוִוִּיסְטָר טְרָאָמְזָוָאָי!
אַמְּאַל אַ יְּסִטְוָב, וְעַנְעַמְּ מַגְיִיט נִישְׁתָּחָת אַיִן שְׁוֵיל, בְּעַט אַיְדָא דָעָר מַאֲטָמָעָן
צַעַנְמָט, מִין חַבְּרָ פִּינְיָע — אַזְוִית. וּזְבָן מִיר, זַיְדָא אַיִם אַ שְׁיָוָנָעָט, אַ נִּיעָס
טְרָאָמְזָוָאָי אָוּן מִיר וְעַצְקָן זַיְדָא עַזְוָעָק בִּים פָּעָנְסָטָעָר, אָוּן דָּאָס גַּעַלְתָּ גַּיְבָּן מִיר
דָּעַם בְּיַלְעַטְזָן-פָּאַרְקְיָפָעָר, גַּיט עַד אָוְנְדוֹ בְּיַלְעַטָּן, לְאָוֹת מַעַן שְׁוִין פָּאָרָן אָוּן
פָּאָרָן...

שְׁטָעַלְפָטָן, זַיְדָא אַפְּ אַלְעָ וְוַיְוַילָּע אָוּן עַס פָּאָקָן זַיְדָא אַזְוִי פִּיל, אַזְוִי פִּיל
מַעַנְטָשָׁן. בֵּין אַיְדָא נִיְגָוִירָק צַוְּ וְוִיסְנָן, צַוְּ דָו וּוּעָסָט קַעַנְגָּעָן דָּעָרְשָׁלָעָפָן. אַזְוִית
דָּרִיק זַיְדָא צַוְּ דָעָר בָּאָנָק אָוּן מַאָר, אָוּן סְיַאְל זַיְדָא שְׁוּעָרָרָר — נִיסְטָוָן
אַלְעָ אַ טְרִיאִיסָל אָוּן לְוִיפָּסָט, לְוִיפָּסָט הַעַנְדוֹת-פְּעַנְדוֹת. הַאָפָּ אַזְוִי לִיב צַוְּ
פָּאָרָן זַיְדָא, פָּאַרְגָּעָם אַזְוִית בָּאָלָד, אָוּסָס דָעָר קַאְפָּט פָּוָן פָּאָרָן
מִיט דִּי פִּס אַזְוִי שְׁרִיְיָן:

— „גַּיְכָעָר, שְׁטָאָרְקָעָר טְרָאָמְזָוָאָי, גַּיְכָעָר, גַּיְכָעָר!“

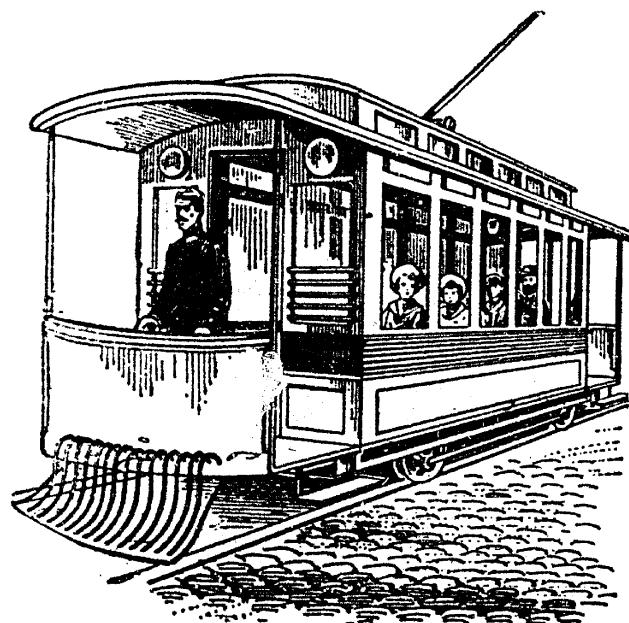
קוֹקָן מִיד אַזְוִי אַלְעָ מַעַנְטָשָׁן, וְעוֹר אַזְוִית פָּאַרְשְׁעָמָט אָוּן בִּי מִין חַבְּרָ
פִּינְיָע דָרִימָט זַיְדָא שְׁוֵין דָעָר קַאְפָּט פָּוָן פָּאָרָן...

קוֹק אַזְוִית דָרְכָן פָּעָנְסָטָעָר אָוּן הַעַז : אַזְוִי פִּיל שְׁלַיְאָפָעָם, גְּרִינָע, שְׁוָאָרְצָע,
בוֹיטָע — פָּזָן אַלְעָ קָאָלְרָן אָוּן אַלְעָ אַיְלָן אָזְוִי אַזְוִי זַיְדָא אַזְוִי זַיְדָא
אַרְיָין, נַאֲךְ זַיְדָא נִשְׁתָּחָת דִּי בְּיכָעָר מִיט זַיְדָא פָּאַרְמָאָךְ אַזְוִית דִּי אַיְינָן אָוּן
עַפְּן זַיְדָא בָּאָלָד, פָּאַרְמָאָךְ אָוּן עַפְּן זַיְדָא בִּיְּ עַס שְׁוּוִינְדָלָט מִיר, מַאֲנָצָט מִיר
אַזְוִי אָוּן אַלְעָ הַיְּזָעָר מִיט מַעַנְטָשָׁן יָאָגָן זַיְדָא נַאֲךְ אָוְנְדוֹ, אָוּן קַעַנְגָּעָן אָוְנְדוֹ
נִשְׁתָּחָת אַנְיָאָגָן — — —

אָוּן דָּאָרָט וְוִיטָט, וְוִיטָט דָעָר שְׁטָאָטָט, וְוִיטָט דָעָר הַיְּמָל אַזְוִי אַזְוִי לִיכְיָה
טְיִקְעָר אָוּן אַ שְׁטָאָרְקָעָר, אָוּן פָּאָרָן אַזְוִי גְּרִוְוִסָּע אָוּן לְאָגָג שְׁטָוָב, דָּאָרָט
רוֹסְטוֹ זַיְדָא אַפְּ, דָּאָרָט שְׁלַאָפְּסָטוֹ, טְרָאָמְזָוָאָי...

אָזֶוּ הַחֲטָם מִיר גַּעֲזָנֶט מִין בָּאַבָּעַ.
 הַאַסְטָו אָפָעַר נִישְׁתַּחֲוֵל צֹ שְׁלָאָפָן אָזֶן צֹ רְזֻעָן — אָזֶן אַ רְחַמְנָת אַיְף
 דַּיְרַ, אָזֶן אָוּמְעַטְיִקְעָר שְׂטִיְיסְטוּ דַּאָרְטַ... וּוּגַן וּוּסַם זָלְסְטוּ דַּעַן טְרָאָכְטַן?
 • צֹ מַאְרָנַן וּוּעַט זַיִן אַ שְ׀יִינְנָרָ, צֹ אַ מִיאָוְסָעָר וּוּעַטְעָר...
 צֹ דַּיְרַ מַאְמָע וּוּעַט מַאְרָנַן קָאָכְן אַ זָּוֶפֶן...
 צֹ דַּעַר פָּאָפָאָק וּוּעַט גַּעַלְתַּ אַוְיָפַן צֹ נַיְינַן אַיְן בִּיאָגָּאָה...
 — עַם אָזֶן דַּיְרַ אַלְעַן אַיְינַם!
 שְׂטִיְיסְטוּ אָזֶוּ שְׂטִיל אָזֶן רְוַאַיק, אָוּמְעַטְיִק אָזֶן וּוּאָרְסְטַ, אַזֶּעֶר מַאְטָאָרַ
 מַאְנַן וְאַל שַׁיִן קוּמְעַן...
 עַם אָזֶן אָזֶן רְחַמְנָת אַיְף דַּיְרַ...

אוּ עַם וּוּעַט זִיךְ נַגְבָּאָמָל אַוְיכְּנִיפָּן טִינְגַּט אַיְפָן נִיעַם טִישְׁטוֹד אָזֶן דַּיְרַ
 מַאְמָע וּוּעַט מִיר שְׁלָאָנַן — הוּאָל אַיךְ וְאַנְנַן מִין מַאְמָעַן, אוּ בְּזַוְיל שַׁיִן בְּעַ
 סְעַר זַיִן אַ טְרָאָמְנוֹצִי...

אויף א טאג מיט א נאכט, א רוזנו געמאכט...

וּרְצֵן פָּאַר מִיטִּיקְ-צִיּוּטֵי. אֲיוֹן בָּאַרְכָּעַ אַרְזִיפְגֶּנְעָלָאָפֵן אַיְיךְ
דָּעֵר גָּמֵס מִיטֵּ פָּאַרְזְוִינְטָעֵ אַוְגָן, גַּעֲלָאָטֵן וַיְךְ לְוִיפָּן וַיְיִ
אַ צְעוּוֹיְלְדְּעָוּתֵט פָּעָרְדָּל אַיְבָּעָרֵ גָּסָפֵן אַוְן גַּעַשְׂוֹאַיְירֵן
בַּיְיֵן וַיְךְ אַיְן הַאֲרָצָן, אַוְוַיְיִ לְאָגָן גַּאֲרֵ רְזְוּעָטֵ לְעָפֵן,
וּוְעַט עַר שְׁוִין קִיְּוִנְמָאָל מַעַר נִישְׁטָ צְרוּקֵ אַהֲיִים קִימְעָן,
קִיְּוִנְמָאָל נִישְׁטָ...

בָּאַרְכָּעַ אַיְיךְ וַיְיִעַר אַוְן נִישְׁטָ אַיְצָט אַיְן פָּעֵם גַּעַד
וּוְעַן אוּפֵן וַיְיִן הַיִּם.

וּוְעַר וַיְוִיס דָּעֵן נִישְׁטָ פָּאַרְוּאָס קִינְדָּעָר וּוְעַרְן בָּרוֹגָן מִיטֵּ זַיְעָרָע הַיִּמְעָן?
מַסְתָּמָא עַפְעָם אַפְגָּעָטוֹן, וַיְאָס מָעֵן טָאָר נִישְׁטָ...
הַאָט וַיְךְ דָּעֵר בָּרוֹגָעָר בָּאַרְכָּעַ גַּעַשְׂלָעָפֵט אַיְבָּעָר פָּרָעָמָעֵ גָּאָפֵן, רַוִּישָׁנִי-
דִּיקָע מִיטֵּ אַוְיטָאַמָּאָבְּלָן אַוְן מַעֲנְטָשָׁן, אַוְן נִישְׁטָ גַּעַוְאָסָטָן, וּוְאַזְחָיָן אַוְן גַּאֲרָטָן
וּוְאָס עַר שְׁפָאָנָט אַזְוִי. אוּפֵן אַלְעָמָעָן אַיְן בָּאַרְכָּעַ דַּעַמְּאָלָט אַיְן פָּעֵם גַּעַוְוָעָן,
אוּפֵן אַלְעָמָעָן.

פָּאַרְגָּאָכָט צָו, וּוְעַן דֵּי עַלְעַקְטְּרִישָׁע גַּלְעַקְלָעֵר הוּפָן מַעֲנְטָשָׁן אַיְן דֵּי בִּיאָד
גְּרָאָפֵם, הַאָט וַיְךְ בָּאַרְכָּעַ אַפְגָּעָשְׁטָעָלָט, פָּאַרְ יְעָדָן בִּיאָנָרָאָפֵה אַוְן לְאָנָג גַּעַד
שְׁטָאָנָעָן בַּיְיִ דָּעֵר טִיר אַוְן גַּעַצְיָילָט דֵּי מַעֲנְטָשָׁן וַיְאָס גַּיְעָן אַרְיִין... דָּעָרָנָאָךְ
הַאָט עַר אַוְיְפָמָעָרְקָוָם דָּוְרָכְגָּעָקוּקָט צָו עַטְלָעָבָע מָאָל דֵּי אַרְזִיפְגֶּנְעָשְׁטָעָלָטָע
בִּיאָדָעָר אַוְן צִיְּבָנָגָגָעָן פָּוֹן דֵּי אַרְטִיסָּטָן אַוְן אַרְטִיפְטִיסָּטָן אַיְן דָּעָס הַאָלָפָן
בִּיאָנָרָאָפֵה, אַוְן גַּעַלְאָן וַיְךְ וַיְיִתְעָר אַוְן צְוּוִיָּטָן, מִיטֵּ אַהֲוָגָעָר אַיְן אַ
שְׁוּאָכְקִיְּטָם בִּיאָמָרָן...

בַּיְיִ שְׁפָעָט אַיְן אַזְוָגָט אַזְוִי, וּוְעַן דֵּי מַעֲנְטָשָׁן אַיְן גָּאָס וּוְעַרְן שִׁיטְעָרָעָר
אַיְן דָּאָס לְיִכְתְּבָט אַוְן אוּפֵן דֵּי אַוְיטָאַמָּאָבְּלָן — זַעַלְטָעָנָעָר. בְּלִיבָּן דַּעַמְּאָלָט
דֵּי הַיְּזָ-פְּלִיְּצִיקָּעָה הַיְּזָעָר שְׁטִיְיָן אַוְעַלְכָּעָן גַּעַלְאָמָעָן אַוְן פָּאַרְאָוְמָעְטִיקָּטָע
גְּלִיְיךְ אוּפֵן זַיְיִ וּוְאַלְאָן בָּרוֹגָן גַּעַוְאָרָן מִיטֵּ זַיְעָר טָאַמְּעָמָמָעָם אַוְן זַיְיִ
וּוְיִסְן נִישְׁטָ אַיְצָט אַיְצָט וַיְאָזַן אַהֲנִינְצָוָן אַיְבָּעָר נִאָכָט...
סְאַיְוַן שְׁוִין שְׁפָעָט בִּיאָנָאָכָט. זַיְצָט אַוְן דְּרִימָלָט. דְּרִימָלָט אַוְן חַלְוָמָט,
פָּוֹן אַ פָּאַרְהָאַמְּעָרָט גַּעַשְׁעָפָט. זַיְצָט אַוְן דְּרִימָלָט. חַלְוָמָט
אַוְן קוּקָט...
פָּוֹן דָּאָן דָּאָרָט בָּאַוְוִיּוֹט זַיְיךְ אַ מַעֲנְטָשָׁן, וַיְאָס שְׁפָאָנָט מִיטֵּ גַּרְוִיּוּט

טריט. פיז ער שטעהלט זיך אפ בי א טיר ערניזוואר, נעמת ארכוים פון דעד היזונזקעשגען א שליסלה, ניט א דריי אויף רעכטט, צי אויף לינקם. פארשלוסט היגטער זיך די טיר און וווערט פארשווואנדן. אין א מינוט ארכו גיט זיך א באזויוויליבט אין א פענסטער אויף איזינעם פון די שטאטקן, דערנאנך זעט זיך אויפן וויסן פארהענגל פארשיידגען קאמישע באזונונגגען. וויאס דעד שאטן מאכט נאך — דאס טוט זיך דער מענטש אוייז און ליינט זיך שלאלפ... צויט ער לעפט, בארכען, איז ער נאך איזו שפטע אין גאט נישט געוזען, קיקט ער אויף אלעס מיט ניגיריקיט און מיט טרויער... אט האט זיך איזינעד פון די דורךנייער אפגעשטעלט און באטראכט איט פון-קאפ פיז צו די פיס.

— פארוואם גיסטו נישט אהיכט, אינגל, שלאלפ?

— כ.ב.ב/האָבּ נישט קיין הייס.

דער פרעמדער מענטש האט, געזובט און די קעשגען און געוווארטן אים א מטבח, זעלבע איזו געפאלן אויף דעם מאַרמאָרגען שווועל מיט א לאָנג געקלינגערוי.

האט ער געוואלט געמען, בארכען, די מטבח און נאַבלוּטַן דעם אוֹטְפָּאָז קאנטן מענטשן און זאגן אים, איז ס'אי אַ לְּגָנָן, ר'האט יא אַ הייס. אַ טاطע מיט אַ מאָמע האט ער, מיט אַ שׂוּעַטְמָעָרָל... אַן אַס צוֹרִיקְגַּעֲפֵן די נְדָבָה, אַפְּעָרְ ר'האט עם נישט געטן...

האט ער לאָנג געקיקט אויף דער מטבח, נישט געקענט קיין אויג פון אַיר אָפְּרִיְסָן, אַבְּעָר-נִישְׁטָן קיין גלאָצְיָקָע מטבח איזו עס געוווען, נאך אַ לְּבָטִיק אַוְיג וויאס שפטע און לאָכְטַן פון אַיס:

— אַ בעטְלָעָר פִּיסְטו גַּעֲוָאָרָן, בארכען, אַ בעטְלָעָר...

פארויבטיך האט ער די גלאָצְיָקָע מטבח גענטמען און האטן אָרִין, באטראכט אויר מיט אַומְצָטוֹרְיוֹ פון אַלְעָז ווִיטָן, נְלִיךְ רְזַוְּאָלָט מְרוֹא גַּעַהָטָן, אַז זָאָל אַיס נישט קיין ברִי גַּעַבְּן... אַן גַּעַלְצִיט זיך גַּיְינָן מיט לאָנג גַּעַנְגָּעָן, פּוֹסְטָע גַּאְסָן.

צום פֿעַטָּעָר יִשְׂרָאֵל זַעַט ער גַּיְינָן, באָטְשׁ עַמְּ אַיז שְׂוִין שְׁפָעָט, זַעַט ער אַנקְלָאָפָּן, זַעַט אַיס דַּעַר פֿעַטָּעָר עַפְּנָעָן...

אַבְּעָר אַיְדָעָר ר'איו נאך דערנאגגען צום הַיּוֹן, ווֹאֶז דַּעַר פֿעַטָּעָר יִשְׂרָאֵל האט גַּעַוְאִינְט, האט ער שְׂוִין חָרְטָה פָּקוּמָעָן, זַעַט דַּעַר פֿעַטָּעָר מיט דַּעַר מִימָּעָן אַיס גַּעַטְמָעָן אַוְיסְפָּאָרְשָׁן:

— ...וֹוי אַיזו? פֿאָרְוָאָס? נְאַבְּוָאָס? צְוִילְבָּז ווֹאָס?... אַן דערנאנך ערישט זַעַט דַּעַר פֿעַטָּעָר יִשְׂרָאֵל אויף זַיְינָן בְּרִיְעָטָר שְׂטִימָע גַּעַטְמָע אַיס מַוְּרָן:

— ...אַיך בֵּין דָאָך אַיך אַמְּאָל אַ קִינְד גַּעַוְעָן... אַיך אַין דִּינְעָן יָאָרָן אַין רְוִסְלָאָנָה, פֵּין דָאָך שְׂוִין גַּעַוְעָן אַ לְּיִיט אַ גָּאנְצָעָר, אַ פָּאָרְדִּינְגָּעָר..."

אי כארכע איז געקומען אויף אַ גְּרוּסָעָר פְּלָאָסָע מיט אַ סְּךְ בוּמָעָר, בלומען-בייטן און מיט אַ מאַמְוָעָט אַין דַּעַר מִיט, האט שְׂוִין גַּעַהָט אַנְגָּעָן

הויבן צו טאנן. די הימיגן האבן פארליירן זוייר געדיכטע שווארטזקייט. גלייך מ'וואלט אהין ארײַנְגָּנְגָּאָסֶן עטלעכע פֿעְסֵעְרַ מִיטַּ מִילְּךָ... טиш דער מטבּע איז דער האנט. האט זיך בארכע א מידער אויסגעציזן אויף א באנק און איז אינגעשלאָפּן.

אט, האט זיך אים גענומען פֿלאָנטערן, אויסוועגן אַ חַלּוֹם פֿוֹן דעם. וואס ר'האָט דורךעלעפט, צייט ר'איו אַוּקַ פֿוֹן דער היַם — נאָר פֿלוֹצִים האָט ער דערפֿילַץ ווי אַ שטָּאָרְקַע האָט ווּקְטַמְּ אַים:
— שטיַיַּ אַוּפַ בְּרוֹדָעָר! אַ פֿלאָסַע אַיז נאָר אַוּפַ צו עטעמען פרישע לופּט אַיז נישט צו שלאָפּן...

דערזענדיק פֿאָר זיך אַ ווּזְוַשְׁיָלָאנְט. אַיז באָרכַע גְּלִיַּךְ גַּעֲזָאָרַן אַיז אַוּסַּ גַּעֲשָׁלָאָפּעָנְעָר אַיז נִיכְתָּרָה, גְּלִיַּךְ-רוּזְוָלָט עַרְשַׁט אַרוֹסַּ פֿוֹן אַ קָּאָלְטַן ווּאַסְּפַּרְשְׁפַּרְיִיךְ... דער ווּזְוַשְׁיָלָאנְט אַיז גַּעֲגָנְגָּעַן צו ווּיְטָרָעַ בְּעַנְקַ אַיז דָּאָרְטַן אַיז גַּעֲוָעָקַט שְׁלָאָפְּנָדִיקַע, ווּלְכָעַ באָרכַע האָט בַּיַּ אַיצְט אַינְגָּאנְצַן נישט באָטְמַרְקַט.

מִיטָּאָמָּאָל האָט באָרכַע דערהערט ווי אַיְנָעָר פֿסִיקַעַט אַוּפַ אַים פֿוֹן אַונְטָעָרָן מְאַנוּמָעָנָט אַפִּיר:
— פֿסִיקַעַט! פֿסִיקַעַט!

פֿוֹן נִינְגִּירִיקִיט אַיז ער אַהֲיַן גַּעֲגָנְגָּעַן, באָרכַע, פֿוֹן ווּאַנְגָּעַן דָּאָט פֿסִיקַעַן אַיז גַּעֲקָומָעָן. אַיז אַ ווִינְקָל פֿוֹנָם מְאַנוּמָעָנָט אַיז גַּעֲוָעָסַן אַיז אַרְיָמָעַר מְעַנְטַשׁ טִיט אַ שְׁטָאָרַק בָּאַזְוָאָקְסָעָנָעָס פֿנִים. ר'האָט זיך צו אַים גַּטְמַטִּיךְ גַּעֲוָעָנְדַעַט:
— דָּאָ קָעַנְסְּטוֹ זיך גַּט אַוְיסְטָלָאָפּן. דָּאָ ווּעַט דַּיְךְ קִינְגָּרָד נִישְׁט ווּקְעָן.

— סְשַׁלְעַפְּעַרְט מִיךְ נִישְׁט.

— פֿאָרוּאָס גַּיְסְטוֹ נִישְׁט אַחֲיִים?

— כ'הָאָבָּ נִישְׁט קִיןְ הַיִּם.

— פֿוֹן ווּאַנְגָּעַן הַאָסְטוֹ עַסְּן?

— כ'הָאָבָּ נִישְׁט.

דער אַרְיָמָעַר מְעַנְטַשׁ מִיטַּן בָּאַזְוָאָקְסָעָנָעָס פֿנִים האָט אַים גַּעֲנָבָן פֿאָר שִׁידָעָנָע עַצְוָת, ווי אַזְוִי צו בָּאַקְוָמָעָן עַפְּנָן אַיז דָּעַטְמָאָרָאָנָעָן, אַדְעָר בַּיַּ שִׁיפְּן אַיז פֿאָרָט.

בָּאָרכַע אַיז גַּעֲוָעָסַן אַוּפַ דער שְׁטִינְגְּנָרָנָעָר טְרַעַפְּט פֿוֹן מְאַנוּמָעָנָט אַיז נִישְׁט גַּעֲהָעָרָט פֿמְעַשׁ ווּאַסְּ מְדֻעָּדַעַט צו אַים. דער קָאָפְּ האָט אַים גַּעֲבָרָעָנָט אַיז נִאָךְ מְעָר אַין מְוַיל, אַיז ער גַּעֲוָעָסַן אַ צְּעַהְבָּשְׁטָעָר אַיז אַ צְּעַטְמָלְטָעָר. גַּעֲטָרָאָכְט פֿוֹן דער היַם אַיז נִישְׁט גַּעֲוָאָקְט ווי אַזְוִי זיך אַיצְט אַוְבָּעָרָצְזַן בעטַן...

דער אַרְיָמָעַר מְעַנְטַשׁ האָט אַרְיָגְנָעָנוּמָעָן פֿוֹן די טָאָשַׁן פֿאָרְדָּאָרְטַע שְׁטִיקָעָר בְּרוּיָט אַיז גַּעֲגָנָעָן מִיטַּ אַפְּעָטִיט. ר'האָט באָרכַע אַיז זיך מְכַבְּד גַּעֲוָעָן, אַפְּעָרָר ר'האָט נִשְׁט גַּעֲקָעָנָט-עַסְּן: די צִיְּן האָבָּן נִשְׁט גַּעֲוָאָלָט קִיעְעָן...
— ווּלְסַטְ פֿאָרְדִּינְגַּעַן גַּעֲלַת? — האָט ער זיך פֿלוֹצִים גַּעֲוָעָדָעָט צו באָרכַען.

— נָוָ?

— ווילסט, צי נישט?

— נא, כ'זוויל, אודצ'י וויל איך.

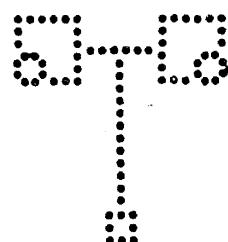
— טא קומ, וועלן מיר נײַן צו דער מערקאדא, דארט קען מען צו יעדער
ציט עפעם צולקחנען — וועלן מיר עס בשותפות פאַרְקְוִיפָּן.
ニישט ווילנדיך האט זיך כארכע דערלאָנט אין דעם זויישילאנט ווּאַס
האט אַס הײַנט אוּפְּגָּעוּקְטָּן... האט ער אַס גַּעֲנֵטְפָּעָרֶט:

— גַּיְיָ אַלְיַין, כְּגַּיְיָ נִישְׁת.

— האסט מַוְרָא, הא? אַ נַּאֲרָ בִּיסְטוֹן. אַז דַּו ווּאַלְסְטָן גַּעַהַטָּע עַפְעָם
געַלְטָן ווּאַלְטָן מַיר גַּעַקְאָנְטָן נַעֲמָעָן אַבְּיכָל צִיְּטוֹנְגָּעָן אָוָן זַיְיָ פַּאְרְקְוִיפָּן.
כארכע האט אַס דַּעְרָלָאָנְטָן דַּי מַטְבָּעָן, וועלכָּעָן ר'האט בִּינְאָכָּט בָּאָ
קְוּמָעָן אַלְמָן אַ נְּדָבָה פָּוֹן אַן אוּמְבָּאָקָאָנְטָן.
זַיְיָ האָבָן זַיְיָ צַוְּאָמָעָן אַוּעָקְגַּעַלְאָזָטָן צַוְּאָרְעָדְקְצִיעָן, גַּעַקְוִיפָּט צַיְּידָ
טַוְנְגָּעָן, זַיְיָ אַיְנְגַּעַטְיוֹלָט מִיטָּן זַיְיָ האָבָן זַיְיָ אַוּעָקְגַּעַלְאָזָטָן מִיטָּן דַּעָרָ
סַחְוָרָה אַיְן פַּאְרְשִׂידְעָנָעָן רַיְבְּטוֹנְגָּעָן, אַפְּרְעַדְנְדִּיךְ זַיְיָ, אַז מִיטְיִיקְ-צַיְּידָ וּוּאַלְן
זַיְיָ זַיְיָ צַוְּרִיךְ טְרָעָפָן אַיְיףְּ דַּעָרָ פְּלָאָסָעָן.
כארכע האט זַיְיָ גַּעַשְׁלָעָפְטָן אַ מִידָּעָר, אַ נִישְׁתָּמָט אַוְסְגַּעַשְׁלָאַפְּעָנָעָר אָוָן
אַ הַוְנְגָּעָרִיקָּעָר מִיטָּן דַּעָרָ בִּיסְלָן צִיְּטוֹנְגָּעָן אַנְטָעָרָן אַרְעָם אָזָן נַעַקְעָנָט
זַיְיָ מִיטָּן זַיְיָ אַז עַצְּחָ גַּעַבָּן, אַז זַיְיָ זַאֲלָן אַיְנְלָנָן גַּלְיָן...
עַפְעָם נִישְׁתָּמָט ווּלְנְדִיךְ אַיְגָּאנָצָן האט ער זַיְיָ אַיְצָט נַעֲפָנָעָן אַוְיָה
זַיְיָר גַּאֲסָם...

געַטְרָאָכָט האט כארכע, אַז דַּעָרָ פָּאָטָעָר מוֹ שְׁוִין פָּוֹן לְאָנָגָן זַיְיָ אַוְיָעָ
צַוְּאָרָ פָּאָטָעָט, אַבְּעָרָ ר'האט זַיְיָ טַוְנָה גַּעַוְעָן. דַּי אַיְנְצִיקָּעָ אַרְבָּעָט פָּוֹן
זַיְיָ פָּאָטָעָר אַיְן הַיְּנָטָן גַּעַוְעָן אַוְיָצְחוֹצָן אַסְטָן, כארכען טַאָקָעָ
אַזְּנָן טַאָקָעָ גַּיְעָנְדִּיךְ אַזְּוִי, נִישְׁתָּמָט אַיְבְּרָקְלָעְרָנְדִּיךְ גַּאֲרָנִישָׁט, האט ער זַיְיָ
אַנְגָּעָטָאָטָן כארכע נִישְׁתָּמָט אַיְיףְּ קִיְּן אַנְדָּעָרָן... זַיְיָ אַיְיףְּ זַיְיָ טַאָטָן.
כארכען וּעְנָעָן מִיטְאָמָטָל דַּי הַעַטָּפָט פַּאְרְלִיְּמָטָט גַּעַוְוָאָרָן. דַּי צִיְּטוֹנְגָּעָן
הַאָבָן זַיְיָ אַס אַרְוִוְסְגַּעַלְמָטָשָׁט פָּוֹן אַונְטָעָרָן אַרְעָם, האט ער זַיְיָ אַז וּאַקְלָל
גַּעַטְוֹן אָזָן צַוְּגָּעָפָלָן צָוָם פָּאָטָעָר מַטָּח אַ הַוִּיךְ גַּעַוְוִוִּין...

מִיטְיִיק - צִוְּתָן, האט ער אַרְיָמָעָר מַעֲנְטָשָׁ מִיטָּן בַּאֲוֹאָקְסְּמָעָנָעָם פְּנִים
לְאָנָגָן גַּעַוְאָרָט אַיְיףְּ זַיְיָ שַׁוְּתָּקָעָ — אַיְיףְּ כְּאַרְכָּעָן — אָזָן ר'אַיְוָ אַלְיָן נִישְׁתָּמָט
גַּעַקְוִמָּעָן...

א פערד איז געשטארבן

— א —

יגט היימל גויט אין שלו האלט די מאמע אין איין אנטאנן איים.
או, וווען ער נייט אחים זאל ער נישט שפינן אין "באלושעס"
אויף דער פלאסע, נישט פארקוקן זיך צו לאנג און די שווי-
פענסטער, נישט לוייפן איבער נאפן, נאך גלייך קומען אחים.
עם האט געגעטען א שיין שטיקל צייט, ביז היימל האט
זיך איינגעוואוינט צו טונ דאס, וואס די מאמע הייסט איים.
וויל גראה, וווען מען גויט ארויס פון שלו אוו פרילעה, לעבעידיק אין גאט
אוון ס'איו פארבן צו זונן צו זונן. פון אומעטס שיטן זיך ארויס מענטשן
אוון איילן זיך אויף מיטיק. די טראםוואזיען זונגען אַרְמַנְגּוּקָלָעֵפֶט פון דרויפן
מייט פָּאַסְצָּאַזְּרִין אָזָּן דֵּי שׁוּוֹרָעָרָעָ, גַּעֲפָאַקְטָּעָ אַמְּנִיבָּסָן, שְׂטוֹפָן זיך, שְׂפִיעָן
מייט אַ-שְׁלַׂעַכְּטָן רְוִיך אָזָּן בְּרוּמָעָן אַונְטָעָר צְפָרְזְּעָנָעָ, וְוִי וְוַאלְטָן זָאנָן:
"וְוִיפִּיל מְווַיֵּל נָאָר נָאָפָט צו זָוִיפָן, גִּיטְמָעָן, אַמְּחִיה צו לְוִיפָן, אַמְּחִיה!"
די קליעינקע אויתאָס טְרוּמִיטְעָרָן, שְׁרִיעָן, קְרֻעְכָּן, סְקְרִיעָן, בְּיוּזָעָן אָזָן
בעטן זיך רְחִמִּים בַּיּוֹם וּוּוּשְׁעַלְאָנָט, אוּ ער זאל אַהֲבָה טוֹן זוּין רְעַכְתָּן אַדְעָר
ליינקע אָרָעָס אָזָן לְאָזָן זיך לְוִיפָן, פְּלִיעָן אַיבָּעָר דָּעָס גְּלָאנְצִיקָן, הַאֲרָטָן
אַסְפָּאַלְטָן...

גראָד דַעְמָאָלָט, וווען מען גויט ארויס פון שלו, זויל זיך חַיְמַלְעָן זַיְעָר
שְׁמַטָּרָק בְּלִיְיָפָן שְׁטִיְיָן אָזָן קוֹקָן, קוֹקָן אָזָן אַלְעָם בְּאַטְרָאָכְטָן.
אהָא. אַפְּלִילוּ די מאמע אלְיָין ווְאָלָט דָא שְׁטִיְיָן גַּעֲבְּלִיכָן אָזָן זיך צו
אַלְעָם צְוָנָעָקָטָן, וווען זיך ווְאָלָט נָאָר נִישְׁטָן גַּעֲדָרָפָט קָאָכָן מִיטִּיק...

— ב —

הַאֲטָן ער אַמְּאָל אָזָוִי גַּיְעָנִיק אָחִים פָּוָן שְׁלָל, גַּעֲזָעָן, אוּ אָזָן מִיטָּן גַּאְמָן.
אַרוֹס אַשְׁוּעָרָן ווְאָגָן, אַנְגָּלָלָדָן מִיט אַיְזָעָרָנָע שְׁינָעָס שְׁטִיְיָט אַקְוּפְּקָעָלָע
מענטשָׁן.

— ווָאָס קָעָן דַאָרָט גַּעֲשָׁעָן?

אויף איין מִינְוּטְקָעָלָע זַוְעָט ער צְוָנוֹן, אַקוֹק גַּעֲבָן אָזָן גְּלִיכָן אַוּעָקָנִין.
הַאֲטָן ער דַעְרוֹעָן דַאָרָט עַפְעָם אַזְעַלְבָּעָם, ווָאָס הַאֲטָן אִים גַּעֲמָאָכָט פָּאָר-
גַּעַפָּן, אוּ ער דַאָרָךְ גָּאָר אִיצְט אָהִימָנִין, ער הַאֲטָן פָּאַרְגָּעָסָן, הַיִּימָל.

— 64 —

א גְּרוּם אָוֹן שְׁנוּעָר פֻּרְד מִיטְ אַ בְּרוּנְעָר פָּעָל, אַנְגְּעָתָן אַיְן גַּעַשְׁפָּאָן
איְזָ גַּעַלְעָנָן אוֹיפָ דָּעָר עֲרָד אַוְסְנָעָצְוָגָן, אָוֹן גַּעַרְעָכָט, שְׂטָילְ גַּעַרְעָכָט,
גְּלִיךְ וּוְיָסְ וּוְזָלְטְ זִיךְ גַּעַבְעָטָן:

— „איְזָ קָעָן נִישְׁטָמָה, איְזָ קָעָן נִישְׁטָמָה, גְּלוּבְטָמָה, גְּלוּבְטָמָה...“
דָּעָר בְּעַלְ-הַבּוֹת — אַ קְלִינְיְנְקָעָר, אַ דִּיקְעָר אָוֹן אַ רְוִיטָעָר אַוְיְפָן פְּנִים —
הָאָט גַּעַשְׁאָלָטָן אָוֹן גַּעַשְׁפִּיגָן אוֹיפָ אַלְעָ זַיְתָן. מִיטְ דָּעָר בִּימְשָׁה הָאָט עָר
צְוָגְעָרְעָדָט דָּאָם פֻּרְד, אָוֹן עָסְ וְאָלְזִיךְ בְּעַסְעָר אַוְיְפְשָׁטָעלָן.

הָאָט עָסְ זִיךְ גַּעַוְאָרְפָּן פָּן וּוּיְתִיקָ, אַיְפְנָעָהוּבָן דָּעָס קָאָפְ אָוֹן מִיטְ דִּי
בָּאָקָאוּעָטָע פִּים גַּעַרְאָצָט, גַּעַלְאָטְמָדָט זִיךְ אַיְן דִּי שְׂטִינְגָעָר — אַוְשָׁ פִּינְקָעָן
הָאָבָּן זִיךְ גַּעַשְׁאָטָן. אַפְּבָּעָר דִּי רִימְעָנָס הָאָבָּן עָס גַּעַפְעָנְטָעָט, גַּעַשְׁטִיקָט פָּן
אַלְעָ זַיְתָן אָוֹן דָּעָר גַּרְוִיסָעָר פְּעוֹדְיְשָׁעָר קָאָפְ. אַ מִידָּעָה, הָאָט זִיךְ צְוָרִיקָ
אַרְאָפְגָעָלָאָט אַוְיְפָ דָּעָס בְּרוּקָ.

הָאָבָּן אַלְעָ גַּעַהְאָלָפָן אַוְיְפְשָׁנְרוּעָוָעָן דִּי רִימְעָנָס אָוֹן אַיְפְבִּינְדָן דִּי שְׁטָרִיקָ
אַפְּבָּעָר דָּאָם פֻּרְד אָוֹן גַּעַלְעָנָן אָזְוִי זִיךְ אַ בָּאָרגָן, אַ שְׁׁנוּעָרָעָר אָוֹן זִיךְ נִישְׁטָמָה
גְּנָרִירָט פָּן אַרְטָט:

— „עָס אָזָוָר שְׁוִין אַלְיָן אַיְינָס, טָוָט מִיטְ מִיר שְׁוִין זָוָס אַיר וּוְילְטָט...“
אוֹיפָ דָּעָר בְּרוּנְגָעָר פָּעָל הָאָבָּן זִיךְ אַיְצָט גָּוָט אַגְּנָעָוָן „גַּעַבְטִיקָעָן“ אַיְן
„חַיְינְטִיקָעָן“ בִּימְשָׁן אָוֹן רְוִיטָע אַוְיְגָרְבִּעָנָן וְאַונְדָן פָּוָנָס גַּעַשְׁפָּאָן. דָּעָר
גְּרָאָבָּעָר בְּזִיךְ הָאָט זִיךְ גַּעַהְוִיְבָן אַרְוִיפָ אָוֹן אַרְאָפָ — אָזְוִי
זִיךְ אַמְּטָאָר הָאָט עָר גַּעַרְעָט. דִּי שְׁוּעָרָעָ אָוֹן הַאָרִיקָע פִּים הָאָבָּן זִיךְ
בָּאָוְאָיָנָן אָהָהִין אָוֹן צְוָרִיקָ, גְּלִיךְ זִיךְ זַיְתָן נַאֲךְ גַּעַגְגָנָעָן אַיְן זַוְּגָנָן... דָּעָר
בָּאָוְזָקְסָמְעָנְגָעָר קָאָפְ פְּאָרְדוּקָט אַוְיְפָ אַהֲיָנְתָהָר, לִגְתָּמָ אַגְּגָלְיִינְט אַוְיְפָ. אַ שְׁפִּי
צִיקָּן שְׂטִיָּן, פָּן מְוִיל שְׁפָאָרְט זִיךְ אַ שְׁוִים, אַ וּוְיְסָעָ אָוֹן אַ רְוִיטָע זָוָס
אַמְּטָל מָעָר אָוֹן מָעָר, אָוֹן דִּי אַוְיָנָן אַזְעָלְכָע שְׁטָאָרָק נְרוּסָע, וּוְיְסָע, גַּלְעָ
זְוָרָנָע אָוֹן מְזָרָאִיק אַיְבָּרְגָּעְדָּרִיטָע, קָוָקָן זַיְתָן אָוֹן בְּלִינְהָ, קָוָקָן, דָּעָרְצִיָּן
אָוֹן בְּעָטָן זִיךְ עָפָעָס אָזָן דָּעָר שְׂטָילָ, שְׁטוּס בַּיְיָעָן בָּאַזְוָנְדָעָר.

וּוְעָר וּוְיָס זָוָס סְפּוּזָל זַגְּנָן אַ פֻּרְד, וּוְעָן סְמָהָלָט בִּיְסָטְאָרְבָּן? !...
עָס אָזָוָעָן זְוָרָעָט, דִּי זַוְּן הָאָט לִיכְטִיק גַּעַשְׁיִינְט, נַאֲר הַיְמָלָעָן אָזָן
פְּלֹזְצִים עָפָעָס קָאָלָט גַּעַוְאָרְן...
אָוֹן דָּאָם צְוָוִיטָע פֻּרְד, זָוָס אָזָן נַאֲךְ גַּעַבְלִיבָן שְׂטִיָּן גַּעַשְׁפָּאָנָט אָזָן
זַוְּגָנָגָן זָוָס טְרָאָכָט עָס דַעַן אַיְצָט? אַלְעָ רְגָע דְּרִיְתָע עָס אַוְיָם דָעָס קָאָפְ
צְוָס חָבָר, זָוָס לִגְתָּמָ אַוְיָף דָעָר עָרָד, אָזָן קִיעְטָ, קִיעְטָ אָזְוִי פְּאָמְעָלָעָן אָזָן
טְרוּוִירָיק דָעָס אַיְזָן אַין מְוִיל.

צִי אָזָן עָס טְרוּוִירָיק זָוָס דָעָר הָבָר אָזָן גַּעַשְׁטָאָרְבָּן, צִי נַאֲר דָעְרָפָאָר
זָוָס עָס וּוּט אַיְצָט אַלְיָן מוֹזָן שְׁלָעָפָן דָעָס שְׁוּעָרָן זַוְּגָנָן? ...
קוּמָט אַ זְוּזְיְשִׁילָאָנָט אָזָן לְאָוֹט נִישְׁטָ שְׂטִיָּן, יַאֲגָט אַזְוּעָק. שְׂטִיָּט שְׁוִין
חַיְימָל אַוְיָפָן טְרָאָטָה, פּוֹל מִיטְ רְחַמְנָזָת אָזָן גַּעַפְקִיָּט, אָזָן. עָס וּוּיְוָס זִיךְ
אַוְיָם, אָזָן דִּי בְּלִינְדָע אַוְיָגָן פָּן פֻּרְד קָוָקָן אַוְיָף אַיָּם, קָוָקָן זָוָס אַמְּטָל
שְׁטָאָרְקָעָר, שְׁאָרְפָּעָר, טְיִפְעָר. אַט, אַט זַוְּלָן זִיךְ אַיָּם אַ בָּאָפָ גַּעַבָּן אָזָן אַ צִי
טַזְן צִוְ זִיךְ ...

נויות עיר שונות איהים חווימל, אבער די בלינדע אוינן גיינען אים נאך.
אין אנחויב פאמעלעה, דערנאנך ניכער, ניכער, און אט. יאנן זיין זיך נאך
אים און ווילן עפעם, ווילן עפעם — — — —

- 2 -

ערשות העט העט. אַ שטיך נאכמיטיך, אָז דער פאטער אין שווין געהאט
אוועק אין פטושער, איזן חימל אהיינגעקומווע, אַ צעטומולטער. מיט אַ שטארק
בלוייכן פנים איזן דערשראקענע אויגן.
שטענדיך, איז ער האט געטונג עפער אַ „שלעכטע“ זאג, פלאונט ער
ארײַנוקומען איז שטוב דזוקא אַ פרילעכדר איזן באֶלד דערציזוּן עפער אַ
זיעעל ווענן אַ ביאָנרכאָפֿ, אַ „טְשָׁאָקָע“. הײַנט האט ער געשוויגן. האט זיך
די מוטער דערשראקען פֿאָר זיין אויסזוען איזן נאכמער פֿאָר זיין שוויגן. זיך
האט אַיכּ געטונג אַויספֿערעגען:

— דער לערעד האט דיך איבערגעלאוט אין קלאמ ?

האסט נעלאנדוושעט ? —

— האנטן זיך געשבילט אויף דער פלאסע?

הוימל האט בלויין געשאקלט מיטן קאָפּ אוַיֵּךְ נײַן.
— אַבעַר פֿאָרוֹאָם שְׂמִינִיסְטוּ אֶזְזִי אַ גָּלוּם? וְאֵיךְ דָו זַעַט אָוִים! וְוָאֵ

ביזטו דען געווען ? רעד !
היימל האט בעקניטשט מיט דער האנט דאס אויסגעריבענע לעדרל
פונ דער בער-טעהן אונ גענטפערט :

— דארט פאר דער מערק אידא בין איך געשטאנגען, א פערד איזו גע-
שטיינבוין, עס האט געהאט אזעלבע בלינצע אויגן, מאמע, איך שדרעך זיך —
או די מוטעד האט זיך צעלאכט החיך און גענומען בייערין זיך פאר-
וואס ער שלעפט זיך נאך פערד און וועגענער, האט היימל געפילט א זוייטיק,
זאלט און זיין זיינלאָט און גזאלעלאָט, חמוץ א בגוועשי איזו האט גינזאיום:

— עם איז א רוחנן. מאמען. לאך נישט אזו. או דו זואלסטן דארט בעווען. זואלסטן אויר. נישט געלאכט...

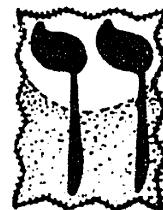
— 7 —

דעם טאג האט שווין היימל נאָרנישט נונגעסן. דערפֿאָר האט ער גאָר
 אַ סְקָ נאָטְרוֹנְקָעָן. דער נאָנְצָעָר קאָפָה האט אִים גַּעֲרָבָעָט. אַיז ער גַּעֲלָעָגָן
 אוֹפֶּן בעמֶן: אַכְּבָעָר שְׁלָאָפָן האט ער נִישְׁתָּגָעָן. האט ער גַּעֲטָרָאָכָט אָזָן
 גַּעֲטָרָאָכָט אָזָן גַּעֲהָלָטָן אַיז אַיְן שְׁטָעָלָן פְּרָאָנָן דָּעַר מַוְתָּעָר, וּוְאָם אַיז גַּעֲ-
 זָעָמָן לְעָבָן אִים אַיז גַּעֲנִינִים:

- פארוזאָם זענען מיר אין, דג און דער טאָטשׁ נישט געוויאָרַן
- וווער האָט געמאָכֶת, מאָמע, או די פערד זאלַן וווערן פערד?

קײַן פערד ?
— פָּרוֹזָאמֶט. מְאַמֵּעַ. זְעַנְעָן דִּי פָּערַד בְּעַמְּדָר נִישְׁתַּחֲוֵד צְעֻזָּאָרָן קִיְּן פִּינְגָּע.

— אָ פַעֲמָד בְּנֵי נֹוִינְגָן מַאֲמָע?

וואלענטין, דער צייטונגס-פארקייפער

אלענטין או פָּלִינְקָעֶר אָוֹן גַּעֲשִׁיקְטָּעֶר צִיְּטוֹנְגָּס-פָּאָרְסָה קִיְּפָעָר. גְּרִינְג וְוִי אַ זְּמֻעָר-פִּינְגָּלָעַ שְׁפָרִינְגָּט עֶר מִיט 8 פָּאָק צִיְּטוֹנְגָּעָן אָוֹנְטָעָרָן אַזְּסָס פָּוּן אֵין לְזִוְּפְּנְדִּיקְּן טְרָאָמָּד וְוָאִי אַוִּיפָּן צְוּוִיתָן, אָוֹן מִיט 8 קִיְּוִיטְשָׁעְדִּיקְּעָר בְּאָפְּרָאָךְ שְׁטִימָעַ רְוּפָט עֶר אַוִּיס דַּי נְעַמְּדָן פָּוּן דַּי צִיְּטוֹנְגָּעָן, מַעַג אַםְּנִיבָּוּס וְיַן אַנְּגָן מִיט דַּעַר גַּאנְצָעָר שְׁנַעַלְקִים, נַאֲרָקְּיִם הַאֲפָּנָן וּוְאַלְעַנְטִינָּס רְאִידְּיאָאַוִּיעָרָן אַוִּיפָּגְּעָכָבָט עַפְּעָם אַ קלְּאָנָּגָן, צַי אֲפִילָּוּ נַאֲרָאָן וּוְיַדְעָרְקָוָל פָּוּן אַ קלְּאָנָּגָן, אָזְּ מְרוּפָט אַיִּסְׁ וּוּעַט עֶר שְׂוִין וְיַי סְּאִיּוּ דָּעַם אַמְּנִיבָּוּס אַנְּיָאנָן אָוֹן וִיךְ אַרוּפְּכָאָפָּן.

עַם אֵין עַרְשָׁתְּ צְוּוִיתָאָרָה, אָוּן וּוְאַלְעַנְטִינָּן אָוֹן גַּעֲוָוָהָרָן אַ צִיְּטוֹנְגָּס-פָּאָרְסָה קִיְּפָעָר, אָוֹן אַלְעָזָפָן דַּעַר גַּעַנְגָּט אָוֹן וּוּיְמָט אַרְבָּעָט, וְזָאוּ עֶר אַרְבָּעָט, קַעַנְגָּעָן אַיִּסְׁ שְׂוִין גָּוָט, אָוֹן גַּעַרְן קִיְּפָן וְיַי בִּי אַיִּסְׁ דַּי פְּרִימָאָרָגָן אָוֹן נַאֲכְמִיטִיק אַיִּסְׁ גַּאֲבָעָם. וּוְאַלְעַנְטִינָּס פְּלִינְקָעָאָזָיָגָן — צְוּוִי שְׁוֹוָאָרָצָעַ לְבָנוֹת אַוִּיפָּן וְיַי טְוָנְקָעָלוּן פְּנִים, וּוָאָס בְּאַזְוֹעָן וְזָהָרָגָן אַרְחָמָן אַוִּיפָּה אַלְעָזָיְטָה דַּעַרְקָעָנוּן שְׂוִין גָּט אַלְעָזָעָטָן וְיַיְנָעָן, אָוֹן מִיט אַשְׁמִיכָל טְרָאָגָט עֶר וְיַי אַנְּטָקָעָנוּן יְהָדָן וְיַי צִיְּטוֹנָן.

פָּאָרָטָאָג. וְזָעָן דַּי שְׁטָעָרָן פְּינְקָלָעָן נַאֲךְ אַוִּיפָּן הַיְמָל אָוֹן דַּי גַּאֲסָן וְעַנְגָּעָן נַאֲךְ פְּוּסָט, שְׁטִימָיט עֶר אַוִּיפָּה, וּוְאַלְעַנְטִינָּן, נַאֲךְ דַּעַר אַרְבָּעָט — בְּדַי שְׁפָעָטָה, אָזְּ דַי מַעַנְטָשָׁן קְוָמָעָן אַרְחָמָן פָּוּן דַי שְׁטִיבָעָר וְזָאָלָן וְיַי קַעַנְגָּעָן וְיַיְסָן וּוָאָס עַמְּהָרָת וִיךְ אַיִּנְגָּלְעָן וְוּעָלָט...

אָוֹן אַזְּוִי בֵּין שְׁפָעָט פְּיַוְּנָאָכָט וּוּעָרָת נִישְׁטָמָט מִיד וּוְאַלְעַנְטִינָּן וִיךְ צַו דְּרִיְעָן, בְּאַזְוֹעָן אָוֹן לְזִוְּפָן אַוִּיפָּה דַי בְּאַרְוּעָעָפָע פִּים, אָוֹן וְיַיְזָהָלָזָה וּוּעָרָת נִישְׁטָמָט הַיְזָעָרִיק אַוִּיסְצָרוֹפָן דַי נְעַמְּדָן פָּוּן דַי צִיְּטוֹנְגָּעָן אָוֹן אַיְסְצָוְרִירִיעָן דַי וּוּבְּטִיקְסְּטָעָן נִיְּעָמָן, וּוָאָס עַמְּשָׁרִיפָט וִיךְ חַיְינָט אֵין וִיִּזְיָהָה.

אָוֹן דַּעְרָפְּלָט עֶר אַמְּאָל אַמְּדִיקִיט, וּוּיְסָט עֶר שְׂוִין וּוָאָס עֶר דְּאָרָפָטָן, צִיט עֶר וִיךְ אַיִּסְׁ אַוִּיפָּה אַ בָּאָנְקָעָן פָּוּן אַ נַּאֲעַנְטָמָעָר פְּלָאָסָעָ, אַדְעָר שְׁפָאָרָט וִיךְ אָזְּ אַוִּיפָּה אַ מַאֲרָמָאָרָנָעָר שְׁוּוּעָל פָּוּן אַ גַּעַשְׁעָפָט, וּוָאָס הַאֲטָמָז וִיךְ פְּאָרְשָׁלָאָסָן אַוִּיפָּה מִיטִּיק... אָוֹן אָזְּ עֶר דְּרָרְמָלָט וִיךְ אַיְפָעָר אַ בִּיסְלָזְקָפָנָס פָּוּנָס אַיְבָּיקָן שְׁטָמָט-גַּעֲרוֹישָׁ אָזְּ טָמָל, שְׁטִימָיט עֶר אַוִּיפָּה מִיט נִיעָזְקָוָלָן עַגְרָנִיָּעָן צַו דַּעְרָבָעָט...

קָעָן שְׂוִין וּוְאַלְעַנְטִינָּן יְהָדָעָם וּוּנְקָעָלָעָן אֵין גָּאָס, אַיִּנְגָּלְעָן רַעַדְקָצִיעָם אֵין

ער באקאנט, מיט אלע צייטונגס-פארקייפער — קען ער זיך, און אין „פאר-אַוטַּאטִיקָא“ וואו מען ווארטט אַריין אַ ניקל אָז עם קומט אַריזס אַ טעלער עסן — איז ער גאר אָן אַנגָעָלִינְגְטַּעַר גָּאַסְט.

אַ פָּאַרְדִּינְגָּעָר אַיז ער, דער על-פֿיעַרְקִיעַר וּוְאַלְעַנְטִין, פָּאַרְדִּינְט ער פָּאַר זיך אָז פָּאַר זַיִן מסָמָעָן, שְׁפָעַט אַין אַזונְט בְּרַעֲנְגָּט ער אַחֲיִים דֵי פָּאַרְדִּינְטַּע נִיקְלָם, אָז אַליַּין פָּאַלְטָט ער אַנְיְּדָעָר אַ גַּעַר הַרְגַּעַטְעָר אַוְיָם גַּעַלְעַנְגָּר.

אַיז וּוְאַלְעַנְטִין שְׁוִין אַוְיָף אַ רַעֲכָתְן אַמְתָה אַ צִּיְּטוֹנְגָּס-פָּאַרְקִיעַר, וּוַיְיִסְטָמֵט ער פָּוָן אַלְעַעַר בְּאַהֲלַטְעַנְשִׁין אָז סְדוּדָות פָּוָן זַיִן פָּאַר. אָז אָז עַמְּטַרְעַט זַיִך, אָז מַעֲנְטַשְׁנָן הַאָבָן נִישְׁטָמֵט קִיְּן חַשְׁקָן צַוְּקוֹפְּנִי דֵי צִּיְּטוֹנְגָּעָן, — טְרַאַבְּטָט ער אַליַּין צַוְּנוֹעַן אַזְׁעַלְכָּבָן, וּזְאַם מַעֲנְטַשְׁנָן הַאָבָן זַיִך לִיבָּן צַוְּהָרָן, אָז ער שְׁרַיְמָט זַיִי אַוִּים, גַּלוּיך סַיְזָל זַיִן אָז אַמְתָה: — גַּעַרְגַּעַט גַּעַוְאָזָן דַּעַרְ פְּרַעְוִידַעַט!

— אַ רְעוֹנָאַלְצִיעַ אַיז שְׁפָאַנְיָעָן!

— שְׁרַעְקַלְעַכְעַ ערְד — צִּיטְעַרְנִיש אָז!

פָּעָרוֹ!

— אַ בְּלֹטְהִיעָן מַלְחָמָה מִיט בְּאַנְדִּיטָן! דָּעַרְהָעָרָן מַעֲנְטַשְׁנָן אַזְׁעַלְכָּבָן נִיְיָעָסָן, כָּאַפְּטָמָט מַעְן דֵי צִּיְּטוֹנְגָּעָן פָּוָן דֵי הַעֲנָט, אָז אָז זַיִי וּוּרָן גַּעַוְאָוָרָה, אָז וּוְאַלְעַנְטִין הַאָט זַיִי הַיִּינְטָמָט אַפְּנַעַנְאָרָט, מַאֲכָן זַיִי זַיִק נִשְׁטָמֵט וּוּסָן. — — —

אַפְּעָרָן נִשְׁטָמֵט אלְעַטְמָן אַיז וּוְאַלְעַנְטִין אָזָוִי גַּטְמָט גַּעַשְׁטִימָט אַפְּצָזְנָאָרָן זַיִנְגַּע קְלִיעַנְטָן. טְרַעְפָּן זַיִק טָבָּה, הוּעָן אָז עַרְגְּסְטִיקִיט בָּאָז דַּעַקְטָמָט זַיִן מַזְנְקָלָעָן פְּנִים, אָז זַיִן שְׁטִימָע.

קְלִינְגָּט אָזָוִי אַוְמָעָטִיק אַיְבָּעָר דֵי רְוִיְשִׁקְעָ גַּאַסְטָן.

פָּאַרְזָוָס וּוּרְטָט דָּעַן טְרַוְּעִירִיךְ וּוְאַלְעַנְטִין?

פָּאַר צַוְּיִי יָאָרָן אַיז עַמְּטַבְּעָן, גַּטְמָט גַּעַדְעַנְקָט ער, וּוּעָן אַמְּאָל בְּיִינְאָכְטָן. וּוּעָעָן פָּאַלְצִיוּלִילִיט מִיט רְעוֹאַלְלוּעָרָן אַין דֵי הַעֲנָט אַרְיִינְגְּקָוּמָעָן צַוְּיִי אַיז שְׁטוּבָה, צְוַגְּעַנְאַנְגָּעָן צְוָם פָּאַטְעָרָט בְּעַט, אִיס אַיְפְּגָנְעַוְוָעָקָט, גַּעַבְּנָדָן דֵי הַעֲנָט אִיס מִיט קִיְּטָלָעָךְ אָז אִיס מִיטְגָּעַנוּמָעָן מִיט זַיִך... הַאָט דֵי מַאְכָע גַּעַוְוִינְטָמָט, גַּעַרְיָסָן זַיִך דֵי הָאָרָן פָּוָן קָאָפָּה, אָז וּוְאַלְעַנְטִין אַיז גַּעַבְּלִיבָּן לִינְגָּן אַ דְּעַרְשָׂרָאָז קְעַנְגָּר, אַ צְעַטְוּמְלַטְעָר אַין פָּאַטְעָרָט בְּעַט, אָז נִשְׁטָמֵט גַּעַוְאָיָסָט וּזְאַם זַיִי הַאָבָן אָז זַיִן טַפְּטָן...

פָּוָן דַּעַמְּאָלָט אָז וּוּסָט ער נִשְׁטָמֵט וּזְאַם עַמְּטַבְּעָן מִיט זַיִן פָּאַטְעָר.

טראכט אפטמאָל וואַלענטין פֿון זַיִן פָּאַטָּער, פָּרָעַט זַיִךְ נַאֲךְ בַּיְּ דָעַר
מַאֲמַעַן, אַפְּבָּעַר זַיִ וּוֹלֵ אִים גַּאֲרַנִּישַׁטַּזְאָגָן, גַּאֲרַנִּישַׁטַּזְאָגָן מִידַּת
אוֹסְ שְׂטָעַנְדִּיקְ צַוְּ רַעַן דַּעַרְוָעָן.

הַאֲבָּן זַיִךְ אַוְוּקְגַּעַשְׁטָעַלְטַ מִיטַּאָמָּל אַזְוּלְכָּעַ פּוֹילְעַ, גַּעַנְצִידְיקָעַ.
רַעַגְנְדִּיקָעַ הַאַרְבְּסְטִיטָעָג. קַאֲפָּעַט אָן אוֹיפְּהָעַר פֿון דָעַר, פְּרִי, בַּיְּ אַיְּיךְ דָעַר
נַאֲכַט, קַוְמַט עַר אַהֲיַם, וְאַלְעַנְטִין, אַדְוָרְכְגַּעַשְׁטָעַר בַּיְּ צָוְם בַּיְּן, אַ צִּיִּ
טַעַרְנְדִּיקָעַר פֿון קָעַלְטַ אָן נַעַן.

מִיט אַ פָּאַרְקִילְטָעַר אָן חַיּוּרִיךְ-סְקִירְפְּנִידָקָעַר שְׁטִימַעַ רַוְּפַט עַר אִוְּסַ
דיּ לְעַצְטָעַ נִיעַסְן פֿון דִּי צִיּוֹנְגָּעָן, גַּלְיַיךְ אִין הַאֲלָדוּ בַּיְּ אִים הַאֲטַט זַיִךְ
אַיְּנְגָּעַר אַוְוּקְגַּעַשְׁטָעַלְטַ מִיט אַ טַּעַמְפָּעַר זַעַג אָן וְעַנְטַ אַ הַאֲרַטְן הַאֲלָן. — —
אָן נִיעַסְן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן אַיְּוֹגָן
שַׁאֲסַן אַ פָּאַרְיְמָטַן בְּאַנְדִּיט, וְוָסַם הַאֲטַט גַּעַהְיִיסְן מִיט אַ צְוָנָאָטָן „עַל פִּיבְּעָן“/
וְעַלְכָּעַר הַאֲטַט אַ שְׁטִיקְ צִיִּיט מִיט זַיִינָעַ דַּרְיִיסְטָעַ אַבְּעַרְפָּאָלָן אַנְגְּנוּוֹזָרְפָּן אַ
שְׁרַעַק אַוְיָף דִּי אַיְּנוֹזָאַיְּנְגָּעַר פֿון שְׁטָאָטָט.

שְׁרַיְוִיט וְאַלְעַנְטִין מִיט אַלְעַז בּוֹחָזָה:

— גַּעַרְהַגְּנָעַט דַּעַם בְּאַנְדִּיט „עַל פִּיבְּעָן“!

וְעַנְעַן מַעֲנַטְשָׁן נִיגְרִיךְ צַוְּ וּוֹיכָן, זַיִ אַזְוִי עַם אָיִזְ אַוְמְגַעְקְוָמָעַ דָעַר
שְׁרוּעַלְעַכְּבָּר בְּאַנְדִּיט, כָּאֲפָּן זַיִ דִּי צִיּוֹנְגָּעָן אָן לִיְעַנְגָּעָן, אָן בַּיְּ וְאַלְעַנְטָ
טִינְגָּעָן, אָיִזְ שְׁוִין דִּי רַעַכְטָעַ טַאַשְׁ פֿון דָעַר פְּיוֹשָׁאָטַעַ גַּעַשְׁוָאָלָן פֿון נִיקְלָס...
שְׁוִין לְאָגָן, לְאָגָן, אָזְ וְאַלְעַנְטִין הַאֲטַט נִישְׁטַ גַּעַהְאָטַט אַזְאָגְטָן טָאגְ: פֿון אַ
פָּרְגָּן מִיט צִיּוֹנְגָּעָן אָיִזְ אַיְּסַ נַאֲךְ עַטְלְכָּעַר פְּאַרְבְּלִיבָּן, וּוּטַ עַר זַיִ אַיְּיךְ
פָּאַרְקוֹיפָּן.

שְׁרַיְוִיט עַר שְׁוִין פֿון פְּרִיְיד נַאֲךְ הַעֲכָדָר אָן שְׁטָאַרְקָעַר :

— גַּעַרְהַגְּנָעַט דַּעַם בְּאַנְדִּיט „עַל פִּיבְּעָן“, גַּעַרְהַגְּנָעַט !

קִינְמָאָל אָיִזְ וְאַלְעַנְטִין נִישְׁטַ נִיגְרִיךְ צַוְּ קָקָן, וְוָסַם עַמְשַׁרְבְּטַ זַיִ
אָיִזְ דִּי צִיּוֹנְגָּעָן, אַפְּבָּעַר הַיִּנְטַ וּוֹילְטַ זַיִ אִים עַפְעַם גַּעַוּוֹאִיר וּוּוּרָן וְעַנְעַן
דַּעַם גַּעַשְׁאָסְעָנָעַם בְּאַנְדִּיט. לִיְעַנְגָּעָן הַאֲטַט עַר נִישְׁטַ קִיְּן צִיִּיט, אַפְּבָּעַר פָּאַקְקָן
דיּ בִּילְדָעָר, וּוּטַ עַר יָאָ.

אָזְ וְאַלְעַנְטִין הַאֲטַט גַּעַעַפְנָט אַ צִיּוֹנְגָּעָן אַ קָּוק גַּעַטְוֹן אַוְיָפְן בַּיְּלָךְ פֿון
דַּעַם דַּעַרְשָׁאָסְעָנָעַם בְּאַנְדִּיט, הַאֲטַט אִים גַּעַנוּמָעַ שְׁוִינְדָלָעַן פָּאָר דיּ אַיְּנָגָן אָן
דיּ רַעַשְׁטַ צִיּוֹנְגָּעָן הַאֲבָּן זַיִךְ אִים אַרְוִיכְגַּעַלְיִטְשַׁטְ פֿון אַונְטָעָרָן אַרְעָם —
סְאִיְזַ גַּעַוּעַן זַיִן פָּאַטָּער ...

פְּוֹנְקָטַ דיּ זַעַלְעַעַ אַיְּנָגָן, וְוָסַם הַאֲבָּן גַּעַקְוָקָט אַוְיָף אִים צָוְם לְעַצְטָן מַאֲלָ
דַּעַמְאָלָט בְּיִינְאָכָט, וְעוֹן דיּ פָּאַלְיִצְיִי הַאֲטַט אִים אַרְוִיכְגַּעַלְיִטְשַׁטְ פֿון שְׁטוּפָן, דיּ
זַעַלְבָּעַ אַיְּנָגָן — —

וְאַלְעַנְטִין הַאֲטַט נִישְׁטַ אַוְיָפְנְהַוְיִבְן דיּ צִיּוֹנְגָּעָן פֿון אַוְיָף דַּרְעָרָד, פֿון
גַּעַוּוֹאִינְהַיִיט הַאֲבָּן אִים דיּ פִּים גַּעַטְרָאָגָן עַרְנִיאַצְוָאָג. דיּ רַעַכְטָעַ טַאַשְׁ פֿון
דָעַר פְּיוֹשָׁאָטַעַ, וְזַאֲזַעַעַס גַּעַלְעָגָן דיּ נִיקְלָס. וְעַלְכָּעַר רַ'הַאֲטַט הַיִּנְטַ פָּאָרָ
דִּינְט אַ דָּאָגָק זַיִן פָּאַטָּערָם מְוִיטָם, אָיִזְ אִים גַּעַוּוֹאָרָן שְׁוּעָרָד אָן שְׁוּעָרָעָרָ.
אַ לְאָסְטַ אַ גַּאנְצָעַ, וְוָסַם וּוּטַ אִים דַּעַרְדְּיקָן ...

פָּרוֹזִיכְטִיקְ הַאַטְ עַר אַרְיִינְגְּנְעַשְׁטָעַלְטַ וַיֵּן הַאַטְ אֵין קַעְשָׁעַנְעַ אַגְּנָעַנְ
מַעַן אַ שְׁמַעַנְיַע מִיטַ נִיקְלָם אָוָן גַעֲנוּמָעַן זַיְ וַיְעַן וַאֲרַפְן אַרְזָם זַיְ אַוִּיפְ
דַעַר עַרְ...
אָזְ דַי קַעְשָׁעַנְעַ אַיְ שְׁוִין פּוֹסְטַ גַעֲוָעַן הַאַטְ עַר זַיְ אַוִּיפְ
אַ נַאֲסָעַר בְּאַנְקַ פָוַן דַעַר פְּלָאַסְעַ אָוָן גַעֲנוּמָעַן גַלְאַצְנָן אַוִּיפְ דַי פָאַרְוּאַלְקָנְטָעַ
מַרְהַ-שְׁחָוָרָה הַיְמָלָעַן.
פָוַן צִוְיַת צַו צִוְיַת הַאַפְנָן דַעֲרַגְרִיכְטַ צַו זַיְנָע אַוִּירָן דַי אַוִּיפְגְּנָעַשְׁרִיְעַן
פָוַן זַיְנָע חֲבָרִים וּוְאַסְמַהְ הַאַפְנָן פָאַרְקִיְפְטַ צִוְיַתְוְנָגָעַן אַוִּיפְ יַעֲנָעַר זַיְתַ פְּלָאַסְעַ
— דַעֲרַשָּׁאַמְן דַעַם בְּאַנְדִים „עַל-פִּיבָעַ“, דַעֲרַשָּׁאַמְן!

לו צען סענט — פֿאָרֶט מַעַן נִישְׁתָּ

ער דירעקטאר, דער בעלהביה פון אלע אונטער-ערד-באנגען,
איו געקומען צופארן אויש פון ענגלאנד: אַ יומְגָעָר, גַע
לערנטער אַיגּוּשְׁעַנְיָר.

האט ער, דער דירעקטאר, אַיסְגַּעַלְוָרט אַ קְלָגָעָ מאַ
שְׁינַקָּע אַזְעַלְכָּע, אַז צְפָאָרֶן זַאֲלָמָעָ נִישְׁתָּ דָאָרְפָּן קִיְּפָן
קִיְּן בִּילְעָטָן.

בי דעם דורךנאגן פון יעדער סטאנציע האט ער אַיזְגַּעַלְשְׁטָעלְט אַזָּא
מאַשְׁינְקָע, אַזְאָזָע וּזְאָרְפָּט עַמְּיַין אַריִין צָעַן סֻעַּט, עַפְנָט זַיךְ אַ טִּרְעָלָע,

אַז נַאֲר אַיִּין מַעַנְטָשׁ זַאֲלָקָעָן דַעַט דִּירְעַקְטָאָר, קִיְּנַמָּאָל האט אַזְסָקְעָד
קִיְּנַעָּר האט נִישְׁתָּ גַּעַקְעַט דַעַט דִּירְעַקְטָאָר, קִיְּנַמָּאָל אַזְסָקְעָד
נִישְׁתָּ גַּעַזְעָן, וּזְיַיל גַּאנְצָע טַעַג זַיְצָט ער בי זַיךְ אַיִּין שְׁטוּב אַזְאָרְבָּעָט,

לערנט אַזְאָן טְרָאָכְט נַאֲךְ, וּזְיַיל אַזְוֵי אַוְסְצָוְקָלָעָן נַיְעָ, קְלָגָעָ מאַשְׁינְקָע.
איַיְנַמָּאָל פְּאָרְגָּכְט, נַאֲךְ אַגְּנַצְעָן טָאגְ אַרְבָּעָט, אַזְאָזָע דִּירְעַקְטָאָר,
אַרוֹדִים פון שְׁטוּב זַיךְ אַבְּסָל דִּזְרָכְצִישְׁפָאָצִירָן, גַּעַטְרָאָכְט האט ער, נִישְׁתָּ נַיְעָ
וּזְיַיטָה, האט ער דִּעְרְיַבְעָר גַּאֲרְנִישְׁטָט גַּעַנוֹמָעָן מִיטָה זַיךְ: נִישְׁתָּ דַעַט הַוִּיכָּבָד
שְׁוֹזְאָרְצָן צִילְיָנְדָעָר, נִישְׁתָּ דִי הַעַנְטְּשָׁקָעָם פון וּוֹיְקָן לְעַדְעָר, נִישְׁתָּ דַעַט שְׁטָעָה,
מִיטָן גַּאֲלָדָעָנָעָם רִיְּפָל, וּזְאָזָע אַזְוֵי אַוְסְצָוְקָרִיצָט זַיְעָ נַאֲמָעָן, אַזְאָן אַפְּלִיְּוָן נִישְׁתָּ
דַעַט טִיסְטָעָר מִיטָה גַּעַלְטָה האט ער מִיטְגָּעָנְמָעָן: אַט אַזְעָן וּזְיַיל ער אַזְאָר גַּעַנְגָּעָן
אוֹזָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן, אַזְאָזָע זַיךְ אַזְוֵי גַּעַנְגָּעָן.

פֿאָרְטְּרָאָכְט אַזְאָן פְּאָרְמָזָחָט גִּימְטָעָר דִּירְעַקְטָאָר פון אַיִּין קוּזְאָדָרָע צַו
דַעַט צְוּוִיתָעָר, בַּיְוָעָ ער אַזְאָרְקָרָבָן אַזְאָזָע וּזְיַיטָה גַּעַנְגָּט פון שְׁטָטָטָט.
זַיְעָן ער האט זַיךְ גַּעַבְאָפָט, אַזְאָזָע אַזְיַין שְׁוִין זַיךְ זַיְעָן שְׁטוּבָה, האט
ער גַּעַוְאָלָט אַרְאָפְּנִין צַו דַעַט אַונְטָעָר-ערְד-בָּאָן אַזְאָהִימְפָּאָרָן, וּזְעָרָט ער
עַרְשָׁת גַּעַוְאָיָה, אַזְאָזָע האט נִישְׁתָּ קִיְּן גַּעַלְטָה בי זַיךְ, צַוְמָאָל קִיְּן צָעַן סֻעַּט
אוֹזָקָן נִישְׁתָּ... אַזְאָזָע מִאַשְׁינְקָע, וּזְעַלְכָּע ער אַלְיַין האט צַוְנָעָטְרָאָכְט, וּזְעַט אַזְסָקְעָד
נִישְׁתָּ דִּוְרְכָלָאָזָן...

געַטָּט ער קְלָאָפָן, רִיְּפָקָן, אַבְּעָר דִי מִאַשְׁינְקָע מַאֲכָט זַיךְ נִישְׁתָּ וּזְיַיטָה:
— אַזְאָזָע האט נִישְׁתָּ קִיְּן צָעַן סֻעַּט — פֿאָרֶט מַעַן נִישְׁתָּ, שְׁטוּבָה
פון דְּרוּוִיסָן...

אוֹזָן פון אלע וּזְיַיטָן שְׁטוּבָה זַיךְ. מַעַנְטָשָׁן מִיטָה גַּעַנְגָּרָע סֻעַּטָן אַזְאָזָע דִי הַעַנְטָה,
זַוְאָרָפָן אַרְיִין אַזְאָזָע נִיְין אַדוֹרָה, אַזְאָזָע דִּירְעַקְטָאָר פון אלע אַונְטָעָר-ערְד-

באנען אין שטאט. שטיט ווי א גולם... פאַרדעריסט עם אים. אַפְּער ער ווֹויסט. נישט וואָס ער זאל פֿאן.

נימט ערד צו איזינעם אונז בעט זיך בי אים :
— איך בין דער דירעקטאָר פון אלע אונטערערוד-באנען, וווערטט אריין

פָּאָר מִיר צְעַן סְעַנְט אַיְן דָּעַר מַאֲשִׁיגְנָקָע, אַיְך וּוּלְ צְוִירִיק אַפְּגַּנְבָּעָן.
לְאַכְּבָת יַעֲנָדָר פָּוֹן אִים, עַד מִינְיָנָט אֶזְסָאֵי עַפְּעָם אַשְׁוֹטָה, אַמְשֻׁגְעָנָעָר.
נִיְמַט עַד צָו אַ צְוִוִּיתָן, אַ דְּרִיטָן, אַ זְּיַבְּעָטָן, וּוַיְלַ אִים קִינְגָּרָד נִישְׁטָ
נְלִוְיָבָן, אַלְעַ לְאַכְּנָן פָּוֹן אִים אַונְן הַאַלְטָן אִים פָּאָר אַמְשֻׁגְעָנָעָם.

פָּרְדָּרִיסֶט עִם אַיִם נָּאֵךְ מֵעַר פָּאֵר דָּעֵר הַזְּפָה. שְׁטוּלָת עַד זַיְד אַזְוֹעַק
פָּאֵר דָּעֵר מַאֲשִׁינָּקָע אָזְן שְׁרִירִים שְׂוִין אַזְן פָּעֵם:

— איך בין דער ניער דירעקטאר פון אלע אנטערעד-באנען אין שטאטן!
או איז וויל, וועל איך קיינעם נישט לאזונ פארן!

— זוּרְט אַ גָּדְעָנָג אָוֹן אַ גָּלְעָכְטָעָר.
— וּוֹאָרְפְּט אַרוֹסִים פָּוּן דָּגָנָעָן דָּעַם מְשׁוֹגָעָנָעָם דִּירָעְקָטָאָר! זָוָרְפְּט אַיִּס

ארוים! — הערן זיך געשריען פון אלע זייטן.
זוי האבן אים טאכע ארויסגעוואָרפן.

ג'ויט ער אויפּ-דעָר גַּטְמָס אַ-מִּידָּעָה, אַ-בִּיאָזָעָה, מִיטּ צְשֹׁוֵי-בְּעֶרֶתּ הַאֲרָן אָוֹן
אַ-מְהֻנָּה קִינְדָּעָר לְוִיפָּן אִים נָאָר, רִיאִצְנָן זַיְדָן מִיטּ אִים, לְאָכְן אָוֹן שְׁרִיעָן :

- אז מ'האט נישט קיין צען שענט, גויט מען צופס...
- מיד ווילן אויך פארן, אבער די מאשינקע לאזוט נישט...

— אָטֶן גִּיְיט דַּעַר דִּירַעַקְטָאָר פּוֹן אַלְעָ אָונְגְטָעַרְעַד־בָּגָנָעַן, מַאֲכָתָ אַ וְעַגְגָּעַן
פָּאָר אִים ! ..

— והר וויל אים פָּאָרְגָּן צַעַן סְעַנְתָּן, חברה? !
לְאָכֵן חברה און שטיפֶּן...

שפרינט אונטער אײַנער פון דער חברה אָן רוימט אַיִין דעם צעטומלטן
דערקטאָר אַסְׂד אַויפֿן אַויעֶר. אַסְׂד פון וועלכּן אלֻ וווײַסּן שׂוֹין:

— העורט נאר! דארט בי דער מאשינקע, וואו מען זוארפט אריין די צענער סענטן, קען מען פון אונטן ארום דורכקריבן, ווען קיינער זעם נישט...

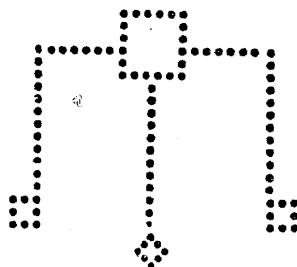
מיר טווען אויך איזו...
שמייכלט ער, דעד דידיעקטאָר, ווייזט אוים, אָז עס געפֿעלט אַיס דער

פלאן. שארט ער זיך פָּאוֹזָלִינְקָע் צו דער ערסטער סטאנציג. און חברה ?^{אונ} אים נישט אַראָפּ פֿון אוֹיג.

אָט שְׁמִיטַת עַד שְׂוִין אָנוֹטֵן בַּיָּם סָפֶעַ דּוֹרְכְּגָנָן. אִיצְטַ פּוֹזָאָוֶס עַד
נִישְׁטַ מַעַר דֵי מַאֲשִׁינָּקָע, צַי וּוֹעַט אִים דּוֹרְכְּלָאָזָן. נַאֲרַ קָוְקַט זַיְד גַּט אַרְוּסָה

אוף אָלַע וַיַּטֵּן שטיען חברה און קוֹן זיך אַיִן צו זייןע בְּזִוְעָנֶנֶגֶע אַזְמִיקָן זיך

וועיפן שווין חברה אליאן זואם זוי האבן איזט צו טונ. שלעפן זוי אים
ביי א פום און שרוייען:
— מ'טאָר נישט! מ'טאָר נישט! אט דא איז געשרייבן פון נייעם די-
רעקטאָר, אzo ווער עס וועט קרייכן דורך אונטן אָרוּם, וועט באָצָלָן אַשְׁטְרָאָפָּן.
אַהֲרָבָּע שְׁטְרָאָפָּן...
אויף דער וואָנט הענgett טאָקע אֹזָא טָאוּלָה, אָן עָרָ דָּעַרְמָאָנָט זַיְדָנָט,
אוּר אליאן האט אִם אַגְּנָעָשְׂרִיבָן אָן גַּעַהַיִּין אָוּמָעָטָם צַעְקָלָעָפָן אַזְׁוּלְכָע
אוּפְּשָׁרְיְפָטָן...
לייגט אַיִּין הַעֲלָפָט דִּירַעַקְטָאָר פָּוּן יַעֲנָרָזִיטָטָמָקָע אָן דֵּי צְוַיְיָתָע
הַעֲלָפָט פָּוּן דָּעָרָזִיטָטָמָקָע עַפְּעָם אַיִּין דָּעָרָשְׁטִילָזָן:
— אַיךְ אַלְיַין בֵּין דָּאָךְ דָּעָרָ דִּירַעַקְטָאָר, אַיךְ מָעָגָן, דָּעָרָ דִּירַעַקְטָאָר פָּוּן
אַלְעָ אַונְטָעַרְעַד־בָּאָנוּן...
ווערט ערשות אוּפְּסָנִי אַחֲרָא, אַגְּלָעַכְּטָעָר...
קָוְמָעָן טָעַנְטָשָׁן פָּוּן אַלְעָ זַיְתָן אָן לָאָכָן, צַעַשְׁטָן זַיְדָ פָּוּן גַּעַן
לְעַכְּטָעָר פָּוּן דָּעָם נָאָרִישָׁן דִּירַעַקְטָאָר...
אַיִּין דָּעָרָ גַּאנְצָאָר שְׁטָאָטָט האט מָעָן שְׁוֹין גַּעַוְאָסָט דָּעַרְפָּוּן. אַיךְ זַיְינָע
איַיְגָעָנָעָ קִינְדָּעָר, דֵּי קִינְדָּעָר פָּוּן דִּירַעַקְטָאָר, זַעַנָּעָן אַהֲןָ גַּעַקְוּמָעָן אַיִּין
גַּעַהַאַלְפָן לָאָכָן...
זַיְיָ האָבָן אִם נִישְׁטָט דָּעַרְקָעָנָט, נִישְׁטָט דָּעַרְקָעָנָט דָּעָם טָאָטָן זַיְיָרָן... זַיְיָ
אַמְשָׁגָעָנָה, האט עָרָ שְׁוֹין אִיצְטָ אַוְיְגָעָזָעָן...
אָן דָּעָרָ דִּירַעַקְטָאָר — אָן אַוְיְסָגָעָלְאַכְּטָעָר אָן אַוְיְסָגָעָפְּיְפָטָעָר, אַיִּוֹ גַּעַן
שְׁטָמָעָן אַפְּאַרְשָׁעַמְטָעָה, אַצְּעַטְוּמָלְטָעָר אָן אַוְמְבָאַהָאַלְפָעָנָעָר אָן אַבְּיְזָעָר
אָן אַצְּרָנְזִיךְעָר — דֵּי גַּאנְצָעָ וּוּלְטָ וּוּלְטָ עָר אִיצְטָ צְדִירִיסָן, צַעְקוּוּעַטָּשָׁט
מִיטָּ זַיְינָעָ לְאַגְּנָעָ אַוְמְבָאַהָאַלְפָעָנָעָה הענָט. דָּעָרָ קְלוּנָעָר אָן שְׁטָעַנְדִּיקָ רְזָאִי
קָעָר — דָּעָה אַמְתָּעָר דִּירַעַקְטָאָר פָּוּן אַלְעָ אַונְטָעַרְעַד־בָּאָנוּן...
אַרְהָמָנָה גַּעַוְוָעָן צַוְּקוּן אוּפָ אִים!

אַ חַלּוֹם פָּנוּ אַ שׂוֹרְפּוֹצָעַ...

יִסְמֵט דַּי פְּלָאַסְעַ : "אַנְפָעַ", "טְרָעַעַ", צַי גַּאֲרַ "קִינְפָעַ" —
וּוְאַסְמֵט אַיְזַן דַּעַן דַּעַר אָונְטָעַרְשָׁהִיד ? מַעֲנְטָשִׁין אַוְיַף דַּעַר
פְּלָאַסְעַ אַיְזַן דַּא אַסְךְ . אַבְּעַר קִינְנָעַר קָוָמַט נִישְׁתַּפְעַן
זַיְךְ דַּי שַׁיְנַן . זַיְצַט זַיְךְ דַּעַר שׂוֹרְפּוֹצָעַ אַיְזַן אַוְיַף אַ
קָעַסְטָלַן . שְׁוֹיְגַנְטַן , אַזְן וּוְאַרְטַן גַּעַזְוְלִידִיק פָּאַר דַּעַר סִיר פָּנוּ
אַ רִיכְן רַעַסְטָאַרְאַן — אַ הַונְגְּעַרְיִקְעַר .

דַּי וּוְאַסְמֵט אַרְטָוִים פָּנוּ רַעַסְטָאַרְאַן וּעַגְעַן אַגְּנַעַגְעַסְעַן . זַאַטְעַ — בָּאַ
מַעֲרְקָן אִים נִישְׁתַּפְעַן : זַיְיַ וּוְיַשְׁן זַיְךְ אַפְּ דַּי לִיפְנַן , פַּאַרְקָנְעַפְלָעַן זַיְךְ דַּי בָּאַנְטָלַעַן,
אוּ עַס זַאַלְקִינְנָעַר נִישְׁתַּפְעַן אַוְיַף . זַיְיַ אַזְן הַאֲפָן גַּעַגְעַמְן אַזְן נִיְעַן
זַיְךְ זַיְיעַר וּעַגְמַס ...

אַזְן דַּעַר מַגְן אַיְזַן אַזְעַט פַּאַרְשָׁלָאַפְעַנְעַר אַזְן פּוֹיְלָעַר . עַס אַיְזַן נַאֲכַ-
מִיטִיק אַיְזַן זַוְן וּוְיל נִישְׁתַּפְעַט אַוְיִפְשְׁטִיַּן , זַיְוְל נִישְׁתַּפְעַט : וּוְאַסְמֵט קָעַן מַעַן דַּעַן אִיר
טוֹן , אַזְעַט קִינְנָעַר הַאֲטַמְנַת נִישְׁתַּפְעַט קִיְיַן דַּעַה אַיְבָעַר אִיר ? שְׁטַעַט זַיְאַלְעַע
אַרְטָוִים דַעַס קָאַפְעַט פָּנוּ אָונְטָעַר דַי וּוּיְסַע . פּוּבִיקַע וּזְאַלְקַן-קִישְׁנַם , קָוְקַט זַיְךְ גַּוְטַע
אַרְטָוִים מִיטַ אַזְעַלְכַע רַוְיְטַע , נִישְׁתַּפְעַט אַוְיִנְגַע-שְׁטָרָאַלְן , טַרְאַבְטַע אַ
זַיְיעַלְעַע אַזְן בָּאַהָאַלְט זַיְךְ צְרוּיקַע , נַוְרַעַט זַיְיַ אַזְעַט אַזְעַט אַזְעַט
צַעַקְנוּיְדָעַרְטַן בְּעַטְנָעַוְאַנְט , וּוְאַס אַיְזַן זַיְיַ אַזְעַט אַזְעַט אַזְעַט ...
וּוְעַרְט וּוְאַס אַמְּטַל טַוְנְקָעַלְעַר אַזְן דַעַר וּמַגְעַר בְּיַיְסָהָאַרְצָן נַאֲגַט . צַוְפַט
אַזְן דַעַר קָאַפְעַט טַרְאַבְטַע אַזְעַלְכַע נַאֲרִישְׁקִיְטַן פָּנוּ זַיְךְ אַלְיַוְן :

— אַה , וּוְ גַּוְטַע וּוְאַלְטַע גַּוְוְיַען . זַעַנְעַן דַי בְּוִימָעַר פָּנוּ פְּלָאַסְעַ זַאַלְן
אַיְן אַגְּנַעַטְן אַיְן שׂוֹאַרְצָע , צַי גַּעַלְעַע שַׁיְךְ ... וּוְ גַּוְטַע ! — —

אַזְעַט שְׁלַעַכְטָעַר , פַּאַסְקִידָעַר טַגְן הַיְינְטַן ... אַוְיַף דַי מַאֲרַסְטָאַרְנַע וּמַעַנְטַע פָּנוּ
דַי גַּעַשְׁעַפְטַן אַיְזַן אַוְיַף דַי דַעַכְעַר אַרְטָוִם דַעַר פְּלָאַסְעַ בְּרַעַנְעַן שַׁיְוַן אַלְעַרְלַי
פְּאַרְבִּיקַע לְעַמְפָלְעַד — פָּנוּ דַי דַעַקְלָאַמְעַם . צַיְנַדְן אַזְן פַּאַרְלָעַשְׁן זַיְךְ פָּנוּ זַיְךְ
זַעַלְפַטְטַן . אַזְן דַרְיוִיעַן זַיְךְ אַרְטָוִם אַרְטָאַרְטַן , וּוְיַי אַבְלַיְעַן — פַּאַרְקוּקַט
זַיְךְ דַעַר שׂוֹרְפּוֹצָעַ אַוְיַף זַיְיַ , צַיְלַט זַיְיַ אַזְן צַיְלַט . אַזְן פַּאַרְגַעַסְטַן . אַזְן עַר
הַאֲטַנְאַךְ הַיְינְטַן גַּאֲרִינְשַׁטְן גַּעַגְעַסְעַס ...

נַאֲר אַט נִיסְטַן וּוְעַר מִטְמַרְעַן , גַּיְסַטְן . אַזְן מַעַנְטָשִׁין פָּנוּ אַלְעַע זַיְיטַן לִיְפַן
גַּעַוְוַאְיַר וּוְעַרְן . שְׁטוֹפַן זַיְיַ אַזְן וּוְיַיְמַן נִישְׁתַּפְעַט וּוְאַגְּ . לִוְיַפְטַן וּוְעַר צַוְמַן
"סַוְבְּטַעַרְגַּעַעַ", אַנְדָעַרְעַן צַוְדַיְעַן טַרְאַמְּטוֹאַיְעַן .

וזער האט זיך דאס צעווינט איזו הוויך אויפֿן קָוֵל, אָז דַי טְרָעָרְן קְלִינְגָּן
אווש אויפֿן הארטן אַסְפָּאַלְט אָזֶן אויףִּיך דַי דָּעָכָרְה, וְזַעַר דָּס?

— נַיְינָ, קִינְנָעָר וּוַיְוַנְט נִשְׁתָּחָ, דָּס וּוַיְוַיְזָט זַיך אִים נַאֲר אַזְוֵי אוֹים, דָּס
הָאָט זַיך פְּלוֹצִים אַזְוֵי צָעַרְעָנָט אָזֶן מַעֲנְטָשָׂן לְוִיפֿן אַוִּיסְפָּאַהָאַלְטָן זַיך פָּוּן רָעָנָן.
וּוַיְיַסְט עַר שְׂוִין אִיצְט אַוְיֵף וּכְבָרְה, אָז עַמ אַיְזָבְחָנָס זַיְינָן זַיְצָן. וּוְעַלְכָּר
מַשְׂזָגְעָנָעָר וּוְעַט זַיך אַיְזָן אַסְגָּרְעָנָן אַזְוַעְקָשְׁתָּעָלָן אַיְזָנָס צַו פָּזָן זַיך דַי
שַׁיך? עַר וּוַיְיַסְט עַמ גָּוָתָ, אַבְעָר עַמ וּוְיַיְלָזְיך נִשְׁתָּמָאַפְּשָׂטִין. וּזְאָס אַרְטָ
אִים דָּעָן, אָז עַמ רָעָנָט — זַאל דָעָנָעָן, אָז עַר וּוְיַצְט זַיך סִיְזָזִי אַגְּטָעָר אַ
בָּאַלְקָאָן אָזֶן עַמ רָעָנָט נִשְׁתָּמָאַפְּשָׂט אַוְיֵף אִים, נַאֲר עַמ שְׁפָרִיצְט בְּלֹוי...
רָוקְט עַר זַיך נַאֲך בְּעַסְעָר צַו דָּעָר וּוְאַנְטָן צַו, וּוְיַצְט עַר אִיצְט פּוֹנְקָט
אַנְטָקָעָנָאַיְבָּעָר דָּעָם אַוְיַטְאַמְּטִישָׂן-בָּפָּרָ. אַלְעָס וּוְעַט מַעַן פּוֹנְדָאַנְעָן, אִיצְט
איְזָעָר פּוֹל מִיטָּמָעָנָשָׂן, וּוְעַט מַעַן נִשְׁתָּמָאַפְּשָׂט דָּס אַרְטָ, וּוְאָזָעָס זַיך דַי
קָאַפְּסִירִין, אַבְעָר דָּעָם קְרָאָן, וּוְאָזָעָס וּוְאַרְפָּט אַרְיָין צַעַן סְעַנְטָ אַוְיֵף אַ
„קָאַפְּעַ-קָאַן-לְעַטְשָׁע“ — וּוְעַט זַיך יָאָ; אַט בַּיְמָסְפָּטָע עַק אַיְזָעָר, אַיְזָעָר אַ
פִּינְסְטָעָר וּוְאַלְטָעָר צַו אִים גַּעַטְרָאָפָּן...
וּוְיַל עַר שְׂוִין אַבְעָר בְּעַסְעָר אַזְוֵי זַיְצָן אָזֶן וּוְאַרְטָן אַוְיֵף גַּאֲרְנִישָׂט, קָוָן
אוֹיֵף דַי טְוִיזְוָנָטָעָר קָאַלְוָרָטָעָלָעָה, וּזְאָס לְעַשָּׂן אָזֶן צִינְדוֹן זַיך אַז אַוְיַהָעָר
אָזֶן שְׁפִיגְלָעָן זַיך אַפְּ אוֹיֵף נַאֲסָן אַסְפָּאַלְטָ, וּנְעַנְעַן שְׂוִין דַי „סְפָאַטְיוֹשָׁעָם“
זַיְנָעָז דָוְרָכָגְעָנָעָצָט — אַיְזָעָס אַלְעָז אַיְינָס, נַאֲר אַט אַט אַז אַגְּטָעָרָן הָאַרְצָן
פִּילְטָעָר אַזְוָאַבְקִיָּט, אַחֲלָזָה, אַחֲלָזָה, אַט מִידְקִיָּט אַזָּט — אַזְוֵשׁ עַמ שְׁוַיְינְדָלָט
פָּאָר דַי אַוְיָגָן — אָזֶן אַט, אַט — — —

נַאֲר פָּאַרְזָוָס אַיְזָעָס עַבְעָם פְּלוֹצִים אַזְוֵי גַּעַרְעָנָג אָזֶן גַּעַשְׁטָוִים גַּעַזְוִזָּרָן?
די גַּאֲנָצָע פְּלָאַסְעָ פָּזָן עַק בַּיְזָע, אַיְזָעָס אַיְבָּעָרְפָּוָלָט מִיטָּמָעָנָשָׂן,
אַזְוֵי גַּעַרְעָנָג, אָזֶן עַר וּוְיַצְט אַוְיֵף אַסְפָּאַלְטָ, וּנְעַנְעַן שְׂוִין דַי „סְפָאַטְיוֹשָׁעָם“
שְׁטִיטִית אַיְזָעָס סְפָּטָעָמָט פָּזָן דָעָר פְּלָאַסְעָ אָזֶן עַר אַיְנָעָר אַלְיָין פְּזַצְט אַלְעָטָעָן
די שַׁיך... שְׁטָעָלָן זַיך זַיך, די מַעֲנְטָשָׂן אַיְזָעָס אַזְוָהָתָ לְאַגְּנָעָ, לְאַגְּנָעָ, אָזֶן עַר
פָּזָצָט אָזֶן פָּזָצָט, אַרְיִיבָּמִיטָן בְּעַרְשָׁטָל, אַשְׁמִיר — אָזֶן עַמ גַּלְאַנְצָן, פִּינְקָלָן,
שְׂוִין דַי שַׁיך, וּוּאַפְּ שְׁפִיגָּלָן. נְיַעַן שְׂוִין טְוִיזְוָנָטָעָר מַעֲנְטָשָׂן אַיְזָעָס אַפְּגָעָנְפִּיצְטָעָן
בְּלָאַנְקָעָנְדִיקָּעָ שַׁיך, אַזְוָלָבָעָ צְוָרְפִּידְעָנָעָ, פְּרִילְעָכָעָ, לְסְטִיקָעָ זַיְנָעָן יַיְיָ הַיְיָמָן
אוֹזֶן דַי זַוְנִינְט — אַחֲלָזָה, אַחֲלָזָה!

זַיְנָעָן שְׂוִין אַלְעָז וּיְנָעָז מַאֲגָשָׂן אַגְּנָעָשָׂטָאָפָּט מִיטָּנִיקָל, לְיִגְּטָעָר שְׂוִין, אַט
אַיְבָּרִיקָע אַיְזָעָס אַבְלָעָד פָּזָן נַאֲפָט — אַיְזָעָס זַיך שְׂוִין פּוֹל, פּוֹל, אָזֶן פָּזָן
דָאַרְטָמִיט דָעָר אַגְּטָעָרְרָדְבָּזָן קְוָמָעָן נַאֲך, נַאֲך מַעֲנְטָשָׂן, פָּזָן אַגְּמָעָטָם, פָּזָן
דָעָר גַּאֲנָצָעָר וּוְעַלְטָ קְוָמָעָן זַיך אַזְוָהָתָ פָּעָט זַיך מַטָּטָרָן:

— האָפָר רְחַמְנָתָ אַוְיֵף אַנוֹ אָזֶן פָּזָן אַזְוֵי אַפְּ דַי שַׁיך! אַוְיֵף מִיר זַוְילָן
זַיְינָן פְּרִילְעָכָעָ, אַוְיֵף מִיר...

הָאָט עַר אַוְיֵף זַיך רְחַמְנָתָ אַלְעָז, אַלְעָז בַּיְזָע אַיְינָעָם, די גַּאֲנָצָע וּוְעַלְטָ
וּוְעַט בְּאַלְדָן גַּיְינָן אַיְזָעָס גַּלְאַנְצִיקָע שַׁיך, אַלְעָז, אַלְעָז — עַר אַלְיָין אַוְיֵף, עַר אַוְיֵף
די מַאֲסָטָע וּוְעַט אִים קוֹיְפָן אַפְּאָר גַּעַלְעָ שַׁיך, אַט אַזְוָלָבָעָ, וּוּיְנָעָרָהָהָט...
גַּאֲר אַיְזָעָס מִינְוָטָקָעָלָע, אַר גַּעַלְעָ, עַר וּוְעַט נַאֲר אַהֲיְמָטָרָאָגָן דָאָס גַּעַלְטָ דָעָר

מאמען און ברענגען פאמאדע. אַ גַּרוֹמֶעֶן שָׁאכְתָּל פָּאַמְּאָדָע, עַם זָאַל סְטוּיָעַן
פָּאַר אַלְעַ, פָּאַר אַלְעַ, פָּאַר אִים אֹויֵךְ... שְׁלַעַפֶּט עַר שְׂוִין דָּאַס גַּאנְצָע גַּעַלְתַּ
דָּעַר מַאֲמָעַן אַונְ קְוִימַ, קְוִימַ, וּזְאַס עַר דַּעֲרַשְׁלַעַפֶּט. וּזְעַרְשַׁ דָּאַס גַּעַלְתַּ
אַמְּאָל שְׁוּעָרָעָר, שְׁוּעָרָעָר, מִיטַּן גַּאנְצָע פֹּזֶח שְׁלַעַפֶּט עַר אַונְ שְׁלַעַפֶּט, וּוּ אַ
פָּעָרְד אַ שְׁטָאָרָקָט, נַאֲר עַם שְׁטַעַכְתַּ אָזְוִי — אִין דַּי פִּים, שְׁטַעַכְתַּ ! שְׁטַעַכְתַּ !

— — — — —
אוֹ עַר הָאָט זַיְךְ אַוְיְפָגְעַכְאָפֶט, הָאָט עַר גַּאֲרְנִישַׁט גַּעַוְאָסְט, וּזְאוֹ עַר גַּעַיְ
פִּינְט זַיְךְ, אַונְ פַּזְן וּוְאַנְעַן עַר קוֹמֶט אַהֲרֹן, אַונְ שְׁפִיטָאָל אַרְיַין, גַּאֲרְנִישַׁט
הָאָט עַר גַּעַדְעַנְקָט ...

די שטאט — אַ שְׂטִינְגָּ...

יינט ווענען אלע אויעקגענאנגען און יאנקעלע או געליבן
אליאין און שטוב מיט דער פארבענדאושירטער, קראנקער
פום זייןער.

עם איז שווין עטלעכע הדשים, ווי יאנקעלע האט באַ
קומען אַ שטארקן קלאָפֿ אַין פום. ווען ער האט זיך אַנגע
האנגען אַין אַ פָּאָרְנְּדִיקָּן טראָמוֹתֿ, האט ער אַ קְּרָאָנְּקָּע
פום. דאַקְּטוֹרִים זאגַן, אוּס ווּס אַיס גָּרְנִישָׁטָן זַיִן, אַבְּעָר אַיס טּוֹטֿ דָּעַר
זַיִלֿ וְזַיִן, אַין נַאֲךְ וְזַיִן! אַין דַּי פָּוּס אַלְיאַין, פָּוּן זַיִן אַזְוִי לְאַגְּנָגְגָן בָּגְנְדוֹאַשְׁוּרְטָן
אוּ גַּעַזְאָרָן אַיְנְגַּעַטְרִיקָּטָן אַין אוּסְגַּעַדְאָרָט וְזַיִן אַ שְׂטַעַקְעָלָעָן. אַרְזְמְגִין אַין
שטוב — נִיְשָׁטָן ער, אַבְּעָר אַין דָּרוֹיְסָן — נִיְשָׁטָן.

אַזְאָט טְרוּיְעִירִיקָּעָר אַין דָּעַרְשָׁלָגְעַנְעָר אַין ער, יאנקעלע!
אַרט אַיס גָּרְנִישָׁטָן. ווּס ער אַיִן אַלְיאַין גַּעַלְבִּין אַין שְׂטָבוֹ. אַט אַוְיָחָד
ער אַונְטְּעַרְשְׁטָעָר פָּאַלְיִצְעָן אַיִן קְרָעַדְעָנִין שְׂטִימָטָן דָּעַר סָאָק מִיט גָּאָר גַּוְעָט
זַאֲכָן, אַבְּעָר עַס גַּעַטְמָט אַיס נִיְשָׁטָן קִיְּין הַשְּׁקָה, עַס צִיטָן נִיְשָׁטָן.

דָּאָסְגְּלִיכְּן מִיט דָּעַר שְׂוּוּסְטָעָרָם שְׂוּפְלָאָד מִיט זַאֲכָן, וּוּלְבָעָר שְׂטִימָטָן
אַוְיָחָד דָּעַר הַעֲלָפְטָן אַפְּנָן — נִיְשָׁטָן ער קוֹקָט אַהֲזָן אַפְּיָלוֹן.
גָּרְנִישָׁטָן גַּעַפְעָלָט אַים, גָּרְנִישָׁטָן אַינְטְּרָעָסְרָט אַים לְעַצְטָנָם. ער האט

שַׁוְיִן בָּאָלְדָּן פָּאָרְנְּגָּסְטָן זַיִן דַּי גָּאָס וְזַטְמָאָס.
אַיִן אַנְהָוִיבָּה, ווענען נַאֲךְ גַּעַקְעָמָעָן צַו אַיס עַטְלָעָכָעָה הַבָּרוּם, האַבָּן זַיִן
אַיס דָּעַרְצִיְּלָטָן, אַבְּעָר לְעַצְטָנָם קְוּמָעָן זַיִן שְׂוִין נִיְשָׁטָן מַעַד, זַיִן האַבָּן פָּאָרָן
גַּעַסְעָן אַין אַיִם...

זַיִצְטָן ער אַ שְׁעָה, צַוְיָה, דָּרְיִי אַוְיָחָד דָּעַר אַנְלָעָן-שְׁטָוֵיל, קוֹקָט, גַּלְאָצְטָם אַין
טוּנְקָעָלָן צִימָעָר אַרְיָהָן, אַיִן בָּאַטְּרָאָכְטָן דַּי גַּעַוְיִקְבָּן אַיִן פָּלָאנְצְוָנְגָעָן, ווּס
וענען צְעַשְׁטָעָלָט אַין שְׂטָבוֹ. אַוְן וּוּאַקְסָן אַרְיוֹסָם פָּזָן גַּאַפְּטָ-בְּלָעָן אַיִן פָּזָן אַפְּ...
גַּעַנוֹצְטָעָן, פָּאַרְזְּשָׁאָוּעָרָטָן טְעַפְּלָעָד אַן אוּעָרָן...

אַ וְוּאַנְדָּעָרְלָעָכָעָן זַאֲךְ! זַיְנָט יָאנְקָעָלָעָן אַיִן קְרָאָנָק אַוְיָחָד דָּעַר פּוֹס אַיִן
קָעָן נִיְשָׁטָן זַיִן אַיִן גָּאָס וְזַיִן פְּרִיעָה. פָּאַרְגָּעָטָמָט ער זַיִן גָּאָר שְׁטָאָרָק מִיט דַּי
פָּלָאנְצְוָנְגָעָן אַין שְׂטָבוֹ אַיִן הַיְּתָם זַיִן אַפְּ. אַמְּאָלָל פְּלָעָנָטָן ער זַיִן אַיְנְגָּנְגָּן נִיְשָׁטָן
בָּאַמְּנִיקָּה, צַי גָּאָר זַיִן שְׁלָעָכְטָמָס גַּעַטָּוֹן, אַז זַיִן וְזַיִן אַיס גַּעַעַטְמָאָגָּן אַין
וְזַיִן. אַיִטְמָאָגָּן ער זַיִן פְּיָה. יְוָאָרִיְּר אַיִן שְׂיָטָן זַאֲלָן אַיִן קְאָלָךְ אַוְיָחָד

זיווער ערדר. (ווײַין לעוּערין האט אַמָּאל גַּזְעָנֶט אֵין קְלָם, אוֹ פְּלָאַנְצְּוֹנְגָּנוּן האבן עם ליב).

באדויערט ער איזט זיווערע בליכען, געלע בלעטלעך און דארינקע צוּוִיגְלָעַך, ווי זיַּן זַיְּן צַוְּמַן טוֹנְקָעַלְעַן פֻּנְגְּשָׁתָרָה, פָּנוֹנוֹאַנְגָּנוּן עַמְּ קְוֹקָט אַרְיַּין אַפְּיַּסְלָּטָן-לִיכְמָת. אַלְעַ-בלעטלעך אַונְ צוּוֹינְגָּלְעַך קְוֹקָן דָּאַרְט אַהֲדָן... ווי שטָּרָק זַיְּן מַזְוֵּן בענְקָעַן אַרוֹיסְצָוְגַּיִן, זַיְּן אַנְצְּוֹעַטִּיקָן מִטְּ לְוֹפְט אַונְ זַיְּן! האט זַיְּן אַים אַיְצָט אַוְיְסְגָּנוּיַּין אוֹ זַיְּן, דַיְ פְּלָאַנְצְּוֹנְגָּנוּן וְעַנְגָּנוּן זַיְּנָעַ נְטוּע אַונְ נְאַעַטְעַחְטָה חֲבָרִים, חַכְּרִימָלְעַן יְוֹנְגָּרָע אַונְ שְׂוֹאַכְּבָּרָע פָּזָן אַים. ער קָעַן נִישְׁט אַרוֹיסְגַּיִן, אַונְ זַיְּן — אַיְיךְ נִישְׁטָם...

צַו ווּאַס דָּעַן האט מַעַן זַיְּן אַוְיְסְגָּנוּרִיטָן פָּוּן בְּרִיטָן אַונְ פְּרִיעִין פָּעַל אַונְ אַוְיְסְנִי זַיְּן פָּאַרְפָּלָאַנְצָט, פָּאַרְשָׁפָּרָט אֵין עַנְגָּע, פָּאַרְוְשָׁאַוּרָטָע בְּלִיכְעַן, פָּאַרְבָּוּנְדָן, פָּאַרְבָּאַנְדָּאַוּשָׁירָט פָּוּן אַלְעַ וְיִתְּן מִטְּ בְּעַנְדָּלָעַ אַזְוֵּי זַיְּן זַיְּן קְרָאַנְקָעַ פָּוּס? .. צַו זַאַס?

ער אַיְזָן פָּאַרְשָׁלָאַפְּן גַּעֲוָאָרָן, יְאַנְקָעַלְעַן, פָּוּן גְּרוּיָס מִידְקִיִּים.

דָּרְהָהָעָרָט ער אַגְּעוּיִין פְּלוֹצִים.

— וּוּעָר וְיִוְינְטָדָס אַזְוֵּי שְׁרָעַקְלָעַך?

ער האט אַוְיְנָעַצְּיָמָעָרָט אַיְנָגָאנְצָן. אַלְעַ בְּלָוְמָעַן אֵין פְּלָאַנְצְּוֹנְגָּנוּן שְׁרִיּוּן.

בְּעַטְּן זַיְּן אַונְ וְיִוְינְגָּן:

— מִיר וּוְילָן צְרוּדִיק אֵין פָּעַל! אֵין וּוְאַלְדָּץ אַרְיַּין לְאַזְוֵּט אַונְ! וּוּאַס וּוּלְטָ אַוְרָ פָּוּן אַונְ! דַּא בַּיְּ אַיְיךְ וּוּלְקָן מִיר. דַּא שְׁטָאַרְבָּן מִיר פָּאוֹוָאַץ לִינְקָע. מִיר וּוְילָן צְרוּדִיק אֵין וּוְאַלְדָּץ צַו אַוְיְנָעַרְעַ חֲבָרִים אֵין בְּרִידְעָרְלָעַך! מִיר בְּעַנְקָעַן נָאָכָן וְיִוְינְטָ, נָאָךְ רָעַגְנָה, נָאָךְ דָּעַר וּזְן! לְאַזְוֵּט אַונְ, מִיר וּוּרָן דָּעַר שְׁטִיקָטָ פָּוּן עַנְגְּשָׁאָפְטָ! לְאַזְוֵּט אַונְ!

אֵין שְׁטוּב אַיְזָן גַּעֲוָאָרָן זַאַס אַמָּאל טוֹנְקָעַלְעַר אֵין צְוֹאַטְמָעַן מִטְּ דָעַר טוֹנְקָלְקִיִּט אַיְזָן גַּעֲוָאָקָסָן אַזְאַז בְּעַנְקָעַנִּישָׁ אַשְׂוּעָרָעָבָיָיָן, אַבְּנָעָן קְעַנְיִישָׁ צַו דָעַר גָּאָמָּס, צַו דִּי חֲבָרִים וְיִוְינְגָּן...

הָאַט עַר זַיְּן אַרְאַפְּנָעַשְׁלָעַפְטָ פָּוּן דִּי טְרָעָפָט מִטְּ דָעַר קְרָאַנְקָעַר פָּוּס. אַונְ

מִטְּ אַונְ אַפְּעָנָעָס מִוְּילָן, גַּעֲנוּמָעַן קוֹקָן פָּוּן סָגְּנוֹאָן אַיְוָפָט דָעַר גָּאָמָּס. דַּא אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַסְטָּקָעָיָן זַיְּן אַיְזָן שְׁטוּבָה, אַבְּעָרָ אַיְיךְ טְוָקָלָן. עַמְּ אַיְזָן גַּעֲוָעָן פָּאָר אַרְגָּעָן. דַּיְ הַיְמָלָעָן בְּאַלְאַדְעָנָעָמִיט וְאַסְעָרָ-זְוָאַלְקָנָם האַבָּן שְׁווּעָר גַּעֲהַאְגָּנָעָן אַיְבָּעָר דַּי דְּעָכָר וּוּיְ וּוּשָׁ צָוָם טְרִיקָעָנָעָן זַיְּן... אַלְעַן אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַפְּרַשְׁטָמָאַרְצָט, נִישְׁטָן גַּעֲוָעָן מִטְּ וְוּסָם צַו אַסְעָמָעָן אַונְ פָּוּן אַלְעַן זַיְּטָן הָאַבָּן אַפְּרַשְׁטָמָאַכְטָעָ קִינְדָּעָר אַונְ דָּעַרְוָאַקְסָעָן אַרוֹיסְגָּנוּשָׁטָעָט דִּי קְעַפְטָ צַו כָּאָפְטָקָעָ לְוֹפְטָ.

— יְאַנְקָעַלְעַן האַט זַיְּן נִישְׁטָ גַּעֲקָעַנְטָ דָעַרְמָאַגָּנָעָן, וּוּאָ ערְ האַט שְׁוִין אַמָּאל גַּעֲוָעָן אַזְאַס גָּאָמָּס. אַפְּשָׁר אַמָּאל אֵין חָלוּם? עַמְּ אַיְזָן גַּאֲרָנִישָׁט דִּי זְוַלְבָעָ גָּאָמָּס פָּוּן אַמָּאל. אַיְדָעָר ער אַיְזָן קְרָאַנְקָעַר גַּעֲוָאָרָן.

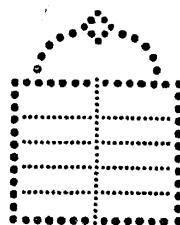
הָאַט זַיְּן אַיְם אַלְעַן וְוּסָם ער האַט גַּעֲוָעָן צְוֹאַטְמָעַנְגָּנָעָס אַיְנָאַיְינָעָם. ער

זעם שווין מעיר גאנזישט. נאך א נאפט-בלען א גרויסע, ועאו אלע מענטשן
מיט די הייזער זענען איינגעפלאנצט, פארשפארט אזי ווי די געוויקסן אין
זיעדר טונקעלער שטוב: פארשפארטע אויטגעידיסענע געוויקסן פון ערניצוואו,
פון א וויאט-זוייטער מדינה — —

או די עלטערין זענען צויקגעקומווען אויז יאנקעלע געוועטן אויף די פינס-
טערע טרעפ פון קארידאָר און געווינט, געלטיפעם אין דער שטיל. זיי האבן
איהם געליגנט אויפֿן בעט. געגעבען איהם גוטע זאָכָן, אַפְּער עַד האָט גַּאָר-
ニישט גענומען, גאנזישט.

דאָס איינציגע, זואָס עַד האָט געפֿלַט אויז. או ס'אייז איהם ענג. שטארק
ענג און ס'אייז איהם אַ רְחַמְנוֹת גַּעֲזֵעַן אויף זיך, אויף דער מאָמען, אויף די
פלאנצונגגען, אויפֿן זיידָן, אויפֿן הוַיְקָעָרָל, זואָס ברעננט צו זיי טילך יעדן
טאָג. אויף די חְבָּרִים זיינען, אויפֿן זויזשילאנט מיטן זויזיסן פָּאָרטּוּכְּל אויפֿן
האָלְדוֹן אַיְבָּעָר דער זוֹן, און אַפְּילָו אויך אויף דער שכנתע, כאָטְשׁ זי אויז
ברזָג מיט זיין מאָמען.

אויף אלְזָן און אלְעַמְּעַן אויז איהם געוווען אַ רְחַמְנוֹת, אויף אלְעַמְּעַן... .

א קינד פון הוונטער דער שטאט

יט זיך א גאנט, א לאנגע, און א וויטער. א טרויעריקע און א שוויננדיקע. דאס איין שא. שטיל און רואיך. די ווענט פון די אפריקן שטייען ערנטען, פארטראקט איזן עפעם און רוייכרן לאנגען, צוניפגעדרייטהן צינארן פון נאך לענ- געריג, צינארן-שפיצעלע — קוימענען פארדויבערטעה...

ציין זיך ברײטעה, אומעטיקע פלאצעה, פאָרגזימטע מיט פאָרַדְשָׁאָוּרְטָעָן דָּרָאָטָן אָזָן בְּלָעָבָן. שניידט זיך דָּאָרָט אַ בְּרִיךְ פָּוֹן אַיְזָעָרְגָּעָן בְּעַלְקָעָם אַיְבָּעָר דָּעָר בְּרִיטָה פָּוֹן דָּעָר גָּאנְט אַיְרָה לְוִיפָּן שְׁוּעָרָעָן בְּאָנְגָּעָן מִיט אַ גַּעֲפִיְפָּרְגִּי אָזָן די אַיְזָעָרְגָּעָן בְּעַלְקָעָם צְעָבְּרוּמָעָן זיך מִיט אַוְעַלְכָּעָן שְׁטוּמָעָן, פֶּאָרְטָעְמָפְטָע אָזָן שְׁרָעָקְעָוְדִּיקָּעָן קָוְלוֹתָה, גְּלִיךְ זְוֵי זְוֵי ווּאַלְטָן זיך באָקָלָאנְטָן: — „סְ'טוֹטָה זְוֵי! סְ'טוֹטָה זְוֵי!“...

ווענָעָן דָּאָ דִּי הַיְוָעָר צְעוֹדָרְפָּעָנָע אָזָן וּלְתָעָנָע, ווּאוּינָט אָזָן אַיְנָעָר פָּוֹן זְוֵי אַמִּידָעָלָע, הַיִּסְטָמָק וּמְלָפְחָלָע! האָט מְלָפְחָלָע נָאָרְנִישָׁט וּזְאָמָּצָן צְוָוָן, צִיְּלָט זַי אַיְבָּעָר דִּי טְרָאָטְמוֹזָאָיָעָן וּזְאָמָּקָעָן צַו פָּאָרָן פָּוֹן שְׁטָאָט. צִיְּלָט זַי אָזָן צִיְּלָט. אַבָּעָר וּזְאָמָּקָעָן אַרְזָים פָּוֹן צִיְּלָן, אָזָן קִיְּנָעָר פֶּאָרְט נִישָׁט אָזָן זְוֵי. בְּזָוֹן דִּי טְרָאָטְמוֹזָאָיָעָן קָוְמוֹן אַהֲרָה, ווענָעָן זְוֵי שְׂוֵין פּוֹסְטָע, אַיְסָעָר דָּעָם מְאָטָאָרְטָאָן אָזָן דָּעָם בִּילְעָטְן-פֶּאָרְקְוִיְּפָעָר פֶּאָרְט קִיְּנָעָר נִישָׁט אָזָן זְוֵי... —

— פֶּאָרְזָוָסָם קָוְמוֹן דָּעָן דִּי מְעַנְטָשָׁן פָּוֹן דָּעָר שְׁטָאָט קִיְּנָמָל נִישָׁט אַהֲרָה צְוָפָאָרָן?

נאָך קִיְּוָן אַל נִישָׁט אַיְוּ מְלָפְחָלָע גְּעוּוֹן אָזָן דָּעָר שְׁטָאָט, אַבָּעָר דָּעָר צִיְּלָן פָּוֹן דָּעָר שְׁטָאָט, האָט זַי שְׂוֵין אַסְּמָךְ מְאָל גְּעוּהָרָט. ווענָעָן דָּעָר מְאָטָע אַיְרָעָד קָוְמוֹט פָּוֹן דָּעָר אַרְבָּעָט דָּעָרְצִיָּלָט עַר אַיְרָה. אָזָן דָּעָר שְׁטָאָט ווענָעָן פֶּאָרָאָזְּן רְוִיכָּעָן גָּאָסָן מִיט שְׁיוֹנָעָן גַּעַשְׁעָפָטָן, מִיט בִּיאָגָּרָאָפָּן, אָזָן שְׁיִגְעָן, הַוִּיכָּעָן, עַזְּעָר אַוְעַלְכָּעָן, אָזָן אַזְּוִי פִּיל מְעַנְטָשָׁן אַמְּעָטָסָם, אָזָן אַיְנָעָר שְׁטָוִיסָט זְוֵי אָזָן צְוָוִיטָן.

צִינְדָּן זַיְקָאָן דָּבָר אַיְגָּעָלָעָד בַּיְּ מְלָפְחָלָעָן, זַי גַּלְעָט דָּעָם טָאָטָנָם פְּנִים

אוֹן בָּעֵט זַיְקָאָן בַּיְּ אִים:

— קָוָם, מְאָטָע, פֶּאָר מִיט מִיר דָּאָרְט אָהָין אָזָן שְׁטָאָט

— מִיר וּוּלְן פָּאָרָן, אַבָּעָר נִישָׁט אִיצְטָן.

— וּוּן? וּוּן? כִּזְוֵיל וּוּיסָן.

— אָז דַּו וּוּסְטַ זַיִן אֲ גַוְתַּע מִידְעָלָע.

— נָה, כְּבִין דָּאָז שַׁוִּין אֲ גַוְתַּע מִידְעָלָע אָז אֲ שִׁינְעַ אַיִּזָּה. פָּרָעָן דָּעָר
מַאֲמָעָן וּוּסְטָטוּ הָעָרָן.

— וּוּנָז דַּו וּוּסְטַ זַיִן נַאֲךָ אֲ בְּעַסְעָרָע.

וּוְעָרָט מַלְפְּחָלָע שִׁיעָר נַשְׁתַּת בְּרָזְנוּ אַיִּזָּה אִיר טָאָטָן: זַי מִינְטַ אָז עָר
רַיְיצַּח זַיְקָ אָזְנַ לְאָכְטַ פָּוּנָ אִיר — צַעְזְוִינְטַ זַי זַיְקָ...

גַּיְיט אֲזָעָק אֲ זָאָךָ, אֲ חָדְשָׁ, אֲ לְפָנָה, צַוְוִי, אָזְנַ דָּעָר טָאָטָע גַּעַטְטַ אִיר
נַיְשַׁת אַיְנַ שְׂטָאָט אַרְיָין. בְּעַנְקָט אַלְזַן מַלְפְּחָלָע, אָזְנַ בְּעַנְקָט, אָזְנַ עַם וּוְיָלָט זַוְרָ
אִיר אֲזָוִי שְׂטָאָרָק וּזְנַ מִיט אִירָעָ אַזְגָּן, וּוּי דַי שְׂטָאָט זַוְטַ אַוִּים, זַהָּאָזְמָעָן
בְּאַקְוּמָט אֲזָעָלְכָע שִׁינְעַ זַאֲכָן זַוְ קַוְיְפָן...

קוּמָט פָּאָרְנָאָכָט. וּוּנָז עַם וּוּנְעָרָט טְוָנָקָל, גַּיְיט מַלְפְּחָלָע אַרְיוֹף אַיְפָן דָּאָךְ
פָּוּנָ זַוְיָּר שְׁטוּבָ, קְרִיבָת נַאֲךָ אַרְיוֹף אֲ בְּעַנְקָל אָזְנַ קַוְקָט אַהֲן דָּאָרָט, פָּוּנָ
וּוּנְעָנָז עַם קוּמָעָן שְׁתְּעַנְדִּיק דַי טְרָאָמְזָאָעָן.

זַעַט זַיְקָ אֲזָוִי פִּילְיָ, אֲזָוִי פִּילְיָ לִיכְטִיקִיָּת, אָזְנַ דָּעָר הִימָּל אַיִּז אַיִּז אֲ לִיבָּ
טִיקָּעָ, אָזְנַ עַם וּוּנָז זַיְקָ אַיִּז אֲזָעָלְכָע לְאַגְּנָע בִּיטְשָׁן פִּיעַרְדִּיקָע, קָאָדָ
לִירְטָעָ שְׂטָרָאָלָן אֲזָעָלְכָע, וּוּאָסָטָאָנָצָן אָזְנַ דָּרְיָעָן זַיְקָ אַיִּז אֲלָעָ זַיְתָן. וּוּי
פְּרִיאַלְעָק אָזְנַ לְוּסְטִיק דָּאָרָט אַיְזָ! אֲ גַּרְיוֹפָע חַתּוֹנָה אֲזָא מִיט אֲזָוִי פִּילְיָ
לִיכְבָּט אָזְנַ מַזְוִיק...

פָּרָעָנָט מַלְפְּחָלָע:

— פָּאָרְוּאָסָם, מַאֲמָעָ, וּוּאוּנָעָן מִיר נַיְשַׁת דָּאָרָט, וּוּאוּנָה אַיִּז פְּרִיאַלְעָק?

— וּוּיְלָ פָּאָר אֲרִימָע, מִיְּנָן קִינְדָּה, אַיִּז דָּאָרָט שְׁלָעָבָט, סָאִיז עָגָן. נַיְשַׁתָּא
צִימָאָל קִינְדָּה לְוֻפָּט זַי אֲטָעָמָעָן.

פָּאָרְשְׁטִיּוֹת נַיְשַׁת מַלְפְּחָלָע:

— צַו וּוּאָסָטָאָנָצָן לְאָטָם, מַאֲמָעָ, אָז סָאִיז פְּרִיאַלְעָק דָּאָרָט! אַט הַזָּק
אַהֲן, מַאֲמָעָ, זַעַט וּוּי לִיכְטִיקָ, זַי לִיכְטִיקָ! זַיְוַ שְׁטִיל וּוּסְטָטוּ הָעָרָן שְׁפִילָן אַיִּיד...

חַלְוָמָט זַיְקָ יְעַדְעָר נַאֲכָט מַלְפְּחָלָעַן. פָּוּנָ דָּעָר גַּרְוִיסָעָר אָזְנַ לִיכְטִיקָעָר
שְׂטָאָט. דָּאָרָפָ זַי גַּאֲרִינִישָׁת, אָזְנַ דָּעָר טָאָטָע וְאָלָ אִיר מִיטְנָעָמָעָן. יְעַדְעָ נַאֲכָט
אַיִּז שְׁלָאָפָ, קְוָמָט זַי אָזְנַ בְּאָרְנָאָכָט אָזְנַ בְּאָקְוּמָט אַלְזַן, אֲלָעָ, אֲלָעָ שִׁינְעַ
זַאֲכָן אָזְנַ טָאָנָצָט אָזְנַ צְוָאָמָעָן מִיט אֲלָעָמָעָן אַיִּז דָּעָר רַוִּישִׁקָּעָר,
לִיכְטִיקָעָר חַתּוֹנָה — —

אַמְּאָלָ הַאָט זַיְקָ גַּעַטְרָאָפָן אַיִּז אֲ טְרָאָמְזָאָיָן גַּעַלְבִּין שְׁטִינְ, פָּאָר וּוּיְלָ
שְׁטוּבָ, זַיְוַיָּל אָזְנַ עַלְקָטְרִישָׁעָר דָּרָאָט הַאָט זַיְקָ אַיְבָּרְגָּעָרִיסָן. שְׁטָעַנְדִּיקָ, פָּאָרְנָאָ
זַיְקָ דָּוְרָק אֲזָוִי בְּעַשְׁוֹוִינְטָן, אֲזָוִי וּוּיְסָזְאָלָט דָּאָזְנַ שְׁעוֹוָאָוִינָט מַלְפְּחָלָע, וּוּאָסָטָאָנָצָן
בְּעַנְקָט אֲזָוִי צַוְּזַעְן דַי שְׂטָאָט...

דָּרְיָעָט זַיְקָ מַלְפְּחָלָע אַרְוָס טְרָאָמְזָאָיָן, בְּאָרְנָאָכָט אִים פָּוּנָ אֲלָעָ זַיְתָן
אָזְנַ שְׁטָעָלָט שַׁוִּין אֲ פִּימָל אַיִּופָּ דָּעָם טְרָעָפָל. פָּרָעָנָט אִיר דָּעָר בִּילְעָטָן

פָּאָרְקוּיְפָעָר:

— וּוּאָסָטָאָנָצָן, מִידְעָלָעָ?

— כְּיַוְילָ פָּאָרְנָאָן שְׂטָאָט, נַאֲךָ קִינְמָאָל נַיְשַׁת פִּינְ אַיִּז דָּאָרָט גַּעַוּעָן.

— הַאָסָט גַּעַלְטַ אַיִּופָּ אֲ בִּילְעָטָן?

— ניין.

— וואו איז דיין טאטע?

— בי דער ארבנט.

— און דיין מאמע?

— קאקט עפּן.

— טא ני צו דער מסמען דיינער.

האט זי זיך געפעטן בי אים מיט טרען איז די איזיגן, או ער זאל זיך
מייטנעמען איז שטאט אריין, נאר איז קוק ווועט זיך געבן אויף דער שטאט
און באָלְדַ צוֹרִיקְפָּאָרְן...

אייז דעם בילעטנֿ פֿאָרְקֿוּפֿער עפּעַס אַ רְחַמְנוֹת גּוֹוֹאָרְן אוֹיפֿקְ דַעַם מִידְעַלְעַ.
וואָס בענטקְט אָזּוּי צו זען די שטאט. האט ער זיך אוֹיסְגּוּדְרִיכְט אַזְן גַעֲמָכְט
זיך נישט קוּקְ...

אייז דערוּוֵיל מלפהָלָע אַרוּפְ אַוְיפְן טְרָאָטְ. אַז אַזְן עַבְגַעַט בַּי אַ
פֿעַנְסְטְעַר.

אט פֿאָרט שׂוֹין דער טְרָאָמוֹזְ אַזְן מלפהָלָע וְוַוִּיסְט נִישְׁט, צַי זַי זַאל קוּקְ
אוֹיפֿקְ רְעַכְתְּ. אַדְעַר אוֹיפֿקְ לְינְקְסְ... אַסְטְמַלְאָט זיך דער טְרָאָמוֹזְ פֿאָרְקֿוּ
רְעוּוּעַט אַזְן פֿאָרְדְרִיכְט בַּזְן ער אַזְן אַגְגְעַקְטְמַעְן אַזְן שְׂטַאטְ.
אט אַזְן שׂוֹין מלפהָלָע אַזְן שְׂטַאטְ. נִישְׁט אָזּוּי שְׂיִין זַי אַזְן חְלָם אַזְן זַי,
די שְׂטַאטְ. נָאָר נָאָר טְוִוְונְט מַאְלָ שְׁעַנְעַר אַזְן פֿרְילְעַכְרַע. צִוְיט מלפהָלָע לעבעט
האט זיך נָאָר אָזּוּי פֿילְ מַעְנְשָׁן נִישְׁט גּוֹעַן. אַזְן עַס שְׁפִילְטְ בַּזְן אַלְעַ זַיְיטַן,
בַּזְן אַלְעַ גַעַשְׁעַפְטַן אַזְן זַי עַס גַלְאַגְצַט דַאְ-אַלְעַ אַרְוּם!

לאָנְגַן, לאָנְגַן אַזְן זַי גַעַשְׁטַאָנְעַן אַזְן בְּאַטְרָאָכְטַ דַוְרַךְ דַי גַלְאַגְצַיקְ שְׁוַיבַעַן
בַּזְן דַי פֿעַנְסְטְעַר אַלְעַ שְׁיִינְעַ זַיְכַן, וְוַאֲסַטְ דָאָרְטַ אַזְן פֿאָרְאָן אוֹיסְגּוּשְׁטַעַלְטַ.
זַי לְאָנְגַן עַס דָאָרְפַטְ גַעַשְׁטַעַן דַאָס אַלְעַ צַוְאָקְוָן אַזְן בְּאַטְרָאָכְטַן, זַי לְאָנְגַן!

אַפְעַר צָוּסְטַן בַּזְן אַלְעַם הַאָבֵן אַיר גּוֹוֹאָנְדְעַרְטַ דַי גַּאַסְפַן. אָזּוּי
פֿילְ זַעַנְעַן זַיְכַן פֿאָרְאָגְעַן, אָזּוּי פֿילְ גַּאַסְפַן אַזְן זַעַנְעַן אַזְן אַלְעַ, אַלְעַ הַאָבֵן אַזְן
וְוַיְסַפְן וְוַאָזְהַיְן צַוְנִי אַזְן קִינְיַנְעַר פֿאָרְבְּלַאָנְדוּשְׁעַטְ נִיצְטַ...

האט זיך טְאָקַע מלפהָלָע דְעַרְמָאָנְטַ, אַזְן זַי זְוִיְסַט נִישְׁט זַוְאָזְהַיְן זַי נִיְטַ.
הַאָבֵן אַיר גַעַשְׁרָאָקְן מִיטְאָמָל דַי פֿרְעַמְדָע, גַלְאַגְצַיקְעַ, לִיכְטִיקְעַ גַּאַסְפַן מִיטַ
די וְוַאָזְהַרְלְעַכְעַ, קַאָלְרִיטַעַ לְעַמְפְּעַלְעַד, וְוַאֲסַטְ צִינְדַן אַזְן לְעַשְׁן זיך אַז אַיְפַטְ
הַעַר, צַעַשְׁרָאָקְן אַזְן צַעַטְוּמְלַט אַיר — הַאָט זַי זיך צֻעוּוִינְטַ הַוִּיר אַוְיפְן קָלְ...
עַרְשַׁת שְׁפַעַט אַזְן אַוְונְטַ הַאָט אַזְן אַוְמְבָאָקְאַנְטַעַר מַעְנְשַׁת אַיר אַהֲיִםְ...

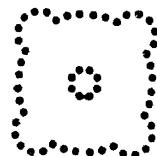
געַבְרָאָכְטַ צַוְפִּירַן.

אנְצַט אַזְן שׂוֹין מלפהָלָע אַגְרִיסְטַ, אַשְׁנִיְידְרַקְעַ אַזְן זַי. פֿאָרטַ זַי
יעַזְן טְאָגְגַעַן פֿרְיַן אַזְן שְׂטַאטַ אַרְיַן מִיטַ אַטְרָאָמוֹזְ אַזְן דַעַר אַרְבְּעַטַ אַזְן

קומט אחים. ווען ס'איו שוין פינסטער — אין אויסגעמאטערטע. טאג אויך
טאג נוית זי דארטן אין א טאושער.

טרעפעט אטאל אז, פֿאָרְנְדִּיק פֿוֹן דָּעֵר אַרְבָּעַט אַיבָּעַר די רִיכָּעַ פֿרִילְעַכָּע
נאָסָן, דָּעַרְקָעַנְטָן מְלֻפְּהָלָעָן דָּוָרָכָן פֿעַנְסָטָעָר פֿוֹן טְרָאָמוֹזָי אַ קְלִיְּדָל, וּזְאָם אַיְזָן
נעַמְאָכָט גְּעוּוֹאָרָן בַּי זַי אַיְזָן טְאָוָשָׁעָר, דָּוָרָךְ אַיר טְאָקָעָן, דָּוָרָךְ מְלֻפְּהָלָעָם
הָעָנָט, וּוּרְעָט זַי דָּעַרְפָּעָן אָמָעָטִיק אָזָן קומט אחים אַ נָּאָךְ מַעַר אוּסְגָּעָן
מאַטְעָרָטָע אָזָן מִידָּעָן...

נוֹטָן קָעָן שוֹין מְלֻפְּהָלָעָן אַיְצָט די שְׂמָחָת אָזָן וּוּיְסָט, אָזָן ס'איַזְפֿרִילְעַד
דָּאָרטָן, פֿרִילְעַד אָזָן לְוַסְטִיק, אַבְּעָר זַי וּוּיְסָט אַוְיךְ, אָזָן נִישְׁתָּחַט פֿאָר אַלְעַמְּעָן
אוֹזְ דָּאָרטָן פֿרִילְעַד, נִשְׁתָּחַט פֿאָר אַלְעַמְּעָן...

بَلْعَلْمَنْ

די זון איז פֿאַרְלָאַשׂן גַּעֲוֹזָרָן...

עוֹלָעַן אִיז עַס אַמְּתָל אַינְדָּעַרְפּוּ. לֵיְגַט עַר אֶזְזִי אַין בְּעַטּ, יַזְדָּל,
אַזְנָן וּזְאַרְטָן, וּזְאַרְטָן אָז סְיַצְלָל טָאג וּזְעַרְן. עַפְעַם פֿילְטַעַר, אָז
סְמֻזּוּ שְׁוִין זְיַין שְׁפַעַטּ, אָז שְׁטִיקַע צִוְּיטַע, אָז דְּאַזְזִין שְׁוִין אוּסְמַ-
גַּעַשְׁלָאַפְּגַן, אַז סְמַזְזַעַן נַאֲךְ אָלְעַז פֿינְסְטַעַר, גַּלְיַיךְ עַמְּצַעַר וּזְאַלְטַע
די פֿעַנְסְמַעַר פֿאַרְקְלָעַפְטַע. וּזְאַס זְאַל עַס בְּנַעַטְן?

וּוּרְטַע עַר אַוְטְרוֹאַקְעַרְפּוּן פֿוֹן מִינְגַּטַּע צָוְמַעַטּ, גַּיְיַטְעַר עַר אַרְאַפְּ-
פֿוֹן בְּעַטְלַע, גַּיְיַטְעַר קְקַקְעַר אִיז צְוִיְיַטְעַן צִימַעַר, אִיז דְּאַרְטַע קִינְגַּעַר נִישְׁטַעַ.
אַט שְׁלָאַנְטַע דְּעַר זְיַינְגַּעַר: צְעַן, פֿוֹן גַּאַס הַעַרְטַע זְדַע אָז אַדְנַעַר אַוְיסְעַרְגַּעַ-
זְיַינְלַעְכַּעַר טְוֹמֵל אַז דְּאַז נַאֲךְ אָלְעַז פֿינְסְטַעַר. וּזְאַס זְאַל עַס בְּאַדְיַטְן?
צִי אִיז טָאג אַיְצַטְעַן, צִי נַאֲךְ נַאֲבַטְעַן?

אַז אַז וּוּיְלַע אַרְטַע אִיז שְׁוִין יַזְדָּל גַּעֲוֹעַן אַז נַעַטְעַן. די גַּעַשְׁעַפְטַען וּזְעַנְעַן
גַּעֲוֹעַן מַעֲרַסְטַעַנְסַע גַּעַשְׁלָאַפְּגַן, סְחַבְּפַן גַּעַפְרַעַנְטַע דַּי עַלְעַקְטְּרַיְשַׁע נַאֲכַטְלַאַמְּפַעַן
אַזְנַעַן מַעֲנַטְשַׁע, גַּאֲנַצְעַל קוּפְעַם, וּזְעַנְעַן גַּעַשְׁטְרַזְעַן פֿאַר יַעַדְעַן הַוַּיּוֹן, גַּעַקְוַקְטַע אַוְיַפְעַן
הַיְמַלְטַע פֿאַרְגְּרַעְסַעְרַע - גַּלְעַזְעַר, גַּעַזְוַכְטַע, גַּעַפְאַרְשַׁטְעַן אַז גַּעַפְלוּיְדַעְרַט
צְוִישַׁן זְדַע:

— טַא וּזְאַס וּוּטַע גַּיְיַן אָז דְּעַר זְזַן?

— וּזְאַס זְאַל דְּעַן זְיַין? וּוּסְטַע שְׁוִין זְעַן...

— זִי וּוּטַע דְּעַן שְׁוִין טַאַקְעַן קִינְמַאל נִישְׁטַע אַוְיפְּשִׁיְינַען?

— וּוּרְזַע וּוּיְסַטְעַן דְּעַן צָו זְאַגְעַן?

— אַזְנַעַן די גַּעַלְעַרְנַטְעַן וּזְאַס זְאַגְעַן?

— זִיְיַן וּוּיְסַן פֿוֹנְקַטְעַן אַזְיַיְיַן פֿילְטַע וּוּפְיַיְלַע מִיר...

— מִיר זְעַנְעַן אַוְמְגַלְיקְלַעַד, מַעֲנַטְשַׁן, זְעַנְעַן מִיר...

— טַאַקְעַן אַוְמְגַלְיקְלַעַד...

— אַזְנַעַן אַוְיַפְעַן עַסְעַן זְאַגְטַע מַעַן וּוּטַע וּוּרְזַע אַקְרַזְתַע.

— סְמַזְעַטְעַן וּוּרְזַעְן? סְאַזְזִין שְׁוִין נִיטַע צָו בְּאַקְוּמַעַן פֿאַר גַּעַלְטַע.

— זְעַנְעַן מִיר זְאַדְעַן פֿאַרְלַוְיַרְעַן, טַא וּזְאַס שְׁטִוִיתְעַן טַעַן?

— טַא זְעַטְמַע זְדַע אַינְדָעַר; וּוּרְזַע הַיִסְטַע אַיְזַע דְּעַן שְׁטִוִיְעַן?

— יַזְדַלְעַן הַאַבְּנַן די אַלְעַגְרַעְדַעְרַיְיַען גַּאֲרַנִּישַׁטְעַן אַפְגַּעְשַׁרְאַקְעַן, פֿאַרְקְעַרְטַע

עַפְעַם אַזְנַעַן אַס פֿוֹן דְּעַם אַלְעַם גַּאֲרַיְלַעְכַּעַר גַּעֲוֹזָרַן; זְאַל זְיַין אָז דְּעַר זְזַן,

סְמַדְאַרְפַּעְטַע אַיְזַע נַוְיַיךְ הַאַבְּנַן... עַפְעַם הַאַטְעַט עַד גַּעַפְלִיטַע אָז גַּרְאַד אַיְצַטְעַן, וּזְעַן

אלע גיינען אַרְוָם אָן קָעֶפֶת, וְהָעֵט זִיךְרָא אַיִם אָנוּ פָּאָר זַיְנָעַ הַבָּרִימְלָעַךְ אֲנָה
הוַיְבָּן אַמְתָּה פְּרִילְעַכְבָּעַ טָעָנָג...

אָט לְוִיְּפָן זַיְיכְּקָעַ דַּי קְלִיְּנָעַ חַבְרָה אָוּמְעָטוֹמָ, וְוֹאַסְלָאָזָט זִיךְרָא
שְׁטוֹפָן, שְׁטוֹיְפָן זִיךְרָא צְוִישָׁן דַּי נְרוּסָעַ, אָנוּ קְיַיְנָעַרְ שְׁרִיְיטָ נִישְׁתָּאָזְפָּעַ זַיְיכְּ...

אָנוּ קְיַיְנָעַרְ דָּעַרְמָאנְטָ גַּאֲרְנִישְׁתָּ, אָז זַיְיכְּזָלְןָ גַּיְינָ אַיִן שָׁוֹלְ אַרְיָין...
בָּאַלְדְּ הַאֲטָ יְזָדְלָ דָּעַרְוּוִישְׁטָ עַטְלָעַכְבָּעַ חַבְרִים זַיְנָעַ אָנוּ זַיְיכְּגָוָגָט :

— אַיְצָטָ חַבְרָה, וְוֹעֵט אַירָ זָעָן, וְוֹעֵלְןָ מִירָ שְׂוִיןָ אַיְנָמָלְ הַאֲבָןָ זַוָּאָר
קָאַצְיָעָם !

— הַלְּוָאִי זַיְיכְּזָלְןָ שְׂוִיןָ קְיַיְנָמָלְ נִישְׁתָּאָזְפָּעַןְ, וְוֹאַלְטָןְ מִירָ פָּטוֹבָ
גַּעֲוָאָרָןְ פָּוָןְ לְעַקְצִיעָםְ, פָּוָןְ לְעַרְעָרָםְ אָנוּ פָּוָןְ אַנְדָּעָרָעָ אַרְזָתָ.

— מִיְּנָסְטָ, אָז בַּיְ עַלְעַקְטָרָעָ קָעַןְ מָעַןְ נִישְׁתָּאָלָעָןְ ? זַיְיכְּזָלְןָ שְׂוִיןָ...
נִישְׁקָשָׁה, עַפְעַםְ צְוָטָרָאָכָטָןְ פָּאָרְ אָזָנוּ...

— נִישְׁטָ אָזָוִי גַּעֲשָׁוִינְדָ טְרָאָכָטָ זִיךְרָא צָוָיְ זַוָּאָרָ מִיְּנָסְטָ.
דַּיְ גַּאנְצָעָ טְעַשָּׂה מִיטָּ דָעָרָ זָוָן, וְוֹאַסְטָהָטָ הַיְינָטָ נִישְׁטָ אַוְיְגָעְשִׁיְינְטָ,

אוּ זַיְיכְּ אַוְיְגָעְקָוְמָעָןְ שְׁטָאָרָקְ קָאַמְשָׁ, גַּלְיָיךְ זַיְיכְּ וְוֹאַלְטָןְ עַרְשָׁמָ הַיְינָטָ זִיךְרָא
דָעַרְוּוֹאָסְטָ, אָז סְאַיְזָ דַאְ אָזָןְ אַוְיָךְ דָעָרָ וְוּלְלָטָ... זַיְיפָלְ זַיְיכְּ הַאֲבָןְ זַיְיכְּ שְׂוִיןָ
זַיְיכְּ נִשְׁטָ דָאָסְ אַלְיָןְ, וְוֹאַסְטָהָטָ רָעָדָןְ אָנוּ דָעַרְצִיְלָןְ זַאְכָןְ וְוּגָןְ דָעָרָ זָוָן ! גַּעֲשָׁרָאָקָןְ הַאֲטָ
שְׁטָאָרָקְ וְוּעָרָ נִיְגָרְקִיְתָ מִיטָּ יְעֻדָּעָרָ מִינָוּתָ.

— סְאַיְזָ טְקָעַ אַמְתָּהָ, אָז אלְעַ בְּאַשְׁעַפְעַנְיָשָׁןְ וְוֹעֵלְןָ אַיְצָטָ אַוְיְסְטָאָרָבָןְ
פָּוָןְ קָעַלְטָ אָנוּ פָּוָןְ הַוְּגָנָעָר ?

— אָזָוִי זָגָנָןְ זַיְיכְּ דַיְ גַּוְיִסְעָןְ...
— וּוֹאַקְסָןְ וְוֹעֵטָ שְׂוִיןָ-טָעָרָ גַּאֲרְנִישְׁתָּ אָנוּ דָאָסְ וְוֹאַסְטָהָטָ סְאַיְזָ דַאְ
מָעַןְ אַוְיְפָעָסְןְ...

— אָזָוִי שְׂוִיןָ בְּעַסְעָרָ צָוִיןָ אַיִןְ שְׁוָלָלָ...

— הַאָ, הַאֲסָטָ שְׂוִיןָ מָוָרָא ? אָנוּ אַיִדָּ וְוֹעֵלְ נָאָרָ בְּעַטָּןְ מִיְּןְ מַאְמָעָ אָזָ
זַיְיכְּ זָלְמָרָ קִיְּפָןְ אָזָוָןְ עַלְעַקְטָרִישָׁ לְעַמְפָלָ מִיטָּ אַבְּטָעָרִיעָןְ.

— אַבְּעָרָ פָּאָרוֹאָסְ הַאֲטָ זַיְיכְּקָעַ, טְקָעַ, נִשְׁטָ אַוְיְגָעְשִׁיְינְטָ ?
— זַיְיכְּ גִּוְיִתָּ זַיְיכְּ דַאְזָקָנְ יְעָדוֹןְ טָאגָןְ אַיִןְ טִיְּדָ, טָאָ אַפְּשָׁרָ אַיִןְ זַיְיכְּ גַּאֲרָ...

דָעַרְטָוְנָקָעָןְ גַּעֲוָאָרָןְ...
— אָנוּ אַפְּשָׁרָ דָעַרְפָּאָרָ וְוֹאַסְטָהָטָ בְּעַלְהַאֲטָ אַמְּמָלָ אַרְיוֹסְגָּעְשָׁטָעָקָטָ אַוְיָךְ
אַיִדָּ אַזְוָגָןָ, אָנוּ גַּעֲוָאָגָטָ, אָזָזְדָּאָרָפָטָ אַיִדָּ שְׂוִיןָ נִשְׁטָ, וְוַיְלָ דַיְ גַּעֲלָרְגָטָ...

קָעְגָעָןְ שְׂוִיןָ אַלְיָןְ צְוָטָרָאָכָטָןְ זָוָןְ...
— אָנוּ אַפְּשָׁרָ גַּאֲרָ דָעַרְפָּאָרָ וְוֹאַסְטָהָטָ בַּיְזָהָמָעָןְ אַיִןְ שְׁטוֹבָ אַיִןְ שְׁטָעָנְ
דִּיקְ פִּינְסְטָעָרָ, אָנוּ דַיְ זָוָןְ קָעַןְ דָאָרָטָ סִיְיָ זַיְיכְּ נִשְׁטָ שְׁיִינְגָןְ ?

— אַיִןְ גָּאָסְ אַיִזְרָוְאִיקָעָרָ, אָלְעַ שְׁפִיְזְגָעְשָׁעָפָטָןְ אַיִןְ שְׁטָאָטָ — קְרָאָמָעָןְ זַעְגָעָןְ גַּעֲוָוָעָןְ
מַעְרָ אַוְטָרוֹאִיקָעָרָ, אָלְעַ שְׁפִיְזְגָעְשָׁעָפָטָןְ אַיִןְ שְׁטָאָטָ — בָּאַלְאָגָעָרָטָןְ פָּוָןְ טָעַגְמָשָׁןְ, אָנְעַדְרָעָנְגָןְ, מַעְנָשְׁתָוִיםָ, מָעַןְ שְׁלָאָגָטָ, מָעַןְ צְעָבָלוֹ...

שִׁיקָטָ זַיְיכְּ אַיִןְ מְצָאָלָטָ פָּאָרָ שְׁפִיְזְגָעְשָׁעָפָטָןְ וְזַיְיפָלָ נִאָרָ טְבָעָטָ, גַּלְיָקָלָעָרָ...

אַיִןְ דָעָרָ וְוֹאַסְטָהָטָ... פָּוָןְ אַלְעַ זַיְטָןְ גַּעֲוָאָלָדָןְ אָנוּ גַּעֲשָׁרִיָּעָןְ יְאַמְּרָלְעַכְבָּעָ...

יזדל מיט זיינע חברים זענען געשטאנען און דערשראָקן זיך אַנְגַּעֲקוֹקְט און געפֿילְט, או אַ קְעַלְט קְרִיבְט זַי אַיְבָּעָרְן לַיְבָּ... דָּאָם זָאָם ס'הָאָט זַיְך געטען אין גָּאָס הָאָט זַי אַזְוֵי פָּאָרְכָּאָפְּט, או זַיְך האָבָּן נִישְׁתְּ גַּעֲפִילְט קִין הונגעֶר.

— פָּאָרְוּאָס הָאָט זַי דָּאָך נִישְׁתְּ אַוְפְּגַּעַשְׁיָינְט, דַּי זַוְן?

— אָפְּשָׁאָר הָאָט זַי פָּאָרְגָּעָס דָּעַם וּוְעַג צַו אָונְדוֹ אָוֹן זַי בְּלָאַנְדוּשָׁעַט גַּאֲרָ?

— אָפְּשָׁאָר הָאָט גַּאֲרָ עַמְּיָן אַוְעַקְגַּעַלְיָינְט אַגְּרוּסְן שְׂטִיעִין פָּאָר דָּעַר הַיְּלָן זַוְאַז זַי רָוְט זַיְך אַפְּ אָוֹן זַי קָעָן נִישְׁתְּ אַרְוֹאִים?...

— מְדָאָרְפָּטָן אַ קְוָקָּ...

— וּוּעָר, חַבְּרָה, וּוְילְ מאָכָּן אַ שְּׁפָאָצְּרָ זַוְן דָּעַר?

אלָעָ זַעַנְעָן בְּאַשְׁטָּאָנָעָן.

— טָא קְוּמָט, חַבְּרָה, קְוּמָט.

דָּעַר וּוְעַג אִיז גַּעַוְעָן אַ וּוּיְטָעָר אָוֹן אַ שְׁוּוּעָרָעָר. צַו וּוּסָן דָּעַם וּוְעַג האָבָּן זַי מִטְגַּעַנוּמָן מִיט זַי בִּיכְּעָר, אַבְּעָר זַיְך האָבָּן זַיְך נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָט בְּאַהֲעַלְפָן שִׁיט זַי. ס'אִיז גַּעַוְעָן פּוֹנְקָטְטָאָפְּרָיוֹר, זַיְך ס'הָאָט זַיְך גַּעֲשְׁרִיבָּן אִין דַּי בִּיכְּעָר... לְאָגָן, לְאָגָן האָבָּן זַיְיך גַּעַטְאָפְּטָשָׁעָט אַיְבָּעָר זַוְמָפָן אָוֹן בְּלָאַטְעָם. גַּעֲלָעַטְעָרָט אַוְיפָּ פְּעָלוֹן אָוֹן אַרְאָפְּגַּעַלְאָוֹט זַיְך אִין טָאָלָן, גַּרְיְבָּעָר טִיפָּע, בִּיאַז זַיְך האָבָּן זַיְך דָּעַר זַוְן, דָּעַר יְחַמְּנָטָע...

אַונְטָעָר אַגְּרוּסְן בָּאָרְגָּן אִיז זַי גַּעַלְעָנָן דַּי זַוְן, אַיְינְגַּעַנוּרָעָט אִין וּוּלְקָנָס אָוֹן אַיְנְטָנָס. דַּי קִינְדָּעָר וּוְעַג גַּעַלְיָיבָּן שְׂטִיעִין אַוְיפָּ יְעַנְעָר וּוְיט טִוְּד.

די זַוְן הָאָט אַרְוִיסְגַּעֲקוֹקְט מִיטְ רְוִיטָע, בְּרָזְגָּע, פָּאָרְשָׁלָאָפְּעָנָע בְּלִיקָּן פָּוֹן אַיר בְּאַהֲעַלְטָעָנִיש.

— וּוּעָר אִיז גַּעַקְוּמָעָן, זָאָס וּוּלְט אַיר שְׂטִיפָּעָרָט?

— יְזָדָל מִיט זַיְינָעָ חַבְּרָים זַעַנְעָן גַּעַקְוּמָעָן דַּיְיךְ פְּרָעָנָן פָּאָרְוּאָס דַּי בְּיַזְמָן בְּרָזְגָּע גַּעַוְאָרָן מִיט אַונְדוּעָר עַד.

— כְּהָאָבָּן אִיךְ לִיבְ, לְוַפְּטִיקָע שְׂטִיפָּעָרָם, גָּוָט זָאָס אַיר זַעַנְט גַּעַקְוּמָעָן אַבְּעָר צְוָרִיק צַו אַיְיָרָר עַד וּוּלְאִיךְ מָעָר נִישְׁתְּ גִּיאַן.

— פָּאָרְוּאָס בְּיַזְמָנוֹ בְּרָזְגָּע גַּעַוְאָרָן מִיט אָונְדוֹ? מַעֲנְטָשָׁן אָוֹן בְּאַשְׁעַפְעַנִּישָׁן שְׁטָאָרְבָּן דַּאֲךְ בַּיְּ אָונְדוֹ פָּוֹן קְעַלְט אָוֹן פָּוֹן הַוְּנָגָעָר אַן דִּירָ...

— נָגָן, בַּיְּ אִיךְ דְּאָרָט וּזַעַנְעָן דַּאֲךְ פָּאָרְאָנָעָן גַּרְוִיסָּע גַּעַלְעָרָנָטָע, זָאָס זַאָגָן, זַיְיךְ וּוּסָן אָוֹן קְעַנְעָן אַלְיָן מאָכָּן — גַּרְיוֹסְהַאָלְטָעָרָם, זַאָלָן זַיְיךְ מָאָכָּן אַ זַּוְן פָּוֹן עַלְעַקְטָרָע...

— ס'אִיז אַ לִינְגָן — הָאָט גַּעַנְטָמְפָּעָרָט יְזָדָל — אָונְדוּעָר לְעַרְעָר דְּעַרְצִיְּלָט אָונְדוֹ שְׁטָעַנְדִּיקְ, אָוֹן דַּי גַּעַלְעַנְטָעָ לְאַלְיָן זַאָגָן, אָוֹן וּוּפִילְ מָעָר זַיְיךְ לְעַרְגָּעָן, זַעַנְעָן זַיְיךְ עַרְשָׁטָמָ, אָוֹן קְעַנְעָן גַּאֲרָנִישָׁט... אַפְּטָמָאָלְ פְּרָעָגָן מִיר דָּעַם לְעַרְעָר אַזְוּלְכָּע זַאָכָן אַוְיפָּ וּוּלְכָעָ ערְ וּוּיְסָט נִישְׁתְּ זָאָס אַזְוּטָפְּרָעָן, זַאָגָט עַרְ:

— כְּיְזָוִים נִישְׁתְּ, קִינְדָּעָר. אַלְעַרְעָר וּוּיְסָט נִישְׁתְּ אַלְיָן... אָוֹן אַיר וּוּעָט גַּרְוִיס וּוּעָרָן וּוּט אַיר אַלְיָן לְעַרְגָּעָן...

— אַ הָאָט דַּי זַוְן אַ שִּׁין גַּעַטְוֹן אַוְיפָּן וּוּסָטָרָ, הָאָט זַיְיךְ אַוְיסְגַּעַטְרִיקָּנְט אַן

אַרְטָן אָוֹן דִּי קִינְדָּעָר זָעֲנָעָן אַרְיְבָעָרְגָּעָנְגָּעָן דָּעַם טִיךְ. דִּי זָוֵן האַט וּוֹיְטָעָר
זִיךְ בָּאַקְלָאנְט אַוִּיפְּ דָּעַר עַרְדָּ:

— אָוֹן אָז שִׁינְגָּעָן, וַיְיַלְּ אַיךְ פָּאָר אַלְעָמָעָן גָּלִיךְ שִׁינְגָּעָן, אָוֹן בַּי אַיְיךְ אַוִּיפְּ
דָּעַר עַרְדָּ קָעָן מָעָן נִישְׁתָּ. אַטְ אַיְירָעָ אַיְגָעָנָעָן חַבְרִים: יָזָה, בָּעָרָל, שָׁמָעָרָל אָוֹן
גָּאָד אַגְּדָעָרָעָ וּוֹאַיְגָעָנָעָן גָּאָר אַיְנְפָעָרָעָ שְׂטִיבָעָר צְוּוֹשָׁן הַוִּיכָּעָ וּוֹעָנָט, אַדְעָרָ
אַיְנְפָעָרָעָ נַאַטָּעָ קָעָלָרָם גָּאָר. זָכָן מִינְגָּעָ שְׁטָרָאָלָן אַפְּעַנְפָּטָעָרָל, אַשְׁפָּעָלָ
שְׁעַלְעָ אַרְיוֹנָצְוָרָעָנָעָן זַיְ אַפְּסָעָלָעָ לְכָטָ. פְּרִיְה, וּוֹאַרְיְמִיקִיט — אַיז נִשְׁתָּאָ;
פָּאָרָקְיִינְגָּעָם נִשְׁתָּ... זָאָלָן אַלְעָ אַיְצָטָ פְּרוֹאוֹן לְעַבָּן אַין דָּעַר פְּינְסָטָעָר אָוֹן אַין
קָעָלָט, אַלְעָ, אַלְעָן — —

יַודְלָהָאַט זִיךְ אַיְבָעָרְגָּעָקָט מִיטְ זִינְגָּעָן חַבְרִים, גַּעֲפִילָט זִיךְ שְׁוָלְדִּיק אָוֹן
גַּעֲנַטְפָּעָרָט:

— מִיר וּוֹיְמָן טָאָקָעָ דָּעַרְפָּן, מִיר טָרָאָכָטָן דָּעַרְוּוֹעָן, אָוֹן אָז מִיר וּוֹעָלָן
גְּרוּוּם וּוֹעָרָן, וּוֹעָלָן מִרְ אַיְסְבָּעָסְעָרָן, אָוֹן מַאָכָן, אָז דִּינְגָּעָ שְׁטָרָאָלָן זָאָלָן שִׁינְגָּעָן
פָּאָר אַלְעָמָעָן, פָּאָר אַלְעָמָעָן...

— גַּו אַוִּיפְּ אָזְוִי — הַאַטְ דִּי זָוֵן גָּלִיךְ אַגְּנָעָהָיָבָן אַרְיְמִשְׁקָן פְּרִיְלָעָכָע
שְׁטָרָאָלָן — וּוֹעָלָן אַיךְ צְרוּיקָ אַגְּנָהָיָבָן שִׁינְגָּעָן, נָאָר גַּעֲדָעָנָקָט גָּוָט וּוֹאַסְעַרְצָוָג
הַאַטְ מִיר צְנוּזָאָנָט, אָז נִשְׁתָּמָת וּוֹעָלָן אַיךְ אַוִּיפְּקָ מִיטְ אַיךְ בָּהָנוּ וּוֹעָרָן...
אָוֹן גְּרוּוּם אַיְלָעָנִישָׁ הַאַטְ זִיךְ יַודְלָ מִיטְ זִינְגָּעָן חַבְרִים גַּעֲלָאָזְטָ צְרוּיקָ
צָו דָּעַרְ עַרְדָּ אַנְזָאָגָן דִּי בָּשָׂהָרָה, אָז דִּי זָוֵן וּוֹעָט צְרוּיקָ אַגְּנָהָיָבָן שִׁינְגָּעָן.
אָיְן אַמִּינְטָ אַרְוּם הַאָפָּן זַיְ שְׂוִין דָּעַרְפִּילָט וּזַיְ דִּי זָוֵן וּוֹאַרְיְמִטָּ זַיְ דִּי
פְּלִיאִיצָעָם אַזְוִי לִיְבָלָעָה, אָז אַגְּנוּזָט צְעַנְיִיסָּט זִיךְ זַיְ אַלְעָ אַבְרָאִים...
—

א בזויים — א מאמע

אקסט אין זואלד א בוים. א בוים א שלאנקער אין א שטאגראָר-
קער, א הוייכער אין א צעצוויגטער.
אלע בוימער פון זואלד אין ער שוין ארייבערגעוואָקסטען,
דעך צעצוויגטער קאָפּ זייןער האָט זיך שוין אַרוּיסגעחוּבּן
אייבער אלע בוימער-קעָפּ. אַבעָר צוּ זוּ זייןיציק אַיז עם פֿאָר
אַיס: נאָך העכער אין העכער וויל ער הוּאָקסטען אַיז שטייגן.
אין א שיזפּוּרער פון שטאָלַין בוינט ער זיך אַיז זוּ זוּ גַּשְׁטִיפַּרְישָׁן,
נאָעַנטְמַעַר צוּ הַיְמָלֵךְ, צוּ דָעָר זוּ.

פארדריסט עם די אַיבּוֹהָקָעַ בוַיְמָעָר . . . זֹאָלָד אַיז עם סָודָעַט זיך,
שַׂוְשְׁקָעַט אַיז פְּרֻעְפָּלֶט צוּיְינָג אַיז צוּיְינָג אַיז בְּלָאָט: . . .
— צוּאַטְמָעַן מִיט אַינְדוֹ אַיְיךְ אַיְיךְ בְּאָדָן אַיסְפַּּעַוּזְאָקסטען, פָּזָן דַּי זַעַלְבָּעַ
פְּלָאַנְצְּוּנְגָּנָּעַן, אַיז אַיצְטָ רִיסְטָ ער זיך, די גַּאנְצָעַן זֹוּן זֹוּלָט ער גַּעַוָּאָלָט
איַינְשְׁלִינְגָּנָּעַן... . . .

— רַיִם זיך נִישְׁטָ צוּ הַוִּיךְ, גַּעַדְעַנְקָה — פְּלָעַנְגָּן זַיְמָיט אַיס אַיְינְטָעַנְהָה
גַּעַן — זֹוּסָם העכער מַעַן זֹוּקָסְטָ. אַלְיָן גַּעַפְּעַרְלָעָן עַמְּ אַיז... רַיִם זיך נִישְׁטָ
ברַזְדָּעָרָקָעַ, רַיִם זיך נִישְׁטָ !
הַעֲרָתָ נִישְׁטָ דָעָר בוּסָ זַיְעָרָעָ דְּרָאַהְוָנְגָּנָּעַן, גַּאנְצָעַ קְוֹזָאָלָן פָּזָן זֹאָפְּטָ אַיז
שְׂטָאָרָקִיָּט לְוִיְּפָן אַיז זַיְעָ אַדְרָעָן — בְּיוּ צוּ דַי זֹוּלָקָנָם, בְּיוּ צוּ הַיְמָלָמָן
ער דְּעַרְגְּרִיְּבָן.

זֹוּקָסְטָ דָעָר בוּסָ העכער אַיז העכער, אַיז חַלְמָטָ זיך זַיְן הַלּוּסָ פָּזָן
גְּרוּוּסָ וּוּרָן אַיז שְׂטִינְגָּן...
אַיז דָאָרטָן אַיְיךְ דַעַם וּוַיְסִינְקָן שְׂטָעָנָלָ, זֹוּסָם שְׁלַעַנְגָּלָט זיך צְוִישָׁן גְּרִינְעָן
זַעַפְּטִיקָעַ פְּעַלְדָּעָר, נִיְּטָ אַ מעַנְטְּשָׁעָלָעַ, טְרִוְתָ בְּיוּ טְרִוְתָ נִיְּטָ עָה, אַיז טְרָאנְטָ
עָפָעָסָ אַוִּיפָן אַקְסָל.

אַיז זֹוּלָד נִיְּטָ ער אַיז אַחָק טְרָאנְטָ ער מִיט זיך.
אַיז דַי אַחָק אַ שְׂטָאָלָעָנָעַ, אַ פִּינְגְּלִידִיקָעַ אַיז אַ שְׂאָרְפָּעַ, דְּרִיְטָ טַעַמְתָ אַיז
דְּרִיְטָ נְעַבְתָּ האָט דַעַם מַעַנְטְּשָׁעָלָעַ גַּעַשְׁאָרְפָּט זַיְן האָקָ, אַז זַיְן טְרִוְגָּן...
טְאַנְצָן דַי זְוַעַן-שְׂטָרָאָלָן אַיְיךְ דָעָר שְׂאָרוֹפָ פָזָן דָעָר האָקָ אַיז שְׁפִיגְלָעָן אַיז
זַיְעָנָקָעַן זיך אַיְבָעָר. אַהָא. מַעַר וּוּ אַיְינְמַעַל האָפָן זַיְן שְׁוֹן זַיְן מַעַנְטְּשָׁעָלָעַ
גַּעַזְעָן נִיְּזָן אַיז זֹוּלָד מִיט זַיְן האָקָ — וּוֹיְסָן זַיְן גַּטְוָסָם עַר מַוְתָּה דָאָרטָ...
הַאָט דַעַם מַעַנְטְּשָׁעָלָעַ צְוּוִי קְלִיְינְגָּקָעַ. שְׂאָרְפִּינְקָעַ אַיז שְׂפִיזְוִיקָעַ אַוִּיגָעַ
לָעַד. פִּילָן דַי בּוַיְמָעָר, אַז דַי שְׂפִיזְוִיקָעַ אַיְגָעָלָעַ זַוְּנָן, נִישְׁטָעָרָן, מַעַסְטָן מִיטָן

בליך און רעכגענען ייִפְעָם אין דער שטיל, פאלט אַפְּחַד אוֹיֶף זַיִי, האלטן זַיִי
איין דעם אַטְמָעָם אַיִן, זַעֲרָן פָּן שְׁרָעָק אַיִן קָאַרְטְּשָׁעָן זַיִךְ:

— ווער ווים וועטען דעם מענטשעלע וועט אוַיסְקְּלוֹבֶן?

אייז אַקְלָגָעָר אַיִן אַכְּטוּרָעָד דעם מענטשעלע. נישט בֵּין יַעֲדָן בְּוּיָם זַוְעַט
ער זַיִךְ אַוְוּקְשְׁטָעָלָן אַזְוּקְלִיְּגָן פְּחוֹתָה, אַיִן טַעַטְמָפָּן מַאֲכָן דִּי שָׂאַרְפָּעָה האַקְ
זַיִינְעָ... קָלוּבָּט עַר אַזְוִי לְאַנְגָּן, בֵּין עַר דָּעַרְקְּלוֹבֶט זַיִךְ...

געפֿעלט אַיִם מסְטָמָא דער שלְאַנְקָעָר אַיִן הוַיְכָר בְּוּיָם, וּזְאַם גְּרִיבִיכְטָמִיט
זַיִן שְׁפִּין הַעַטְהָעָט אַיִּדְעָט, בְּעַר אַלְעַבְיָמָעָר — דער
הַעַכְמָטָעָר אַיִן שְׁעַנְסָטָעָר
בְּוּיָם פָּן וּזְאַלְדָּ.

ווערט אַזְאַט מַאֲדָגָעָר
איַיְגָּעָהָאַלְטָעָנָעָר גַּעַד
טוּמָל. שְׁוַשְׁקָעָט זַיִךְ בְּוּיָם
מִיט בְּוּיָם אַיִן צְוִיְּגָן מִיט
צְוִיְּגָן מִיט גַּעַצְיָוָטָעָן,
אַזְאַקְטָעָן בָּאוּגָנוֹגָן
גַּעַן.

אַיִן דָּאָרָט שְׁנִידָט
שְׁוַיַּין דִּי האַק אַיִן פִּינְקָלָט
אַיִן מַשְׁיְגָעָנָעָן, אַיִן אַומְדָה
רַחֲמָנוֹתָדִיקָעָן אַיִן מַעַנְדָה
טַשְׁנָסָם הַעַנְטָמָן אַיִן פָּן עַקְבָּעָן
בֵּין עַק וּזְאַלְדָּ צְעַטְרָאָגָט
זַיִךְ שְׁנָעָל אַיִן מַרְאַדְיָקָעָר
קְרֻבָּעָן:

הַעַעַע ! הַעַעַע ! הַעַעַע !

ער האַט נִישְׁטָמָט גַּעַוָּאָסָט דער בְּוּיָם, וּזְאַם גַּעַשְׁעָט מִיט אַיִם. עַפְעָם
הַאַט עַר גַּעַפְּילָט וּוֹי מַרְאַשְׁקָעָם וּזְאַלְטָן אַיִם דָּוְרְגָּעָלְעָכָעָרָט פָּן קָאָפְּ בֵּין
צַו דִּי פִּים...

אַיִן דִּי האַק אַיִן מַעַנְטָשָׁנָם הַעַנְטָמָן שְׁנִידָט זַיִךְ, עַקְשָׁנְתָדִיק, מִיט אַיר
שְׁאָרָף טִיעָפָעָר אַיִן טִיעָפָעָר. פָּן אַלְעַבְיָמָעָר זַיִן זְיוֹתָן שְׁפָרִיצָט מִיט קָלְעָפִיקָן זַאַפְּט אַיִן
מִיט לְעַבְּעַדְיָקָעָר שְׁטִיקָעָר פָּן בְּוּיָם.

הַאַט עַר שְׁוַיַּין אַיִצְתָּפָרְשָׁתָאָנָעָן, אַזְעַפְעָם שְׁרָעַלְעָכָעָם וּזְאַם גַּעַשְׁעָט
מִיט אַיִם. דער הוַיְכָר, שְׁטָאַלְצָעָר קָאָפְּ האַט זַיִךְ גַּעַנוֹמָעָן וּזְאַקְלָעָן פָּן שְׁרָעָק
אַיִן צְעַמְיָשָׁוָגָן. דִּי הוַיְכָקִיט האַט זַיִךְ אַיִסְתָּאָמָעָן אַזְוִי שְׁרָעַלְעָד !
גַּאֲרַנִּישָׁט האַט עַר גַּעַזְוָעָן פָּאָר זַיִךְ, גַּאֲרַנִּישָׁט, נַאֲרָן גַּעַפְּילָט דָעַט וּוַיְיָטִיק פָּן
אַפְּרַעְמָדָעָר זַיִךְ, וּזְאַם רַיְסָט זַיִךְ אַרְיִין אַיִן זַיִן קָעְרָפָעָר. דער רַיְיכָר קָוָאָל
פָּן זַאַפְּשָׁאָנְטָלְוִוִּיטָעָמָט עַרְגָּעַצְוָוָא אַיִן אַם וּזְאַרְטָמָעָט עַפְעָם פָּסָט.

אט וויל ער נאר זיך א פוייג מון, אבער עם אויש שווין צו שפעט. מיטא
אמאל האט ער דערפליט. איז ער אויש איבערגעשניטן ערגעציאז איז ער הענטט,
שווועפט נאר אין דער לופטן — — ער פאלט, פאלט און מיטאמאל —
קראך !!! קראך !!!!
דא אויש דער גאנצער וואלד אויפגעצימערט געווארן פון שריעק. אויש
מוראדייק אויש געווען דער קראכץ, דער געשריי פון פאלנדיקן בוים.
לייגט דער שטאלצער בוים, דער העכסטער פון וואלד איז אויסגעציאגענער
אויף דער ער און דאס מענטשעלע ווישט זיך דעם שווייס פון פניט. און
שמיכלט פון צופרידנהיט...
נעטט ווידער דאס מענטשעלע די פינקלדייק האט איז זיינע הענטט. און
האקט ארום די צויזיגן און סענ侃ם פון בוים. בליפט דער בוים שווין נאר
לייגן א נאקוועטער און אן אומבאגה אלפונגער.
שטיען די בוימער אועלכע פארטוריידרטע, שווינגדיקע און ציטערנדייקע,
און קווק זיך איז צו דעם, וואס עס אויש געשען מיט זיירס און איינגענעס,
א ברודער.
קומט דאס מענטשעלע מיט ווענגער גרייסע און לארט איז די צויזיגן
אלע, און דער שטאלצער, שלאנקער בוים. דער העכסטער פון וואלד, שלעפעט
זיך נאכן וואן א העלפט אויף דער ער און שטוויב און און שמוץ.

אויש פארבליבן דארט און וואלד א צויזיגעלע א קלינם, וועלכעט דאס
מענטשעלע האט נישט פארנומען מיט זיך. טויעט זיך דאס צויזיגעלע צו
דעם גרייסן פיעג, וואס אויש פארבליבן פון זיון מוטער און נעטט זויגן די
פארבליבענע מאמע-זאפעטן...
דרקענען די איברייק וואלד-בימעה איז דאס צויזיגעלע אויש איז איבער-
בליבעניש פון דעם גרייסן און שטאלצן ברודער זיירן. האבן זי רחמנות
דערטיט, און יעדער בוים שיקט אַן ווארגזל מיט שפוי דעם יוננן ברודערל
זיירן, בייז דאס צויזיגעלע האט אַנְגַּעַבְּיָן וואקסן און אנטווקילען זיך...
זענען אדורכגעאנגען טאג, וואכן, החדש און יארן. אויש דאס קלינינקע
צויזיגעלע אויסגעוואקטען אַהיכער און שלאנקער בוים, זי זיון מוטער
אויש עס געוווען.
וידער האט זיך געקלייבן און וואלד אַרְיִין דאס מענטשעלע. פון יונעס
גרייסן און מעכטיקן בוים אויש אויש שווין באולד גאנרישט פארבליבן. פון זיין
האלץ האט ער אויסגעארבעט טרומגע און בעטן, טישן און טירן, בענק און
פענטטעה. און פון ליעטן-שטיקל האלץ האט ער אַהענטל צו זיון האט
געטאקט.

צומאָרגֶנס אויש דאס מענטשעלע געקומען און וואלד אַרְיִין. האט אינס
הענטל פון דער האט זיך בערזעקט דאס געפֿיל פון בענקעניש און פין נאך אויש
פייל יארן פעלן פון דאנגען. מיט אלע פוחזת האט ער עם געפריזאָזט אַרְיִיזְרִוִּיסְן
זיך פון שלאָפּ און אַרְיִינְגָּטְמְעָטְן אין זיך/די לופט פון אַמְּאָל, די לופט וואס
האָט ער געמאָכְט וואקסן און גרייס זווען...

זוכט דאס מענטשעלע און נישטערט מיט זיין שארפינקע, שפיזיקע אויגעלעך, און אט שטיחט ער שיין פאר א שלאנקן און א הויבן בוים — דער העכטער פון וואלד...

צייטערט דאס הענטל און קארטשעט זיך פון פרגנערין און צער:

— זואם וועט דען געשען?

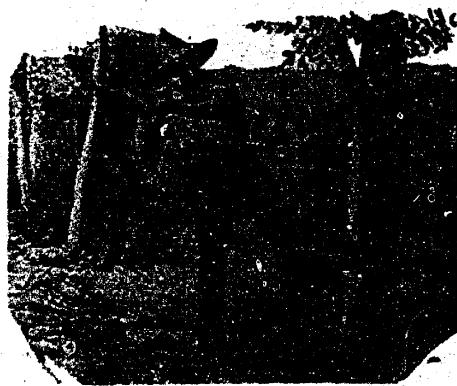
אונ אט פלייט שיין די האק ארויף און ארצע און די הענט פון מענטשעלע,
אונ אויפֿ אַלְעַ זַיְתֵּן שְׁפָרִיצָט מִיטּ פְּרִישָׁן בְּלוֹטִיסָק אָוּן לְעַבְּדִיקָע שְׁטִיקָעָר
בּוּסִים-פְּלִיאַיש...

אונ עַם אַיְזָן גַּעֲשָׁעַן עַפְעָם וּוְאַנְדָּרְלַעֲכָם:

...אין דעם געshmאָק פון פרישן ?אַפְּטַה אַטְה דָּאָסּ הַעַנְטָלּ דַּעֲרִשְׁמַעְקָט זַיִן
איינגעַנְעַם זַעַפְּטַ פָּוּן אַמְּטָלּ — זַיִן אַיְגַּן פְּלִיאַיש אָוּן בְּלַחְטָן — זַיִינְעַר אַ צְוַיִּין —
זַיִינְמָ אַ קִּינְד...

האַטְה נִישְׁתְּ גַּעֲקָעַנְטּ דַּעֲרַטְרַאַגְּןּ מַעַרְזָעָם זַיִן זַיִינְטִיקָעָסּ דָּאָסּ פְּאַרְטְּרִיקְנַטְעָ
הַעַנְטָלּ, וּוּלְכָעָם אַטְה גַּעֲהַלְמָן אַיְצָט אוּפּ זַיִךְ דַּי שְׁטַאַלְעַנְעָ, שאַרְפָּעָ האַק,
הַאַטְה עַם אַ צִּיטְעַר גַּעֲנַעַבְןּ אַיְגָגָנְצָןּ, גַּעֲפָלָאַצָּטּ, צַעֲפָרָאַקָּןּ זַיִךְ אַיְן צְוַיִּין.

— אַיְזָן גַּעֲבַלְבָּן דָּאָסּ מענטשעלע שְׁטִיְין אַ פְּאַרְדוֹו אַנְדְּעַרְטָעָר מִיטּ אַ צְעַבְּלוּ-
טִיקְטָעָר חָאנְטָן, אָוּן מִיטּ אַ קְלָהּ אוּפּ אַדי לִיפְּן...

א מעשה מיט א פֿלאַנדֶושענדיַּקער שֵׁופּ

את זיך די שיף דערזויטערט אלען טער און טבע, און אלע פֿאַסְצָוּזִירָן זענען גִּישְׂטָאָנָּעָן מיט טרעָרָן אַין די אוּיגַן אָון אַהֲן גַּעֲקוּם צומ בְּרָעָג מיט אַבעְנָקָעָנִיש אָון וּוַיְתִּיק אַין האַרְצָן.

דָּאָרָט בְּיַם בְּרָעָג זענען גַּעֲפְּלִיבָן אַיְינְזָאמָע, פֿאַרְלָאַט-עַנְעַטְמָאָמָע, באָפָעָם, בְּרִידָעָר, שְׁוּעָסְטָעָר, פֿלוֹאַת,

פֿרִיאַנְט, וּוְאָס הַאֲבָן גַּעֲפְּכָעָט מִיט וּוַיְסָע אַיכְבָּלָעָן:

— פֿאַרְט אָון קָוְמָט אַן גַּעֲזְגַּטְעָרְהִיט!

וּוְאָס וּוַיְתָעָר, אַלְעַן שְׁנָעַלְדָּר עַמְּפָרָט דִּי שֵׁופּ. פֿוֹן יְעַנְעָם לְוָבָן בְּרָעָג זַעַט זִיךְ שְׁוִין גַּאֲרְנִישָׁט.

— מִיר פֿאַרְן צַו אַ נְיִיעָם בְּרָעָג, צַו אַ נְיִיעָם לְאַנְדָּמִיט נְיִיעָם מַעְנָטָשָׁן — האָט זִיךְ יְעַדְעָר גַּעֲטָרָאָכָט אָון גַּעֲטָרְיוּסָט.

געַטְמָט יְעַדְעָר זַיְן פֿעַקְלָ, וּוְאָס עַר פֿירָט מִיט פֿוֹן דָּעָר הַיִּם, אָון מעַן לִינְגָט זִיךְ אַוְיָף דִּי גַּעֲלָנְגָרָם. לִינְגָט זִיךְ אַזְוִי אָון יְשָׁוִיְינָן, אָון די שִׁיפּ דַּעְרוֹוִיִּטְמָרָט זִיךְ, דַּעְרוֹוִיַּטְעָרָט, אָון אַין האַרְצָן בְּיַי יְעַזְעַלְדָּן. זַיְקָט אָון פֿרָעָט עַפְעָט אַזְאַדְגָּנוּ שְׁוּעָרְקִיְּט:

— ..זַעַקְסָמָן וּוְאָכָן וּוְעָלָן מִיר זִיךְ אַזְוִי דַּעְרוֹוִיַּטְעָרָן פֿוֹן אַונְדוּרָעָה הַיִּטְעָן, בְּיַי מִיר וּוְעָלָן אַנְקָוּמָן אַהֲן... .

וּוְעָרָט יְעַדְעָר אַוְמָעִיקָּ, טְרוֹיְעִירִיק אָון אלע וּוְעָרָן אַזְוִי גַּטְמָט, אַזְוִי הַיִּמְישָׁץ צְוִישָׁן זִיךְ, פֿוֹנְקָט, וּוְיָמָתָה בְּרִידָעָר...

בִּינְטָ אַיְינְגָר אַיְיךְ דָּאַטְעַ פֿעַקְלָ, וּוְאָס עַר האָט מִיטְבָּאָקָוּמָן פֿוֹן דָּעָר הַיִּם, גַּעֲזְגַּטְעַ עַר דַּאָּרָט גַּטְעַ זַאֲכָן; גַּאֲרְנִישָׁאָה האָט דִּי מַטָּמָע פֿאַרְגָּעָטָן אַרְיִינְצָוְלִינְן, אָון אלעַם, יְעַדְעָס פֿאַפְּוִירָל אַיְזָה דָּוְרָכָנְעַנְגָּנָהָן דָּוְרָךְ דָּעָר מַטָּמָעָס אַיְדָעָלָעָ, גַּטְעַ העַטָּה אָון אלעַם האָט זַיְן בְּאַנְעַצְטָמָט אַיְרָע טְרָעָן... עַטְמָט מעַן אָון מעַן טְרִינְקָט פֿוֹן דָּעָם, וּוְאָס דִּי מַטָּמָע האָט מִיטְגָּנְגָעָבָן אָון מַאיַּזְמָכְבָּד אַנְדָּעָרָע אַזְיָן.

פֿאַרְקָוּט זִיךְ אַיְנְגָר אַוְיָפְן צְוִוִּיטָן, צְעַבְּינְדָּן אלע זְיִיעָרָע קְלִימְעָקְלָעָן, קוּיְשָׁלָעָן, אָון יְעַדְעָר גַּרְוִיסָט זִיךְ, סְאַרְאַט גַּטְעַ זַיְן מַטָּמָע אַזְיָן, אָון סְאַרְאַט גַּטְעַ שְׁפִיְיָן אָון גַּעֲטָרָאָקָעָן זַיְקָעָן מַאֲכָן, פֿאַרְזָוָכָט אַיְגָעָר פֿוֹנָם אַנְדָּרָנָם מַאֲכָלָם — בְּיַי אלע עַסְן, טְרִינְקָעָן אָון לְאַזְיָן זִיךְ וּוְאוֹלְגִּיאַן צְוָאָמָעָן.

וואָען זיך צוֹ צום טיש אוּך דַי פָּרְדִּינְעָר פָּזֶן דַעֲרָ שִׁיף, די מַאֲטַרְאַסְמָן אָזֶן
אוּך דַעֲרָ שִׁיפְּסָקָפְּטִיטָן אַלְיָזֶן; אוּך זַיִה האַבָּן מַאֲמָעָם אָזֶן יַעֲדָר פָּזֶן זַיִ
הַאֲתָם מִיטְבָּאַקְוּמָעָן אַפְּקָעַלְעָן.

ווערט גרויסע סעודה. ליידיקן זיך שווין אויס פלעשער — איינגע נאך דער צווייטער. וויל יעדער אויסשריען דעם טרייער זואמ פרעסט אין ברוסט. זונגען שווין אלע צעפלאסטער. שאלאט שווין אכאר פון הונדערטהער, זונגערטער קזלוות אין דער שוויינגדיקער נאכט.

זינגען זי וואם אמאל העכער און שטארקער. העכער און שטארקער און

פֿאָרְגַּעַסְן, אָז דָּעַר יִם לִינְגַּט
אֲזַכְּבָּעַר אָזֵן לִיעַרְתַּז זַיִן
צָוֹ פֿאָרְגַּעַסְן אַיְזָן וַיְגַע פֿינְקַז
טַעַרְעַע פֿאָלָצְן.

פארגען זיין או די פיש
האָפָן שפֿיצְיקָע אָונַן שאָרְפָּע

פארגעטען זיין. איז ניעערע
אלטע מאמעס זיצן דארט
ערנגיין אין טונקעלע קאלטע
שטעיבער מיט קלאנפנדיקע
הערצער אין בעטן אין דער
שמיטיל תפולות פאר זיין...

שטעטלט זיך אויף אײַנער
און פֿאָרוֹוָאָרְפֶּט אַ האָנט
אויף דעם צוּוִיטְנֵם אַקְסֶל.
קְוִימֶט בָּאָלְד צוּ אַ דְּרִיטָעָר. אַ
פֿערְטָעָר — בַּיּוֹ אַלְעַ שְׂטוּיעָן
שְׁווֹן אַרְוָמְגָעָנוּמוּן וּוּ אַיִּן
יִיְהָ, וּזְאָס צְעַנְיִיט זְךָ מִיטָּ
סְׂדוֹתְדִּיקָעָר נַאֲכֶת אַרְיִין.
דָּאֲכֶת שְׁווֹן וּזְעַנְןָ גַּרְנִישָׁם.
בָּעַ, אַיְבָּעָרְגָּעָשְׁרָאָקָעָנָ אָז
דָּאָרָט פָּאָר

און נגר אינער, אייד-איינציגער, אוֹן פַּאֲרָצָן אַ וּזְכֻעָר, אַ מִנְטָעָר
אוֹיֶב בְּגַר שִׁיפּ.

דארט אין דער הויך. אין סאמע שפיעז מאסת-באים ברענט אַ רוייט לעמפל און אונטערן. לעמפל וויצט אַיינגעפרעסט אַ קליען פינטעלע — דאס איז אַ ערלעכער מענטש. אַ געטהייער אויסקוקער. אַ שומר, ווואס דאָרָפּ אַונְצָנָן אָז וואָרְגָּעָן, וווען עם קומט אַ בעפָּאָר.

אֲפָעָנָעָר תְּהָוָם. מֹזֵעַ הַאֲבָן אֲפָעָנָעָ אַיְזָגָן אָזְעָפָנָטָעָ אַיְעָרָן אַיְהָ אַלְעָ
וַיְיטָן...

וַיַּצְמַח עָרָ אַזְנָקָט אַזְנָ וַאֲרָטָה. וַיַּאֲרָטָה... עַמְּ אַיְזָ שְׂוִין לְאַגְּגָן אַרְיָבָעָר דַּי
צִיְּתָה, אָזְנָ זַיְהַאָבָן אִים גַּעַדָּרָפָט בַּיְּטָן, אַזְנָ מַעַן קַוְּטָט נִישָׁתָּה.
דָּעָרָגִיָּת צַוְּ וַיַּנְעַזְנָ אַיְעָרָן אַגְּזָעָנָגָן, אַפְּרִיְּד פָּזָן אַגְּנָטָן — פַּאֲרָדָרִיסָט
אִים שְׂוִין, וַיַּאַסְמַח אַיְזָגָן אַגְּנָגָנָגָן אַיְזָגָן פַּאֲרָגָעָפָן, אַבְּעָר עַמְּ אַיְזָ נִטְמָ
קִיְּיָן צִיְּתָ אַיְצָט, אָזְנָ עַמְּ וַאֲלָ פַּאֲרָדָרִיסָט, עַפְּעָם וַעֲנָעָן דַּי שְׁתָעָרָן פָּזָן שְׁגָרָיָסָן
וַיַּאַגְּנָן" אַזְנָ טַוְנָקָלָכָט אַזְנָ דָּאָרָט הַוִּשְׁתָמָשָׁת שְׂיָן דַּעַר יַסְמָ. עַמְּ קַוְּטָט אַשְׁטוּרוּם.

עַר קִימָט ! נִטְמָ עַר דָּרָיָי קְלָאָפָן אַיְזָנָ דַּעַר מַעַשְׁעָנָעָר טָאָיָן, וַיַּאַסְמַח בַּעַנְדִּיק
וַיַּעַנְנַעַם עַמְּ חַאְלָט בַּיְּ אַגְּנָפָר :

דְּזַיְזָזָ-אַיְצָט !!!

דְּזַיְזָזָ-אַיְצָט !!!

דְּזַיְזָזָ-אַיְצָט !!!

צַעְנִיָּת זַיְדָ אַמְּרָאְדִּיקָעָר קְרָעָבָן, וַיַּאַסְמַח בַּלְּאַנְדָּזָשָׁעָט אַגְּרָום וַיְיָתָה,
אַזְנָ לְאַגְּגָן, אַיְבָעָרָן פַּיְּסָטָעָרָן מַזְרָאְדִּיקָן יַסְמָ, אַגְּרָעָבָן אַזְלָבָעָר וַיַּאַרְתָּן :

— "מִיר זַעְנָעָן אַיְזָנָ אַגְּבָנָה בַּרְיָדָעָה, אַיְזָנָ אַגְּבָנָה !"

קְלִינְגָט עָר נַאֲךָ אַמְּאָלָ אַיְזָנָ אַגְּדִּיטָן בַּאֲלָ, אַבְּעָר קִינְגָר עַנְטָפָעָרָט
אִים נִשְׁתָמָ, קִינְגָר נִשְׁתָמָ. אַזְנָ דַעַר יַסְמָהָשָׁת, קַאְכָט אַזְנָ וַאֲרָפָט זַיְדָ שְׂיָן
וַיַּאַמְּלִיאָנָעָן צַחְאָמָעָנָעָפָלָבָטָעָנָעָ שְׁלָאַגְּגָנָעָן, אַזְנָ אַיְסָעָר דַעַם טָרִיוּן
שְׁזָמָר — וַיַּיְסַט קִינְגָר נִשְׁתָמָ מִיטָמָ וַיַּאַסְמַח עַמְּ דָרָאָטָט.

— אַבְּעָר הַזָּמָס מִיטָמָ זַיְדָ אַגְּנָטָן ?

פַּאֲרָלָאָט עָר זַיְן אַרְטָן קְרִיבָט אַרְאָפָט, אַגְּשָׁרָאָקָעָנָר, מִיטָמָ בַּעַטְנָי
דִּיקָעָ אַרְעָמָס :

— קַוְּמָטָ פַּרְיָדָעָר זַיְדָ רַאְטָעָנָעָן, מִיר זַעְנָעָן אַיְזָנָ אַגְּבָנָה, עַמְּ קִימָט אַ
וַיַּלְדָּעָר שְׁטוּרוּם, בַּרְיָדָעָר !

וַיַּלְדָּעָר אַיְסָקָעָר נִשְׁתָמָהָרָן. לְאַבָּן וַיַּיְ אַזְנָ שְׁפָעָטָן פָּזָן זַיְעָנָעָ דָרָאָהָנָגָנָעָן :

— וַיַּאַסְמַח מִיר שְׁטוּרוּם, וַיַּעֲרַזְמִיר שְׁטוּרוּם ! אַנְדוּעָר שְׂוִיךָ אַיְזָנָ אַגְּדָעָ
אַזְנָ אַגְּשָׁרָקָעָ, אַיְסָגָעָלָאָפָט מִיטָמָ דִּיקָעָר אַיְזָנָבָלָעָדָ פָּזָן אַלְעָ זַיְטָן, כִּימָט
אַגְּשָׁטָלָעָנָעָס "שְׁנָאָבָל" אַזְנָ שְׁטָאָרָקָעָ טָאָסָטִ-בִּיְמָעָר...

לְאַבָּן וַיַּיְ פָּזָן זַיְן צַעְשָׁרָאָקָנָקָיָט אַזְנָ שְׁלָעָפָן אַיְזָגָן אַיְזָגָן. לְאַזְנָ
עָר זַיְדָ אַבְּעָר נִשְׁתָמָ אַיְזָגָן לְוִיפָט אַבְּעָר דַעַר שִׁבָּה, וַיַּאַסְמַח טָאָגָנָטָשָׁת שְׂיָן אַיְזָגָן עַמְּ...

וַיַּיְסַט נִשְׁתָמָ דַעַר עַרְלָעָבָעָר שְׁזָמָר וַיַּאַסְמַח פַּרְיָדָעָר טָזָן : צַי פַּאֲרָפָעָסָטָיקָן
די מַאָסָטִ-בִּיְמָעָר, אַיְסָקָעָן דַעַם וַיַּעֲגַג פָּזָן דַעַר הַיְּהָרָ, צַי גַּנְּרָ פִּרְן דַי שִׁבָּה

בִּים רְוָדָעָה אָזְנָ זַיְדָ נִשְׁתָמָ אַרְאָפָט פָּזָן אַיְרָ גַּלְיָבָן זַיְעָגָן...

לְוִיפָט עָר, דָאָס אַיְנָצָיקָנָקָיָט נִכְטָעָרָעָ טָעָנָטָשָׁעָלָעָ אַיְזָגָן דַעַר שִׁבָּה, פָּזָן אַיְזָגָן
אַרְטָט צָוָם צְוָוִיטָן אַזְנָ דַי בּוֹאָלָיָעָם שְׁוֹעָנָקָעָן אַיְזָגָן אַיְסָ...

וַיַּאַסְמַח קָעָן שְׂיָן אַיְזָגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן
שְׁטוּרוּם, אַזְנָ אַגְּגָן פַּיְּסָטָעָרָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן אַגְּגָן...

פֿאַלְטַ עַד אֲנִידָעַר צָוָם-לְעַצְמָה אֵת מִידָעָה, אַ פֿאַרְחַלְשְׁטַטְהָה מִיטַ אַ צְעַבְרָאַ
כְּעַנְעָם רְוַדְעָרַ אַיְן הָאַגְּנָטַ.

שְׁלָאָפַן שְׁוִין אַלְעַ אַיְן אַ טִיפַן אַפְרֹזָת-שְׁלָאָפַן, וּוַיְיִסְן נִישְׁטָה וּוְאָסַם גַּעַד
שְׁעַטַּ, אַוְן דַּי שִׁיפַן מִיטַן שְׁטַטְאַלְעָנָעָם „שְׁנָאָפְלָה“ וּוְאַקְלָט וִיזַּד אַוְיר אַ שִׁיפְרָאַר
אַיְוָפַן יַמְ'ס גַּעַנְאַד, אַוְן טְוִוְונְטְּעָה, טְוִוְונְטְּעָה שְׁטִיפְעַרְישָׁע כּוֹזְאַלְיָעָם הָאַבְּנָן אַיְר
שְׁוִין אַרְוָמְנְגָרְינְגָלָטַה, שְׁטוֹפָן, פְּאַטְמָשָׁן אַוְן שְׁטוֹוִיסַן אַיְר, וּוְיַנְאַר וּוְיַוְילַן, אַוְן
פָּוֹן הַוְנְטָן לְוִיפַן נַאֲךְ גַּאֲגַעְצָעַ סְחָנוֹתַ פִּישַׁ, וּוְאָסַם שְׁפְרִינְגָּעָן, וּוְאַרְפָּן, פְּלִיוּסְקָעָן
וִיזַּד אַוְן טְאַגְּנָצָן פָּוֹן פְּרִיְיד, וּוְיַדְרָאַיְנְגָלָעַד, וּוְאָסַם הַאַפְּנָן גַּעַוְוָאַגְּנָעָן אַ שְׁפִילַ...
עַם אַיְזַן שְׁוִין אַיְגְּמָאל גַּעַוְוָעַ אַ שְׁפִילַ!

— — — — —
דַּי שִׁיפַן אַיְזַן פֿאַרְטְּרָאַן גַּעַוְוָאַרְן אַיְן אַ וּוְיַלְדַּ פֿרְעַמְדָעָה, אַוְמְפָאַקְאַנְטָעָר
יַס-גַּעַנְנָטַה...
— — — — —

אַוְן פָּוֹן דֻּעַמְאָלַט אַנְ בְּלָאַגְּדוֹשָׁעַט דַּי שִׁיפַן שְׁוִין אַזְוִי יַאֲרָן אַוְן יַאֲרָן, זַי
גַּיְיטַ יַס אַיְין, יַס אַוְים אַוְן וּוְאָסַם מַעַר זַי גַּיְיט — אַלְעַן טִיפְעַר פֿאַרְבָּלָאַגְּדוֹשָׁעַט
זַי, פֿאַרְשָׁוּוִיםַט אַיְן וּוְיִטְעַ סְפְּנָוְתְּדִיקָעַ וּוְאַסְמָעָרַן...
— — — — —

אַוְן דָּאָרֶט זַיְיִט, וּוְיִיט עַרְגִּיעַן אַיְן טְוַנְקָעַלְעַ, אַוְיִסְגְּנְבִּיְגָעָן חַוְרָבָותַ
שְׁטִיבָעָה, זַיְצַן פֿאַרְלָאַזְוָעָן מַאֲמָעַם מִיט אַוְיִסְגְּנְבִּיְגָעָן אַוְינָן אַיְינְגָנַעַ
שְׁרוּמְפָעָן הַעֲרָצָעָה, אַוְן וּוְאַרְטָן, הַאַפְּנָן אַזַּד שִׁיפַן וּוּעַט נַאֲךְ וּוּעַן עַם
אַיְזַן צְוָשְׁוּוִימָעַן צַו אַ בְּרָעָן...
— — — — —

יאַסְעַלְעָ אָזֵן דַּי לְבָנָה

ס אַיְזָ גַּעֲוָעָן אַמְּאָל אַיְזָ אַנְהִיבָּ חֹדֶשׁ, וַיַּעַן דַּי לְבָנָה, 8
עֲרַשְׁתָּ גַּעֲבִירָעָנָעָ, הַאַט אַרְוִיסְגַּעֲקָוָקָי מִיטָּ אַ שְׂטָיָ
פָּעָרִישָׁ אַיְזָ פָּוָן הַיְנְטָעָרָ אַ וּזְאַלְקָן אָזֵן בָּאַטְרָאַכְטָ אַלְעָ
אַרְוָם מִיטָּ פְּרִידָ אָזֵן נִיגְרָ.

אַיְזָ דַּי אַמְּעַנְדָלָעָן טִיפָּע הַיְמָלָעָן הַאַפְּנָן זִיךְ גַּעֲהִוִּידָעָט
אָזֵן גַּעֲנְלִיטְשָׁעָטָ אַסְקָטְיוֹנְטָעָר שְׁמָעָרָן, אַפְּעָרָ קִיְּזָ
אַיְנְעָרָ פָּוָן זִיךְ הַאַט נִישָׁתָּ גַּעֲהָאָט אַזְגָּהָעָל אָזֵן קְלָאָרָ

לְיִכְתָּ וַיַּעַן דַּי לְבָנָה.

אַיְזָ זִיךְ גַּרְוִים אַזְגָּלָעָן גַּעֲוָאָרָן בַּיְזָ, דַּי לְבָנָה. הַאַט זִיךְ גַּרְוִיסְהָאָלָּ
טָעָרִישָׁ גַּעֲנוּמָעָן אַרְוִיסְפָּאַצְיָרָן אַיְבָּעָר דֻּעָם הַיְמָלָ, שְׁפִילָן זִיךְ מִיטָּ דַּי פָּאָרָ
גַּלְיוּוּרָטָעָ מִילְּךָ-זְאַלְקָנְדָלָעָן, וּזְאָם גַּעֲשָׁוֹאַזְמָעָן אַיְזָ דַּעַר לְעָנָג אַיְזָ
בְּרִיאָתָ. זְיִבָּעָר אַיְזָ זִיךְ גַּעֲוָעָן, אַזְגָּלָעָן אַזְגָּלָעָן קְוָקָטָ מַעַן אַיְזָ אַיְזָ, מַעַן בָּאָ
וּזְאַנְדָּעָרָטָ אַיְרָ שְׁעַנְקִיָּטָ. אַיְרָ הַעַלְעָל אָזֵן מַיְלָדָעָ לְיִכְתָּ.
אוֹזָ זִיךְ הַאַט זִיךְ אַפְּרָצִיתָעָטָ אַזְגָּלָעָן פָּוָן אַיְרָ שְׁפָאַצְיָרָן אָזֵן אַזְגָּלָעָן
אַיְזָ דַּעַר עַדְ אַרְאָפָּ. אַיְזָ זִיךְ פָּאַרְצִיתָעָטָ גַּעֲוָאָרָן פָּוָן פָּעָם.

שְׁאַ-שְׁטִילָ אַיְזָ גַּעֲוָעָן אַוְפָּ דַּעַר עַדְ, גַּאֲרָנִישָׁתָ הַאַט זִיךְ בָּאַוְאַיְגָן, גַּאֲרָ-
נִישָׁתָ הַאַט זִיךְ גַּעֲרִירָתָ. קִיְּנָעָרָ הַאַט אַיְרָ נִישָׁתָ גַּעֲוָעָן אָזֵן נִישָׁתָ בָּאַמְּעָרָקָטָ.
דַּי מַעַנְטָשָׁן זַעֲנָעָן גַּעֲלָעָן אַוְסְגַּעַצְיָגָן אַיְזָ זִיךְ יְעִירָעָ גַּעֲלָעָנָרָם אָזֵן גַּעֲשָׁמָאָקָ
גַּעֲשָׁנָאָרָבָטָ. בְּלוּיוֹ קְלִיְּנִינְקָעָ אַרְבָּעָטוֹזָאָטָמָעָ מַוְרָאַטָּקָעָם הַאַפְּנָן גַּעֲטָרָגָן גַּרְזָוָ-
לְעָקָ פָּוָן אַזְגָּעָנָטָן גַּאֲרָטָן צָו זִיךְ אַיְלָ אַרְיָין אָזֵן הַאַפְּנָן דַּי לְבָנָה אָזֵן אַיְרָ
מַיְלָדָעָלִיבָטָ אַיְנָגָאנָצָן נִישָׁתָ בָּאַמְּעָרָקָטָ.

אַיְזָ זִיךְ טְרוּיְעָרָקָ גַּעֲוָאָרָן דַּי לְבָנָה. עַמְּ הַאַט אַיְרָ זִיךְ גַּעֲטָוָזָם
קִיְּנָעָרָ בָּאַמְּעָרָקָטָ אַיְרָ נִישָׁתָ. הַאַט זִיךְ זִיךְ בָּאַחְאָלָטָן אַזְגָּלָעָרָ אַזְגָּלָעָן
זִיךְ צְעוּוֹיָנָטָ. צְעוּוֹיָנָטָ זִיךְ אַיְזָ דַּעַר שְׁטִילָ אַיְזָ אַיְרָ גַּוְרָלָ...

הַאַפְּנָן דַּי שְׁטָעָרָן זִיךְ אַגְּנָהָוִיָּבָן צָו שְׁוֹקָעָן אָזֵן צָו סְזָדָעָן זִיךְ :

— אַיְזָ דַּי לְבָנָה. זִיךְ וּוּיָנָטָ. דַּי לְבָנָה וּוּיָנָטָ. —

הַאַט זִיךְ זִיךְ פָּאַרְשָׁעָטָטָ דַּי לְבָנָה,

הַאַט זִיךְ זִיךְ אַפְּגָנְוִוִּישָׁטָ דַּי טְרוּרָן, מַזְאָל אַיְזָ אַיְרָ גַּאֲרָנִישָׁתָ דָעָרָקָעָ
גַּעָּן, אַרְוִים פָּוָן הַיְנְטָעָרָן וּזְאַלְקָן, אָזֵן לְהָכָעָים אַלְעָ שְׁטָעָרָן אָזֵן אַלְעָ מַעַנְטָשָׁן,
וּזְאָם שְׁנָאַרְכָּבָעָן אַזְגָּלָעָן גַּעֲשָׁמָאָקָ, הַאַט זִיךְ זְאַרְטָעָלָאָכָטָ. שְׁטָאָרָק צְעַלָּאָכָטָ...

אָזֶה הַוִּיךְ אָזֶן ווַיֵּיטַה האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן אַיד גַּעֲלַעַכְטָעַר אַינְמִיטַן דָּעַר
דָּאַכְטַן, אָזֶ יַאֲסָעַלְעַ האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן זַיְךְ אַיבְּעַרְוּקְטַן פַּן שְׁלָאָפְּ.

— וְעוֹרְ לְאַכְטַן דָּאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן זַיְךְ אַינְמִיטַן דָּעַר נְאַכְטַן?

הַאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן זַיְךְ אַרְמָנְגָעַקְטַן אַיְן צָלַע וַיּוֹתָן, בֵּין עַר האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן אָזֶן דָּאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן זַיְךְ אַיר גַּעֲלַעַכְטָעַר.

— פָּאַרְוּוֹאַסְטַּאַכְטַן זַיְךְ פַּן אָונְדוֹ זַיְךְ גַּרוֹסְהָאַלְטָעַרְן?

— אָונְדוֹ אַיְן טְרוֹיְיעַרְיקַן זַיְךְ לְאַכְטַן אָזֶן לְאַכְטַן...

הַאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן דִּי לְבָנָה אַוְיְגָעַהָעַרְטַן לְאַכְטַן אָזֶן גַּעַפְּרָעַגְטַן יַאֲסָעַלְעַן:

— פָּאַרְוּוֹאַסְטַּאַכְטַן בִּיזְטוֹ טְרוֹיְיעַרְיקַן יַאֲסָעַלְעַן, זַגְּ מִיר.
איַז אַבְּעַר יַאֲסָעַלְעַן גַּעַוּוֹן שְׁלָעַפְּרַיקַן, האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן עַר זַיְךְ אַוְיְגָעַדְרִיְּטַן אָזֶן.
איַז צְוִירִיקַן אַיְנְגָעַשְׁלָאָפְּן.

הַאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן דִּי לְבָנָה פַּן אַירַעַ נִינְגָּאַלְדָּעַנְעַ שְׁטָרָאַלְן אַוְיְגָעַפְּלָאַכְטַן אַ בְּעַטְעַלְעַן.
אַרְיְינְגָּעַלְיִיגְטַן אַהֲיַן יַאֲסָעַלְעַן אָזֶן אַרְיְינְגָּעַטְזִיְּגַן זַיְךְ זַיְךְ. פַּן דָּעַר לְבָנָה
אַ קּוֹשְׁ אַיְן קַעְפְּעַלְעַן האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן זַיְךְ יַאֲסָעַלְעַן אַיבְּעַרְוּקְטַן.

— וְזַהֲוֹ גַּפְּנִין אַיךְ זַיְךְ אַיְצַטְמַ?

— בֵּין מִיר, בֵּין דָעַר לְבָנָה בִּיזְטוֹ.

— צְוִוּזָּאַסְטַּאַכְטַן מִיר דָאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן דָּעַר גַּעַפְּרָאַכְטַן?

— סְאַיְוֹ מִיר אַוְמְעַטְיקַן אַלְיַיְן זַיְךְ זַיְין אַוְיְפַּן הַוִּימַל. אַלְעַן, אַלְעַן שְׁלָאָפְּן.
קַיְינְגַּעַר קַוקְטַן נִישְׁטַמְט אַיְיךְ מִיר, קַיְינְגַּעַר זַיְינְסְטַמְט נִישְׁטַמְט פַּן מִיר אָזֶן נִישְׁטַמְט פַּן
מִין הַעַלְעָר לִיכְטַמְט.

— סְאַיְוֹ קַאֲלַטְמַ אָזֶן טְרוֹיְיעַרְיקַן זַיְין בֵּין דִיר. בְּזַעַל נִישְׁטַמְט הַאַפְּנַן מִיטַּ
וּעַמְעַן זַיְךְ זַיְן שְׁפִילַן.

— זַאֲגַסְטַמְט דָאַךְ, אָזֶ סְאַיְוֹ דִיר טְרוֹיְיעַרְיקַן דָאַרְטַמְט אָונְטַן.

— אַבְּעַר דָאַ אַיְוֹ נַאֲךְ טְרוֹיְיעַרְיקְעַר.

— נָה, אָזֶ דָו וּוּסְטַמְט נִישְׁטַמְט וּזְעַלְעַן זַיְין בֵּין מִיר, וּזְעַל אַיךְ זַאֲגַן אַיְיךְ דִיר.
אָזֶ דָו בִּיזְטוֹ אַ שְׁלָעַכְטָעַר...

הַאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן אָזֶן יַאֲסָעַלְעַן גַּעַוּזָאַלְטַן, אָזֶ מִזְאַלְלַטְמַ זַאֲגַן אַיְיךְ אַיְסַטְמַ, אָזֶ רְאַיְוֹ אַ
גַּטְמָעַר, אָזֶ עַר שְׁוִין בִּאַשְׁטָאַלְגַּעַן.

אַ סְרַד נִיְיעַ אָזֶן שְׁוִינְעַן זַאֲכַן האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן, אָזֶן דִי לְבָנָה
הַאַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן אַיְסְנַעְטִיְּטַמְט אַיְן דָעַרְצִיְּלַטְמַ: אַ גּוֹטְעַ אַיְוֹ זַיְגַּעַוּזְעַן זַיְאַוְם.
יַאֲסָעַלְעַן האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן שְׁוִין בָּאַלְדַּ אַיְנְגָּאַנְצָעַן גַּעַהְעַטְמָ פָּאַרְגָּעַסְטַן זַיְין חַיִּים. אַיְין
מַאֲלַ אַבְּעַר, קוּקְנְדִּיקַן אַיְיךְ זַיְירַ שְׁטוֹבַה, האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן אָזֶן דָעַרְזַעַן אַיְזַעַן
שְׁלָעַכְטַמְט אַוְםַטְמַ, נִישְׁטַמְט אָזֶן נִישְׁטַמְט זַיְךְ שְׁלָאָפְּטַמְט זַיְךְ דִי
שְׁיְנְגַעַר אָזֶן ווַיִּינְטַמְט, אָזֶן ווַיִּינְטַמְט:

— זַוְאוֹ אַיְוֹ אַיְיַיְן יַאֲסָעַלְעַן? מִין יַאֲסָעַלְעַן וְזַהֲוֹ אַיְזַעַן?

פַּן דָעַטְמָאַלְטַמְט אָזֶן האַטַּפְּנָעַקְלָונְגָעַן עַר צְוִירִיקַן אַנְגָּהָוִיְּבַן בְּעַנְקָעַן יַאֲסָעַלְעַן אָזֶן אַיְוֹ
טְרוֹיְיעַרְיקְעַר גַּעַוּזָאַרְטַן פַּן מַאֲגַן זַיְן טָאָגְמַ.

— זַוְילְאָגְמַ נַאֲגַן זְעַל אַיךְ דָאַ מְזַוְּן זַיְין, זַוְילְאָגְמַ? בְּקָעַן שְׁוִין נִישְׁטַמְט מַעַר,
בְּקָעַן שְׁוִין נִישְׁטַמְט.

— וּוּמְטַמְט זַיְין בֵּין מִיר אַזְוִי לְאַגְּנַג בֵּין דִין טָאָמְטַע אַיְן צָלַע טָאָמְטַע זְעַלְעַן

ニישט שלאפען ביינאכט. נאָר זַי וועלֵן קוּקָן אוֹף מִיר. באָנוֹאנְדָּעָן מִין
שיינְקִיֶּת אָן באָנוֹאנְדָּעָן מִין לִיכְטָ.

— מִין טַאַטָּע אָן אוֹיךְ אַלְעָ טַאַטָּע הַאָבָן נִישְׁט קִיְּנָ צִיְּמָ צַיְּקוּן
אוֹף דַּיְר. בִּיטָּאָג אַרְבָּעָטָן זַי — מַזְוָן זַי בִּינְאָכָט שלאפען...

— וועסְטוּ שְׁטָעָנְדִּיק מַזְוָן זַיְן בַּיְמָה, שְׁטָעָנְדִּיק.
הַאָט זַי יַאֲסֻלָּע צְעוֹדִיְגָט, רַאיְזָה אַיְן פָּעָם גַּעֲוָאָרָן אוֹף דַּעַר לְבָנָה

אוֹן גַּעַזְגָּט :

— כַּיְוָיל נִישְׁט זַיְן בַּיְמָה דַּיְר, כַּיְוָיל נִישְׁט ! כַּיְוָיל זַיְן מִיט מִינְגָּע
הַבָּרִים, מִיט מִין שְׁוּעָטְמָעָרָל, מִיט מִין טַאַטָּע אָן מִין מַאַטָּע. אַשְׁלַעַטְע
אוֹן נַאֲךְ דָּעָרָצָה אַגְּרוּסָהָלְטָעָרָן בַּיְזָטוֹ... חַבָּר זַיְן מִיט דַּי שְׁטָעָרָן וְעַטְעָרָן דַּי
ニישט זַיְן אַומְעָטִיק.

— אַיְזָה דַּי לְבָנָה בָּרוֹגָן גַּעֲוָאָרָן מִיט יַאֲסֻלָּעָן. הַאָט זַי זַיְן בָּאַחַאלָטָן אָנוֹנְ
טַעַר אַזְּאַלְקָן אָן נִישְׁט גַּעֲוָאָלָט אַרְוִוִּים פָּן דָּאָרָטָן אַשְׁטִיק צִיְּמָ.
יַאֲסֻלָּע הַאָט נִישְׁט גַּעֲוָאָסְטָט וּזְאָם עַר וְאַל אִיצְטָטָן. הַאָט עַר דָּעָרָעָן,
אוֹ אַשְׁטָעָרָן הַאָט זַי אַפְּנָעָרִיךְ אָן פָּאָלָט אַרְאָפְּ פָּן הַיְמָלָה, הַאָט עַר זַיְן
אַגְּנַעַכְאָפָּט אַיְן דַּעַם פִּיעָרְדִּיקָן עַק, אַיְן אַיְן אַמִּינְגָּט אַרְוִוִּים אַיְזָה עַר גַּעַלְבִּין
שְׁטָיִין אַיְפָן דָּאָךְ פָּן וְיַיְעַר שְׁטוֹב.

אוֹ דַּי לְבָנָה אוֹזְצָרִיק אַרְוִוִּים פָּן אַינְטָעָרָן וּוְאַלְקָן, אוֹזָן זַיְן יַאֲסֻלָּע
ニישט גַּעַזְגָּעָן מַעָרָה, הַאָט זַי אַיְם גַּעֲוָכְטָן, גַּעֲוָכְטָן אָן נִישְׁט גַּעַפְוָנָעָן. לְאַנְגָּן
אוֹזָעַק הַאָט-זַי גַּעַקְוָקָט מִיט אַיְרָטְרִוְעָרִיךְ אַיְגָן, בַּיְזָה זַי הַאָט בָּאַצְלָאָפָּן צַ
הַאָרְבָּן יַאֲסֻלָּעָם עַזָּה.

— זַי הַאָט גַּעַרְוָפָן צַוְּ זַיְן דַּעַם גַּרְעָסְטָן אָן שְׁעָנְסָטָן פָּן דַּי שְׁטָעָרָן אָן גַּעַזְגָּעָן
זַאְגָּט צַוְּ אַיְם :

— זַיְיִיסְטָה, שְׁטָעָרָן, וְעַסְטָה זַיְן בַּיְיָן הַבָּרָה.

— דַּעַר שְׁטָעָרָן אָיְזָה בָּאַשְׁטָמָעָן.
אוֹן פָּן דַּעַמְּאָלָט אָן שְׁפָאַצְּרָת דַּי שְׁמַאַלְצָעָ לְבָנָה אַיְבָּעָר דַּעַם בְּרִיְּתָן
הַיְמָלָ-פָּאָרָק מִיט אַיְרָטְרִוְעָרִיךְ שְׁטָעָרָן-הַבָּרָה אָן דַּעַר זַיְמָה, אָן מִיט מַוְלָּדָעָ.
בעַנְקָעַנְדִּיקָע שְׁטָרָאָלָן קוּקָט זַי אַרְיָין דָּוְרָבָן פָּעַנְסָטָעָר אָן צִמְעָרָל, וּזַי יַאֲסֻלָּע
שְׁלַאָפָּט מִיט אַגְּשָׁמָאָקָן, זַיְסָן שְׁלַאָפָּה...

א מענטש פלייט

ז א קעלער-שטוב או מארקאמ געבורין געווארן, אין א פיכטן אוnal קאלטן קעלער, מיט וועלכן די זיין לבנה, שטערן אוnal נאָר א סָך אנדערע גוטע זאגן זענען ברזג... שטענדייק ברזג...

או ער אויז-צום ערשותן מאָל אַרוּים אין דראָיסָן, האָט ער דערזען פֿאָר זיך אַ לִיכְטִיקָע אוֹן אַ בְּרִיאַתָּע וְעַלְתָּא, אוֹן די זונגענְשְׁטָרָאַלְן האָבָן אַיִם באַשְׁאָטָן אוֹזְוִי גְּרוּים זַוְיַּע ער אוֹן גַּעֲזָעָן — האָט ער זיך גַּעֲזָעָן דְּרַעַמְתָּא, אוֹזְוִי וְזָרָעָמָט, אוֹזְוִי גַּטְמָט אוֹן אַיִם גַּעֲזָעָן! אוֹזְוִי פְּילְ לִיכְטִיקִיָּט, אוֹן מְקָעָן אַוְץ נִישְׁטָמָקָה, מְטוֹן זיך די אוֹין פְּאַרְשְׁטָעָלָן, פָּזָן דָּאָרָט אוֹיבָן, פָּזָן אַלְעָזִיר יִתְּמָן קְוָמָט זַוְיַּע לִיכְטִ אַזְוִי פִּילְ-אַזְוִי פִּילְ, אַזְוִי אוֹזְוִי דָּעַרְ ערְ לִינְגָט זַיְהָן טְרָעָט אוֹזְוִי אַיר... זַוְיַּע ער זַאָל נָאָר קְעָנָען, זַוְיַּע ער פּוֹלָעְ קְעָשָׂעָנָעָם מִיטְ לִיכְטִ זַיך אַגְּנְעַשְׁטָאָפָט אוֹן אוֹן קְעָלָעְ אַרְאָפָ-גַּעֲטָרָאָגָן...

האָט עַס אַיִם שְׂוִין טְאַגְּנְטְּעַלְעָד גַּעֲזָיָנִין אַרוּים, אַהֲיֵנָא צַו די בְּרִיאַתָּע, הַעַלְעָע פְּעַלְדָּעָר פָּזָן לִיכְטִ אַוְן זַיְהָן, צַו דָּעַרְ לִיכְטִיקִיָּט, דָּעַרְ בְּרִיאַתָּע אַוְן זַוְיַּעַטָּר. אוֹן ער אוֹזְוִי גַּאנְצָע גַּעַכְט גַּעַלְעָנָן אוֹזְוִי זַיְהָן אַרוּמָעָן גַּעַלְעָגָעָר אַיִן גַּעַלְזָמָט פָּזָן זַוְיַּעַטָּר לִיכְטִיקָע וְעַלְתָּא, וְאוֹן ער זַאָפָט אַיִן אוֹן זַיך דִּי אַיִן אַוְן מִתְּזָן גַּאנְצָן קְעַרְפָּעָר זַוְן אַוְן לִיכְטִ, וְוִיפָּלִיל נָאָר עַס זַוְיַּע זַהָּה, בְּזַיְהָן ער זַוְיַּעַטָּר שִׁיבָּרָה, שִׁיבָּרָה...

אוֹן אַמְּאָל האָט מְאַרְקָאָם צְוֹאַמְעַנְגַּעַלְיָבָן וּוָסָמָרָעָה גַּעַפְוָנָעָן: פְּאַרְזְּשָׁאָוּעָרָטָע בְּלֻעָּה, שְׁטִיקְלָעָר גָּלוֹא, בְּרַעְטָלָעָר, אוֹיְסְגְּנָרְבְּעָנָע שְׁוֹעְבְּעָלָעָר, שְׁטְרִיקְלָעָר אוֹן דְּרַעְטָלָעָר אוֹן זַעְרָבִי גַּעַמְיִיסְטָעַרְוּעָט, גַּעַהָאָקָט, גַּעַקְלָאָפָט, גַּעַשְׁנִוְתָּן, גַּעַפְוָנָדָן עַפְעָם מְשַׁגְּנָהָדִיקָעָה קְעַסְטָעָלָעָה. מַעַר וְזַיְהָן אַמְּאָל האָט ער גַּעַכְאָפָט אַ פְּסָק דְּרַעְפָּאָר פָּזָן זַיְהָן בְּזַיְהָן פְּאַטָּעָר. וּוָסָמָרָעָה אַיִם אוֹיְגְּנָרְעָנָט, אַבְּעָרָמָאָרָה האָט זַיך גַּאֲרָנִישָׁט גַּעַנוּמָעָן צָוָהָאָרָצָן.

בְּזַיְהָן בְּרַעְטָלָעָר, וּוָסָמָרָעָה ער האָט צְוֹאַמְעַנְגַּעַלְיָבָן האָט ער אַרוּסָנָע גַּעֲטָרָאָגָן עַס זַיְהָן זַיְהָן מַאְמָעָן...

— וּוָסָמָרָעָה דָּעַן מִיְּן קִינְד?

— אַיְרָה מַאְךָ, מַאְמָעָה. אַ זַּאָךְ מִיטְ וְוּלְכָעָר מִירָן קְאָנָעָן פְּלִיעָן וְזַיְהָן

פיגעלען, הוייך און וווײט, דארט ווואז עם אויז ליכטיק אונ דיאו זונ שײינט...
האט די שואצען מאמע פארשטיינען מארקאָסן וואָס ער וויל מיטן, פאָר-
שטיינען זיון חלום. האָט זי אַים גענגלעט דעם קאָפ מיט אִידיע קראָאנְקע הענט,
האט ער זיך דערנְאָר מיט מער השק גענומען צו דער אַרבעט: געפּוּיט אָז-
ענומען אָז אַנגעהָוִיבָּן אוֹיפָּנְנִי.

או עיר איז גרים געוזאָרן מארקָם. האט ער שוין נישט געהאט קיון
היים. אבער געהלומט האט ער נאָך אַלְעַז דעם הלוּם, ווי אַזְוִי צוֹ דערגריבִּין
צָוֹ דֵי ווּנְיקָע, בְּלוּעַ הִימְלָעָן אָוּן לוּפְאַיְקָע, פְּרַיעַ וּוּלְעַטָּן. האט ער זַיְד גַּעַז
טראָגָן אַיְבָּעָר פרעַמְדָּע, ווּוִיטָּע וּוּגָן אַפְּטָמָּל אַ הַזְּגַבְּרִיקָעָר אָוּן נִישְׁטָּ
אוּסְגַּעַשְׁלָאָפְּעָנָר. אַבְּעָר דֻּעַם הַלוּם וּוּינְעָסָה האט ער ווּוִיטָּע גַּעַשְׁפִּינְעָן, גַּעַז
בוּיט. אַזְוָמָעַנְגַּלְאָפְּטָ בְּרַעֲטָר,
בלַעַכְן, גַּעַדְרִיְתָן, גַּעַפְּלַאֲכָטָן דְּרָאָטָן,

אוון צעפלויטיקט זיך די הענט...
אויסער אים האט קיינער נישט
גענלויפט אין דעם. זוזם ער האט
אויסגעפויט, אוון ערשות נאך אַ לאנגער
צייט האבן מענטשן פון ניגיריקיט
ויך אנגעעהויבן צו צוקון צו מאָר-
קאמפעס ארבעט.

זענען געקומען מענטשן פון אַלע
עKEN וועלט, אייניקע צו פאוואנדערן,
און אנדערע אייסנולאָבן און אַפְצָר
שפטן....

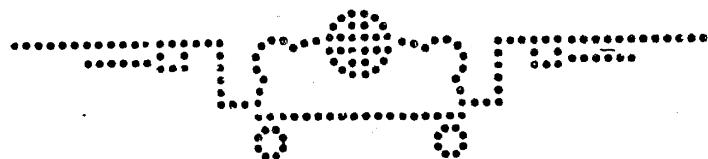
האָט זיך געמאָטערט מאָרְקָם בַּי זִין אַפְּגָרָטָם, מֵיט שְׂוִוִּים אָונְ פְּיטָאָסֶד אֲזַמְּלָה זַיְן צַעֲקָנִיְמְשָׁטָן שְׁטָעָרָן...

— אַט פְּלִיט עֲרָ ! אַט מְעַנְטֵשׁ פְּלִיט ! אַט מְעַנְטֵשׁ פְּלִיט !
אונן מאָראָקָם אוֹז גְּעוּפָן אַט אַגְּנָעָסְטְּרָעָנְגָטָעָר אַין זַיְן מַאְשִׁין, ווָאָס עֲרָ
הַאט דַּעֲרַפְּינְדָן אַין דַּעֲרַהוּבָן זַיְד, גַּעַשְׁתִּינְגָן ווָאָס אַטְמָלָל הַעֲבָרָה, הַעֲבָרָה אַיִּ
פָּעָר אַלְעָמָעָנָם קָעָפָן, ווֹאֶז דַּי הַיְמָלָעָן זַעַנְעָן אַזְעַלְכָעָן קָלָאָרָעָן, דַּיְנָעָן, דַּוְרָכָן
זַיְכְּמִיךְ-בְּלוּיעָן דַּי זַוְּנוּ-שְׁטָרָאָלָן אַזְעַלְכָעָן גַּלְאַנְצִיקָעָן מַילְדָעָן.

— אַ מְעַנְטֵשׁ פָּלִיט ! אַ מְעַנְטֵשׁ פָּלִיט !
טויזונטער הענט אַן טיכעלעך האבן געפֿאַכְעַט, צו אַיס געשריען, אַבער
מאָדְקָאָס אַיִ שְׂוִין ווַיְיַת אַזְוֹעַק פָּוּן זַיִ. הַצְּט עַר וַיְיַת שְׂוִין מַעַר נִישְׁמָן גַּעֲזָעַן
אוֹן מַעַר נִישְׁמָן גַּעֲהָעֶרטַם.

מארקאמ האט געפילט, או ער וווערט שיפּוֹר פֿוֹן פרִיד אָוּן גַּלְיךְ. אין יעדן גולד, אין די קלײַינַט פֿוֹנְגֶּערְלַעֵד פֿוֹן די הענט אָוּן פִּים. אין יעדער האָרְזִינְגֶּער, קומט אַרְיַין אָזָאָסְטִירְד, פֿוֹן ווּולְכִּין ער וווערט גַּרְינְגֶּער אָוּן גַּרְינְגֶּער:

אלין, און זיין מאשין, וואלט ער שוין איזט געקענט פלייען...
 שטיינט מארקאמ אזיי העכער און העכער — —
 מיטאטאל האבן גאנצען מהנזה צענשראקדגען פיגאל שרעלעך זיך צע-
 קוואקעט און צענשריען :
 — קוואקוווא ! קוואקוווא ! — א מענטש פלייט ! א מענטש פלייט !
 איז געווארטן א ריעש, זוי א שטורהע-זווינט וואלט זיך אפנעריקן.
 זענען געקומען פיגאל פון אלע עכלן הימלען, בייען, צאראנדיקע מיט אפגען
 מיילער און שפיציקע שנאבלען און צענשריען זיך :
 — א מענטש פלייט ! א מענטש פלייט ! פון דראט אונטן האבן זיך אונט
 פאריזאגט. אלע וועלדער האבן זיז איזיגעהאקט. די זאפעונן פארסנט און זיז
 לופט מיט הייפע דראטן באצינגן, און איזט קומען זיז אזהער זיז אונט איזיך
 פון דאנען זוילן זיז אונדו פאריזאגן. נײַן, מיר וועלן נישט לאזן, נישט לאזן !
 קומט אלע ! אלע צוואקען !!
 איזו פיל זענען זיז געוווען, איז די שיין פון דער זון האבן זיז פארשטעלט.
 האבן זיך אלע א לאו געטונג און באלאגערט מארקאמען מאשין און צעפוקט,
 צעברעקלט זיז מיט די שפיציקע, צאראנדיקע שנאבלען...
 איז א מינט ארכום איזו שוין מארקאמ געלען איזיך א זוית פעלד מיט
 אפגען פארגלאצט אונין, א צעהרגעטער...
 איזו געקומען שפער א צויזיטער, א דרייטהה, א דרייסיקסטער און גע-
 נמען איזיפבויען, אויסשפינען דעם צעשטערטן הלום: פלייען זיז איזט שוין
 זיבערער, שטאלצער און העכער איזן די בלוייע טיפקייטן און לאכן, שמייכלען,
 היפן זיך די אלע, זאם ניעין איזיך דער ערדי...
 דער גאנצער הימל איזו-שוין פול מיט זיז, מיט די שטאלען, זינגענדיקע
 פיגאל, איז הוועטנס פליינגען עם שפיגלט זיך די זון.
 און איז א „שטאלענער פיגאל“ און די היילעש טיפקייטן פארבלאנדוושטט
 אמאל איזיך דעם זויפן פעלד, וואו עם שלאפט זיך מארקאמ זיין שלאף, וועקט
 ער זיך איזיך פון דעם גערוייש איז געוואנג. עפנט איזיך די פארשלאפעגען
 איזין, שטעכט מיט זוינע בלוקן אדריך די ערדה, זאם ליגט איזיך זיין קבר
 איזן קוקט ארויף הייך, הויך צוים נינגעאלדענען. באזוענעלען פינטעלע, זאם
 טראגט זיך, שוועפט איזן די פריעע, לייטיקע, זוניקע, היילעיש פעלדער איזן
 שמייכלט, שמייכלט מיט צופרידינהייט — — — מײַן הלום פון אמאל.
 מײַן הלום...

פִּיוּוֹל פַּרְעָשָׂעַר לְאַבְטַ

טענדיק אוֹ פִּיוֹול גַּעֲזָעָן הַונְגָּרִיךְ, שַׁטְעַנְדִּיךְ חָצֵט עַר
גַּעַהְתְּמָן אַין קִיּוֹן פָּן דַּי טַאַשְׁן אֲרוֹם אַין קִיּוֹן
מַאל נִישְׁטָט וְאַט גַּעֲזָעָן.
הַאֲבָן אִס דַּי קִינְדָּעֶר פַּגְעָבָן אַ צַּנְגָּטָמָן „פִּיוֹול
פַּרְעָשָׂעַר“.
הָאַט זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט גַּעֲזָעָלָט חַבְרָן מִיטָּ פִּיוֹולעָן
וּועָר זַיְמָט זַיְקִדְמָעָן וּזְעָלָן חַבְרָן מִיטָּ פַּרְעָשָׂעַר?
אוֹ דַּי קִינְדָּעֶר הַאֲבָן זַיְקִדְמָעָן אִים גַּעַטְרָאָפָּן הַאֲבָן זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט
בַּעֲקָעַלְעָה, אוֹ זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט אַיְסְקָוָן אַזְיִי פִּיוֹולָם נְרָאָפָּעָ בָּאָקָן, אַין נַאֲבָנָעָ
מַאֲבָטַ פִּיוֹולָם נְרָאָפָּעָ שְׁטִימָעָ:

— פִּיוֹול פַּרְעָשָׂעַר, וּוְילְסָט עַפְעָם פְּרָעָפָן? ..

— בִּיסְט עַפְעָם שְׁטָאָרָק הַונְגָּרִיךְ, פִּיוֹול פַּרְעָשָׂעַר? ..

הָאַט עַס פַּאֲרְדָּרָאָפָּן פִּיוֹולעָן, הָאַט עַר זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט מִיטָּ רַצְיהָה נַאֲר דַּי
קִינְדָּעֶר, אַפְּעָר דַּעֲרָפָּאָר, וְזַאֲס עַר אַזְיִי גַּעֲזָעָן אַ דִּיקָעָר, אַזְיִי עַר גַּעַלְאָפָּן, וְזַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט
אַ קַּאֲטַשְׁקָעָ, אַזְיִי קִינְמָאָל קִינְגָּעָס פָּן דַּי קִינְדָּעֶר נִישְׁטָט גַּעַקְעָנָט דַּעֲרָאָגָן...
הָאַט עַר גַּאֲרָנִישְׁטָט גַּעַטְוָן פִּיוֹול, נַאֲר גַּאֲנָצָע טָעָן אַרְוָמְגַעְגַּגְעָן אַזְיִי
נַאֲכַנְקָלָעָרָט פָּן וּוְאֲגָעָן צָו בָּאָקָומָעָן עַפְעָם אַזְיִיעָן...
— ב —

אַין אֲזָנָט, בַּיְ נַאֲבָט-עַסְן, אַיְדָעָר זַיְן פַּאֲטָעָר, הַעֲרָשָׁל, הָאַט נַאֲר דַּעַם
עַרְשָׁתָן בַּיְן אַרְאָפְגָעָשְׁלָוְגָעָן, הָאַט שַׁוִּין פִּיוֹול גַּעַהְתְּמָט אַיְסְגַּלְיִידִיקָט אַין
טַעַלְעָה אַ צְוֹוִיָּטָן, אַזְיִי אַ דִּרְיָטָן.
אַזְיִי עַר שַׁוִּין גַּעֲזָעָמָן אִיצְטָן אַזְיִי גַּעַצְוָפָט, גַּעַרְיסָן לְעַבְעַדְיקָע שְׁטִיקָעָר פָּן
בְּרוּיָט, אַזְיִי מִיטָּ הַונְגָּרִיךְ אַיְינָן, אַזְיִי מִיטָּ הַאֲרִיזְ-קַלְאָפְגָעָנִישְׁ גַּעַוְוָרָת אַיְיף
דַּעַר מִינָּט, וּוּעָן דַּעַר מִاطָּע וּוְיִנְעָר וּוּעָט אַזְיִקְרָוָן דַּעַם נִישְׁטָט דַּעֲרָעָסָעָנָם
טַעַלְעָה מִיטָּ קַאֲרָטָאָפְלָזָוָף, וּוּעָט עַר אִים שַׁוִּין אַזְיִלְיִידִיקָן...
אַזְיִי אַלְעָ אַזְיִן שְׁטוּבָ וּזְעָנָן שַׁוִּין גַּעַשְׁלָאָפָּן, הָאַט פִּיוֹול זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט
צָוָם קוּיְשָׁל מִיטָּ בְּרוּיָט, אַפְגָעָשָׁנִיתָן וּוּפִילְסְמָהָאָט זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט, אַיְיךְ
נִישְׁטָט פָּאָרָגָעָסָן אַפְצָוָטָרָעָטָן בַּיְ דַּעַר צּוּקָעָר-פַּוְיִשְׁקָעָ אַפְצָוָשָׁטָן אַזְיִינָט
דִּינָעָם צּוּקָעָה, אַזְיִין מִיטָּן גַּאֲנָצָע נַאֲבָט-דָּרוּיָה זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט צּוּרִיקָק צָו זַיְן גַּעַלְעָגָר...
אַזְיִי עַר זַיְקִינְגְּרָדְנִישְׁטָט אַזְיִפָּן גַּעַלְעָגָר, פִּיוֹול, אַזְיִין גַּעַקְיִיט דַּאֲס שְׁוֹאָרָצָע

פארלעגענע ברויט. געטונגקען אינט צוקער. געקייט מיט אָן איינגעעהאלטעןעם אפערטייט. אָן קיינער זאל נישט וערהערן. אָפער ווי איינגעעהאלטן אָון פֿאָר-זיכטיק ר'אייז נישט געווען, האט דאָך דאָם קיינן זיינט אַנגעטמאָכט אָזָא גַע-רוֹדָעָר אִין שְׁטוֹב, וּוְאָם הָאָט אַיבְּעָרוּעָקָט הָעֲרֵשָׁלָעָן מִיט דֵי הָעֲרֵשָׁלָטָע...
הָאָט וַיֵּד וַיְיַ אַיסְגָּוּזָן, אָן מִיּוֹ סְקָרָאָפָעָן אַוִים אַלְאָך פָּוָן דִיל, אָדָעָר
אוֹ גַנְבִּים אַרְבָּעָטָן אָונְטָעָרָן פָעָנְטָעָר אָון וּוְילָן זַיְיַ בָּאנְגָעָנָעָן... אָון אָז
הָעֲרֵשָׁל אִין מִיט גַרְזִים הָאָרְץ-קָלָאָפָעָנִישׁ אַרְאָפָעָן בָעַט, מִיט אָן אַנְגָעָצָונְדָן
לִיכְטָא אִין הָאָנְטָמָה, הָאָט דָאָם סְקָרָאָפָעָן אַוְיְגָעָה הָעָרָתָמָה, אָון פִיּוֹול אִין גַעְפְּלִיבָן
ליַגְן שִׁיעָוָר נִישְׁטָמָט דֻעְשְׁטִיקָט צַוְוָעָרָן מִיט אַפְוָל מִוְיל בָרְוִית אָון צְזָקָעָר,
אוֹ גַעְמָאָכָט וַיֵּד שְׁלָאָפָן...

— —

פָוָן טָאג צַוְמָאָג אִין פִיּוֹול נְרָעָסָר גַעְוָאָרָן, אָון אוֹיך הָוְנְגָעָרִיקָעָר.
אִין דָעָר שְׁטוֹב בַּי זַיְיַ אִין שְׁוִין אַלְעָן גַעְוָהָעָן פָאָרְשָׁלָאָסָן, הָאָט עָר וַיֵּד
אַרְוְמְגָנְדָרִים, פִיּוֹול, אַיבְּעָר דֵי פְּרִיאָטָע בָּלָאָטִיקָע הָוּפָן פָוָנס שְׁטָעָטָל,
נִישְׁטָעָרְנְדִיק עָפָעָם צַוְקִיּוֹן, אָון אוֹ עָר הָאָט נִישְׁטָמָט גַעְפְּנוֹנָעָן אִין עָר אַחִימָט
גַעְקָוּמָעָן אַנְבָּמָעָר הָוְנְגָעָרִיקָעָר.
הָאָט עָר וַיֵּד אַוְעָקָגְעָשְׁטָעָלָט בַּי דֵי טִירָן פָוָן זַיְיַ פָאָטָעָרָם קָלִיט אָן
גַעְקָלָאָפָט אִין דָעָר בָּלְעָכְעָרָנָר שְׁוֵילָן אָון גַעְשְׁרִיעָן מִיט אַצְעָצִינְגָעָנָעָס קָיָל:
— כִּיְבַּין הָוְנְגָעָרִיק ! בִּרְדְּזִוִּיטָט !
אִין אַדְיְפָגְעָקָומָעָן הָעֲרֵשָׁל פָוָן קָלִיט אִין אַוְעָקָגְעָטָרִיבָן פִיּוֹולָעָן אָון
וַיֵּד פָאָרְעָנְטָפָעָרָט פָאָר דֵי מְעַנְטָשָׁן, וּוְאָם זַעַנְעָן גַעְשְׁטָאָנָעָן אָרוֹם פָוָן נִיְיָ
גִּירִיקִיט :

— מַיִינְן גַּאנְצָן פָאָרְטָעָגָן וּוּעָט מַוְרָן נִישְׁטָמָט סְטִיעָן אַיְם זַעַט צַוְמָאָג.
חריפות אָון בּוֹשָׁות טָוָט עָר טִיר אָן דָעָר פָרָעָסָר. אַוְעָקָפָן מַיִינְן שְׁטוֹב !..
הָאָט שְׁוִין פִיּוֹול אַיצְטָמָע צְעָשְׁרִיעָן וַיֵּד נַאֲך שְׁטָאָרָקָעָר אָון צְעָבִינָן דֵי
בָּלְעָכְעָנָעָן שְׁוֵילָן מִיט וַיְגַעַן שְׁטָאָרָקָעָר פִּיסְטָן :
— וּוְאָם פָוָן אִיךְ שְׁוֹלְדִיק, אָוּ כִּיְבַּין גַעְבָּוִירָן גַעְוָאָרָן אַהֲרָגָעִירָר...
גַיְבָּ בִּרְדְּזִוִּיטָט ! גַיְבָּ עִסְסִין !
הָאָפָן פִיּוֹולָם גַוְאָלְדוֹן וַיֵּד אַיסְגָּנְטִישָׁט מִיט מְעַנְטָשָׁן גַעְלָעְכָּטָעָר אָון
אַפְנָהִילְכָט אַושָׁה הָעַט, הָעַט, בֵיז אַוְיָף יָעָנָס זַיְתָמָעָן, אָון פָאָרְלוֹרִין וַיֵּד
אַיְן בָּאָרְגִּינִיקָן וּוּלְדָלָל.
הָאָפָן מְעַנְטָשָׁן וַיֵּד גַעְוָאָלָט פְּרִיאָלָעָן מַאֲכָן מִיט פִיּוֹולָם אַפְעָשִׁיט, הָאָפָן
וַיֵּד אַיְם גַעְבָּרָאָכָט עַסְן פָוָן אַלְעָן זַיְתָמָעָן... הָאָט עָר וַיֵּד אַוְעָקָגְעָזָעָט פִיּוֹול
אוֹיָף דֵי שְׁטִינְגָעָרָגָן טְרָעָפְלָעָן פָוָן זַיְיַ פָאָטָעָרָם הוֹי אָון גַעְנוֹמָעָן מִיט אַפְעָ
טִיט אָון בְּרָעָן אַיְסְלִידִיקָן דֵי טְרָעָפְלָעָן אָון טָעָלָעָר, וּוְאָם מְעַנְטָשָׁן הָאָפָן אַונְ
טְרָעָגְעָטָרָאָגָן...
הָאָפָן פְּנִימָעָר וַיֵּד אַיבְּעָרָגְעָוָאָגָקָעָן אָון גַעְשְׁמִיכְלָל וּוְעָגָן פִיּוֹולָם אַפְעָ
טִיט, אָון הָעֲרֵשָׁל הָאָט שְׁוִין מַעְרָן נִישְׁטָמָט גַעְקָעָנָט אַיבְּעָרָטָרָאָגָן דֵי חָרָפָות אָון

האט שווין הערשל פון דעטאלט אן נישט געלאזט פיווילען איבערטרערעטען
די שווול פון זיין שטוב...

האט' זיך פיעול קנאפ' וואט גענומען עם צום הארץ.
 הינטער דער שטאט האט ער זיך אויסגעזובט און איינגעפלענע שטוב,
 אויז ער דראט געשלאפען, און דא האט זיך ערשות אונגעחויבן דער אמתער לעבן.
 עסן האט אים שיין איצט נישט געפעלט, איבער גענג האט ער געהאט. בײ-
 נאכט האט ער אroiינגענבעט הינער און קאטשקעט פין בעלהביהישע
 שטײיגן אין שטעל, אין געבראַטן זוי אויף א פיעיר צווארען מיט קארטאלפֿל
 און מײערן זואט ער האט אויסגעקאָפֿט פין די שכנותדייקע פיערישע
 פעלדער.

— ७ —

זענען אבער געקומען שלעכטע צייטן פאר פיווילען און אייך פאר אלעמען.
א מלחמה א גרויסען, איי געווערטן אויף דער גאנצער וועלט.

האבן מהנזה, מהנזה מענטשן פאלראזון די שטעת און די דערפער און
זענען אוועקגעפארן מלחהה האלטן מיט אנדערע מענטשן, ווילכע זוי האבן
קיינמאָל פאָר די איינן נישט געווען... זענען די פעלדער געליבּין וויסטען, פאָר-
טרוייערטע: נישט געווען קיינער, זואָס זאָל זוי אַקערן, פֿאַרוֹזִיּוּן אָזֶן שְׁנִידָן.
אייז געווארן אַ הונגעָר, געפֿעלָת בְּרוּוּת אַין שְׁטִיבָּעָר. די שְׁטִינְזִין פֿזֶן עַופָּת —
פֿוֹסְטָע אָזֶן אַין שְׁטִיעָטָל בְּרֻעְנְגַט מַעַן מַעַן נִישְׁט קִין גַּוְטָע זְאַכְּן צָסָע...
האט זיך אַיצְט ערְשָׁת אַ נִּיְּעָר הַוְּנָגָעָר דְּרוּזָעָקָט אַין פִּיוּולָעָן, אַבעָר

נישת בלויין אין פיוולען, אליע זונגען שווין איזט הונגעריך געוזרך, אלע...
האבן שווין איזט קינדרער מעיר נישט געלאנט פון פיוולען... האט עם
איסס א הנאה געטזון, ס'האט זיך אויפגעווין פיוולען אז אלע, אלע פון שטעתל
זונגען געוזרן ציגלייך מיט אים — הונגעריך... פרעעערם... האט ער גע-
שמייכלט פיוול...

גאנצע טען איז ער איצט געועסן פיזול אין דער אינגעפאלענער הורבה
און געאנט זיך די פינגער, געניזשעט האלן, זענען זיין עפאן אינגעפאלן
און די אינן גרעטער געוואָרן... און אוֹסַהַט זיך צעללאָקערט אין אים דער
הונגער, שוין נישט צום אויסחהָלטן, האט ער זיך אַ רִים געטן פון דער
הרבכה און געלאָזט זיך לויפן איבערן שטעהָל, ווי אַ משוגענער, ווי אַ זילעָד
הייה און אַנגעלאָפּן אויף שטיעער און געפרען, וואָס נאר סְהָאָט זיך געלאָזט.
האָפּן מענטשן איצט זיך געשראָקָן פֿאָר פִּיזֶוּלָם הונגעריקער קישקע...
און פִּיזֶוּלָם אַ שְׁפִּי געטן הינטער זיך פֿון הונגער און פֿאָרבייטערונג און
געלאָזט זיך מיטן זעג וואָס פֿוֹרט אָזּוּק ווּיט, ווּוּיט פֿון שטעהָל שְׂיָוּן קִינְמָאָל
אַהֲרִין נישט צוּרִיכְזָקוּמָעָן... .

— ८ —

שפריונות פיוול איבער זועגן פרעמאדע און איבער פעלדער הויסטער, וווערט ער נאך הוונגעריינער. טראפעט ער זיך מיט א גוטן אלטיטשען, גייען זיין אין-איינעם. האט-דער אלטיטשען א פידל, שפילט ער אויס אוייפֿ דער פידל

ניגנים טרייעריךע, פֿאַרגעטס פֿיוֹזֶל אָוִיפֶּט אֲוִילָע, אוֹ סְהִונְגָּעָרט אִים...
שְׁפִּרְיוֹזֶט פֿיוֹזֶל אַיְבָּעֵר מְדִינָה וּוַיְטָע, אָוֹן אוֹ דָעֵר הַנְּגָעָר צְעַפְּלָאַקְעָרֶט
זֶיךְ אִין אִים, צְעַפְּרָעָכֶט עָר דִּי פֿוֹדֶל, פֿאַרְטְּרִיבֶּט דָעֵם אַלְטִיטְשָׁקָן שְׁפִּילָעָר אָוֹן
נְעַמְּט שְׁרִיְעָן מִיט אָזְעַלְכָע שְׁרַעַלְעַכָּע קָוָלָה, אוֹ פֿוֹגֶל צְיַטְעָרָן אָוֹן אַיְבָּעֵר
וּוַיְטָע שְׁטָעָט אָוֹן לְעַנְדָעָר צְעַפְּרָאָגֶט זֶיךְ דָּאָס וּוַיְדָעָרָקֶל פָּוֹן זַיְנָע גַּשְׁרִיְעָן:
— בִּירְרִיזְוִיטֶט!

הַעֲרָן מְעַנְטְּשָׁן פָּוֹן וּוַיְטָע פֿיוֹזֶל פֿרְעָמָעָרָם גַּעַוּזָלָן, זַוְעָרָן זַיְיָ פֿאַרְצִיטָעָרט
פָּוֹן שְׁרָעָק אָוֹן דָעַמְאָגָעָן זֶיךְ, אוֹ אַיְיךְ זַיְיָ זַעַנְעָן הַוְּנְגָעָרִיךְ...

גַּיְיטֶט פֿיוֹזֶל אַיְבָּעֵר שְׁטָעָט אָוֹן וּטָה, זַיְיָ קִינְדָעָר הַוְּנְגָעָרִיךְ שְׁרִיְעָן, זַיְיָ
עָר אַמְּטָל, בִּיְיָ דִי טְרָוָן פָּוֹן וּוַיְעָרָע טָאָטָעָם שְׁטִיבָעָר אָוֹיפֶּט אַלְעָגָטָן:

— גַּיְיטֶט עָפָן! גַּיְיטֶט בְּרוּיטֶט! גַּיְיטֶט בְּרוּיטֶט!
פֿאַרְגָּעָטֶט שְׁוִין דָעַמְאָלָט פֿיוֹזֶל פֿרְעָמָעָר אָיִן זַיְיָן הַוְּנְגָעָרִיךְ קִישְׁקָע
אָוֹן עָר לְאָכְטָמָט, לְאָכְטָמָט מִיט זַיְנָע אַיְינְגָע פְּאָלָעָנָע, מְאָגָעָרָע בָּאָקָן, מִיט דִי גְּרוּיסָע
גְּלָאָנְצִיקָע אַוְיָגָן אָוֹן קִיְּכָט זֶיךְ פָּוֹן גַּעַלְעַכְתָּעָר:

— אַלְעָגָט, אַלְעָגָט זַעַנְעָן שְׁוִין הַוְּנְגָעָרִיךְ... אַלְעָגָט גַּעַוּזָרָן פֿיוֹזֶל פֿרְעָמָעָרָם...

אַלְעָגָט — — —

דָּעֵר מִיעָרָעֶר אֹזֶן זַיִן זָוֶן

יא געשיכטע אויז א נאנץ געווינגלעבע, א סך האבן שין פון
ארה געהערט, אבער איך וויל זי פָּאָר אַיְיךְ נַאֲבָאָמָּל
דערציאָלן.

— א —

אויז געווינַן א טאטַע א מִיעָרָעֶר, האָט עַר אַלְעַ טַאג
אַהֲיִמְנַעֲרָאָכְטַ בְּזַיִן פָּאָרְדִּינְסְטַ אָזֶן דַּי בָּאָמָעַ האָט
איינְגַּעַקְוִיפַּט דַּעֲרָפָּר, וּזְאַס מְהָאָט בָּאַדְאָרְפַּט אַיְן שְׁטוּבַּת.
הָאָבָּן זַיִן גַּעַלְעֵבַט רֹאָק אָזֶן צְוֹפְּרִידְן אַיְן זַיִּעַר עַגְּשַׁטְּבִּעְלָעַ אַיְן זַיִּד
גַּעַפְּרִיטַט מִיט זַיִּעַר אַיְינְצִיךְ קִינְדַּ, אַ אַנְגְּלַעַן, דָּעֵר, וּזְאַס זַעַט זַיִּפְּרָאָרְטַן
מִיטַּתְּרָהוּט אַזֶּן מִיט אַ טְּרִיבִּיסְטְּרוֹאָרְטַ אַיְיךְ דַּי עַלְטָעַרְעַ יָאָרַן, זַיִן דַּי בְּחֹותַ
פָּאָרְלָאָזֶן דַּעַט מַעֲנְטִישַׁן.
אַיְן שְׁטַעַנְדִּיקַ, אַזֶּן זַוְּן האָט זַיִּד אַרְאַפְּגַּעַלְעַט אַ רְוִיְּתַעַן, אַ דְּרֶשְׁוֹיְצַעַן
אוֹן דָּעֵר פָּאָטַעַר אַיְן אַהֲיִמְנַעְקְוִמְעַן פַּזְן דָּעֵר אַרְבְּעַט אַ מִידְעַה האָט עַר גַּעַן
נוּמָעַן דָּסַם פִּיצְנְקַעַ קִינְדַּ אַיְיךְ זַיִּד, וּזְאַס האָט אַיְנְגַּעַן, זַיִּד אַ פָּעַדְעַרְלַ אַיְן
זַיִּנְעַן גַּרְאָפַעַ שְׂעוּרַעַ העַנְטַ, מִיטַּתְּמָזְאָלְעַם בָּאַדְעַקְטַעַן, אַזֶּן זַיִּד דָּעְרַמְּטַ נַיִּעַ
שְׁפִּילַטַּ, גַּעַהְיוּדַעַטַּ, אַזֶּן זַיִּן אַיְיךְ האָט גַּעַפְּנִיקְלַט אַ טְּרָעַר...

— ב —

אוֹ דָּעֵר אַונְגַּל אַזֶּן עַלְטָעַר גַּעַוְאָרַן, זַיִּד קַיִם אַיְסְגַּעַלְעַרְנַט לַיְיַעַנְנַן אַזֶּן
שְׁרִיְּבַן, האָט דָּעֵר פָּאָטַעַר, וּזְעַן עַר אַיְן נַאֲרַפְּרִיְּיַע גַּעַוְעַן פַּזְן דָּעֵר אַדְבַּעַט,
אַסְמַנְגַּעַן דָּעְרַצְיַילַן וּזְאַס פָּאָר אַ גַּטְעַ אַזְנְגַּעַן אַרְבְּגַּעַט עַמְּ אַזֶּן זַיִּד זַיִּן
אַ מִיעָרָעֶר, שַׁיִּנְעַן פָּאָלָאָצַן אַזֶּן שְׁטַעַט גַּאנְצַע שְׁטַעַלְטַ דָּעֵר מִיעָרָעֶר אַיְיךְ:
דַּי גַּאנְצַע וּוּלְטַ בָּאַפְּוּיטַ עַר מִיטַּת זַיִּנְעַן פִּינְגְּנַעַר אַזֶּן זַיִּד וּזַיִּן קָעְלַנְיַע. דָּעֵר
פָּאָטַעַר האָט גַּוּוֹאָלַטַּ, אוֹ עַר זַאְלַ אַיְיךְ זַיִּן אַ מִיעָרָעֶר זַיִּד עַד...
הָאָט דָּעֵר אַונְגַּל זַיִּד אַיְינְגַּעַהְעַרְטַ צָוָם פָּאָטְמָעַרְטַ רִיְּהַ, אַבְּעַר גַּעַטְרַאָכְטַ
הָאָט עַר נַאֲרַפְּרִיְּיַע, זַיִּנְעַן אַנְדְּעַרְעַ, וּיְיַיְּתַע, הַוְיַּבְעַ זַאְכַּן.
אַזֶּן דַּי רַעַגְנְדִּיקַע, אַוְמַעְטִיקַע פָּאָרְנַאָכְטַן, האָט עַר אַנְדְּעַרְגַּלְיִוְוַט דַּעַט
קָאָפַ אַיְיךְ זַיִּן מִטְּמָעַם שְׁוּם, צְוֹוִי פִּיְּעַרְלַעַד הָאָבָּן גַּעַפְּרַעַט אַזֶּן זַיִּנְעַן אַיְינְ
אוֹן עַר האָט גַּשְׁוֹוָאִירַן:
— מִטְּמָעַ, אוֹ אַיְיךְ וּוּלְ גַּרְוִיס וּוּהָן, וּוּלְ אַיְיךְ זַיִּן רִיְּהַ, קָלוֹג אַזֶּן בָּאַרְיַמְּטַ.

מיר וועלן וואוינען אין א גלווערגנעם פאלצ ביים ים אויפֿ א הויין פאר
פישופטן פארן. אויך זעל זיין חברן מיט די שענטטען פרינצעסינט און דו
וועסט ניין אין בלויו זידענע קלײדרה, און צענדליךער, הונדרערטער באידיגער
וועלן ווארטן אויף דינע פאפעלן...

האט די מוטער זיינע אויסגעעהרטט און גארישט נישט גענטפערט.
וויל זאם הארץ אויר שייזור נישט צעגןגען פון פריד און נהת' האט זי
בלויו אַרוֹמְגַנְעָנוּטָעָן זִין קָאָפּ מִתְּאַרְעָה בֵּיןְעַדְקָעָה הענט און אַיִּסְבָּעָלָט...
נאָר דָעַם פָּאַטְעָרָה האט פָּאַרְדְּאָסָן אָן בָּאָנְגָּגָן גַּעֲטָוָן פָּאַרְוָאָסָם זַיְעַד אַיִּינְ...

чик קינד האט זיך גע
נוּטְעַן אָן קָאָפּ אַרְיָין
אוּלְכָעַ נַאֲרִישְׁקִיטָן
אָן עָרְטָרָכְטָן נָאָר
שְׁמַעְנְדִיק אָן זַיְנָע
פָּוֹסְטָעָה חָלְמוֹתָה, פָּוָן
פָּאַלְאָצָן אָן פָּרִינְצָע
סִינְמָן, אָן אוֹיךְ אָ
רְחַמְנָזָתָה האט עָרְגָע
האט אוֹיףֿ אַיִּם, וַיְיָלָע
עָרְהָט זיך דָעַרְמָאָנָט
אוֹ אָוִיךְ עָרְהָט
אַמְּאָל אָזְוִי גַּעֲטָרָכְטָן
אָן גַּעַלְוָתָמָט, זַיְעַן עָרְהָט
אוֹיִינְגָּגָעָן...

— ג —

אוֹן אַמְּאָל פָּאָרָה
נָאָכָט, וַיְיָעַן עָרְהָט אַיִּנְ...

וְעַמְּן מִיט זִין מַוְטָעָר אָן גַּעַלְוָתָמָט פָּוָן די גַּזְגַּלְדָעָן פָּרִינְצָעָסִינְמָן, וְעוּמְעַנְמָן
קְלִיְידָעָר סִיעַנְעַן אַוְיְמָגְעַזְעַטָּטָם פָּוָן די וַיְיָמְפָטָעָה שְׁטָעָרָנָם אָן לְבָנָה-שְׁטָרָאָלָן,
האט זיך גַּעֲפָנָט די טִיר אָן עַטְלָעָכָעָה מַעֲנְטָשָׁן הַאָבָן אַרְיִינְגְּנַעַבְּרָאָכָט צָו
טְרָאָגָן אָ פָעַקָּה, פָּאַרְדָּעָקָט מִיט אָ זָאָק. אַוְנְטָעָרָן זָאָק אָן גַּעַלְעָנָן דָעְרָה פָאַטָעָר
אָ צְעַזְעַרְגָּעָטָר. עָרְהָט אָזְרָפְּגָעָפָּאָלָן פָּוָן אָ הַיְבָעָר מַזְיָעָר, וְהָאָזְרָפְּגָעָטָר
גַּעַרְבָּעָט.

רְעַדְןָה האט עָרְהָט שְׂוִין נִישְׁטָגָעָנָט. האט עָרְהָט בְּלֹיְיוֹ גַּעֲרָעָכָט, גַּעַרְבָּעָט
קְרָעָכָט אָן שְׁפָעָט בְּיַנְאָכָט האט עָרְהָט שְׂוִין אַיְנָגָאנָצָן אוֹיפֿגְּעָהָרָט צִי
קְרָעָכָן — —

אוֹיִזְדִּי מַוְטָעָר גַּעַוּסָן בַּיּוֹם בַּעַט אָן גַּעַבְּרָאָכָן זיך די הענט. אוֹיףֿ אוֹיר
קָאָפּ הַאָבָן גַּעַשְׁפָרָאָצָט. גַּעַבְּלִיטָן גַּרְוִיעָה זַיְלְבָעָרָנָעָה הָאָרָה, אָן דָעְרָה אַיְנָגָלָה האט
זיך גַּעַשְׁרָאָקָן פָּאָר זִין פָאַטָעָרָם שְׁוֹעָרָעָה הענט. בְּאַדְעָקָט מִיט בְּלֹיְיעָה, דִיקָעָה

אֲדָעָן, וְעַנְעָן זַי גַּעַלְעָן דֵּי הַעַנְטָ אֲזַעְלָכָעַ מִידָּעָ, אָמְבָאָוּגְלָעַכָּעַ אַוְיפָּן
וּוַיְסָן גַּעַלְעָנָר — זַי הַאַפְּנָן זַי נִשְׁתָּאָר רַיר גַּעַטְוֹן...

— ८ —

איַז שְׂוִין נִשְׁתָּאָר גַּעַוּוּן בֵּיְזַי אַין שְׁטוּב פָּאַרְוּוָס צַוְּקִיְּפָן בְּרוּוּטָן, איַז
דָּעָר אִינְגָּל גַּעַוּוֹאָרָן דָּעָר פָּאַרְדִּינָרָן. דָּאָם הַוַּיָּזָן, וְאָאוּ דָעָר פָּאַטְמָעָר זַיְגְּנָעָר אַיְזָן
אַרְאַפְּגָנְעָפָלָן אַיְזָן גַּעַשְׁתָּאָנָנָעָן נִשְׁתָּאָר פָּאַרְעָנְדִּיקָטָן, הַאַטָּע עַר דָּאַרְטָן אַגְּנָעָהָיְבָן
אַרְבָּעָטָן, הַאַטָּע עַר אַיְזָן אַנְהָיוֹב גַּעַטְרָאָנָן זַמְּדָן אַזְּנָן גַּעַשְׁלָעָטָן צִיגָּל. אַז דָּאָם
הַוַּיָּזָן אַיְזָן פָּאַרְטִּיק גַּעַוּוֹאָרָן, אַיְזָן עַר גַּעַשְׁתָּאָנָנָעָן אַרְבָּעָטָן בֵּיְזַי צַוְּוּיָּטָן
אַפְּגָעָר צַוְּיָּעָם הַוַּיָּזָן, צַוְּמָעָרָשְׁטָן, אַיְזָן עַר אַלְזָן פְּסָדָר גַּעַקְוּמָן. וּוּן עַר הַאַטָּע
נַאֲךְ צִוְּיָּת גַּעַהָאָטָן, אַיְזָן עַר גַּעַשְׁתָּאָנָנָעָן פְּוֹנְדָעָרְוּוֹיְתָן אַיְזָן בְּאַקְוּקָטָן דָּאָם הַוַּיָּזָן
פָּוֹן אַלְעָזִיְּזָן, דָּאָם הַוַּיָּזָן וְזַיְן פָּאַטְמָעָר אַיְזָן גַּעַהָרְגָּעָט גַּעַוּוֹאָרָן...

איַז עַר אַזְּזִי אַוְיָף אַרְכְּטָן אַמְּתָן גַּעַוּוֹאָרָן אַז מְוַיְעָרָר אַז לִיבָּפְזָקְוּמָעָן
דִּי אַרְבָּעָטָן. עַר הַאַטָּע שְׁטוּנְדִּיקָן גַּעַדְעָנְקָטָן וְזַיְן פָּאַטְמָעָרָם רַיְידָן: «שְׁטוּמָט גַּנְצָעָן
שְׁטוּלָט עַר אַוְיָף, דִּי גַּנְצָעָן וּוּלְטָם בְּאַפְּבוּט עַר» — הַאַטָּע זַיְזָרְבָּעָט מִיטָּט
מַעַר חַשָּׁק. אַגַּעַטְרִיְעָר אַזְּנָן עַרְלָעָכָר אַיְזָן עַר גַּעַוּוֹאָרָן, קִיְּזָן אַיְזָן מַעַגְּהָאָטָן
עַר נִשְׁתָּאָרְזָהָאָטָן, גַּעַשְׁוִינְדָן אַזְּנָטָן הַאַטָּע עַר גַּעַעְרָבָעָט.
פָּוֹן אַוְמָעָטָם אַזְּנָטָן גַּעַקְוּמָעָן צַוְּאָים, אַז עַר זַוְּלָן הַיְיָזָר אַוְיָף
שְׁטוּלָן. הַאַטָּע עַר אַוְיָגְשָׁמְשָׁעָלָט הַיְיָזָר אַזְּנָטָן הַיְיָזָר — צַעַן, דְּרִיסְקִיָּק,
זַיְבָּעִזִּיק, הַוְנְדָעָרָט. רַיְיךָ פָּוֹן דָעָר אַרְבָּעָט אַיְזָן עַר נִשְׁתָּאָרָן, אַלְיָין הַאַטָּע
עַר נַאֲךְ גַּעַוְוָוִינְטָן אַלְזָן אַיְזָן אַגְּגָעָר. נִאְסָעָר קַעְלָעָר-שְׁטוּבָ...

אַז אַז עַמְּסָע אַזְּנָטָן גַּעַקְוּמָעָן אַז יְמָ-טָוָב, הַאַטָּע עַר גַּעַנוֹמָעָן זַיְן אַלְטָע מַטָּמָע
אַזְּנָטָן גַּעַנְגָּנָעָן מִיטָּט אַיְזָר אַיְבָּעָר דִּי רַיְיכָעָן, שִׁינְעָן גַּאֲסָן אַזְּנָטָן אַיְזָר אַז שְׁטָאָלָן
צַעַר גַּעַוְוִיזָן .. זַיְנָעָן .. הַיְיָזָר. אַזְּזִי וּוּיְאַמְּתָע פָּאַלְאָצָן גַּעַנְגָּנָע אַוְיָסָגָע
בְּיָוּטָן דִּי הַיְיָזָר אַזְּנָטָן פָּוֹן זַיְעָרָע פְּעַנְמָטָעָר הַאַפְּנָן אַרְוִיְסָגָעָקָטָן טַעַכְטָעָרְלָעָד
וּוּיְדִי שִׁינְעָן פְּרִינְצָעָסִיםָן, פָּוֹן וּוּלְכָעָר עַר הַאַטָּע אַמְּטָל גַּעַהָלָמָט. — — —

— ה —

איַז גַּעַנְגָּנָעָן אַיְזָר אַזְּנָטָן עַר הַאַטָּע שְׂוִין פָּאַרְגָּעָסָן דִּי צָאָל
פָּוֹן דִּי הַיְיָזָר וּוּלְכָעָר עַר הַאַטָּע אַוְיָגְשָׁבָוּטָן, הַאַטָּע עַר גַּעַשְׁפִּירָט וּוּיְדִי בְּזָהָזָת
גַּיְעָן אַיְסָמָן אַוְיָם... אַזְּנָטָן עַמְּסָע הַאַטָּע אַיְסָמָן גַּעַשְׁרָאָקָן דָעָר גַּעַדְאָנָק, אַז עַר זַוְּעָט
נִשְׁתָּאָרָן פָּאַרְעָנְדִּיקָן דָּאָם הַוַּיָּזָן זַוְּעָט זַיְזָר אַיְזָר...
וּוּרָזָע וּוּרָזָע דָעָן פָּאַרְעָנְדִּיקָן דָּאָם הַוַּיָּזָן נַאֲךְ אַיְסָמָן, אַז קִיְּזָן קִינְדָּעָר הַאַטָּע
עַר נִשְׁתָּאָרְזָהָאָטָן...

— ו —

עַמְּסָע אַזְּזִי שְׂוִין אַיְזָר אַיְזָר, צַוְּיָי, דְּרִיְיָ, אַז עַר מְוַיְעָרָר גַּיְיטָן נִשְׁתָּאָר
אַרְבָּעָטָן. עַר לִינְטָן אַזְּזִי זַיְן גַּעַלְעָנָר אַגְּרָשָׁמָאָכְטָעָר אַזְּנָטָן דִּי אַלְטָע מַטָּמָע
גַּעַבְּן אַיְסָמָן אַזְּנָטָן קָעָן אַיְסָמָן גַּאֲרָנִישָׁטָה הַעַלְפָן.
דְּרוּיְסָן אַזְּנָטָן קָלָאָרָע, שְׁטִילָעָר לְכָנָה-גַּאֲכָט אַזְּנָטָן דָעָר אַלְטָוּטְשָׁקָעָר

— 111 —

מויערער, א גליינדר פון הייך ווארטט זיך אויפּ זיין בעטל. קען נישט איינ-
שלאפּן אוֹן קען זיך נישט דערווארטן אויפּן טאג. עפּעם א נאכּט א זאָר, האט
זיך אַים אויסגעוויזן.

האט ער זיך אַנגגעשטראָנגט אָן מיט אלע בּזְהֻזֶּת אֵין ער אַראָפּ פָּזְנֶעָ —
לענער אָן אַיִּז אַרְוִוִּת אַיִּז דְּרוֹוִוִּן.

שא שטיל אָיִּז גָּזָם, מעַן זעם קִינְגָּעָם נִישְׁט, נַאֲר בְּלוּזָאַיִּז טַעַנְטָש
איַן וַיְוִיסְׁעַ וַיַּעֲשֵׂה — דַּעַר אַלְטִיטְשָׁקָעָר מוּיְעָרָר — גַּיִּיט, שְׁפָצִירָת גַּסְּמָאַיִּין,
גַּסְּמָאַיִּים אָן קוּקָט, באַטְרָאַכְּט דַּי שְׁטוּמָעַ הַיּוּזָעָר וְאַם שְׁטִין פַּאֲרָשָׁלָאַ
פָּעָנָע אָן חַלְמָעָן.

אוֹיִּז וַיַּאֲמַע מִיט אַידָּע קִינְדָּרְלָעָן, אוֹיִּז האט ער זיך גַּעֲפָרִיט מִיט
וַיַּי אַיִּן דַּעַר שְׁטִיל... אלע האט ער זַיְד עַרְקָעָנָט, אלע — דַּאֲם הַיּוּזָעָר ער
אוֹיסְגַּעַבְּוִיט מִיט דְּרוּיִּי, מִיט זַיְפָּעָן יַאֲר צְרוּיקָ, דַּאֲם פָּאַר דְּרוּיִּיסִיק, יַעֲנִין פָּאַר
אַכְּטָאַזְוָאנְצִיךְ — — —

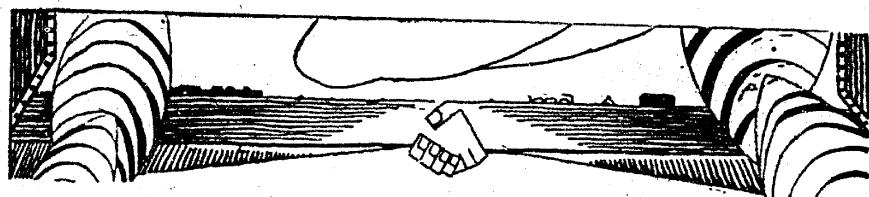
אוֹזָן אַט שְׁטִיטָת ער שְׁוִין פָּאַר אַהֲיוֹן זַיְד הַאלָּט זיך עַרְשָׁת אַיִּן בּוּעָן,
אוֹיִּז אַמְּנוֹת אָיִּז ער פַּאֲרָשָׁוָונְדָן עַרְגָּעָזָוָאָז צְוַוְוִין דַּי צַעַשְׁטָעַלְמָע
בְּלַקְעָם, בְּרַעַטָּעָה, דַּעַרְנָאָק אָיִּז ער אַרְוִיְסְגַּעַקְוָמָעָן דַּאֲרָט אַיִִּז דַּעַר הַוִּיחָד, אַיִִּז
דַּעַר רַוְשְׁטָאַזְוָאנְיָע אָן גַּעַלְיִגְעַט אַיִִּן גַּרְוִוִּים אַיְלָעַנִּישָׁ צִינְגָּל אוֹיִּז דַּעַר מַוְיעָה,
אַיִִּין שָׂוְרָה אוֹיִּז דַּעַר צְוַוְיִטָּעָר, אַיְגָּע אוֹיִּז דַּעַר צְוַוְיִטָּעָר...

האט ער אַינְגָּאנְצָן נִישְׁט גַּעַפְּלִיט וַיַּי דַּעַר קָאָפּ בְּרַעַנְט אִים, בּוּזָאַיִּז דַּי
אוֹיְגָּן הַאֲבָן זיך בַּי אִים אוֹיִּז מַאֲדָנָע צַעַשְׁטָרָאַלָּט, נַאֲקָז צְוָאנְצִיךְ, דְּרוּיִּיסִיק
שְׂרוֹדוֹת צִינְגָּל — אָן דַּאֲם הַוִּיחָד זעם שְׁוִין זַיְן פַּאֲרָעַנְדִּיקָט, אַינְגָּאנְצָן פָּאַר
עַנְדִּיקָט... —

האט ער אַפְּער, פְּלַצִּים דַּעַרְפִּילָט אַשְׁטָרָקָע מִזְדְּקִיט אַיִִּין דַּי חַעַט אָן
אַיִִּין זַיְפִּים, האט ער זַיְך אַנְדְּרָגָעָעָצָט אוֹיִּז דַּעַר מַוְיעָר, דַּעַרְנָאָק זיך אוֹיִּסְׁ
גַּעַזְוִיגָּן, אָן אַיִּז גַּלְיִיך אַיְנְגָּעַלְאָפָּן, שְׁטָרָק אַיְנְגָּעַלְאָפָּן — — —
וַיַּעַר וַיְיִים דַּעַן פָּזְנֶעָר זַיְן וְאַם עַמְּה הַאֲט אַיְצָט גַּעַלְוָמָט דַּעַר אַלְטִיטְשָׁקָעָר
מוּיְעָר ?

וַיַּלְבְּעַרְנָעָ, טַאנְצָנְדִּיקָע לְכָנָה-שְׁטָרָאַלָּזָה הַאֲבָן בְּאַלְוִיבְּטָן זַיְן קַעְרָפָעָר אָן
דַּעַר צַעַקְנִיְּטָשְׁטָעָר פְּנִים הַאֲט רַוִּיאִק, זַיְם גַּעַשְׁמִיכְלָט... —

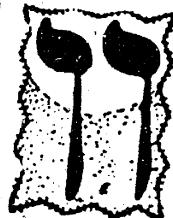

פָוּן אַוְמַעְטָזָם

פִּינְגָּלֶעֶד-טַאַטָּעֶם, פִּינְגָּלֶעֶד-מַאֲמָעֶם דָּאנְקָעֶן...

יֵית פָּוֹן דָּעַר שְׂמַחַת שְׂוֹאָרֶצֶת זִיךְרָה וְזַהֲלָד פּוֹל מִיט
בְּיוֹמָעָר, גְּרֻעוּרָה, שְׁאַטְּנָס...
שְׁטִיעָן בְּיוֹמָעָר פּוֹלָע — טָעָן, וּזְכָבָן, יָאָרָן-לְאַנְגָּע
אוֹיפְּ דָעַם וּזְלָבָן אָרָט אָונְ דְּרַעַמְלָעָן, הַלְּמָעָן אָונְ אָונְ עַם
בְּלָאָזֶט אָזֶט וּזְעַקְטָן אָונְ וּזְעַקְטָן זַיִי, רַיְסָט זַיְעַרְעָ לְאַגְּגָע
... צְוִיְּגָנְגִּיקָּלְטָעַנְעָם, נַעַמְעָן וְזַיִד אַיְינָס סְאַנְדָּרָע דָעַר
צַיְּלָן פָּוֹן אַמְּטָל, פָּוֹן גַּנְטָע צִיְּטָן, וּזְעָן דִּי בְּיוֹמָעָר-בְּרוֹדָעָרְלָעָן הַאָבָן בְּאַדְעָקָט
דִּי עַרְדָּ דִּי גַּאַנְגָּע, פָּוֹן עַק בְּזַיִק, אָונְ רַוְאִיק גַּעַטְרוֹגְקָעָן, גַּעַוְיָגָן עַרְדְּזָאָפָט...
דָּעַרְצִיְּלָטָם, מַעַן, אָזֶט בְּרַיְסָט אָזֶט זִיךְרָה וְזַהֲלָד, אָונְ אָזֶזְזָיָט...
אַיְנוּוֹוִיְּנִיק אָזֶט וְזַהֲלָד צְוִיְּשָׁן גַּעַדְיבְּטָע שְׁאַטְּמָנָס וּזְעַנְעָן בְּעַרְגָּן אָזֶט פְּעַלְזָן
שְׁטִיְּגָנְגָּר פָּאָרָאָן אָזֶט גַּוְלָנִים הַאָבָן דְּאָרָטָן וּזְיַעְרָע אַזְרָחוֹת בְּאַהֲלָלָן, אָונְ נַאֲר
זַיִי, דִּי גַּוְלָנִים, וּוַיְיכָן זַהֲלָס פָּאָר אָשְׁפָרוֹבָן מְדַאָּרָף זַהֲלָן, אָזֶט שְׂוּוּרָע, פָּאָר
פְּשָׁוְפָטָע שְׁטִיְּגָנְגָּר זַהֲלָן זִיךְרָה, אַזְוָעָרוֹקָן פָּוֹן וּזְיַעְרָ אָרָט...
דָּעַרְצִיְּלָטָם מַעַן אָזֶט זִיךְרָה אָזֶט וְזַהֲלָד, אָזֶט אָזֶט פָּאָרָאָן, אָזֶט אָפָט
גַּרְוָונָט אָטִיפָּה, אָזֶט וּזְעָרָעָם פָּאָלָט דְּאָרָט אָרִיָּין, פָּאָלָט עָר אָזֶט פָּאָלָט אָזֶזְזָיָט
לְאַגְּנָה, בְּזַיִן עַד קְוָמָת אָזֶט אָזֶט אַנְדָּרָעָר וּוּלְטָט...
אָסָה, אָסָה וּוַיְיכָן זִידָעָם אָזֶט בְּאַפְּעָם צָו דָעַרְצִיְּלָן פָּוֹן דִּי שְׂוֹאָרֶצֶת
גַּעַדְיכְּטָע וּזְלָדָעָר, דָעַרְצִיְּלָן זִי אָזֶט דָעַרְצִיְּלָן אָזֶט תְּוֹנְקָעָלָע פָּאַרְגָּאָכָטָן
וּזְיַעְרָע נִיְּגָרִיקָע אַיְנִיקָלָע... הַעֲרָן קִינְדָּעָר מִיט אַפְּעָנָע מִילָּעָר אָזֶט שְׂרָעָקָן
זִיךְרָה, אָזֶט דִּי שְׁאַמְּנָדְקָע וּזְלָדָעָר זַהֲלָן נִישְׁתָּאָנְקָוּמָעָן אָזֶט אַרְוּמְרִינְגָּלָעָן דִּי
שְׁטִיבָעָר פָּוֹן וּזְיַעְרָע טַאַטָּעָם... אָזֶט נַאֲרָן דִּי דְּרוֹיְסְטָעָרָע, הַעֲלִדְיִשְׁעָ צְוִיְּשָׁן זַיִי,
טְרָאָכָטָן בִּיטָּאָגָן אָזֶט בִּינְאָכָט וְזַיִי אָזֶזְזָיָט אַחֲנִצְזָקָוּמָעָן, אָזֶט וּזְעָן זַיִי שְׁלָאָפָן
גַּיְעָן זַיִי אָחָיָן, זַהֲלָן דָעַם שְׁפָרוֹן וּזְהָם מְבָאָדָרָף אָזֶט דִּי שְׂוּוּרָע שְׁטִיְּגָנְגָּר
פָּוֹן דִּי אַזְרָחוֹת-הַיְּלָן עַפְעַנְעָן זִיךְרָה אָזֶט זַיִד מִיט וּזְיַעְרָטָעָם אָזֶט פְּעַטְעָרָם
וּזְעָרָן רַיִּיךְ...
אָזֶט טָאָקָע אַמְּטָל אָזֶט אַיְנָגָל אַזְוָלְכָעָר גַּעַוְעָן, אָזֶט אַיְנָגָל, כִּימָט גְּרוּוּסָע אָזֶט
שְׂוֹאָרֶצֶת אַיְגָן, וּזְהָם קָוָקָן אוֹיפְּ נַאֲעַטָּע זְאָקָן אָזֶט זַעַן וּזְיִיטָה, וּזְיִיטָה... לְאַנְגָּה
הָאָט זִיךְרָה אַיְנָגָל אַיְנָגָעָה אַרְכָּט דִּי מַעְשָׂות פָּוֹן זַיִן זַיְדָן, אָזֶט מִיט דִּי
שְׂוֹאָרֶצֶת אַיְגָן גַּעַקְוָקָט אַהֲן צָו דִּי פְּעַלְזָן-שְׁטִיְּגָנְגָּר וּזְהָם פָּאָרְדָּעָקָן דִּי הַיְּלָן
פָּוֹן דִּי אַזְרָחוֹת...
— 115 —

האט ער אינגל לאנג געהלוּט און געהלוּט. ביוז ער האט שווין געהאט צונגעטראכט דעם שפורך וואמ מען באדערף זאגן...
האט ער גענומען אַ לאמטערן, אַ ליכטָל אַרײַינגעשטעלט, און אַמְּאל בִּינְאַכְּתָּה אַט ער זיך אַרײַינגענְבָּעַט פֿוֹן שְׁטוֹב אַן גַּעֲלָאָן זיך אַין ווועג אַרײַן...
ערשטע אָז רַ'איַי גַּעֲקָומָעַן אַין ווּאַלְד האט ער גַּעֲנָומָעַן אוּיסּוּכָּן,
אוּיסּטְרָעָטָן זיך אַ ווועג צו די אַזְּצָרוֹת...

זוכט ער דעם ווועג און זוכט, אַבעָר ווועגן אַוק שְׁטָעַנְן זענָעַן דָּא אַ סְּךָן, זְוִיִּסְטָמָט עֶד נִישְׁטָמָט ווּלְבָנָן רַ'יאַל אוּיסּקְלַיְבָּן, דְּאָכְטָמָט זיך דָּעָה, דְּאָכְטָמָט זיך יְעַנְעָר — — אַבעָר אַט אַיְוָעָפָעָם אַלְעַכְּטָעָמָע וְאַך גַּעֲשָׁעַן דִּי לְאַמְּטָעָרָן זַיְעַנְעַע האט זיך פְּלוֹצִים פָּאָרְלָאַשָּׂן.

אַט זענָעַן זַיְעַנְעַע דִּי שְׁלַעַכְּטָע ווִינְגָטָן אַים בְּאַגְּנָעַנְעַן אַין פָּאָרְנָאָרָן אַין אַפְּנָרְוָנָט... צִוְּמָעָטָרָן ער פֿוֹן שְׁרָעָק אַן האט מְוֹרָא אַ טְּרִיטָט צָו שְׁטָעָלָן...
זוכט ער אַין אַלְעַעַק עַשְׁעַנְעַם, זוכט, זוכט לאַנג אַן... גַּעֲפִינְט אַ שְׁוּעַבְעַלְעָן, צִינְדָּט ער אַן זַיְן לְאַמְּטָעָרָן, ווּאָרְפָּט אַזְּוּעָק דִּי בְּרַעַנְעַנְדִּיק שְׁוּעַבְעַלְעָן אַין גַּיְיט ווּוִיטָעָר אַ זְּכָרָעָרָה...
אַפְּגָנְעַנְגָּנְעַן קְיֻם עַטְלַעַכְּעָט טְרִיטָט, ווּעָרָט אַים מִיטָּאָמָּאָל אַזְּוִי לִיכְטִיק אַין דֵי אַוְיָגָן... נָה, ווּאַם זָאַל עַמְּפָאַדְיָטָן? פֿוֹן ווּאַגְּנָעָן, אַיְמָיטָן דָּעָר נָאָכָּת, אַיְנָם אַיְפְּקִיךְ-פִּינְסְּטָעָרָן ווּאַלְד אַזְּאָל לִיכְטִיקִיָּט? מְסְתָּמָא אַ פִּישְׁׂקָא אַזְּעַלְבָּעָר...
דְּרִיטָט ער זיך אַיִּם, זַעַט ער, אַזְּ פֿוֹן דָּעָם שְׁוּעַבְעַלְעָן, ווּאַם רַ'הָאָט אַזְּוּעָק גַּעַוּאָרָפָן, הַאָבָן זיך טְרַוקָּעָנָע גַּרְעָזָר אַגְּנָעַצְּוֹנָדָן, אַיְזָה לִיכְטִיק פֿוֹן זַיְיָ...
בְּלִיְוָט ער שְׁטִיְיָן זַיְיָ אַ גּוֹלָם אַן ווּוִים נִישְׁטָמָט ווּאַם רַ'יאַל טָוָן...
אוֹן אַט בְּרַעַנְטָמָט שְׁוֹיָן אַ פִּיעָר אַן פְּלַאַמְּעָן גַּעַמְעָן מָאָנָצָן פֿוֹן צְוּוִיָּג צָו צְוּוִיָּג אַין פֿוֹן צָו בּוּיָם, ווּוִים ער שְׁוֹיָן נָאָרְגִּישָׂט ווּאַם רַ'יאַל טָוָן, קוּקָט
ער אַן גַּלְאָצָט מִיטָּאָל אַ פָּאָר גַּרְוִוְעָט גַּוְלְסְטַאָיָגָן אַן דְּעַרְפִּילָט פְּלוֹצִים, אַזְּ דָאָס
פִּיעָר בְּרִיטָט אַים אַין פְּנִים, גַּעַמְטָמָט ער לוֹיְפָן אַוְיָפָן גַּיְרָה, אַוְיָפָן גַּיְרָה אַן דָאָס
פִּיעָר — גַּאֲךְ אַים, גַּאֲךְ אַים...
פָּאָרְוָאָרְפָּט דָאָס פִּיעָר זַיְגָע צִינְגָעָן אַוְיָפָן רַעַכְתָּמָט אַין לִינְקָמָט, ווּעָרָט
לִיכְטִיק אַין לִיכְטִיק אַוּמְעָטָמָט...
וּוּאָנְדָרָעָט אַין עַמְּשָׁרְקָט זיך דָּעָר אַינְגָל, ווּאַם אַיְזָה גַּעַקְעָמָעָן ווּבָן
גַּוְלְנִישָׁע אַזְּצָרוֹת, אַין צְוֹאַמְעָן מִיטָּאָל עַלְעַל בּוּמָעָר, קוּקָן זַיְיָ נִינְגְּרִיךְע
אַזְּוִי אַין מִיט אַוְיָגְעַשְׁטָרָעַקְטָע צְוֹיִינְגָן-אָרְעָמָט בְּעַטָּן זַיְיָ זַיְיָ בּוּיָם, אַזְּ
אַזְּאָל קוּמָעָן אַזְּ זַיְיָ...
לְאַזְּזָת זַיְיָ דָאָס פִּיעָר נִישְׁטָמָט בְּעַטָּן, צְעַשְׁפְּרִיְּתָט עַמְּסָמָט בְּעַטָּן זַיְיָ דָעָר לְעַנְגָּ אַין

אין דער ברײַט, אויף רעכטס און לינקם. ביז דער זוֹאַלְד דער גאנצעָר, דער געדייבטער און טיפער באָרט זיך אין אַ פָּלָס-פִּיעַרְדִּיקָעָר באָלְד... —

און מיטאַמָּאל אַ גַּעוֹיִין, אַ בִּיטָּעָר גַּעֲיאַמָּעָר אֹזָא, פָּונְקָט זיך אַ סְּרָמָעָמָע אַינְאַיְינָעָם וּוֹאַלְטָן זיך צַעַיְאַמְּעָרָת אוֹיפָא אַן אַומְּגָלִיק, אַ גַּרוֹיִסְמָן, וּזְאָסְמָעָט... —

יאָ, טָאַקָּע מַאַטָּעָם... דָּאָס זַעַגְעָן מְחַנּוֹת פִּיגְלַטְאָטָע אַן פִּיגְלַמְּאָטָע, וּזְאָס בָּאַזְוּיְינָעָן זַיְעַרְעָ יְוָנָגָע קִינְדָּעֶרְלָעָד, וּזְאַלְכָּעָ בְּרָאַטָּן זיך לַעֲבָדִיק עֲרָהִיט אַין דִּי נְעַסְטָן.

איָ אַ רְהַמְּנוֹת גַּעַוָּאָרָן דָּעַט אַינְגָּל אוֹיפָא דִּי אַרְיָמָע פִּיגְלַטְאָטָע אַן פִּיגְלַמְּאָטָע.

הָאָט עַר פָּאַרְגָּעָסְמָן מִיטָּאַמָּאל אַין דִּי גַּוְלְנִישָׁע אַזְּרוֹת, זַאְסָמָּקָן בָּאַהְאָלְטָן דָּא אַין וּזְאָלְד אַונְטָעָר שַׂוְּעָרָע פָּאַרְפִּישְׂזְפָּטָע פָּעַלוֹן-שְׂטִינוֹנָה, פָּאַרְגָּעָסְמָן דָּעַט שְׁפָרָךְ וּזְאָס מַדְּאָרָךְ זָאָנָן, אַז דִּי שְׁטִינוֹנָר וּזְאָלְן זַיְעַקְרָוָן פָּזָן וּזְיִיעַר אַרְטָא אַן פָּאַרְגָּעָסְמָן אַיְזָן זַיְק אַלְיַיְן, פָּאַרְגָּעָסְמָן אַז דִּי פָּלָאַמְּעָן יְאָגָן זַיְק נְאָס אַיס אַן וּוֹילָן אַיס אַוְיסְצָוָנָגָן, אַוְיסְפָּאָדָן אוֹיפָא אַ גַּרְיָנָגָן, גַּעַלְיוֹטָעָרָטָן אַין גַּעַגְעָלָעָ... הָאָט עַר שְׁוֵין אַין אַלְעָם גַּעַהָאָט פָּאַרְגָּעָסְמָן, נָאָר גַּעַהָרָט אַין גַּעַפְּלִיט אַיְזָק זַיְק אַין זַיְק דָּאָס גַּעַוְיָין אַין יְאַמְּעָר פָּזָן דִּי אַרְיָמָע, פָּאַרְצָוֹנִיְּפָלְטָע טָאַטָּע-מַאַטָּע... —

הָאָט עַר פָּלְוִיצִים מִיט אַ וּוֹילָדָן אַיְמָפָעָט אַוְיְגָעְקָלִיבָן פָּזָן דֻּעָר עַרְד דִּי אַלְעָ אַרְאַפְּגָעָפָלָעָנָע, זַיְק בְּרַעְנָעַנְדִּיקָעָ נְעַסְטָן אַין זַיְן בְּרוֹסְט צַיְּ רָאַטְוֹעָזָעָן דָּעַרְמִיטָּס דִּי יְוָנָגָנָקָע, דָּעַרְשָׂרָאַקָּעָנָע שַׂוְּעַלְבָּעָלָעָד. הָאָט עַר אַ פָּלָן בְּוּזָם מִיט נְעַסְטָן אַגְּגָעְקָלִיבָן אַין גַּעַטְרָאָן זַיְק זַיְק אַזְּוִינָט צַוְּשָׁן אַנְּגַלְטוּפָע פָּאַרְפְּשָׂזְפָּטָע בְּוּיְמָעָר, רֹוִיטָע, מִיט בְּרַעְנָעַנְדִּיקָעָ מְלָבְּזִישָׁים אוֹיפָא זַיְק —

— — — — — צַמְּאַרְגָּנָם הָאָבָן מְעַנְטָשָׁן גַּעַפְּנָגָן דָּעַט אַינְגָּל אַ פָּאַרְהַלְשָׁטָן נִישְׁטָמָז זַיְיט פָּזָן נָאָר בְּרַעְנָעַנְדִּיקָן וּזְאָלְד.

איָוָז גַּעַלְעָגָן דֻּעָר אַינְגָּל לְאָנָגָן אַיְזָגָן אַיְזָגָן בְּעַט מִיט אַ גַּלְעַנְדִּיקָן קָאָפָ אַין אַ פָּאַרְבָּרָעָנָטָן קָרְפָּעָר אַיְזָגָן גַּעַקְוָקָט זַיְיט, זַיְיט עֲרַנְצָיוֹאָזָא מִיט זַיְינָע גַּרְוִיסָע, טִיפָּע אַוְיָגָן אַיְזָגָן גַּעַמְוָרְמָלָט. גַּעַהָרָט זַיְק נְאָס אַלְיַן דָּעַט שְׁפָרָךְ, וּזְאָס עַר דָּאָרָךְ זָאָנָן דִּי שַׂוְּעָרָע פָּעַלוֹן-שְׂטִינוֹנָר... —

אַיְזָגָן עַטְלָעָכָע מָלָא אַיְזָגָן טָאָג אַיְזָגָן גַּעַקְמָעָן צַוְּלִיעָן אַ פָּלִיעָן אַ מְהַנָּה מִיט פִּינְגָעָ לְעַד אַיְזָגָן זַיְק אַוְוּקְגַּעַשְׁטָלָט אַוְיָפָן פָּעַנְסָטָעָר פָּזָן דֻּעָר שְׁטוּבָה, וּזְאָס סְ'אָיָן גַּעַנְגָּעָן לְעַגָּן דֻּעָר קָרָאַנְקָעָר אַיְזָגָן אַיְזָגָן כָּאָרָהָבָן זַיְק לְאָנָג אַיְזָגָן שְׁיָן גַּעַוְיָגָן. גַּעַדְאַנְקָט פָּאַר עַפְּעָם, גַּעַדְאַנְקָט — — — אַיְזָגָן קִינְנָר הָאָט נִישְׁט גַּעַוְוָאָסְטָמָ פָּאַרְוּוָאָס.

אָ נָאכֶט் פֿוֹן עֲרָד־צִיטָעָרְנִישׁ

(איין 6 סצענעם)

עם נעטנע אנטיל הײַזער אין מענטשען:

הײַזֶן פֿוֹן אַ בָּעֵל-הַבָּיַת	שׂוֹלָע
אַנְדָּעָרָעַ הַיְּזָעָרַ פֿוֹן שְׂמָעָת	זְקִנָּס-הַזָּוִין
דָּעֵר נְאַבְּטִיזְוּעַבְּטָעַר	תָּפִיכָּה
יְוָנָה	שְׁפִיטָאַל
מענטשָׁן-שְׁטִימָעַם.	

עַ רְשַׁתְּ מְעַסְּ צְעַנְעַ

נאָךְ האַלְבָּעָר נָאַכְּטָה, עַס קְרִוִּיט דָּעֵר האָן, הַיְּנָמֶן בְּלוֹן, גַּעֲדִיבְּטָעַ שְׁאַמְּנָס הַיְּלוֹן
אַלְעַז אַזְוַן, אַיְּן אַ זְוִוִּיט חַוּזֶן לְיוּבָּט וְזַךְ נָאָךְ, אַוְזֶן אַ בְּאַגְּנוּכְּנָס זְוִוַּח פָּאַרוּזְוָקָלֶט
אַיְּן צְבָּאַטְמָעַמְּלָבְּזָוִים דָּעֵר נְאַבְּטִיזְוּעַבְּטָעַר.
גַּאֲכַטְּזַ�וְעַבְּטַעְרַ : שְׁלָאַפְּטַשְׁוִין אַלְעַן אַזְנָאַרְכָּט גַּעַשְׁמָאָק, נָאָךְ
דָּאַרְטַּמְּזַ�וְעַטְמַלְּקָיִיט זִיךְ נָאָךְ אַ פִּיעָרָל.
שַׁוְּלָעַ : סְפִּהְאָטַג עַקְרִיְּטַשׁ שְׁוִין דָּעֵר עַרְשָׁמָעַר האָן, זְוַעַר זְיַצְטַדְּסָמָעַ נָאָךְ
אַזְוַיְּ שְׁפָעַט ?
גַּאֲכַטְּזַ�וְעַבְּטַעְרַ : דָּאַסְמַזְמַז יְוָנָה מְאַטְמָע אַזְנָאַבְּטַזְמָעַט זְיַינְעַ
הַיְּזָעַר, זְוָאַס רַחְאָטַג הַיְּנָמֶן צְוִירָסָן.
זְקִנָּס - הַזְּיָּוָן : 8 נְאַרְיָשָׁע מְאַטְמָע... מְאַרְגָּן זְוַעַט זִיךְ יְוָנָה אַיְּפָבָנִי
צְעָרִיְּסָן...
שַׁוְּלָעַ : יְוָנָה — דָּעֵר גַּרְעָסְטָעַר שְׁטִיפָּעַר פֿוֹן שְׂמָעָת... גַּטְעַ מְאַטְמָעַהָעַט
אַזְנָאַבְּטַזְמָעַאְיָינָן — גַּעַבְּעַנְטָשָׁט זְאָלַן זִיךְ זִיךְ...
הַיְּזָעַר פֿוֹן שְׁמַאְטַג : גַּעַבְּעַנְטָשָׁט זְאָלַן זִיךְ זִיךְ גַּעַבְּעַנְטָשָׁט זְאָלַן
זִיךְ זִיךְ...

צְזַדְיָוִתְמְעַסְּ צְעַנְעַ

אַוְצָטַג אַזְנָאַבְּטַזְמָעַן אַזְגָּאנְגָּזָן פִּינְסְטָעַר, אַ טְוִוְּסְטְּוִילְקִיְּטַעְרַת הַעֲרַשְׁתַּט אַרְוֹם אַזְנָאַבְּטַזְמָעַן
אַרְוֹם. שְׁמָעָרַן פִּינְקָלְעַן אַזְנָאַבְּטַזְמָעַן אַרְאָפַע. פֿוֹן צִוְּיָט צְוַעַט רְוִיסָט זִיךְ אַרְיָוָן אַ
זִּוְּלָד גַּעַבְּיָלְעָרִי פֿוֹן הַיְּנָמֶן, דָּעַס נְאַכְּטִיזְוּעַבְּטָעַר וְעַט מְעַן זִישָׁת.
שַׁוְּלָעַ : אַזְנָאַבְּטַזְמָעַן נָאָךְ אַלְעַז נִישָׁת... בְּעַנְקָט זִיךְ שְׁוִין אַזְוַיְּ שְׁטָאָרָק נָאָךְ
קִינְדָּעְרִיְּשַׁטְמָעַר אַזְנָאַבְּטַזְמָעַן פְּרִוְיד... קִינְמָאַל קָעַן אַרְךְ זִיךְ נִישָׁת אַנְעַע
טִיקָּוּ דָּעַרְמִיט, קִינְמָאַל נִישָׁת...

אַקְנִים־הַזָּוָעָן: כְּיוֹזָס נִשְׁתַּחֲוֵד וְזָם עַמְּ אַיְזָגָלְעַטָּר. כְּיוֹזָס נִשְׁתַּחֲוֵד
וְזָם עַמְּ אַדְיוֹת פְּרִיד... קְרֻעָצָן דִּי זְקִנִּים בִּיטָּאָג אָזְן קְרֻעָצָן בִּינְגָאָכְטָן
אָזְן קְרֻעָצָן... יַעֲדָעָמָא אָבָר בְּדָעָכָט אָזְן טָוָט וּוְיָ... אַיְסְגָּעָמְטָעָטָע
וּוְאַרְטָן זַי אַמְּגָנְדוֹלָדִיק אַוְיָק זַיְישָׂל אַוְיָלְיוֹזָר...

עַס הַעֲרֵן זַיְרָעְקְלִיבָעַ קְרֻעָצָן פָּוָן וְקָנְסָה...
שְׁפִּיטָּאָל: פִּילְמִיטְ מַעְנְטְּשָׁלְעָבָן וְוַיְתִּיךְ אָזְן פִּין זַעֲנָעָן מִינְעָן וּזְעָנָם.

אָזְן מִין לְוַפְּטָ שְׁמַעְקָטְ מִיטְ רְפָאָאָת...
תְּפִּיסָּה: וְזָם אַיְזָגָלְעַטָּר טָאָג?... אַיְבִּיךְ נִאָכָט אָזְן מִינְעָן קָעָר
לְעָרָם. דִּי פְּעַנְסְטָעָר פָּאַרְטְּיוּרָט אָזְן פָּאַרְטְּמָעָרָט... פָּוָן מִינְעָן וּזְעָנָם
קָאָפָּעָן גִּיפְטִיקָעַ טְרָעָן אָזְן בָּאוֹיְנָעָן יוֹנָגָעָן, אַרְיָמָעָן לְעָבָנָם פָּאַרְשְׁפִּילְטָעָן...

עַס מַעְרָן זַיְרָעְקְלִיבָעַ גַּעַשְׁרִיּוֹן פָּוָן אַרְעָסְטוּרָט...

אַשְׁטִימָעָן אַיְזָגָלְעַטָּר
גַּזְרָלְ פָּוָן מַעְנְטָשָׁן אָזְן פָּוָן הַיּוֹזָר...
שְׁוָלָעָן: גַּעַפְּגָעָן זַיְקָדְ קִינְדָּעָר
צְנוּיָשָׂן מִינְעָן וּזְעָנָם. וְיִוּזָּט מִיר
אוּםָה, אוּ בְּזָעָל צְעַטְפָּלָטָן זַיְקָדְ
פָּוָן גַּעַלְעַטָּר אָזְן גַּטְסְקִיּוֹט...
אוּ בְּזָעָל נִשְׁתַּחַט אַיְבָּעָרְטָרָאָגָן
אוּזָּוִי פִּילְפְּרִיד...

אַקְנִים־הַזָּוָעָן: בִּיְמִיר צִיּוֹן
גַּעַוּזְעָנָן מַעְנְטָשָׁן זַיְעָרָעָן לְעָצָן
טָעָמָעָן אָזְן שְׁעָהָן...

שְׁפִּיטָּאָל: קִינְמָלְ וּזְעָטָן זַיְקָדְ
מַעְנְטָשְׁלָעָבָרְ צָעָר אָזְן פִּין
נִשְׁתַּחַט צְעַשְׁיוֹדָן מִיטְ מִירְ קִינְ
מָאָל נִשְׁתַּחַט...

תְּפִּיסָּה: נַאֲךְ שְׁוֹעָרָרְ וּזְיִיןְ פָּוָן קְרָאָנְקָעָ אַיְזָגָלְעַטָּר צָעָרְ פָּוָן גַּעַוּזְטָעָן...
מִיןְ פָּוָנְדָאָמָעָןְ בָּאָדָטְ זַיְקָדְ אָזְן מַעְנְטָשְׁלָעָבָרְ טְרָעָן...

אַשְׁטִימָעָן אַיְזָגָלְעַטָּר שְׁטָמָעָן צָעָר אָזְן פָּוָן
הַיּוֹזָרְ פָּוָן דָּעָרְ שְׁטָמָעָן: פָּאַרְשִׁידָן אַיְזָגָלְעַטָּר אָזְן
אָזְן פָּוָן הַיּוֹזָר...

דָּרְיָטָעָן צָעָנָעָן

עַס הַעֲרֵשָׂתְ אָזְן אַוְיָסְעָגָעָוְיָנְלָעָבָעָ טְטִילְקִיּוֹט. דִּי שְׁעָרָן פָּאַרְשְׁוּיְנָדָן אָזְן

דָּעָרְ הַיְמָלְ בָּאָדָעָקָטְ זַיְקָדְ מִיטְ גַּעַדְכָּטָעָן וּוְאַלְקָנָטְ שְׁוֹאָרָצָעָן. דָּעָרְ נַאֲבָדְוּוּעָטָעָרְ זַיְעָטָ...

אוּפָקְ זַיְוָן אַרְטָן אָזְן דָּרְיָמָלָטְ...

שְׁוָלָעָן: פָּוָן זָמָסָטָוְ דָּעָן אַלְטָעָרְ וּוּבָטָעָרְ?

גַּאֲכָטְ-זַוְעָבְטָר: פָּוָן מִינְעָן קִינְדָּעָרְ חַלְזָם אִיךְ...

שְׁוָלָעָן: וּוּאָפָקְ הַלְּזָמָסָטָוְ דָּעָן פָּוָן דִּינְגָעָן קִינְדָּעָרְ?

גַּאֲכָטְ-זַוְעָבְטָר: אָזְן זַיְוָן אַיְיךְ מַוָּן זַיְוָן נִאָכָטְ-זַוְעָכָטָרָם אָזְן

נישט שלאָפָן בִּינְאָכְטָן...
שׁוֹלָע : אַלְעַ קִינְדָּעָר פָּונַ גַּעֲנֵנַט קָוְמָעַן צַוְּ מִיר אַין שְׂוּלָע אַבָּעָר וּוּלְבָעַ
זַעֲנַעַן דִּינְגַּע קִינְדָּעָר ?
גַּאֲכָט־זַוְּ עַבְּטָעָר : בִּזְוִיּוֹם נִישְׁטָמָן... כְּטָרָעָה זַיְד קִינְמָאָל נִישְׁטָמָן
מִיטַּן...
שׁוֹלָע : וּוֹ זַעֲנַע זַיְיָ אָוִים. זַגְּ מִיר ?

גַּאֲכָט־זַוְּ עַבְּטָעָר : כְּקָעָן זַוְּ נִישְׁטָט דָעַרְמָאָנָעָן... בְּזַוְּיָוִם נִישְׁטָמָן...
זְקִנְיָס־הַזְּוּזָן : וּוֹ זַאְלַן זַיְיָ דָעַן אַוְיפָּעָן ? מַפְתָּחָא שְׁטִיףָרָם זַיְיָ אַלְעַ
קִינְדָּעָר...
פּוֹזָעַ. עַס דָּרוֹסְלָטָן זַוְּיָעָן דָּעַר וּלְבָנָעַ.

שׁוֹלָע : אָוָן פָּונַ וּוֹאָטָן נַאֲךְ הַלְּזָמְסְטָוָן אַלְטָעָר וּוּבְּטָעָר ?
גַּאֲכָט־זַוְּ עַבְּטָעָר : פָּונַ קָעְנָעַן זַיְד אַסְטָל גָּוָט אַוְיסְטָלָאָפָּן...
זְקִנְיָס־הַזְּוּזָן : הַיעָסְטָט זַיְד נַאֲךְ אַוְיסְטָלָאָפָּן, וּוּעָסְטָט זַיְד נַאֲךְ אַוְיסְטָלָאָפָּן...
גַּאֲכָט־זַוְּ עַבְּטָעָר : בָּאָלָד, בָּאָלָד, וּוּסְטָטוֹן מִיךְ בָּאָקוּמוּן פָּאָר אָן אַיְנָה
וּוְאוּנוּרָה... וּוּלְ אַיךְ קְרֻעָצָן בִּינְאָכְטָן אָוָן נִישְׁטָמָן שלאָפָּן, זַיְיָ עַס טָוּן
דִּינְגַּע אַלְעַ זְקִנְיָס...
עַס הָעָרָוּ זַיְד קְרֻעָצָן פָּוּן דִּי זְקִנְיָס.

שְׁמַיְמָעָס : קְרֻעָצָן בִּינְאָכְטָן אָוָן נִישְׁטָמָן שלאָפָּן...

פָּעָרָטָע סְצָעָנָע

אַלְעַ אָזְוִי זַיְיָ אָוָן דָעַר דָרְיָעָר סְצָעָנָע.
זְקִנְיָס־הַזְּוּזָן : זַיְיָ אַלְעַ הַאָט זַיְד דָעַרְמָאָנָעָן, גַעֲנֵנָעַן זַיְד. אַזְוּלְבָעַ
הַוִּיכָּעָה הַיְּוּזָר אַרְוִיְסְגַעְוָזְקָפָן אָרוֹם, אָוּסְפָּסְט זַיְיָ שְׁוִין נִישְׁטָמָן אַיְדָה
צַוְּ קָוְקָן אַוְיפָּעָן... צָוְם הַיְּמָלְרִיכָּן זַיְיָ זַיְד...
תְּפִיסָה : אָזְוִי זַיְיָ אַיְלָמָס גַעֲדָעָנָק אַיךְ נַאֲךְ, וּוּנְעַמְּדָת מִיךְ אַיְבָנָעַ
שְׁטָעָלָט. דָעַ אָיו גַעֲוָעָן וּוּיָיטָן פָּונַ דָעַרְמָאָנָעָן. דִי גַעֲנֵצָעַ גַעֲנֵנָעַט אַיְדָה
גַעֲוָעָן פּוֹסְט אָרוֹם אָוָן אָרוֹם. אָיְן שְׁטָאָט הַאָט מָעַן זַיְד גַעֲשָׁעָטָט מִיטָה
מִיר... אָוָן הַיְּנָמָט אַיְזָה דָעַרְמָאָנָעָן גַעֲוָאָרָן... דָעַט בָּאָלָאָבָּאָם הַזְּוּזָן אָיוֹן
מִין שְׁכָן אַיְצָטָה...
הַזְּוּזָן פָּוּן בָּעַל־הַבִּית : יַעֲנַע בָּעַלְיָבָתִים הַאָפָן זַיְד טָאָקָעַ גַעַע

שְׁעָמָטָה, הַאָפָן זַיְד מִיךְ פָּאָרְקוּיְפָט...

תְּפִיסָה : אָוָן דָעַר אַיְצָטִיקָעָר בָּעַלְהָבִית ?
הַזְּוּזָן פָּוּן בָּעַל־הַבִּית : דָעַר שְׁעָמָטָה זַיְד נִישְׁטָמָן, אַגְּנוּטָר אַיְדָה
אָוָן אַקְלוּגָעָר...

זְקִנְיָס־הַזְּוּזָן : אַלְעַ בָּעַלְיָבָתִים זַעֲנַעַן קָלוֹג, חַכְמִים זַעֲנַעַן זַיְיָ...
הַזְּוּזָן פָּוּן בָּעַל־הַבִּית : נִשְׁטָמָט אַלְעַ בָּעַלְיָבָתִים זַעֲנַעַן גָּלִיְיךָ. דָעַר
זָאָרָגָט פָּאָר־מִיר... צַוְּיָה הַאָקָעָם אַוְיפָּעָן אַרְוִיְסְצָוָה גַעֲנֵנָעַט פָּעָנָעָר, הַאָט עַר
אַרְיִינְגָּעָעָלָאָפָט, אַרְוִמְגָעָלָאָנָצָט מִיךְ מִיטָּה לְבוּמָעָן אָוָן זַוְּמָעָר וּוּעָט עַר
מִיר מַאֲכָן אַגְּיָעָם דָאָךְ, אַדָּאָךְ פָּונַ דָרְיָעָה קָאָכְלִיעָם גַלְאַנְצִיקָעָה... וּוּלְ
אַיךְ זַוְּדָעָר אַוְיסְעָן, זַיְיָ נַיְיָ...

שׁוֹלְעַד : רַעַד נִשְׁתַּמֵּשׁ מֵעַרְבָּן וּמֵעַרְבָּן. דַּי שְׁלַעַכְטַּסְטַּע צִיּוֹת דַּעַמְּאַלְסַט פָּאָר
מִיר... פָּוֹסְט אָוֹן וּוֹסְט בְּלִיְּבָא אַיְּנָשׁ טַיְּינָן... וּוֹי אַחֲרַבָּה פָּוֹנְקָט...
זְקָנִים-הַוִּיז : אָוֹרְפּוֹצְט דִּיךְ אַזְוִי אָוִים דָּעַרְבָּל-הַבִּיתָה, וּוֹעַט עַרְדִּיךְ פָּאָר
קוֹיְפָּן, פָּאָרְקוֹיְפָּן וּוֹעַט עַרְדִּיךְ... קָוְמָן וּוֹעַט אַצְוֹוִיְּטָעָר אָוֹן דִּיךְ צַעְמָלָן
אוֹוָף שְׁטוֹיבָא אָוֹן אוֹוִיפְּשַׁטְּעָלָן אַחֲרַיְּהָוִיז, גְּלִיְּךְ וּוֹי יְעַנְעַפְּן קָעְגָּנָאַבָּעָר...
הַוִּיז פָּוֹן בְּעַלְ-הַבִּית : נִשְׁתַּמְּשׁ צָוָם פָּאָרְקוֹיְפָּן פּוֹצְט עַרְטִיךְ. עַרְטִיךְ
זָאָרְגָּט פָּאָרְטָר, אַגְּנוּטָר אָוֹן אַקְלוֹגָר אַיְּזָן בְּעַלְ-הַבִּירָוּן...
תְּפִיסָּה : אַגְּנוּטָן בְּעַלְ-הַבִּית הַאָבָּא אַיְּזָן... פָּאָרְטָר, פָּאָרְטָר מִיר זָאָרְגָּט מַעַן...
שְׁטִימָעָס : שְׁוִין אַיְּנָמָל אַגְּנוּטָר בְּעַלְ-הַבִּית... שְׁוִין אַיְּנָמָל אַגְּנוּטָר
בְּעַלְ-הַבִּית...
פִּינְפְּטָעָס צָעָנָע

אַגְּעַדְיוֹבָטָע פִּינְכְּטַעְרָנִיא הַיְּלָט אַלְזָן אַיְּזָן, עַס בְּלָאָזָט אַצְוֹנְיוֹנָט, שָׁא צְמָוָיל,
סְּהָעָדָט זַיְּקָנָאָר דָּאָס בְּוֹפְּגָעָן פָּוֹן וּוֹעַבְּגָרָם שְׁטוֹיְוָלָן. דָּעַר וּוֹעַבְּגָרָם שְׁפָאָצָיָרָט אַבְּלָרָן
בְּרוֹקָי, קָלָאָפָּט מִיטָּן שְׁטָעָקָנוּ אַיְּנָמָל דָּעַר עַרְדָּא אָוֹן פְּיִיפָּס עַפְּסָט אַטְּרוֹוּרִיקָעָ מַעַלְאָדוּעָ.
הַזְּוִיז פָּוֹן בְּעַלְ-הַבִּית : טְוֹפָע נִשְׁתַּמְּשׁ אָוֹן קָלָאָפָּט נִשְׁתַּמְּשׁ אַלְטָעָר וּוֹעָכָי
טָעָר מִיטָּן שְׁטָעָקָנוּ דִּיְנָעָם, וּוֹעַטְטָט נַאֲךָן מִינְיָן בְּעַלְ-הַבִּית אַיְּפָוּעָקָן... דִּי
בְּעַסְטָע שְׁעוֹהָן אַיְּצָטָט פָּוֹן שְׁלָאָפָּט אַיְּזָן פָּוֹן הַלְּזָט.
שְׁפִּיט אָל : וּוֹעַק נִשְׁתַּמְּשׁ דִּי קְרָאָנָקָע. סְּאָיָוּ דָּעַר שְׁלָאָפָּט אַרְפִּיאָה פָּאָר וַיִּי.
נְאָכְטָזָוּ וּוֹעַבְּטָעָר : שְׁוִין פּוֹפְּצִיק יָאָר, אָוּ בְּשְׁלָאָפָּט נִשְׁתַּמְּשׁ בְּיִנְאָכָט...
הַזְּוִיז פָּוֹן בְּעַלְ-הַבִּית : עַמְּיָן מַוְּן דָּאָךְ הַיְּתָן, וּוֹאָכָן, וּוֹעַן אַלְעָ
שְׁלָאָפָּן... בָּאָקִיםָט דָּאָךְ נַעֲצָלָטָט פָּאָר דִּיְנָעָם שְׁלָאָפָּט...
הַיְּיָזָעָר פָּוֹן דָּעַר שְׁטָאָט : בָּאָקִיםָט דָּאָךְ נַעֲצָלָטָט, בָּאָקִיםָט
דָּאָךְ נַעֲצָלָטָט פָּאָר דִּיְנָעָם שְׁלָאָפָּט...
תְּפִיסָּה : אַיְּנָעָר מַוְּן דָּאָךְ שְׁמַעְנְדִּיק וַיִּזְיָן דָּעַר שְׁוֹלְדִּיקָעָר... בִּזְמוּעָם...
אַלְגָּנָגָג, בּוֹיְוָעָ. עַס פָּאָרְדָּאָרָקָט יָיךְ דָּעַר וּוֹינָט וּוֹאָס אַמְּאָל מַעָרָ.
נְאָכְטָזָוּ וּוֹעַבְּטָעָר : אָטָט מַאֲכָט זַיְּקָנָאָר דָּעַר אַשְׁטוּרָם, אַשְׁטוּרָם גַּאָר.
מַיִּין זַיְּדָע אָזָן מִיּוֹן טְמָאָטָע נַאֲכָטָמָזָעָטָעָרָם גַּעֲוָועָן, אַיְּקָנָן בִּין עַס אָוֹן
מִינְיָעָ קִינְדָּעָר וּוֹעַלְן עַס אַיְּקָנָן מַוְּן זַיִּן... וּוֹעַר וּוֹיָם בֵּין וּוֹיָ לְאָנָג אָזָוִי?
שְׁטִימָעָס : זַיְּעָר וּוֹיָם בֵּין וּוֹיָ לְאָנָג אָזָוִי, בֵּין וּוֹיָ לְאָנָג אָזָוִי?
נְאָכְטָזָוּ וּוֹעַבְּטָעָר : אָזָוָאָלָגָג פָּאָרְשָׁאָלָטָעָנָעָ נַאֲכָט הַיְּנָמָט. אַזָּא
פָּאָרְשָׁאָלָטָעָנָעָ...
שְׁפִּיט אָל : זַיִּי גַּעֲבָעָנְטָשָׁט גַּוְעָט נַאֲכָט, גַּעֲבָעָנְטָשָׁט זַיִּי... לְאָנָג דּוֹיְעָר
אַיְּבָיק דּוֹיְעָר... בִּיסְטָט אַבְּלָזָאָס פָּאָר אַלְעָעָז וּזְיִיטִיקָן אָזָן אַדְיָלָגָג פָּאָר
אַלְעָז קְרָאָנָקָע...
נְאָכְטָזָוּ וּוֹעַבְּטָעָר : פָּאָר אַלְעָמָעָן, נַאֲרָנִישָׁט פָּאָר אַזְמָן וּוֹעַבְּטָרָר...
שְׁטִימָעָס : נַאֲרָנִישָׁט פָּאָר אַזְמָן וּוֹעַבְּטָרָר, נַאֲרָנִישָׁט פָּאָר אַזְמָן
אַלְמָן וּוֹעַבְּטָרָר...
נְאָכְטָזָוּ וּוֹעַבְּטָעָר : עַפְּעָם דְּרִיקָט אַזָּא טְרוֹיְעָר, בְּרִיט אַזָּא עַולָּה
פָּאָר אַלְעָז פּוֹפְּצִיק יָאָר מִינְיָעָ נִשְׁתַּמְּשׁ גַּעֲשָׁלָאָפָּעָנָעָ נַעֲכָט — — — וּוֹיָל זַיִּן

זֶלְמָן וּזְאַבְעַרְצָוֹג

פִּוּפָן, שְׁטְפִּוָּן, שְׁרִיּוּן, וּוּקָן, רְוָפָן; קְלִינְגָּעָן אֲוֹסָה דִּי אַלְיָאַרְמַ-גְּלָאָקָן אָוֹן
אַלְעַמָּעָן פָּוֹן דִּי בְּעַטָּן אַרְוִוִּשְׁטָמָעָן, אַלְעַמָּעָן...
אַט יִמְעָם : אַלְעַמָּעָן פָּוֹן דִּי בְּעַטָּן אַרְוִוִּשְׁטָמָעָן, אַלְעַמָּעָן, אַלְעַמָּעָן...
אַלְעַמָּעָן !...

זַעַקְסְּטָעָסְצָע

אַ שְׁרַעְקְלַעְכָּעָר שְׁבוּרְעַסְיוֹנוֹת. עַס בְּלוּזָתָה, דּוֹנְגָרָם אָוֹן רַעֲגַטָּה...
הַוְּיַיְזָה פָּוֹן בְּעַל-הַבִּית : עַפְעָם וּוּטָגְעַשְׁעָן שְׁלַעַכְטָעָם הַיִנְטָה
מִיט אָונְדוֹ. בְּיַפְּלָה, בְּיַפְּלָה...

עַס חֻרְטָה זַיְד אַסְרוֹאַרְקִיםָּרְטָאָה...
אַלְעַה הַיִּזְעָר : וּוּסָם גַּעַשְׁעָטָם ? וּוּסָם גַּעַשְׁעָטָם ?
תְּפִימָה : אַט גַּעַשְׁעָטָם עַמָּה. אַזְאַנְטָה אַטָּה זַיְד בֵּיִר גַּעַשְׁפָאַלְטָה... טְרַעְרָן
פָּוֹן יַזְנְגָעָל לְעַבְנָם וּוּרְעָן נִישְׁתָּאַוִּיסְנְעַטְרִיקְנָתָה... נִיְיָן, נִיְיָן !
שַׂטְיִמְעָם : נִיְיָן, נִיְיָן ! טְרַעְרָן פָּוֹן יַזְנְגָעָל לְעַבְנָם וּוּרְעָן נִישְׁתָּאַוִּיסְנְעַטְרִיקְנָתָה...
הַוְּיַיְזָה פָּוֹן בְּעַל-הַבִּית : שְׁרַעְקָאַיךְ זַיְד אַזְוֹי ! וּוּרְעָן וּוּיְם וּוּסָם

שַׂטְיִמְעָם : מִיט מִין דָאָךְ...
שַׂטְיִמְעָם : מִיט מִין דָאָךְ, מִיט מִין דָאָךְ...
עַס חֻרְטָה זַיְד אַשְׁרַעְקְלַעְכָּר קְרָאָה אַיְנְיוֹקָעָה מַאַלָּה. עַס שִׁוְּטוֹן זַיְד הַיּוֹזָה.
נַאֲכָתָה זַוְּעַבְמָעָר : גּוֹאַלָּה, עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ, עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ !!
אַלְעַה הַיִּזְעָר : עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ, עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ !!
דְּצָרָה וּוּכְמָדָר קְלִינְגָּטָה אַלְיָאַרְמַ-גְּלָאָקָה אָוֹן שְׁרוֹטָה. עַס הַרְוָן זַיְד גּוֹאַלָּה,
גּוֹשְׁרִיּוֹן, גּוֹלְעַבְשָׁרָה, גּוֹאַגָּה...

תְּפִימָה : אַט זַעַנְגָּעָן זַיְד פְּרִיאָה גּוֹוֹזָרָן...
שַׂטְיִמְעָם : מִיר זַעַנְגָּעָן פְּרִיאָה, מִיר זַעַנְגָּעָן פְּרִיאָה...
עַס קְוֹטָט צּוֹלוֹפָן יוֹנָה...
זַנְגָה : אַט וּוּלָאַיךְ שְׁוִין נִישְׁתָּאַרְפָּהָן גִּין אַין שְׁוּלָעָה... פְּטוֹר גּוֹוֹזָרָה...
פְּטוֹר...

נַאֲכָתָה זַוְּעַבְמָעָר : קְלִינְגָּטָה אָוֹן שְׁרוֹטָה : פּוֹפְצִיק יַאֲרָה נִישְׁתָּאַפְעָנָה
נִעְכָּת, פּוֹפְצִיק יַאֲרָה... אָז עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ ! אָז עַרְדָּ-צִיטְעָרְנִישׁ !
עַס חֻרְטָה זַיְד דָאָס קְרָאָכוֹ פָּוֹן הַיּוֹזָה, אַמִּשְׁטָאַץ פָּוֹן גּוֹשְׁרִיּוֹן אָוֹן גּוֹאַגָּה...

עַס בָּאָגָט...

פָּאַרְחָאַגְּגָה

איין אַ פְּרִיזּוֹ-קָעֵסְטָל

(אַ פְּאַנְטָאַסְטִישׁ בַּיְלָדָל איין 5 סְצָעְנָעַם)

עם נְעַמְעַן אַנְטִילְ:

1-טַעַר בְּרִיוּוּ	נְאָךְ אַנְדָּרְעַר בְּרִיוּוּ
2-טַעַר בְּרִיוּוּ	1-טַעַר שְׂטִימַעַ
3-טַעַר בְּרִיוּוּ	2-טַעַר שְׂטִימַעַ.

עַ רְשַׁת טַעַם צְעַנְעַם

אַ פְּרִיבְּגָעַר פְּאַרְגְּנָכְטַן. אַוְיַן רַאֲגַגָּמַס שְׂטִימַעַם אַ בְּרִיזּוֹ-קָעֵסְטָלַן אַונְעַוְוִינְיַיךְ

לִיגַן עַמְלָעַבְעַר בְּרִיוּוּ אַוְן צִימְעַרְוּנוּ פָוּן קָעַלְטַן.

2-טַעַר בְּרִיוּוּ: וַיְיַזְרְצִיךְ מִיר זְעַנְעַן דָּא, וַיְיַזְרְצִיךְ!

1-טַעַר בְּרִיוּוּ: נְהָ אַיְן אַזְאָז וְעַטְעַר פְּאַרְגְּנָכְטַן מְעַנְטְשַׁן צַו שְׂרִיבְּבַן, פְּאַרְגְּנָעַטַן.

2-טַעַר בְּרִיוּוּ: נִישְׁטַם זַיְיַ פְּאַרְגְּנָעַטַן, נְאָךְ זַיְיַ פְּיַילְן זַיְיַ. אַיְן אַזְאָז וְעַטְעַר וְעַרְוָן

-אַלְעַ, אַלְעַ פְּיַילְ... זַיְיַ קָאלְטַם! —

1-טַעַר בְּרִיוּוּ: נְאָךְ גַּטְוַס וּזְאָס פְּרַעְגַּנְטַן נִישְׁטַם דָּא אַרְיִין...

2-טַעַר בְּרִיוּוּ: אַונְדוֹ אַיְן גַּטְוַס, מִזְאָרְגַּט פָּאָר אַונְדוֹ... עַרְשַׁת יְעַנְעַן וְעַאָךְ
הַאָבָן זַיְיַ דָּאָם קָעַסְטָל אַפְּנָעַשְׁמִירַט מִיטַּר וְיַטְעַר פְּאַרְגְּט אַיְן דִּי טָרְבָּעַ

צְרוּעַכְטַן גַּעַמְאַכְטַן...

אַלְעַ בְּרִיוּוּ: אַונְדוֹ אַיְן גַּטְוַס, מִזְאָרְגַּט פָּאָר אַונְדוֹ... מִזְאָרְגַּט פָּאָר אַונְדוֹ...

צְוַוְוַיְיַתְעַם צְעַנְעַם

עַס הַעֲרָן זַיְיַ טָרִיטַם פָּוּן דְּרוּוִיסְטַן, אַיְינְעַר אַיְיַ צְוַעַקְוָמְעַן צְוָם קָעַסְטַל.

אַלְעַ בְּרִיוּוּ: אַטְהַטְהַט עַמְיצְעַר גַּעַפְרַאַכְטַן אַ בְּרִיוּוּ! אַ בְּרִיוּוּ!

אַלְעַ הַאָבָן זַיְיַ אַזְיַן, סְפָאַלְטַם אַרְיַין אַ דִּיקְעַר בְּרִיוּוּ אַיְן אַ גְּרוּבְּזַן קָאַנְיַן

וְעוּרַטַן. אַיְן קָעַסְטַל דֻּרְהָהָרַט זַיְיַ אַ שְׁרַקְלָעַכְרַי קָרְעַכְךְ.

1-טַעַר בְּרִיוּוּ: גַּוּאַלְדַן, רְהַהַטְמַיךְ צְעַקְוּוּתַשְׁתַן! יְעַדְעַס אַבְרָהָם הַאָט עַר
מִיר צְעַקְנִיְוִיטְשַׁטְן...

3-טַעַר בְּרִיוּוּ: הַאָסְטוּ זַיְיַ גַּעַדְאַרְפַּט אַזְוּקְרַוְקַן אַיְן אַ זַּיְיַ.

1-טַעַר בְּרִיוּוּ: בְּיוֹט נִשְׁטַם קִיְּנַ-גְּרַעַסְעַרְעַר יְחַפְּן פָּוּן מִיר... אַוְיַף מִרְ קָלְעַפְן

פְּוֹנְקַטְמַזְזַן פִּילְמָאַרְקַעַס וַיְיַ אַוְיַף דִּיר...

3-טַעַר בְּרִיוּוּ: כְּבִין יָאָךְ אַ גְּרַעַסְעַרְעַר יְחַפְּן. דִּי פְּאַפְּרַן מִינְגַּע זְעַנְעַן וְעוּרַט

אַ מְתַמְּזַן מִיטַּגְעַלְטַן. אַיְן אַ בְּאַנְקָ אַרְיַין שִׁיקְטַמְעַן מִרְ, אַיְן דַו בְּיַזְטַן

אַ פְּרַאַסְטַן שְׂטִיקְלַפְּאַפְּרַ...

לטז זו וואס בעד צוֹג

1-טער בריוו: שווין אַ חאַלֶּפֶת יָאָר אָז אַ גַּטְעַ מַטְמַעַ דַּאֲרַת וַיִּיתְ וַאֲרַת אַוְיַּק
מֵיר: יְעַדְן טַאנְ קַוקְטַּזְ וַיַּאַוְסַ אַונְ פַּרְעָנְטַזְ זַיְקַ בַּיְםַ בְּרִיוּתְרַעְנְגַּר
אוֹפַ מֵיר...

3-טער בריוו: נַאֲךְ אָוְמַגְעַדְוַלְדִּיקָעַר וַאֲרַת מַעַן
אוֹפַ מֵיר... פַּאֲרַ אלְלַעַמְעַן הַאֲפַג אַיְךְ אַ וּעְרַט.
פַּאֲרַ אלְלַעַמְעַן. פָּלַר מֵיר קַעַן מַעַן קוֹיְפַן שִׁינְעַן
אוֹן גַּטְעַ זַאַכְן: וּוֹאָס סְפַּאֲרְגְּלוֹסְטַזְ זַיְקַ נַאֲר...

1-טער בריוו: אָז דַּזְ וּוּעַסְטַ אַנְקּוּמְעַן אַיְן דַּעַר
בָּאנְקַ אַרְיַין... וּוּעַט מַעַן דַּיְקַ דַּאֲרַטְ אַיְנְשְׁלִיפַן
אַיְן אַ אַיְזְעַרְנְעַרְ קַאֲסַעַ... אַ קַּאֲלַטְעַר... אַיְן מַיד
וּוּעַט מַעַן לַיְעַנְעַן אַונְ לַיְעַנְעַן אַונְ טַאַמְעַ
לִיפַן וּוּלְן מַיְקַ קַוְשַׁן... אַונְ גַּזְזַעְנַע
עַרְלַעַכְעַ מַאַמְעַטְרַעְדַן וּוּלְן מַיְקַ בָּאנְעַן...
דַּעַר דַּיְקַעְרַ בְּרִיוּוּ דַּרְיַוְתַזְ זַיְקַ אַוְיַּעַס אַונְ
בְּלַוְיכַטְ דַּאֲרַטְן לִיגַן אַ פַּאֲרְטוּיְעַסְטַר.

דַּרְיַוְתַזְ עַסְצַעַן
אוֹן קַעְסְטַלְ אַוְיַּקְרַאְזַן רְוַאַיְקַ אַיְנְדְרוֹיְסַן אַיְן שְׂוִין
גּוֹטַ פִּינְסְטַעַר. פָּוֹן אַ פָּאוּוּנְגְּדִיקָעַר לִיְגְּבַּדְעַקְלָאַמְעַ
פָּאַלְטַ אַרְיַין פָּוֹן צַוְּתַזְ צַוְּתַזְ אַ פָּאָס רְוַיְטַע אַונְ
גְּרַיְנַע לְיַכְטַ...

אַלְעַ בְּרִיוּוּ: וּוּעַן וּוּעַט מַעַן שְׂוִין קַעְמַעַן נַאֲךְ אַונְדוֹ?...
1-טער בריוו: יְעַדְן מִינְטַזְ אַיְן אַ יָּאָר פַּאֲרַ מֵיר. אַיְבַּעַר יְמַיְּמַעַן טַיְפַע אַיְן לְעַנְ
דַּעַר וּוּיְתַעַדְ דַּאֲרַפְּ אַיְךְ פָּאָרְן. דַּרְיַוְתַזְ מַעַן מַיְטַ דַּרְיַוְתַזְ נַעַכְתַזְ וּוּעַט גַּעַן
דַּוְיַעַן מַיְין וּוּגַן...

2-טער בריוו: וּוּיְזַטְ אַיְסַ אַז פָּאֲרְגַעַן אַיְן אַונְדוֹ, פָּאֲרְגַעַן. וּוּ לְאַנְגַן זַיְקַ
לְאַנְגַן אַיְךְ לִיגַן שְׂוִין דַּאְ!

3-טער בריוו: שְׂוִין בְּעַסְעַר דַּאְ אַיְבַּעַרְנְעַכְתִּיקַן אַיְן קַעְסְטַלְ, אַיְדַעַר אַיְן דַּעַר
גְּרוֹוִיסְעַר פָּאַסְטַ אַוְיַּפְּנַעַטְנְעַגְעַנְעַם דַּיל צַוְּוִישַׁן אַ גְּרוֹוִיסְעַר קַוְפַעַ בְּרִיוּוּ
(צַוְּמַזְוַיְוַטְן בְּרִיוּוּ) זַיְקַ דַּיְן, וּוּ דַאֲרַ דַּו בִּיסְטַ! וּוּעַסְטַ נַאֲךְ דַאֲרַת גַּעַן
פְּרוֹוִרַן וּוּרַן.

2-טער בריוו: דַּי מַעַנְטַשְׁן וּוּסְטַ שִׁקְעַן מַיְקַ אַיְן נַאֲךְ קַעְלַטְעַר פַּוְזַ מַהַ, אַונְ
וּוּרַן אַוְיַּקְ נִישְׁטַ פָּאֲרְפְּרוֹוִרַן...

3-טער בריוו: וּוּאַהֲוַיְן שִׁקְעַטְ מַעַן דַּיְקַ?
2-טער בריוו: אַיְן אַ גְּנוּסַ הַוְיַן אַרְיַין, אַ הַוְיַן מַיְטַ מַאֲרְבָּאַרְנַע וּוּעַט אַיְן
זַוְיַלְן.

3-טער בריוו: אַיְזַעַטְ אַיְזַעַט דַּאֲרַ אַיְן דַּעַר בָּאנְקַ אַרְיַין, וּוּאַזְמַשְׁקַטְ צַיְדַ...

2-טער בריוו: יַאַ, אַיְן דַּעַר בָּאנְקַ אַרְיַין מַאֲקַעַ.

3-טער בריוו: וּוּרַ שִׁקְעַטְ דַּיְקַ אַהֲוַיְן?

2-טער בריוו: אַז אַרְבַּעַטְמַלְאַזְעַר, דַּזְוַיְלַ בָּאַקְוּמַעַן אַרְבַּעַטְ דַאֲרַת.

- 3-טער בריוו: וואס הײַסט אָן אַרְבֵּעַטְמָלָאָזָעָר? כְּיוּוּיָם נִישְׁתָּה, זָג מִיר.
 2-טער בריוו: ווַיִּסְטָ נִישְׁתָּה? אָן אַרְבֵּעַטְמָלָאָזָעָר. אוֹ אַ הַונְגָּעָרִיקָעָר אָן
 אַרְיִמְעָר אַיז עַר.
- 3-טער בריוו: כְּיוּוּיָם נִישְׁתָּה ווָאָס סְפָּאַיז הַוְנְגָּעָר, כְּיוּוּיָם נִישְׁתָּה ווָאָס
 סְפָּאַדְיִים אַרְיִיםִים. אִין דַּי בָּעֵנֶק, ווֹאו אַיךְ קָוָם ? עֲגַעַן דַּי אַיְזָעַרְעָן
 קָאַסְעָם אַנְגָּעַשְׁטָאָפְּטָ מִיט גָּאָלָה, מִיט וַיְלְבָעָר אָן מִיט פָּאַפְּרִין טִיעַרְעָע...
 2-טער בריוו: דָּאַם אַיז נַאֲר אַיז דַּי בָּעֵנֶק אָזָוִי, אִין דַּי אַיְזָעַרְעָן קָאַסְעָם בְּלוּזָו...
 3-טער בריוו: טָא פִּיר מִיךְ אַהֲיָן צָו זַיִן, צָו דַּי אַרְיִיםִעָ, וּוּלְעָן זַיִן אַיְפָהֻרְעָן
 צָו זַיִן אַרְיִיםִעָ. אַלְעָן, אַלְעָן זַיִן פָּאַר מִין וּוּרְטָט בָּאַקְּוּמָעָן...
- 2-טער בריוו: וּוּעַט אַהֲיָן נִישְׁתָּה קָעַגְעָן קָוְטָעָן. דַּו הַאַסְטָט נִישְׁתָּה דִּין אַיְגָעַנְעָם
 וּוּלְעָן. דָּאַרְטָט וּוּאַהֲיָן מִשְׁיקָט דִּיךְ מַזְוְטוֹ נַיְזָן...

- 3-טער בריוו: אָזָוִי גָּאָרָה, אָזָוִי?
 2-טער בריוו: הַאַסְטָט דָּעַן נִישְׁתָּה גְּנוּזָאָסְטָ? בִּוּזָט דָּעַן עַרְשָׁת גְּנוּזָאָרְדָן?
 אַלְעָ בריוו: וּוּיְזָט אָוִסְטָ פָּוֹן הַיְמָל אַרְאַפְּגָעָפָלָן, פָּוֹן הַיְמָל... דַּעַר דִּקְיָעָר
 בְּלוּבָט לִינְגָן אַיז אַ וּוּינְקָעָלָעָן אַ פָּאַרְטְּרוּיְעָדְטָעָר אַז אַ פָּאַרְטְּרוּאַכְטָעָר.

פָּעָרְטָעָסְטָעָן

- בָּאָרָהָלְבָעָר נָאָכָה. סְגַעַטְסָ קָאַפְּעָן אַ דִּינְגָּקָעָר רָעַנְדָּה. דַּי בָּרְיוּוּ דִּרְיָמְלָעָן.
 סְפָּעָרְטָזְעָן זַיִן פָּוֹן דָּרוּוִיסָן אַ גְּעַשְׁפָּרְעָדָן פָּוֹן צָנוּיִי שְׂטִימָעָן.
 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: וּוֹאוֹ וּוּלְעָן מִיר שְׁלָאָפָן, יָאָסָל?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: קָרוּטָט אָוִס אַיְבָעָר וּוֹאוֹ וּוּלְעָן מִיר שְׁלָאָפָן? וּוֹאוֹ וּוּלְעָן מִיר
 שְׁלָאָפָן? זַעַסְטָ דָּאַךְ, אַז אַיז אַ פָּאַלְאָצָן וּוּלְעָן מִיר שְׁוִין הַיְיָנָט נִישְׁתָּה
 גְּעַכְטִיקָן...

- אלְעַ בריוו וּוּאָכָן אַוִּיפָּ אַזְוָן הַאָרְבָּן זַיִן אַיז צָוָם גְּעַשְׁפָּרְעָה. אַ לְאַנְגָּעָ בְּוּזָעָן.
 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: הַאַסְטָט גְּנַעַרְבָּן אַ בָּרְיוּוּ צָו דַּעַר מַאמְעָן?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: גְּעַשְׁרִיבָן.
 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: וּוֹאָס הַאַסְטָט אִיר גְּנַעַרְבָּן?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: בְּלוּזָיְיָגָנָס. גְּנַעַרְבָּן אַז סְפָּאַיז מִיר גָּוָט, זַיְעָר גָּוָט...
 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: הַאַסְטָט גָּאַרְנִישְׁטָט גְּנַעַרְבָּן אִיר, אַז שְׁוִין אַ חְוָדָש אַז מִיר
 שְׁלָאָפָן אַיז גָּאָס?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: נַיְזָן.
 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: אַזְוָן הוֹסְטָ דִּינְיָנָס הַאַסְטָט אַוִּיךְ נִישְׁתָּה גְּנַעַרְבָּן?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: צָו וּוֹאָס דָּאָרָף זַיִן דָּעַן וּוּסְטָן? אַלְעַ גְּרוּעָ הַאָרָר וּוּאָלָט זַיִן
 דַּי מַאְמָעָ מִינְעָ אַוִּיגְגָּרְסָן פָּוֹן קָאָפָ...

- 1-טָעַ שְׂטִימָעָן: מַעַג מָעַן דָּעַן אַפְּנָאָרָן אַ מַאְמָעָ, מַעַג מָעַן?
 2-טָעַ שְׂטִימָעָן: פָּאַרְהָוָס זַיִן שְׂטָאָרָק.
 אַלְעַ בריוו: אַפְּגָעָנָאָרָט אַז אַלְטָעָ מַאְמָעָ, אַפְּגָעָנָאָרָט אַז אַלְטָעָ מַאְמָעָ...
 1-טָעַ בריוו: הַאָרְכָּט זַיִן גָּוָט אַיזָּן יָאָ, סְפָּאַיז יָאָסָל. אַוִּיפָּ אַ פָּלָאָסָעָ הַאָט עַר מִין
 גְּנַעַרְבָּן. אַזְוָן הוֹסְטָ דָּרְקָעָן אַיךְ אַיִם סְפָּהָרָט זַיִן: אַךְ דָּאַס הַוּסְטָן.
 אַלְעַ בריוו: אַזְוָן הוֹסְטָ! אַזְוָן הוֹסְטָ!
 וּטָעַר בריוו: אַיךְ וּוּלְעָן שְׁוִין וּוּסְטָן גָּוָט וּוּיִן אַפְּצָזְנוּאָרָן זַיִן מַאְמָעָן, בְּזֹועַל שְׁוִין

וויסן... גוט. זיעדר גוט איז איר יאמל" — ווועט זיך פריען און אלטער
מאמע, און גליקלעך ווועט זיך גליקלעך...
אלע בריוו: אַ לִינְגֶּנֶר בְּיוֹתָה, אַ לִינְגֶּנֶר!
1-טער בריוו: נישט איזו גרייניג לאזונ זיך שורזה...
צווישן זיך שורזה, צווישן זיך שורזה!
אלע בריוו: אַ לִינְגֶּנֶר, אַ לִינְגֶּנֶר בְּיוֹתָה!
אלע בריוו דוקן זיך אַפְּפָן פֿוֹן בריוו.

פֿינְפֿטְעָס צְעַנָּע

שפט נאך האלגער נאכט. שא-שטיל. פֿוֹן דָּרוֹיסָן הערט זיך נישט קֵין באך
וועגונג. איזו קעסטל פֿילְט זיך פֿאַפְּרִיאַסְן רְוִיָּה.
אלע בריוו: אַזְאָך רְוִיָּה, אַזְאָך רְוִיָּה!
1-טער בריוו: דערשטיקט צו ווערן פֿוֹן רְוִיָּה.
2-טער בריוו: ווער רְוִיכְרֶט דָּאס אַין דָּרוֹין אַזְאָי שְׁפָעָט בְּיוֹנָאַכְט?
3-טער בריוו: אַין דִּי בענק שְׁמַעַק אַיך זיך שְׁטַעַנְדִּיק אַין מִתְּפַאֲרִיאַסְּפִּירְוִיך.
כ'בִּין גְּעוּוֹאוֹינְט דָּערְצָן, אַבעְרָ דָּערְ רְוִיָּה אַין פֿוֹן שלעכטעה, גְּעַמְּיִינָע
פֿאַפְּרִיאַסְן...

אלע בריוו: פֿוֹן שלעכטעה, גְּעַמְּיִינָע פֿאַפְּרִיאַסְן...
אַומְבָּאַמְעָדָקָט פֿאלְט אַרְיִין אַ פֿוֹנָה, ווֹאָס נְאַכְּפָט זיך בְּיסְלַעַבּוּוּי טְלִיעָן.
בְּזַה עַס צִינְדָּט זיך אַז אַ ברְיוּוּ.
1-טער בריוו: גְּעוּוֹאַלְדָּה, רְאַטְעֻוּת מִיךְ, כְּבָרְעָן, כְּבָרְעָן! אַ לִינְגֶּנֶר!
אַ לִינְגֶּנֶר, אַבעְרָ דָּאַך אַ טְרִיאַפְּט פָּאָר אַז אלטער מאַמְעָן... רְאַטְעֻוּת.
רְאַטְעֻוּת מִיךְ!...

עַס צִינְדָּט זיך אַז אַז דָּער 2-טער בריוו.
2-טער בריוו: כ'בִּין דָּאַך אַ האַפְּנוּנָג, אַז זַי ווֹעַלְן באַקְוּמָעָן אַרְבָּעָט, דָּאַך אַ
הַאַפְּנוּנָג... רְאַטְעֻוּת! רְאַטְעֻוּת!

עַס בְּרַעְנָנוּ שְׂוִין אלע גְּרִינוּ צְוֹאַמְעָן!
אלע בריוו: רְאַטְעֻוּת! רְאַטְעֻוּת! מִיר ווֹילְן נִישְׁט בְּרַעְנָנוּ! רְאַטְעֻוּת!
3-טער בריוו: כְּזַוְּיל נִישְׁט מָעָר זַיְן פֿאַרְשְׁלַאַסְן אַין דִּי אַיְזָעָרְנָע, קָאַלְטָע
קָאַסְעָם! כְּזַוְּיל זַיְן בְּיַי דִּי, ווֹאָס דָּאַרְפָּן מִיךְ האַבְּן... שְׂוִין בעַמְּרָר
ברַעְנָט: אַז ווֹעֲרָן, בְּעַסְעָר אַזְאָי, פֿעַסְעָר...

פֿאַרְהָאַבְּגָן

פֿאָרְטִיַּטְשׂוֹן פֿוֹן דֵי פֿרְעֶמֶדָע וּוּעֶרְטָעֵךְ

מערקיַדָּא. — מאָרָק.
סָפְנִין. — קוּרְצִינְרָ קָרְיוֹידָאָר בְּאַלְדָּ נָאָז דָּעָר
 טֵוְדְ צָוְרְ גָּאָסְ.

סְוֶפְטָעָרָנְגָּאָה. — אָונְגְּרָעְרָדְבָּאָןְ אָדָעָר
 טְרָאָמוֹאָיְ.

סָאָפָאַטְזִישָׁעָם (וּשְׁאָם). — בְּרוּעָנְטָעָנְגָּה
 שְׁוִיכָלָרְ.

עַל פִּיבְעָן. — דָעָר קְלִינְגָּרָ. דִינְמָ אָלָס צָוְנָאָז
 מְעַן פָּאָר אָ טְעַנְטָשָׁן פֿוֹן נִידְרִיקָעָר
 וּוּאוֹקָםְ.

עַנְקָרְגָּאַדְבָּעָן (עַנְקָרְגָּאַדָּא). — דֵי פְּרוּוִוִוָן הַוְּזִירְפָּאָרְוָאַלְטָעָר.

פְּלָאָסָעָן (סָאָן). — צְפָאָצִירְפָּאָלָאָזְ.

קָאָפְעָיְקָאָזְלָעְטָשָׁע. — קָאָוּעָ מָוָט מִילָהָ.

קָאָרָאַטְמָעָלָאָם. — צְוּקָעָלָאָרָ.

קִינְסָעָן. — פְּוִיפְּצָן.

אַנְסָעָן. — (עלְהָ) דָעָר נָאָמָעָן פֿוֹן אָ שְׁפָאָצִיר
 בְּלָאָזְ אַיְן בְּוּנְגָּאָס אַיְוּרָעָס, צָוָס אַגְּדָעָנָק
 פֿוֹן 11-יְטָן סְעָפְטָעָמְבָעָר — אָ נָאָצִיאָ
 נָאָלָעָר יְוָסְטָוָבְ.

בְּאַלְגְּנָעָרִיאָג. — בָּאָדְ-בָּלָאָזְ.

בְּאָאָר אָאוֹטָמָטָאַטִּיקָא. — אָוִיטָאָטָאַטִּיךְ-צָעָן
 רְעַסְטָאַרָּאַגְעָן פָּאָר שְׁנָאָלָעָר אַוְן בְּוּלִיקָעָר
 בָּאַשְׁפְּיוֹזְגָּגָן.

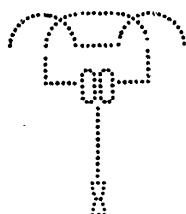
בְּאַלְיוֹשָׁעָם (וּשְׁאָם). — גְּלָעְוָרָנָעָ קְיֻיקְלָעָה
 וּוּאָס דִינְגָעָן אָלָס לְיִבְּלִינְגְּס-צָפְיָיל פָּאָר
 קִינְדָעָר.

טְרָעָפָע. — דְּרוּיזָן.

טְשָׁאָקָעָן. — צְוּזָעָמָעָנְשָׁטוּוֹס.

טְשָׁאָקָאַלָּאַטִּין. — קְלִינְגָעָ טְשָׁאָקָאַלָּאַטִּיךְ-צָחָטִיךְ
 לְעָזָה, וּוּאָס זְעַנְעָן פָּאָר קִינְדָעָר אָ בְּוּלִיקָעָר
 נָאָשְׁעָרִיְוִי.

מְאַסְפָּאַיקָּאָם. — טְאָזִיקָן.

אַיִלְלָה

16.—וּאֱלֹעֲנֵמִין, דָּעַר צִיּוֹנוֹנֶס פָּאָרְקִיְּפָעָר — — — זִים 67 17.—אָן צָעֵן סָעֵנֶת פָּאָרָט מַעַן נִישְׁט — — — — 71 18.—אָ חַלּוֹם פָּוָן אָ שָׂוָּר פּוֹגָעָר ... 74 19.—דֵּי שְׂטָאָט — אָ שְׂטִיְּגָן... 77 20.—אָ קִינְדָּרְפָּוָן הִינְטָעָר דָּעַר שְׂטָאָט — — — 80 זִים עַל ט : 21.—דֵּי זָוָן אִיז פָּאָרְלָאָשָׁן נָעָן וּוְאָרְזָן... 87 22.—אָ בּוֹיְם — אָ מָאָמָע — 91 23.—אָ מַעַשָּׁה מִיט אָ בְּלָאָנִי דוֹשְׁעַנְדְּרִיךְעָר שִׁיף — 95 24.—יַּאֲסָעָלָן אָוֹן דֵּי לְבָנָה — 99 25.—אָ מְעַנְשָׁטָ פְּלִיט — 102 26.—פְּיִיוֹלְ פְּרָעָסָר לְאַכְט — 105 27.—דָּעַר מְוִיעָרָר אָוֹן זָוָן זָוָן פָּוָן אָוֹם עַטְוָם : 28.—פְּיִיגְעַלְעַדְטָאָטָם, פִּינְעָן לְעַרְמָמָאָטָם דְּאַנְקָעָן — 115 29.—אָ נַאֲכָטְ פָּוָן עַרְדְּצִיְּטָר נִיש — — — 118 30.—אָיִן אָ בְּרִיוֹוּקָעָטָל — 123	1.—זָוָן קִינְדָּרְרָאָן זָוָן... — זִים 5 חִיִּים : 2.—אָ מָאָמָע—אָ הוֹיְקָעָר... — " 11 3.—סְ'אִינְגְּנָלָעָן מִיטָן אָרוֹוִיס. גַּעַשְׁטָעַקְטָן צִינְגְּנָלָעָן — " 15 4.—בְּעַנְיִיטָא הָאָט גַּעַוְוִוִּינְט — " 18 5.—וּוְעָן וּוְעַלוֹל הַלְּפָטָ דָּעַר מַאְמָעָן... — — — 22 6.—צְוּוֹיִי סָוחְרִים... — — — 26 7.—עַזְרָא מַזִּיק — — — 29 שְׁוָל : 8.—אִין קְלָאָס — — — 35 9.—לְיוֹזָעָר דָּעַר בְּעַפְרָעָר. — 40 10.—וּוְאָס קִינְדָּרְרָאָן וּוְיָלָן וּוְסָן... 44 11.—בְּרִילָן — — — 47 שְׁטָאָט : 12.—פָּאָרְוּאָס עַס רְוִישְׁטָ דֵּי שְׂטָאָט — — — 53 13.—הָעִי, דֵּי שִׁינְעָר, גְּרוֹוֹסָר מְרַאְמָוָאִי — — — 57 14.—אוּיָאָ אָמָג מִיט אָ נַאֲכָטְ אָ רָוָן נַעַמָּכָט... — — — 60 15.—אָ פָּעָרְד אִיז נַעַשְׁטָאָרָן... 64

סאלומון וואסרזעג

S A L O M O N W A S S E R Z U G
PARA LOS NIÑOS

Cuentos, Cuadros y Bocetos

B u e n o s A i r e s

1 9 3 2

Tall. Graf. "CULTURA" Tucumán 3067 Bs. Aires